תלמוד ירושלמי כתובות

תלמוד ירושלמי

The Jerusalem Talmud, edition by Heinrich W. Guggenheimer. Berlin, De Gruyter, 1999-2015, ברישיון CC BY.
geulaquiz.com

פרק א

א משנה: בְּתוּלָה נִישֵּׂאת בַּיּוֹם הָרְבִיעִי וְאַלְמָנָה בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי שֶׁפַּעֲמַיִם בַּשַּׁבָּת בָּתֵּי דִינִין יוֹשְׁבִין בָּעֲיָרוֹת בְּיוֹם הַשֵּׁנִי וּבְיוֹם הַחֲמִישִׁי שֶׁאִם הָיָה לוֹ טַעֲנַת בְּתוּלִים הָיָה מַשְׁפִּים לְבֵית דִּין.

הלכה: בְּתוּלָה נִישֵּׂאת בַּיּוֹם הָרְבִיעִי כול׳. בַּר קַפָּרָא אָמַר. מִפְּנֵי שֶׁכָּתוּב בָּהּ בְּרָכָה. וַהֲלֹא אֵין כָּתוּב בְּרָכָה אֶלָּא בַּחֲמִישִׁי וּבַשִּׁישִׁי בִּלְבַד. בַּחֲמִישִׁי בָּעוֹפוֹת וּבְדָגִים. בַּשִּׁישִׁי בְּאָדָם וַחֲוָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. טַעֲמָא דְּבַר קַפָּרָא. רְבִיעִי אוֹר חֲמִישִׁי. חֲמִישִׁי אוֹר שִׁישִׁי. וַהֲלֹא כָתוּב בְּרָכָה בַּשְּׁבִיעִי. אֵין כָּתוּב בְּרָכָה בַּבְּרִיוֹת אֶלָּא בַּיּוֹם.

מִפְּנֵי שֶׁאֵין כָּתוּב בְּרָכָה בַּבְּרִיוֹת. הָא אִילּוּ הָוָה כָתוּב בְּרָכָה בַּבְּרִיוֹת הָיְתָה נִישֵּׂאת בַּשַּׁבָּת. לֹא כֵן תַּנֵּי. לֹא יִבְעוֹל אָדָם בְּעִילָה כַּתְּחִילָּה בַּשַּׁבָּת מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה חַבּוּרָה. אֶלָּא כְּאֲחֵרִים. מִפְּנֵי שֶׁאֲחֵרִים מַתִּירִין. כְּלוּם אֲחֵרִים מַתִּירִין אֶלָּא בְּשֶׁכָּנַס. שֶׁעַד שֶׁלֹּא כָנַס אֵינוֹ זַכַּאי לֹא בִּמְצִיאָתָהּ וְלֹא בְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וְלֹא בְהֵפֵר נְדָרֶיהָ. מִשֶּׁכָּנַס זַכַּאי בִּמְצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּבְהֵפֵר נְדָרֶיהָ. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן נִמְצֵאתָה כְקוֹנָהּ קִנְיָין בַּשַּׁבָּת. אָמַר רִבִּי מָנָא. הָדָא אָמְרָה. אֵילֵּין דְּכְנִסִין אַרְמֶלֶן צָרִיךְ לְכוֹנְסָהּ מִבְּעוֹד יוֹם. שֶׁלֹּא יְהֵא כְקוֹנָהּ קִנְיָין בַּשַּׁבָּת.

רִבִּי לָעְזָר מַיְיתֵי לָהּ טַעַם דְּמַתְנִיתִין. שֶׁאִם הָיָה לוֹ טַעֲנַת בְּתוּלִים הָיָה מַשְׁפִּים לְבֵית דִּין. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי לָעְזָר. מִן הַסַּכָּנָה וְהֵילָךְ נָהֲגוּ לָשֵׂאת בַּשְּׁלִישִׁי וְלֹא מִיחוּ בְיָדָן חֲכָמִים. בְּשִׁינִי אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. וְאִם מִפְּנֵי הָאוֹנֶס מוּתָּר. מַהוּ מִפְּנֵי הָאוֹנֶס. מִפְּנֵי הַכְּשָׁפִים. מַה בֵּין שִׁינִי לַשְּׁלִישִׁי. לֹא דוֹמֶה מִשְׁתַּהֵא יוֹם אֶחָד לְמִשְׁתַּהֵא שְׁנֵי יָמִים. וְיִשְׁתַּהֵא שְׁנֵי יָמִים. שֶׁלֹּא יֵעָרֵב עָלָיו הַמֶּקַח. וְיֵעָרֵב עָלָיו הַמֶּקַח. לֵית יְכוֹל. דְּאָמַר רִבִּי אִילָא בְּשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. מָצָא הַפָּתַח פָּתוּחַ אָסוּר לְקַיְימָהּ מִשּׁוּם סְפֵק סוֹטָה. וְחָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא אֲנוּסָה הִיא. קוֹל יוֹצֵא לָאֲנוּסָה. וַאֲפִילּוּ תָּחוּשׁ לָהּ מִשּׁוּם אֲנוּסָה. לֹא סָפֵק אַחַר. סָפֵק אֲנוּסָה סָפֵק פְּתוּחָה. מִדְּבַר תּוֹרָה לְהַחֲמִיר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וַאֲפִילּוּ תָּחוּשׁ לָהּ מִשּׁוּם אֲנוּסָה. שְׁתֵּי סְפֵיקוֹת. סָפֵק אֲנוּסָה סָפֵק פְּתוּחָה סָפֵק מְשֻׁנְתָּאָרְסָה סָפֵק עַד שֶׁלֹּא תֵאָרֵס. שְׁתֵּי סְפֵיקוֹת מִדְּבַר תּוֹרָה לְהָקֵל.

קִידְּשָׁהּ בַּחוּפָּה לֵית לֵיהּ בְּאֵילֵּין קְנָסַיָּיא. אָמְרִין. רִבִּי מַתַּנְיָה עֲבַד לִבְרָתֵיהּ כֵּן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר בְּמָקוֹם שֶׁבָּתֵּי דִינִין יוֹשְׁבִין בְּכָל יוֹם. תִּינָּשֵׂא בְּכָל יוֹם. וּבְמָקוֹם שֶׁאֵין בָּתֵּי דִינִין יוֹשְׁבִין (בְּכָל יוֹם) לֹא תִינָּשֵׂא. כָּל עִיקָּר. שֶׁלֹּא לַעֲקוֹר זְמַנּוֹ שֶׁלָּרִבִּיעִי. וְיַעֲקוֹר זְמַנּוֹ שֶׁלָּרִבִּיעִי. אַף הוּא אִית לֵהּ כְּהָדָא דְתַנֵּי בַּר קַפָּרָא. בַּר קַפָּרָא אָמַר. מִפְּנֵי שֶׁכָּתוּב בָּהֶן בְּרָכָה. וְתִינָּשֵׂא. בָּרִאשׁוֹן וַיִּשְׁכִּים לְבֵית דִּין בַּשֵּׁינִי. אִית דְּבָעֵי מֵימַר. שֶׁלֹּא לַעֲקוֹר זְמַנּוֹ. שֶׁלָּרִבִּיעִי. וְאִית דְּבָעֵי מֵימַר כְּהָדָא דְתַנֵּי בַּר קַפָּרָא. דְּבַר קַפָּרָא אָמַר. מִפְּנֵי שֶׁכָּתוּב בָּהֶן בְּרָכָה.

שָׁוִין שֶׁאֵינָהּ נִישֵּׂאת לֹא בְעֶרֶב שַׁבָּת וְלֹא בְמוֹצָאֵי שַׁבָּת. לֹא בְעֶרֶב שַׁבָּת. מִפְּנֵי כְבוֹד שַׁבָּת. וְלֹא בְמוֹצָאֵי שַׁבָּת. חֲבֵרַיָּיא אוֹמְרִין. מִפְּנֵי הַטּוֹרַח. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. מִפְּנֵי כְבוֹד שַׁבָּת. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לַחֲבֵרַיָּיא. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ. בְּתוּלָה נִישֵּׂאת בַּיּוֹם הָרְבִיעִי. כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה אָדָם מַתְקִין צָרְכָיו שְׁלֹשָׁה יָמִים זֶה אַחַר זֶה.

רִבִּי בָּא בַּר כַּהֲנָא אָמַר קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי. אָסוּר לָאָדָם לִישָּׂא אִשָּׁה בְּעֶרֶב שַׁבָּת. הָדָא דְאַתְּ אָמַר לַעֲשׂוֹת סְעוּדַת אֵירוּסִין. הָא לָאֲרוֹס יֶאֱרֹס. שְׁמוּאֵל אָמַר. אֲפִילּוּ בְתִשְׁעָה בְאַב יֶאֱרֹס. שֶׁלֹּא יְקַדְּמֶנּוּ אַחֵר. מִחְלָפָא שִׁיטְתָּא דִשְׁמוּאֵל. תַּמָּן הוּא אָמַר אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בַּיְתָה וגו׳ בְּמֹאזְנַיִם לַעֲלוֹת הֵמָּה מֵהֶבֶל יָחַד. וּבְהַהוּא אָמַר אָבִין. אֶלָּא שֶׁלֹּא יְקַדְּמֶנּוּ אַחֵר בִּתְפִילָּה. וְאַף עַל פִּי כֵן לֹא קַיְימָה.

רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי אָחָא בְשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר. אָסוּר לָדוּן דִּינֵי מְמוֹנוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת. וְהָא מַתְנִיתָא פְלִינָא. לְפִיכָךְ אֵין דָּנִין לֹא בְעֶרֶב שַׁבָּת וְלֹא בְעֶרֶב יוֹם טוֹב דִּינֵי נְפָשׁוֹת. הָא דִינֵי מָמוֹנוֹת דָּנִין. וְתַנֵּי רִבִּי חִייָה כֵּן. דָּנִין דִּינֵי מָמוֹנוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת אֲבָל לֹא דִינֵי נְפָשׁוֹת. כָּאן לַהֲלָכָה כָּאן לְדִבֵּר תּוֹרָה.

רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רִבִּי קִרִיסְפָּא. בּוֹגֶרֶת כְּחָבִית פְּתוּחָה הִיא. הָדָא דְאַתְּ אָמַר. שֶׁלֹּא לְהַפְסִידָהּ מִכְתּוּבָּתָהּ. אֲבָל לְקַיְימָהּ אֵינוֹ רַשַּׁאי מִשּׁוּם סְפֵק סוֹטָה. וְאַתְיָיא כַּיי דְרִבִּי חֲנִינָא. דְּרִבִּי חֲנִינָא אָמַר. מַעֲשֶׂה בְאִשָּׁה אַחַת שֶׁלֹּא נִמְצְאוּ לָהּ בְּתוּלִים. וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי רִבִּי. אָמַר לָהּ. אֵיכָן הֵן. אָמְרָה לֵיהּ. מַעֲלוֹתָיו שֶׁלְּבֵית אַבָּא הָיוּ גְבוֹהִין וְנִשְׁרוּ. וְהֲאֲמִינָהּ רִבִּי. הָדָא דְתֵימַר שֶׁלֹּא לְהַפְסִידָהּ מִכְתּוּבָּתָהּ. אֲבָל לְקַיְימָהּ אֵינוֹ רַשַּׁאי מִשּׁוּם סְפֵק סוֹטָה. וְאַתְיָיא כַּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. הָאוֹכֶל אֶצֶל חָמִיו בִּיהוּדָה שֶׁלֹּא בָעֵדִים אֵינוֹ יָכוֹל לִטְעוֹן טַעֲנַת בְּתוּלִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְייַחֵד עִמָּהּ. הָדָא דָמַר לִכְתּוּבַּת מְנָה מָאתַיִם. אֲבָל לְקַיְימָהּ אֵינוֹ רַשַּׁאי מִשּׁוּם סְפֵק סוֹטָה. וְאַתְיָיא כַּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. הָאוֹכֶל אֶצֶל חָמִיו בִּיהוּדָה שֶׁלֹּא בָעֵדִים אֵינוֹ יָכוֹל לִטְעוֹן טַעֲנַת בְּתוּלִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְייַחֵד עִמָּהּ. הָדָא דָמַר לִכְתּוּבַּת מְנָה מָאתַיִם. אֲבָל לְקַיְימָהּ אֵינוֹ רַשַּׁאי מִשּׁוּם סְפֵק סוֹטָה. וַתְיָיא כַּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. הָאִישׁ לָהֶן טַעֲנַת בְּתוּלִים. הָדָא דְאַתְּ אָמַר. בִּכְתוּבַּת מְנָה מָאתַיִם. אֲבָל לְקַיְימָהּ אֵינוֹ רַשַּׁאי מִשּׁוּם סְפֵק סוֹטָה. וְאַתְיָיא כַּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. הָאוֹכֶל אֶצֶל חָמִיו בִּיהוּדָה שֶׁלֹּא בָעֵדִים אֵינוֹ יָכוֹל לִטְעוֹן טַעֲנַת בְּתוּלִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְייַחֵד עִמָּהּ. הָדָא דָמַר לִכְתּוּבַּת מְנָה מָאתַיִם. אֲבָל לְקַיְימָהּ אֵינוֹ רַשַּׁאי מִשּׁוּם סְפֵק סוֹטָה. וַתְיָיא כַּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. הִיא אוֹמֶרֶת. מוּכַּת עֵין אֲנִי. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא כִי אֶלָּא דְּרוּסַת אִישׁ אַתְּ. הָדָא דְתֵימַר בִּכְתוּבַּת מְנָה מָאתַיִם. אֲבָל לְקַיְימָהּ אֵינוֹ רַשַּׁאי מִשּׁוּם סְפֵק סוֹטָה. וְכוּלְּהֶן מִן הַהִיא דְאָמַר רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. מָצָא הַפָּתַח פָּתוּחַ אָסוּר לְקַיְימָהּ מִשּׁוּם סְפֵק סוֹטָה.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר בּוֹגֶרֶת אֵימָתַי הִיא נִישֵּׂאת. בְּתוּלָה מִן הַנִּישּׂוּאִין אֵימָתַי הִיא נִישֵּׂאת. מוּפַת עֵץ כְּרִבִּי מֵאִיר אֵימָתַי הִיא נִישֵּׂאת. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא.

אִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁיָּצְאוּ בְּהֵינוּמָא. וְלָא אִדְכַּר רְבִיעִי. הָדָא אָמְרָה דְּלֵית רְבִיעִי כְּלוּם.

וְאַלְמָנָה בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי. שֶׁאִם אוֹמֵר אַתְּ לוֹ בְּאֶחָד מִכָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה אַף הוּא מַשְׁכִּים וְיוֹצֵא לְמְלַאכְתּוֹ. מִתּוֹךְ שֶׁאַתְּ אוֹמֵר לוֹ בַּחֲמִישִׁי בְּשַׁבָּת אַף הוּא שָׁמַח עִמָּהּ חֲמִישִׁי שִׁישִׁי וּשְׁבִיעִי.

מִשֶּׁה הִתְקִין שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה וְשִׁבְעַת יְמֵי הָאֵבֶל וְלֹא הִתְקִין לָאַלְמָנָה כְּלוּם. אַף עַל גַּב דְּתֵימַר. לֹא הִתְקִין לָאַלְמָנָה כְּלוּם. מִבּוֹעַז. דִּכְתִיב וַיִּקַּח בּוֹעַז עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי הָעִיר וַיֹּאמֶר שְׁבוּ פֹּה וַיֵּשֵׁבוּ. אָמַר רִבִּי אֶלְכְּסַנְדְּרִי. מִכָּאן שֶׁאֵין קָטָן רַשַּׁאי לֵישֵׁב עַד שֶׁיֹּאמַר לוֹ הַגָּדוֹל שֵׁב. אָמַר רִבִּי פִּינְחָס. מִיכָּן לַבַּיִת הַזֶּה שֶׁהֵן מְמַנִּין זְקֵינִים בְּבָתֵּי מִשְׁתָּיוֹת שֶׁלָּהֶן. אָמַר רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי יוֹסֵי. מִיכָּן לְבִרְכַּת חֲתָנִים שֶׁהִיא בָּעֲשָׂרָה. אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. וְלֹא סוֹף דָּבָר בָּחוּר לְבְתוּלָה אֶלָּא אֲפִילוּ אַלְמוֹן לְאַלְמָנָה. מִבּוֹעַז שֶׁהָיָה אַלְמוֹן וְרוּת הָיְתָה אַלְמָנָה. וּכְתִיב וַתֹּהוּם כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶם. וְאֵיפְשַׁר כֵּן. כָּל קָרְתָּא מִתְבָּהֲלָה בְּגִין נָעֳמִי עַל עֲלִיבְתָּא. אֶלָּא אִשְׁתּוֹ שֶׁל בּוֹעַז מֵתָה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. עַד כָּל עַמָּא גְּמַל חַסְדָּא נִכְנְסָה רוּת עִם נָעֳמִי. וְנִמְצֵאת זוֹ יוֹצֵאת וְזוֹ נִכְנֶסֶת.

תַּנֵּי. אוֹמֵר בִּרְכַּת חֲתָנִים כָּל שִׁבְעָה. [רִבִּי יִרְמְיָה סְבַר מֵימַר מַפְקִין כַּלָּתָה כָּל שִׁבְעָה.] אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי. וְהָא תַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. אוֹמֵר בִּרְכַּת אֲבֵלִים כָּל שִׁבְעָה. אִית לָךְ מֵימַר. מַפְקִין מִיתָא כָּל שִׁבְעָה. מַאי כְדוֹן. מַה כָּאן מְנַחֵם עִמּוֹ אַף כָּאן מְשַׂמֵּחַ עִמּוֹ. מַה כָּאן מַזְכִּירִין אַף כָּאן מַזְכִּירִין.

תַּנֵּי. אָמַר רִבִּי יוּדָה. בִּיהוּדָה בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מַעֲמִידִין אוֹתָן שְׁנֵי שׁוּשְׁבִינִין. אֶחָד מִשֶּׁל כַּלָּה וְאֶחָד מִשֶּׁלְחָתָן. אַף עַל פִּי כֵן לֹא הָיוּ מַעֲמִידִין אוֹתָן אֶלָּא בְּשָׁעַת נִישּׂוּאִין. וּבְגָלִיל לֹא הָיוּ עוֹשִׂין כֵּן. בִּיהוּדָה בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מְיַחֲדִין הֶחָתָן אֶצֶל הַכַּלָּה שָׁעָה כְּדֵי שֶׁיְּהֵא לִבּוֹ גַס בָּהּ. וּבְגָלִיל לֹא הָיוּ עוֹשִׂין כֵּן. בִּיהוּדָה בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ הַשּׁוּשְׁבִינִין מְפַשְׁפְּשִׁין בְּמָקוֹם הֶחָתָן וּבְמָקוֹם הַכַּלָּה. וּבְגָלִיל לֹא הָיוּ עוֹשִׂין כֵּן. בִּיהוּדָה בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ הַשּׁוּשְׁבִינִין יְשֵׁינִין בְּמָקוֹם חָתָן וּבְמָקוֹם כַּלָּה. וּבְגָלִיל לֹא הָיוּ עוֹשִׂין כֵּן. כָּל שֶׁלֹּא נָהַג כְּמִנְהַג זֶה אֵינוֹ יָכוֹל לִטְעוֹן טַעֲנַת בְּתוּלִים.

תַּמָּן תַּנִּינָן. כָּל גֶּפֶן יֵשׁ בָּהּ יַיִן. וְשֶׁאֵין בָּהּ יַיִן טְרוּקְטֵי. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. מֵעַתָּה אֵין טַעֲנַת בְּתוּלִים בְּרִבִּי יוּדָה. אָמַר רִבִּי יוּדָה. כָּל גַּרְמָהּ אָמְרָה שֶׁיֵּשׁ טַעֲנַת בְּתוּלִים בְּרִבִּי יוּדָה. דְּתַנֵּי. אָמַר רִבִּי יוּדָה. בִּיהוּדָה בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מַעֲמִידִין שְׁנֵי שׁוּשְׁבִינִין. אֶחָד מִשֶּׁלְחָתָן וְאֶחָד מִשֶּׁלְכַּלָּה. אַף עַל פִּי כֵן לֹא הָיוּ מַעֲמִידִין אֶלָּא [בְּשָׁעַת] נִישּׂוּאִין. וּבְגָלִיל לֹא הָיוּ עוֹשִׂין כֵּן. עַד יְשֵׁינִין בְּמָקוֹם חָתָן וּבְמָקוֹם כַּלָּה. וּבְגָלִיל לֹא הָיוּ עוֹשִׂין כֵּן. מַאי כְדוֹן. עָלֶיהָ לְהָבִיא רְאָיָה שֶׁהִיא מִמִּשְׁפַּחַת טְרוּקְטֵי.

רִבִּי יִרְמְיָה סָבַר מֵימַר. מִנְהַג יְהוּדָה בַּגָּלִיל. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי. וְכִי מִנְהַג יְהוּדָה בַּגָּלִיל עֵדוּת תּוֹרָה הִיא. אֶלָּא מִנְהַג יְהוּדָה בִּיהוּדָה וּמִנְהַג גָּלִיל בַּגָּלִיל. מִכֵּיוָן דְּתֵימַר. אֵינָהּ עֵדוּת תּוֹרָה. לֹא יַעֲמֹד. אֶלָּא שֶׁלֹּא יִפְרְצוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל בְּזִימָּה. אִם בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יִפְרְצוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל בְּזִימָּה אֲפִילוּ מַעֲמִיד לֹא יְהֵא נֶאֱמָן. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי אִילָא. אֵין אָדָם עָשׂוּי לְהוֹצִיא יְצִיאוֹתָיו וּלְהוֹצִיא שֵׁם רַע עַל אִשְׁתּוֹ. אִם מִשּׁוּם שֶׁאֵין אָדָם עָשׂוּי לְהוֹצִיא יְצִיאוֹתָיו וּלְהוֹצִיא שֵׁם רַע עַל אִשְׁתּוֹ אֲפִילוּ אֵינוֹ מַעֲמִיד יְהֵא נֶאֱמָן. אָמַר רִבִּי הִילָא. מִפְּנֵי חֶשְׁד אֶחָד מִפְּנֵי פָרוּץ אֶחָ[ד]. מַה אֲנָן קַיְימִין. אִם בְּשֶׁשִּׁפְשֵׁפָה וּמָצָא הֲרֵי מָצָא. אִם בְּשֶׁלֹּא מָצָא הֲרֵי פִישְׁפְּשָׁה לֹא פִישְׁפְּשָׁה. אֶלָּא הָכֵין אֲנָן קַיְימִין. בְּשֶׁלֹּא פִישְׁפְּשָׁה וּמָצָא. הִיא אוֹמֶרֶת. דַּם בְּתוּלִים הִיא. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא כִי אֶלָּא דַם צִפּוֹר הִיא. הוֹרַע כּוֹחוֹ שֶׁלֹּא נָהַג כְּמִנְהַג זֶה. הָדָא דְתֵימַר. שֶׁלֹּא לְהַפְסִידָהּ מִכְּתוּבָּתָהּ. אֲבָל לְקַיְימָהּ אֵינוֹ רַשַּׁאי מִשּׁוּם סְפֵק סוֹטָה. וְתֵיָיא כַּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. בְּתוּלָה וְאַלְמָנָה וכול׳. וְכוּלְּהֶן מִן הַהֵין דְּאָמַר רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר. מָצָא פֶּתַח פָּתוּחַ אָסוּר לְקַיְימָהּ מִשּׁוּם סְפֵק סוֹטָה.

תַּנֵּי. טַעֲנַת בְּתוּלִים כָּל שֶׁהֵן. מַעֲשֶׂה בְאִשָּׁה אַחַת שֶׁלֹּא נִמְצָא לָהּ בְּתוּלִים אֶלָּא כְּעֵין הַחַרְדָּל וּבָאת לִפְנֵי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לָהּ. כְּמוֹתָךְ יִרְבּוּ בְיִשְׂרָאֵל. רִבִּי זְכַרְיָה חַתְנֵיהּ דִּרְבִּי לֵוִי. מְקַלְּלָהּ. בְּאֵינְשֵׁי רְאוּיָה לְסַמְיָה סַגִּי נְהוֹרָא. חֲבֵרָיָה אָמְרֵי. מְקַנְּתֵר לָהּ. כָּל אִשָּׁה שֶׁדְּמֶיהָ מְעוּטִין וְוֹלֶדֶיהָ מְעוּטִין. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר. מְקַלֵּס לָהּ. כָּל אִשָּׁה שֶׁדְּמֶיהָ מְעוּטִין אֵינָהּ מְצוּיָה לְטַמֵּא טַהֲרוֹת.

ב משנה: בְּתוּלָה כְּתוּבָּתָהּ מָאתַיִם וְאַלְמָנָה מָנֶה. בְּתוּלָה אַלְמָנָה גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה מִן הָאֵירוּסִין כְּתוּבָּתָן מָאתַיִם וְיֵשׁ לָהֶן טַעֲנַת בְּתוּלִים. הַגִּיּוֹרֶת וְהַשְּׁבוּיָה וְהַשִּׁפְחָה שֶׁנִּפְדּוּ שֶׁנִּשְׁתַּחְרְרוּ וְשֶׁנִּתְגַּיְירוּ פְּחוּתוֹת מִבְּנוֹת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּתוּבָּתָן מָאתַיִם וְיֵשׁ לָהֶן טַעֲנַת בְּתוּלִים.

הלכה: בְּתוּלָה כְּתוּבָּתָהּ מָאתַיִם וְאַלְמָנָה מָנֶה. כול׳. חוּנָּה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. בְּשֶׁקֶל הַקּוֹדֶשׁ. רִבִּי בָּא בַּר בִּינָא אָמַר. מַטְבֵּעַ יוֹצֵא. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָה לְרִבִּי בָּא בַּר בִּינָא. וְחָמֵשׁ סְלָעִים שֶׁל בֶּן בְּמָנֶה צוּרִי שְׁלֹשִׁים שֶׁל עֶבֶד חֲמִשִּׁים שֶׁל אוֹנֵס וְשֶׁל מְפַתֶּה מֵאָה שֶׁל מוֹצִיא שֵׁם רַע כּוּלָּן בְּשֶׁקֶל הַקּוֹדֶשׁ בְּמָנֶה צוּרִי. וְלֹא תַנָּא כְּתוּבַּת אִשָּׁה עִמָּהֶן. אָמַר רִבִּי אָבִין. כְּלוּם לָמְדוּ מִכְּתוּבַּת אִשָּׁה לֹא מֵאוֹנֵס וּמִמְּפַתֶּה. מִכֵּיוָן דְּתַנִּינָן. הָאוֹנֵס וְהַמְּפַתֶּה. כְּמָאן דְּתַנָּא. כְּתוּבַּת אִשָּׁה עִמָּהֶן.

עַד כְּדוֹן בְּתוּלָה. אַלְמָנָה מַאי. אָמַר רַב חִינְנָא. דַּיְיהּ לָאַלְמָנָה שֶׁתִּישָּׂוֹט מַחֲצִית בְּתוּלָה.

אָמַר רִבִּי חִיָּיה בַּר אָדָא. אֲפִילוּ נִיתְּנֵי. כְּתוּבַּת אִשָּׁה עִמָּהֶן. לֵית כָּל אִילֵּין רַבָּנִין כְּלִיגִין. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי יוֹנָתָן תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. מַטְבֵּעַ יוֹצֵא. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. מַטְבֵּעַ יוֹצֵא. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי אִימִּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָן נְשִׂיָיא. מַטְבֵּעַ יוֹצֵא. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. סְלָעִים סֶבִירָנְיוֹת מְהֻגִּינוֹת יְרוּשַׁלְמִיּוֹת. אִילֵּין אָמְרִין אָכֵן וְאִילֵּין אָמְרִין אָכֵן. אֶלָּא אַף הוּא חָזַר וְסָבַר דִּכְוָותְהוֹן. וְלֵית כָּל מִילַיָּיא אָכֵן אִילֵּין אָמְרִין אָכֵן וְאִילֵּין אָמְרִין אָכֵן. הָא אַף הוּא חָזַר וְאָמַר דִּכְוָותְהוֹן.

אָתָא עוּבְדָא קוֹמֵי דְּרַבִּי חֲנִינָא. בְּאִשָּׁה שֶׁהָיְתָה כְּתוּבָּתָהּ פְּחוּתָה מִמָּאתַיִם זוּז. וְאָמַר. תִּיטוֹל מַה שֶּׁכָּתַב לָהּ. אָמַר לְרַבִּי מָנָא. שֵׁב וַחֲתוֹם. אָמַר לֵיהּ. אַשְׁוֵי שִׁיטָתְךָ וּבָהּ חֲתוֹם. לֹא רַבִּי חִיָּיה דְּאָמַר בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. בְּשֶׁקֶל הַקּוֹדֶשׁ. רַבִּי אֲבוֹדָמָא דְצִיפּוֹרִי בְּשֵׁם רַבִּי חוּנָה. מִשֵּׁם וִיתוּר. מֵעַתָּה אִשָּׁה שֶׁהָיְתָה כְּתוּבָּתָהּ פְּחוּתָה מִמָּאתַיִם תַּטְמִין כְּתוּבָּתָהּ כְּדֵי שֶׁתִּיטוֹל בְּשֶׁקֶל הַקּוֹדֶשׁ. אָמְרֵי בְשֵׁם רַבִּי חוּנָה. בְּמָקוֹם שֶׁאֵין כּוֹתְבִין כְּתוּבָּה. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁכּוֹתְבִין כְּתוּבָּה מַה דוּ מַפְקָא הִיא גוֹבָּה. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן. וְתַנֵּי כֵן. חֵרֵשׁ שֶׁנָּשָׂא פִּיקֵּחַת אֵין לָהּ עָלָיו מְזוֹנוֹת וְלֹא כְּתוּבָּה. וְאִם מֵתָה הוּא יוֹרְשָׁהּ. שֶׁהִיא רָצְתָה לָזוּק לוֹ נְכָסֶיהָ. וְהוּא לֹא רוֹצֶה לָזוּק לָהּ בִּנְכָסָיו. פִּיקֵּחַ שֶׁנָּשָׂא חֵרֶשֶׁת יֵשׁ לָהּ עָלָיו מְזוֹנוֹת וּכְתוּבָּה. וְאִם מֵתָה אֵינוֹ יוֹרְשָׁהּ. שֶׁהוּא רוֹצֶה לָזוּק לָהּ נְכָסָיו וְהִיא לֹא רָצְתָה לָזוּק לוֹ נְכָסֶיהָ. וְחֵרֶשֶׁת יֵשׁ לָהּ קְנָיָן וְיֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי לָעְזָר. תִּיפְתָּר כְּשֶׁכָּנְסָהּ פִּיקֵּחַת כְּנָסָהּ. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רַבִּי לָעְזָר. שֶׁכְּנָסָהּ פִּיקֵּחַת וְנִתְחָרְשָׁה פִּיקֵּחַת כְּנָסָהּ. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רַבִּי לָעְזָר. תִּיפְתָּר שֶׁהָיְתָה חֵרֶשֶׁת וְנִתְפַּקְּחָה. כְּנָסָהּ פִּיקֵּחַת וְנִתְחָרְשָׁה. שֶׁלֹּא תֹאמַר. הוֹאִיל וְהָיְתָה חֵרֶשֶׁת תְּחִילָּה יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. לְפוּם כֵּן צָרִיךְ לְמֵימַר אֵין לָהּ. רַבִּי יוֹסֵי לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא אִילּוּ מִי שֶׁבָּא עַל הַחֵרֶשֶׁת שָׁמָּא אֵין לָהּ קְנָס. וְכָל שֶׁאֵין לָהּ קְנָס אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. אָמַר רַבִּי יוּדָן. וְכִי בִקְנָס הַדָּבָר תָּלוּי. וְהֵרֵי בּוֹגֶרֶת אֵין לָהּ קְנָס וּכְתוּבָּתָהּ מָאתַיִם. וְהֵרֵי בְתוּלָה מִן הַנִּשּׂוּאִין יֵשׁ לָהּ קְנָס וּכְתוּבָּתָהּ מְנָה.

חֵרֵשׁ אוֹ שׁוֹטֶה שֶׁיִּבְּנְסוּ פִּיקֵּחַת. אַף עַל פִּי שֶׁחָזַר הַחֵרֵשׁ וְנִתְפַּקֵּחַ שׁוֹטֶה וְנִשְׁתַּפֶּה אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. רָצָה לְקַיְּימָהּ כְּתוּבָּתָהּ מְנָה. רַבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָה. וְהוּא שֶׁבָּא עָלֶיהָ מִשֶּׁנִּתְפַּקֵּחַ וּמִשֶּׁנִּשְׁתַּפֶּה. אֲבָל אִם לֹא בָא עָלֶיהָ מִשֶּׁנִּתְפַּקֵּחַ וּמִשֶּׁנִּשְׁתַּפֶּה אֲפִילּוּ כְּתוּבַּת מְנָה אֵין לָהּ.

פְּחוּתוֹת מִבְּנוֹת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. רַבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רַבִּי חִיָּיה בַּר אַשִׁי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָה רַב חִיָּיה בַּר אַשִׁי בְּשֵׁם רַב. לְמַה זֶּו דוֹמָה. לְעוֹשֶׂה גוּמָא בַבָּשָׂר וְחוֹזֵר וּמִתְמַלֵּא. תַּנֵּי רַבִּי חִיָּיה. לְעוֹכֵר אֶת הָעַיִן וְחוֹזֶרֶת וְצוֹלֶלֶת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. פְּחוּתוֹת מִיכָּן כְּנוֹתֵן אֶצְבַּע בָּעַיִן. אָמַר רַבִּי אָבוּן. אֶקְרָא לֵאלֹהִים עֶלְיוֹן לָאֵל גּוֹמֵר עָלַי. בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד וְנִמְלְכִין בֵּית דִּין לְעוֹבְרוֹ הַבְּתוּלִין חוֹזְרִין. וְאִם לָאו אֵין הַבְּתוּלִין חוֹזְרִין.

ג משנה: הַגָּדוֹל שֶׁבָּא עַל הַקְּטַנָּה וְהַקָּטָן שֶׁבָּא עַל הַגְּדוֹלָה וּמוּכַּת עֵץ כְּתוּבָּתָן מָאתַיִם דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים מוּכַּת עֵץ כְּתוּבָּתָהּ מְנָה.

הלכה: הַגָּדוֹל שֶׁבָּא עַל הַקְּטַנָּה כול׳. אִי זֶהוּ קָטָן וְאֵי זוֹ קְטַנָּה. מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה בֶּן חַגְרָא אָמְרוּ. קָטָן פָּחוֹת מִבֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד וּקְטַנָּה פְּחוּתָה מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. נִיחָא גָּדוֹל שֶׁבָּא עַל הַקְּטַנָּה הַבְּתוּלִין חוֹזְרִין. קָטָן שֶׁבָּא עַל הַקְּטַנָּה הַבְּתוּלִין חוֹזְרִין. קָטָן שֶׁבָּא עַל הַגְּדוֹלָה אֵין הַבְּתוּלִין חוֹזְרִין. אָמַר רַבִּי אָבִין. תִּפְתָּר שֶׁבָּא עָלֶיהָ שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בִּרְבִּי אָבִין. וַאֲפִילּוּ תֵּימָא בִּכְדַרְכָּהּ. קָטָן בִּיאָתוֹ בִּיאָה. אֲבָל אֵין בּוֹ כֹּחַ לִיגַּע בַּסִּימָנִין. וְתַנֵּי כֵן. מַעֲשֶׂה שֶׁעִיבְּרָה וּבְתוּלֶיהָ קַיָּימִין.

מֵיתִיבִין לְרַבִּי מֵאִיר. בְּתוּלִין אֵין כָּאן. וְתֵימַר כְּתוּבָּה מָאתַיִם. אָמַר לוֹן. וְכִי בִּבְתוּלִין הַדָּבָר תָּלוּי. הֵרֵי בּוֹגֶרֶת אֵין לָהּ בְּתוּלִים וּכְתוּבָּתָהּ מֵאתַיִם. הֵרֵי בְתוּלָה מִן הַנִּשּׂוּאִין בָּטַל חֵינָהּ. מַה פְלִיגִין. בְּמוּכַּת עֵץ. דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר. לֹא בָטַל חֵינָהּ. וְרַבָּנִין אָמְרִין. בָּטַל חֵינָהּ.

מַה פְלִיגִין. בְּתוּלָה הַנִּבְעֶלֶת מִן הַקָּטָן וּמִמִּי שֶׁאֵינוֹ אִישׁ כְּשֵׁירָה לִכְהוּנָה. תַּנֵּי רַבִּי חַלַפְתָּא בַּר שָׁאוּל. כְּשֵׁירָה אֲפִילּוּ לְכֹהֵן גָּדוֹל.

רַבִּי יִרְמְיָה וְרַבִּי אִמִּי מַקְשֵׁי. מַה בֵּינָהּ לְבֵין הַנִּבְעֶלֶת בְּאָצְבַּע. אִילּוּ הַנִּבְעֶלֶת בְּאָצְבַּע שֶׁמָּא אֵינָהּ פְּסוּלָה לִכְהוּנָה. אָמַר רַבִּי חַגַּי. תִּיפְתָּר שֶׁבָּא עָלֶיהָ שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ. בְּעָא רַבִּי חַגַּיי מֵיהַדֵּר בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא. לֹא תְהַדּוֹר בָּךְ. וְלָמָּה בְעָא רַבִּי חַגַּיי מֵיהַדֵּר בֵּיהּ. מִן הָדֵין דְּכְתִיב וְהוּא אִשָּׁה בִּבְתוּלֶיהָ יִקָּח. עַד שֶׁתְּהֵא בְתוּלָה מִשְּׁנֵי צְדָדֶיהָ. וְדִכְוָותָהּ. בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יְדָעָהּ. בְּתוּלָה (מ)כְּדַרְכָּהּ. וְאִישׁ לֹא יְדָעָהּ שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק בֶּן אֶלְעָזָר. אֲפִילּוּ בְיֶדֶיהָ לֹא תָבַע בָּהּ. שֶׁנֶּאֱמַר כִּי לֹא יָנוּחַ שֵׁבֶט הָרֶשַׁע עַל גּוֹרָל הַצַּדִּיקִים. מַה עֲבַד לָהּ רַבִּי חַגַּיי עַד שֶׁלֹּא יַחֲזוֹר בּוֹ. פָּתַר לָהּ בְּהֶעָרָיָה. וְלָמָּה לֵית רַב יוֹסֵף פָּתַר לֵיהּ בְּהֶעָרָיָה. אָמַר רַבִּי מָנָא. דְּהִיא צְרִיכָה לָהּ. רַבִּי יוֹסֵי בְּעָא. הֶעָרָיָה בְּזָכוּר מָהוּ. הֶעָרָיָה בַּבְּהֵמָה מָהוּ. כַּד שְׁמַע רַבִּי יִרְמְיָה הָדָא דְרַבִּי חַגַּיי אָמַר. לֹא עַל הָדָא הֲוָה רַבִּי אִמִּי מַקְשֵׁי.

ד משנה: בְּתוּלָה אַלְמָנָה גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה מִן הַנִּשּׂוּאִין כְּתוּבָּתָן מְנָה וְאֵין לָהֶן טַעֲנַת בְּתוּלִים. הַגִּיּוֹרֶת וְהַשְּׁבוּיָה וְהַשִּׁפְחָה שֶׁנִּפְדּוּ אוֹ שֶׁנִּתְגַּיְּרוּ אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּחְרְרוּ יְתֵירוֹת עַל שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּתוּבָּתָן מְנָה וְאֵין לָהֶן טַעֲנַת בְּתוּלִים.

הלכה: בְּתוּלָה וְאַלְמָנָה גְּרוּשָׁה מִן הַנִּישּׂוּאִין כול׳. אִי זוֹ הִיא בְתוּלָה מִן הַנִּישּׂוּאִין. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן. כָּל שֶׁנִּכְנְסָה לַחוּפָּה וְעֵידֶיהָ מֵעִידִין אוֹתָהּ שֶׁלֹּא נִבְעֲלָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי. הָדָא אָמְרָה נָשָׂא אִשָּׁה בְּחֶזְקַת בְּתוּלָה וְנִמְצֵאת בְּעוּלָה אֵין זֶה מֶקַח טָעוּת לְהַפְסִידָהּ מִכְּתוּבַּת מְנָה. נָשָׂא אִשָּׁה בְּחֶזְקַת שֶׁלֹּא זִינְתָה וְנִמְצֵאת שֶׁזִּינְתָה אֵין זֶה מֶקַח טָעוּת לְהַפְסִידָהּ מִכְּתוּבַּת מְנָה.

רַבִּי לָעְזָר שָׁאַל. הַבָּא עַל שִׁפְחָה מְשׁוּחְרֶרֶת מָהוּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. יָכוֹל הַבָּא עַל שִׁפְחָה אֲרַמִּית יְהֵא חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר מָהֵר יִמְהָרֶנָּה לוֹ לְאִשָּׁה. אֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ הֲוָיָיה בָהּ. יָצָא שִׁפְחָה או מי שֶׁאֵין לוֹ הֲוָיָיה בָהּ. מִפְּנֵי שֶׁאֵין לוֹ בָהּ הֲוָיָיה. הָא אִם יֵשׁ לוֹ הֲוָיָיה בָהּ יֵשׁ לָהּ קְנָס. וְכָל שֶׁיֵּשׁ לָהּ קְנָס יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. אָמַר רַבִּי יוּדָן. וְכִי בִקְנָס הַדָּבָר תָּלוּי. הֵרֵי בּוֹגֶרֶת אֵין לָהּ קְנָס וּכְתוּבָּתָהּ מָאתַיִם. הֵרֵי בְתוּלָה מִן הַנִּישּׂוּאִין יֵשׁ לָהּ קְנָס וּכְתוּבָּתָהּ מְנָה. אָמַר רַבִּי זְעִירָא קוֹמֵי

רִבִּי מָנָא. תִּיפְתָּר בְּשֶׁנִּתְגַּיְּירוּ אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּחְרְרוּ פְּחוּתוֹת מִבְּנוֹת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. אָמַר לֵיהּ. אִם בְּשֶׁנִּתְגַּיְּירוּ אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּחְרְרוּ פְּחוּתוֹת מִבְּנוֹת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד כְּיִשְׂרָאֵל הֵן.

סוּמָה וְאַיְילוֹנִית יֵשׁ לָהֶן טַעֲנַת בְּתוּלִין. סוּמָכוֹס אָמַר מִשֵּׁם רִבִּי מֵאִיר. סוּמָה אֵין לָהּ טַעֲנַת בְּתוּלִים. וּמַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי מֵאִיר. אֲנִי אוֹמֵר. מָצָא וְאִיבֵּד. מַה טַּעֲמָא דְּרַבָּנָן. יְכוֹלָה הִיא לְתוֹפְשׁוֹ. מָה עֲבַד לָהּ רִבִּי מֵאִיר. יָכוֹל הוּא לִדְחוֹתָן בְּרוֹק.

תַּנֵּי. טַעֲנַת בְּתוּלִים עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. מִיָּד. מַה אֲנָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁלֹּא בָעַל אֲפִילּוּ לְאַחַר מִיכָּן עַד כַּמָּה. אֶלָּא כֵּן אֲנָן קַיָּימִין בִּסְתָם. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. חֲזָקָה אָדָם מַעֲמִיד עַצְמוֹ שְׁלֹשִׁים יוֹם. וְרַבָּנִין אָמְרִין. אֲפִילּוּ יוֹם אֶחָד אֵין אָדָם מַעֲמִיד אֶת עַצְמוֹ. רִבִּי יִרְמְיָה בְעָא. מָהוּ שֶׁיְּהֵא נֶאֱמָן לוֹמַר עַל דְּרִבִּי מֵאִיר. הֶעֱמַדְתִּי עַצְמִי שְׁלֹשִׁים יוֹם. כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אֶת הַוָּולָד שְׁתּוּקִי. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הַיְבָמָה שֶׁאָמְרָה בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם. לֹא נִבְעַלְתִּי. כּוֹפִין אוֹתוֹ שֶׁיֵּחָלוֹץ לָהּ. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם מְבַקְּשִׁין מִמֶּנּוּ שֶׁיַּחֲלוֹץ לָהּ. וְאָמַר רִבִּי לָעְזָר. דִּבְרֵי מֵאִיר הִיא. וְאָמַר רִבִּי לָעְזָר. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא אֶצְלָהּ. הָא אֶצֶל צָרָתָהּ לֹא. כְּמַה דְּתֵימַר תַּמָּן. לֹא הַכֹּל מִמֶּנָּה לַחוֹב לְבִנָּה.

ה משנה: הָאוֹכֵל אֵצֶל חָמִיו בִּיהוּדָה שֶׁלֹּא בְעֵדִים אֵינוֹ יָכוֹל לִטְעוֹן טַעֲנַת בְּתוּלִים מִפְּנֵי שֶׁמִּתְיַחֵד עִמָּהּ. אֶחָד אַלְמָנַת יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד אַלְמָנַת כֹּהֲנִים כְּתוּבָּתָן מָנָה. בֵּית דִּין שֶׁלַּכֹּהֲנִים הָיוּ גוֹבִין לַבְּתוּלָה אַרְבַּע מֵאוֹת זוּז וְלֹא מִיחוּ בְיָדָם חֲכָמִים.

הלכה: הָאוֹכֵל אֵצֶל חָמִיו כול׳. בָּרִאשׁוֹנָה גָּזְרוּ שְׁמָד בִּיהוּדָה. שֶׁכֵּן מְסוֹרֶת לָהֶם מֵאֲבוֹתָם שֶׁיְּהוּדָה הָרַג אֶת עֵשָׂו. דִּכְתִיב יָדְךָ בְּעוֹרֶף אוֹיְבֶיךָ. וְהָיוּ הוֹלְכִין וּמְשַׁעְבְּדִין בָּהֶן וְאוֹנְסִין אֶת בְּנוֹתֵיהֶן וְגָזְרוּ שֶׁיְּהֵא אִיסְטְרָטִיוֹט בּוֹעֵל תְּחִילָּה. הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא בַּעֲלָהּ בָּא עָלֶיהָ עוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ. שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁהִיא יוֹדַעַת שֶׁאֵימַת בַּעֲלָהּ עָלֶיהָ עוֹד הִיא נִגֶּרֶת. מִכָּל מָקוֹם אֵין סוֹפָהּ לְהִיבָּעֵל מֵאִיסְטְרָטִיוֹט. אֲנוּסָה הִיא וַאֲנוּסָה מוּתֶּרֶת לְבִיתָהּ. כֹּהֲנוֹת מָה הָיוּ עוֹשׂוֹת. מַטְמִינוֹת הָיוּ. וְיַטְמִינוּ אַף בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל. קוֹל יוֹצֵא וּמַלְכוּתָא שָׁמְעָה וְאִילֵּין וְאִילֵּין מִתְעָרְבְבִין. מַה סִימָן הָיָה לָהֶן. קוֹל מַגְרוֹס בָּעִיר. מִשְׁתֶּה שָׁם מִשְׁתֶּה שָׁם. אוֹר הַנֵּר בִּבְרוֹר חַיִל. שָׁבוּעַ בֶּן שָׁבוּעַ בֶּן. אַף עַל פִּי שֶׁבָּטַל הַשָּׁמָד הַמִּנְהָג לֹא בָטַל. כַּלָּתוֹ שֶׁלְּרִבִּי הוֹשַׁעְיָה נִכְנְסָה מְעוּבֶּרֶת.

תַּנֵּי. וְלָאַלְמָנָה מָאתַיִם. תַּנֵּי. אֶחָד אַלְמָנַת יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד אַלְמָנַת כֹּהֲנִים כְּסֵדֶר הַזֶּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מִסְתַּבְּרָא בַּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל תִּגְבֶּה. שֶׁשִּׁבְטָהּ גּוֹבָה. בַּת יִשְׂרָאֵל לְכֹהֵן לֹא תִגְבֶּה. לָא מִסְתַּיְיָה דְּסִלְיקָא לְכָהוּנְתָא אֶלָּא דְּתֵימַר תִּגְבֶּה. אָמַר רִבִּי מָנָא. לָא מִסְתַּבְּרָא דְּלָא חֲלִיפִין. בַּת יִשְׂרָאֵל לְכֹהֵן תִּגְבֶּה דְּסִלְיקָה לְכָהוּנְתָא. וּבַת כֹּהֵן לָא תִגְבֶּה דְּנִחְיְתָא מִן כְּהוּנְתָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי אָבוּן. אַחַת זוֹ וְאַחַת זוֹ קָנָס קָנְסוּ בָהֶן כְּדֵי שֶׁיְּהֵא אָדָם מִידַבֵּק בְּשִׁבְטוֹ וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ.

ו משנה: הַנּוֹשֵׂא אֶת הָאִשָּׁה וְלֹא מָצָא לָהּ בְּתוּלִים הִיא אוֹמֶרֶת מִשֶּׁאֵירַסְתַּנִי נֶאֱנַסְתִּי וְנִסְתַּחֲפָה שָׁדֵהוּ וְהוּא אוֹמֵר לֹא כִּי אֶלָּא עַד שֶׁלֹּא אֵירַסְתִּיךְ וְהָיָה מִקְחִי מֻקָּח טָעוּת. רַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר נֶאֱמָנֶת. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיהָ אָנוּ חַיִּין אֶלָּא הֲרֵי זוֹ בְּחֶזְקַת בְּעוּלָה עַד שֶׁלֹּא תִתְאָרֵס וְהִיטְעָתוֹ עַד שֶׁתָּבִיא רְאָיָיה לִדְבָרֶיהָ.

הלכה: הַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה וְלֹא מָצָא לָהּ בְּתוּלִים כול׳. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. מֵעַתָּה אֵין טַעֲנַת בְּתוּלִים לֹא כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וּכְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר אֶלָּא כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וְחָזַר וְאָמַר. יֵשׁ טַעֲנַת בְּתוּלִים כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וּכְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּשׁוֹתֶקֶת. וַאֲפִילּוּ תֵּימַר בְּמְדַבֶּרֶת. בְּאוֹמֶרֶת. מָצָא וְאִיבֵּד. וּתְהֵא נֶאֱמֶנֶת. לֵית יְכִיל. דְּאָמַר רִבִּי אִילָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. מָצָא פֶּתַח פָּתוּחַ אָסוּר לְקַיְּימָהּ מִשּׁוּם סְפֵק סוֹטָה. הָכָא אִיתְמַר נֶאֱמֶנֶת. וְהָכָא אִיתְמַר אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת. תַּמָּן שְׁנֵיהֶן מוֹדִין בְּשֶׁהַפֶּתַח פָּתוּחַ.

תַּמָּן תַּנִּינָן. הָיוּ בָהּ מוּמִין וְעוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ הָאָב צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה. רִבִּי לָעְזָר שָׁאַל לְרִבִּי יוֹחָנָן. מַתְנִיתָא דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּלֹא כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אָמַר לֵיהּ. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. שְׁנָיָא הִיא מוּמִין שֶׁדַּרְכָּן לְהִיוָּולֵד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מִקַּמָּא דְּנָן חֲמֵי רַבָּנָן מְדַמּוּ מוּמִין לִבְתוּלִין. אִילֵּין יָלְפִין מִן אִילֵּין וְאִילֵּין יָלְפִין מִן אִילֵּין. מוּמִין מִבְּתוּלִים. שֶׁאִם בָּא עָלֶיהָ עוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ צָרִיךְ הָאָב לְהָבִיא רְאָיָיה. בְּתוּלִים מִמּוּמִין. שֶׁאִם נוֹלְדוּ לָהּ מוּמִין סָפֵק מִשֶּׁנִּכְנְסָה לִרְשׁוּתוֹ סָפֵק עַד שֶׁלֹּא תִיכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ תַּבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה. מִן אִילֵּין בְּתוּלִין. וּבְתוּלִין וְכִי בָטְלוּ לֹא בְּבֵית אָבִיהָ בָּטְלוּ. וְאַתְּ אָמַר. תַּבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה. וְכָא תַּבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה.

ז משנה: הִיא אוֹמֶרֶת מוּפֶת עֵץ אֲנִי וְהוּא אוֹמֵר לֹא כִי אֶלָּא דְּרוֹסֶת אִישׁ אַתְּ רַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר נֶאֱמֶנֶת. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיהָ אָנוּ חַיִּין אֶלָּא הֲרֵי זוֹ בְּחֶזְקַת דְּרוֹסֶת אִישׁ עַד שֶׁתָּבִיא רְאָיָיה לִדְבָרֶיהָ.

הלכה: הִיא אוֹמֶרֶת מוּפֶת עֵץ אֲנִי כול׳. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא. דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר. מוּפֶת עֵץ כְּתוּבָתָהּ מָאתַיִם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וַהֲוִינָן סָבְרִין מֵימַר. מַה פְּלִיגִין רִבִּי מֵאִיר וְאִילֵּין רַבָּנָן. בְּשֶׁכְּנָסָהּ בְּחֶזְקַת מוּפֶת עֵץ. אֲבָל אִם כְּנָסָהּ בְּחֶזְקַת בְּתוּלָה וְנִמְצֵאת מוּפֶת עֵץ אַף רִבִּי מֵאִיר מוֹדֶה. מִן מַה דְּתַנִּינָן. הִיא אוֹמֶרֶת. מוּפֶת עֵץ אֲנִי. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא כִי אֶלָּא דְּרוֹסֶת אִישׁ אַתְּ. הָדָא אָמְרָה. אֲפִילּוּ כְּנָסָהּ בְּחֶזְקַת מוּפֶת עֵץ וְנִמְצֵאת מוּפֶת עֵץ הִיא הַמְּחַלּוֹקֶת. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא. הִיא אוֹמֶרֶת. מוּפֶת עֵץ אֲנִי וּכְתוּבָתָהּ מָאתַיִם. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא כִי אֶלָּא דְּרוֹסֶת אִישׁ אַתְּ וְאֵין לָךְ עָלַי כְּלוּם. מָה אָנָן

קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁכְּנָסָהּ בְּחֶזְקַת בְּתוּלָה וְנִמְצֵאת מוּכַּת עֵץ. אַף רִבִּי מֵאִיר מוֹדֶה. אִם בְּשֶׁכְּנָסָהּ בְּחֶזְקַת מוּכַּת עֵץ וְנִמְצֵאת מוּכַּת עֵץ נִיכָּר הוּא בְּפֶתַח פָּתוּחַ בֵּין בְּעֵץ בֵּין בָּאָדָם. רִבִּי הוּנָא בְשֵׁם רִבִּי זְעִירָא לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא. הֵיא אוֹמֶרֶת מוּכַּת עֵץ אֲנִי. כֵּן אַתְּנִיתִי עִמָּךְ. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא כִי אֶלָּא דְּרוֹסַת אִישׁ אַתְּ. לֹא אַתְּנִיתִי עִמָּךְ כְּלוּם.

ח משנה: רָאוּהָ מְדַבֶּרֶת עִם אֶחָד אָמְרוּ לָהּ מַה טִיבוֹ שֶׁלָּזֶה. אִישׁ פְּלוֹנִי וְכֹהֵן הוּא רַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר נֶאֱמָנֶת. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיהָ אָנוּ חַיִּין אֶלָּא חֲבֵרַי זוֹ בְּחֶזְקַת בְּעוּלָה לְנָתִין וּלְמַמְזֵר עַד שֶׁתָּבִיא רְאָיָיה לִדְבָרֶיהָ.

הלכה: רָאוּהָ מְדַבֶּרֶת עִם אֶחָד כול׳. מָהוּ מְדַבֶּרֶת. נִבְעֶלֶת. וְלָמָּה תַנִּינָן מְדַבֶּרֶת. לָשׁוֹן בָּקִי. רִבִּי אוֹמֵר נָקִי.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רִבִּי יאשׁיָה. הֲלָכָה כְרַבָּן גַּמְלִיאֵל וּכְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר מִשּׁוּם שְׁנַיִם שֶׁרָבוּ עַל אֶחָד. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. אִם הֲלָכָה לָמָּה שְׁנַיִם. וְאִם שְׁנַיִם לָמָּה הֲלָכָה. מֵעַתָּה אֵין יְסִבּוֹר רִבִּי יוֹחָנָן כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֵין הֲלָכָה כְרַבָּן גַּמְלִיאֵל וּכְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר אֶלָּא כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. מַאי כְּדוֹן. מִשּׁוּם עֵדוּת אִשָּׁה כְּשֵׁירָה לָהּ. הַוון בָּעֵיי מֵימַר. מַה פְלִיגִין רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְאִילֵּין רַבָּנִין. בְּמָקוֹם שֶׁרוֹב פְּסוּלִין. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁרוֹב כְּשֵׁירִין אַף רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ מוֹדֵי. אָתָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי אִילָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁרוֹב כְּשֵׁירִין הִיא הַמַּחֲלוֹקֶת. סָבַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. הַזְּנוּת רָצָה אַחַר הַפְּסוּלִים. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. מַתְנִיתָא אָמְרָה. אֲפִילּוּ כְשֵׁירִין מְזַנִּין. דְּתַנֵּי. אֲפִילּוּ חָסִיד שֶׁבַּחֲסִידִים אֵין מְמַנִּין אוֹתוֹ אֶפִּיטְרוֹפּוֹס עַל עֲרָיוֹת.

ט משנה: הָיְתָה מְעוּבֶּרֶת וְאָמְרוּ לָהּ מַה טִיבוֹ שֶׁלְּעוּבָּר הַזֶּה. מֵאִישׁ פְּלוֹנִי וְכֹהֵן הוּא רַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר נֶאֱמָנֶת. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיהָ אָנוּ חַיִּין אֶלָּא חֲבֵרַי זוֹ בְּחֶזְקַת מְעוּבֶּרֶת לְנָתִין וּלְמַמְזֵר עַד שֶׁתָּבִיא רְאָיָיה לִדְבָרֶיהָ.

הלכה: הָיְתָה מְעוּבֶּרֶת כול׳. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. הַכֹּל מוֹדִין בְּוָולָד שֶׁהוּא שְׁתוּקִי. תַּנֵּי כֵן. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בְּעֵידוּת אִשָּׁה גּוּפָהּ. אֲבָל בְּוָולָד הַכֹּל מוֹדִין שֶׁהוּא שְׁתוּקִי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁתוּקִי סְתָם. מָצִינוּ שְׁתוּקִי כֹּהֵן גָּדוֹל. הֵיךְ עֲבִידָא. סִיעָה שֶׁל כֹּהֲנִים עוֹבֶרֶת וּפִירֵשׁ אֶחָד מֵהֶן וּבָעַל. חֲבֵרַי מָצִינוּ שְׁתוּקִי כֹּהֵן גָּדוֹל.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי לָעְזָר. חֲבֵרַי אַלְמָנַת עִיסָּה הֲרֵי הִיא כְשֵׁירָה וּבִתָּהּ פְּסוּלָה. אָמַר לֵיהּ. כְּדִבְרֵי שֶׁהוּא מַכְשִׁיר בָּהּ מַכְשִׁיר בְּבִתָּהּ. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. לֹא אָמַר כְּדִבְרֵי מִי שֶׁהוּא מַכְשִׁיר. הָא מִכְּלָל דְּאִית חוֹרָן פּוֹסֵל. מַנִּי מַכְשִׁיר. רִבִּי מֵאִיר. מַנִּי פּוֹסֵל. רַבָּנָן. דְּתַנֵּי. אֵי זוֹ הִיא עִיסָּה כְשֵׁירָה. כָּל שֶׁאֵין בָּהּ לֹא חָלָל וְלֹא מַמְזֵר וְלֹא נָתִין. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. כָּל שֶׁאֵין בָּהּ אַחַת מִכָּל אֵילּוּ בִּתָּהּ כְּשֵׁירָה לִכְהוּנָּה. אֲבָל מִשְׁפָּחָה שֶׁנִּשְׁתַּקַּע בָּהּ פְּסוּל. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. בּוֹדֵק עַד אַרְבַּע אִימָּהוֹת וּמַשִּׁיא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. בּוֹדֵק לְעוֹלָם.

רִבִּי יִרְמְיָה בְשֵׁם רִבִּי זְעִירָא לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא רִבִּי לָעְזָר שָׁאַל לְרִבִּי יוֹחָנָן. אַלְמָנַת עִיסָּה מָה הִיא. אָמַר לֵיהּ. כְּשֵׁירָה. בִּתָּהּ מָה הִיא. אָמַר לֵיהּ. כְּדִבְרֵי מִי שֶׁהוּא מַכְשִׁיר בָּהּ מַכְשִׁיר בִּבְתָּהּ. הַוון בָּעֵיי מֵימַר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר שְׁתוּקִי פָּסוּל. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן שְׁתוּקִי כָּשֵׁר. אַף רִבִּי יוֹחָנָן אִית לֵיהּ שְׁתוּקִי פָּסוּל. בְּשִׁיטָתוֹ הֵשִׁיבוֹ. בְּשִׁיטָתָךְ שֶׁאַתְּ אוֹמֵר. אַף שְׁתוּקִי סְתָם. מָצִינוּ שְׁתוּקִי כֹּהֵן גָּדוֹל. הֵיךְ עֲבִידָא. סִיעָה שֶׁל כֹּהֲנִים עוֹבֶרֶת וּפִירֵשׁ אֶחָד מֵהֶן וּבָעַל. חֲבֵרַי מָצִינוּ שְׁתוּקִי כֹּהֵן גָּדוֹל.

מִילְתֵיהּ דְּרִבִּי זֵירָא אָמְרָה. שְׁתוּקִי כָּשֵׁר. רִבִּי זְעִירָא בְעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. אַף לְעִנְיַן מִשְׁפָּחָה כֵן. אָמַר לֵיהּ. כֵּן אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. תַּמָּן תַּנִּינָן לְעִנְיַן מִשְׁפָּחָה. בְּרַם הָכָא לְעִנְיַן קְדֻשֵּׁי הַגְּבוּל. מִילְתָא דְרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר יִצְחָק. שְׁתוּקִי פָּסוּל. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בְּעָא. מֵעַתָּה אֵין שְׁתוּקִי כָּרָבָּן גַּמְלִיאֵל וּכְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר אֶלָּא כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. חָזַר וְאָמַר. יֵשׁ שְׁתוּקִי כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וּכְרִבִּי לִיעֶזֶר בְּשׁוֹתֶקֶת. וַאֲפִילּוּ תֵּימַר בִּמְדַבֶּרֶת. בְּאוֹמֶרֶת. אֵינִי יוֹדַעַת.

י משנה: אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַעֲשֶׂה בְתִינוֹקֶת שֶׁיָּרְדָה לְמַלְאוֹת מַיִם מִן הֶעַיִן וְנֶאֱנָסָה אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אִם רוֹב אַנְשֵׁי הָעִיר מְשִׁיאִין לַכְּהוּנָּה חֲבֵרַי זוֹ תִּינָּשֵׂא לַכְּהוּנָּה.

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַעֲשֶׂה בְתִינוֹקֶת כול׳. רַב יְהוּדָה בְשֵׁם רַב. כְּהָן קְרוֹבָה שֶׁלְּצִיפּוֹרִין הָיָה עוֹבְדָא.

רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָּא תְּרֵיהוֹן אָמְרֵי בְשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה בְשֵׁם רִבִּי יַנַּיי. מוֹדֶה רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בָּאֲנוּסָה. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מוֹדֶה רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בָּאֲנוּסָה. רַב חִייָה בַּר אַשִׁי אָמַר בְּשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְרִבִּי יוֹסֵי שֶׁאָמַר מִשֵּׁם רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. רִבִּי זְעִירָא בְעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. הֵיךְ עָבְדִין עוֹבְדָא. אָמַר לֵיהּ. כְּרִבִּי יוֹסֵי. שֶׁאָמַר בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי.

אָמַר רִבִּי אִילָא בְשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. תּוּכָהּ שֶׁבְּצִיפּוֹרִין בָּעַל. רַבָּא בְשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. רָאוּ אוֹתוֹ פּוֹרֵשׁ מִצִּיפּוֹרִין וּבוֹעֵל חֲזָקָה שֶׁשָּׁם בָּעַל. פְּלַטְיָא מָהוּ. רִבִּי יִרְמְיָה בַּר וָוה רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. בְּרוֹב. חֵייְלֵיהּ דְּרִבִּי יִרְמְיָה מִן הָדָא. דָּמַר רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מָבוֹי שֶׁכּוּלָּהּ גּוֹיִם וְיִשְׂרָאֵל אֶחָד דָּר בְּתוֹכוֹ וְנָפַל בְּתוֹכוֹ מַפּוֹלֶת מְפַקְּחִין עָלָיו בְּשַׁבִּיל יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם. וּפְלַטְיָא הוֹלְכִין אַחַר הָרוֹב. וּמָהוּ דְאָמַר רִבִּי בָּא בְשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. רָאוּ אוֹתוֹ פּוֹרֵשׁ מִצִּיפּוֹרִין וּבוֹעֵל חֲזָקָה שֶׁפָּסוּל

שָׁשָׁם בָּעַל. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה. וְהֵן שָׁרָאוּהוּ פּוֹרֵשׁ מִן הַבָּתִּים. וְעַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹסֵי. אֲפִילּוּ בִּפְלַטֵּיָא. הָיְתָה צִיפּוֹרִין נְעוּלָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. עַד שֶׁיּוֹכִיחַ. וְכָא רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. בְּרוֹב. חֵיילֵיהּ דְּרַבִּי יוֹסֵי מִן הָדָא. דָּמַר רַבִּי זְעִירָא. רַבִּי (יוֹסֵי) [חַיָּיא] בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן. נִתְחַלְּפוּ (פִּיתּוֹ) [קוּפָּתוֹ] אֶצֶל הַטּוֹחֵן. אִם הוּחְזַק עַם הָאָרֶץ לְהָיוֹת טוֹחֵן שָׁם אוֹתוֹ הַיּוֹם חוֹשֵׁשׁ וְאִם לָאו אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. מַה בֵּינָהּ וּלְסֵירָקִי. לֹא כֵן תַּנֵּי סֵירָקִית שֶׁהִיא מִסְתַּפֶּקֶת יוֹם אֶחָד מִן הָאֵיפּוּר נַעֲשָׂה אוֹתוֹ הַיּוֹם הוֹכִיחַ לְכָל הַיָּמִים. סֵירָקִית אֵיפְשַׁר לָהּ שֶׁלֹּא לְהִסְתַּפֵּק. וְכָא אֲנִי אוֹמֵר. לֹא הוּחְזַק עַם הָאָרֶץ לְהָיוֹת טוֹחֵן שָׁם בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם וְחוֹשֵׁשׁ. וְכָא אֲנִי אוֹמֵר. לֹא יָרַד הַפָּסוּל אֶלָּא לְמַלְאוֹת שָׁם בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם וְחוֹשֵׁשׁ. וְהָא רַבִּי אִילָא [בְּשֵׁם] רַבִּי יַנַּאי אוֹמֵר. תּוֹכָהּ שֶׁבְּצִיפּוֹרִין בָּעַל. וְהָא רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יַנַּאי אוֹמֵר. רָאוּ אוֹתוֹ פּוֹרֵשׁ מִצִּיפּוֹרִין וּבוֹעֵל חֲזָקָה פָּסוּל שָׁשָׁם בָּעַל.

וּבְנִמְצָא הוֹלְכִין אַחַר הָרוֹב. מִן קוֹשְׁיֵי מְדַמּוּ לָהּ רַבָּנִין לִשְׁרָצִים. דְּתַנֵּי. תֵּשַׁע צְפַרְדְּעִים שֶׁרֶץ אֶחָד בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וְנָגַע בְּאֶחָד מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ בְּאֵי זוֹ נָגַע סְפֵיקוֹ טָמֵא. פֵּירַשׁ לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְנָגַע סְפֵיקוֹ טָהוֹר. חָזַר לִרְשׁוּת הַיָּחִיד וְנָגַע סְפֵיקוֹ טָמֵא. וּלְנִמְצָא הַלֵּךְ אַחַר הָרוֹב. אָמַר רַב חִסְדָּא. וְלֹא מָצְאוּ כָל אַנְשֵׁי חֵיל יְדֵיהֶם. אָמַר רִבִּי אִימִּי. בָּרוּךְ שֶׁבָּחַר בָּהֶם וּבִדְבְרֵיהֶם. עַד דְּאַתְּ מְדַמֵּי לָהּ לִרְשׁוּת הַיָּחִיד דְּמִיתָהּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים. דְּתַנֵּי. תֵּשַׁע שְׁרָצִים וּצְפַרְדֵּעַ אֶחָד בֵּינֵיהֶן בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְנָגַע בְּאֶחָד מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ בְּאֵי זֶה מֵהֶן נָגַע סְפֵיקוֹ טָהוֹר. פֵּירַשׁ לִרְשׁוּת הַיָּחִיד וְנָגַע בּוֹ סְפֵיקוֹ טָמֵא. חָזַר לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְנָגַע בּוֹ סְפֵיקוֹ טָהוֹר. וּלְנִמְצָא הַלֵּךְ אַחַר הָרוֹב. אָמַר רַב חִסְדָּא. וְלֹא מָצְאוּ כָל אַנְשֵׁי חֵיל יְדֵיהֶם. אָמַר רִבִּי אִימִּי. בָּרוּךְ שֶׁבָּחַר בָּהֶן וּבִדְבְרֵיהֶן. קְרוּנָה שֶׁלְּצִיפּוֹרִין לָאוּ רְשׁוּת הָרַבִּים הוּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מִכָּיוָן שֶׁשְּׁנֵיהֶן יְכוֹלִין לְהִתְיַיחֵד כְּמָאן דְּהוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד.

מַעֲשֶׂה בְּתִינוֹקֶת שֶׁרָאוּ אוֹתָהּ מוּשְׁלֶכֶת לְאִישְׁפָּה. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר. תִּיטָּפֵל לְעִיסָּה. רִבִּי יִרְמְיָה סָבַר מֵימַר. לְעִיסָּה כְּשֵׁירָה. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי חָלוּק עַל אָבִיו. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וַאֲפִילּוּ תֵּימָא. לְעִיסָּה פְּסוּלָה. לֵית רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי חָלוּק עַל אָבִיו. לָמָּה. כְּשֵׁירִים מְזַנִּין וּפְסוּלִין מַשְׁלִיכִין.

פרק ב

א **משנה**: הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְאַרְמְלָה אוֹ שֶׁנִּתְגָּרְשָׁה הִיא אוֹמֶרֶת בְּתוּלָה נִשֵּׂאתִי וְהוּא אוֹמֵר לֹא כִי אֶלָּא אַלְמָנָה נְשָׂאתִיךְ אִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁיָּצְאת בְּהֵינוּמָא וְרֹאשָׁהּ פָּרוּעַ כְּתוּבָּתָהּ מָאתַיִם. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר אַף חִילּוּק קָלָיוֹת רְאָיָיה.

הלכה: הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְאַלְמְנָה כול׳. נִיחָא שֶׁנִּתְגָּרְשָׁה. נִתְאַלְמְנָה. מִי עוֹרֵר. הַיּוֹרְשִׁין.

וְהַלֵּךְ אַחַר הָרוֹב וְרוֹב הַנִּישְׂאוֹת בְּתוּלוֹת נִישְׂאוֹת. אֱמוֹר מֵעַתָּה. בְּתוּלָה נִישֵּׂאת. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁלֹּא הִילְכוּ לְמִידַּת הַדִּין וּלְמָמוֹן אַחַר הָרוֹב. תַּמָּן תַּנִּינָן. שׁוֹר שֶׁנָּגַח אֶת הַפָּרָה וְנִמְצָא עוֹבְּרָהּ בְּצִידָּהּ. וְכִי רוֹב הַפָּרוֹת מַפִּילוֹת. אֱמוֹר. מַחְמַת נְגִיחָה הִפִּילָה. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁלֹּא הִילְכוּ לְמִידַּת הַדִּין וּלְמָמוֹן אַחַר הָרוֹב. אָמַר רִבִּי אָבוּן. וּבְדָבָר אֶחָד הִלְכוּ בְּמִידַּת הַדִּין וּלְמָמוֹן אַחַר הָרוֹב. כְּהָדָא דְתַנֵּי רִבִּי אָחָא. גָּמָל שֶׁהָיָה אוֹחֵז בֵּין הַגְּמָלִים וְנִמְצָא שָׁם אֶחָד מֵהֶן מֵת. חַיָּיב. אֲנִי אוֹמֵר. אוֹתוֹ שֶׁהָיָה אוֹחֵז נִשְׁכּוֹ.

טָעֲנוּ מְנָה וְכָפַר בּוֹ וְהֵבִיא עֵדִים שֶׁחַיָּיב לוֹ חֲמִשִּׁים. רִבִּי חִיָּיה רְבָּא אוֹמֵר. נִשְׁבַּע עַל הַשְּׁאָר. רִבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר. אֵינוֹ נִשְׁבַּע עַל הַשְּׁאָר. מִשְּׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּטַלִּית לָמַד רִבִּי חִיָּיה רְבָּא. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּטַלִּית. זֶה אוֹמֵר. אֲנִי מְצָאתִיהָ. וְזֶה אוֹמֵר. אֲנִי מְצָאתִיהָ. זֶה שֶׁתּוֹפֵס בְּחֶצְיָיהּ כְּמֵבִיא עֵדִים שֶׁחֶצְיָהּ שֶׁלּוֹ. וְהַלָּה אוֹמֵר. כּוּלָּהּ שֶׁלִּי. וְזֶה שֶׁהוּא תּוֹפֵס בְּחֶצְיָיהּ כְּמֵבִיא עֵדִים שֶׁחֶצְיָהּ שֶׁלּוֹ. וְהַלָּה אוֹמֵר. כּוּלָּהּ שֶׁלִּי. נִשְׁבַּע שֶׁאֵין כּוּלָּהּ שֶׁלּוֹ. וְלֹא שְׁמִיעַ דָּמַר רִבִּי אִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. תְּקַנַּת שְׁבוּעָה הִיא. שֶׁלֹּא יְהֵא אָדָם רוֹאֶה אֶת חֲבֵירוֹ בַּשּׁוּק וְאוֹמֵר לוֹ. טַלִּית שֶׁעָלֶיךָ שֶׁלִּי הוּא. בּוֹא וְחַלֵּק עִמִּי טַלִּיתָךְ. רִבִּי אָבִין בְּשֵׁם רַב. מוֹדֶה חֲבִיבִי בִּשְׁטָר. הֵיךְ עֲבִידָה. טָעֲנוּ מְנָה וְכָפַר בּוֹ וְהוֹצִיא שְׁטָר שֶׁהוּא חַיָּיב לוֹ חֲמִשִּׁים. אֵין לוֹ אֶלָּא חֲמִשִּׁין. וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. נִשְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. כֶּסֶף סִילְעִין דִּי אִינּוּן וְנִמְחֲקוּ אֵין פּוֹחֶת מִשְּׁנַיִם. מִיכָּן וָאֵילָךְ הַמַּלְוֶה אוֹמֵר. חֲמֵשׁ. וְהַלָּוֶה אוֹמֵר שָׁלֹשׁ. בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר. הוֹאִיל וְהוֹדָה מִן הַשְּׁעָנָה יִשְׁבַּע. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. אֵין הוֹדָאָה מִן הַשְּׁעָנָה. מִפְּנֵי שֶׁאֵין הוֹדָאָה מִן הַשְּׁעָנָה. וְהָא אִם הוֹדָיָה מִן הַשְּׁעָנָה חַיָּיב. וְכָא לֹא כְמִי שֶׁהוֹדָיָה מִן הַשְּׁעָנָה הִיא. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהוּא חַיָּיב לָהּ מְנָה. וְהִיא כְתוֹבַעַת בְּיָדוֹ מְנָה אֶחָד וְהוּא אֵינוֹ מוֹדֶה לָהּ. הַמּוֹצִיא מַחְבֵּירוֹ עָלָיו הָרְאָיָיה.

בְּהֵינוּמָה. תַּמָּן. נַמְנוּמָה. רַבָּנִין דְּהָכָא אָמְרִין. פִּירְיוֹמָא.

יוֹצְאָה וְרֹאשָׁהּ פָּרוּעַ. רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּגִין אֵילּוּ שֶׁיָּצְאוּ בְיוֹם הַכִּיפּוּרִים. וְרֹאשָׁהּ פָּרוּעַ וְעֵירֶיהָ מְעִידִין אוֹתָהּ שֶׁלֹּא נִבְעֲלָה. וְחָשׁ לוֹמַר. שֶׁמָּא בְּתוּלָה מִן הַנִּישּׂוּאִין הִיא. זֹאת אוֹמֶרֶת. בְּתוּלָה מִן הַנִּישּׂוּאִין אֵינָהּ יוֹצֵאת וְרֹאשָׁהּ פָּרוּעַ. וְחָשׁ לוֹמַר. שֶׁמָּא מוּכַּת עֵץ הִיא. אֶלָּא כִּרְבִּי מֵאִיר. דְּרִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. מוּכַּת עֵץ כְּתוּבָּתָהּ מָאתַיִם. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא חָשׁוּ עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי.

רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר אַף חִילּוּק קָלָיוֹת רְאָיָיה. וְחָשׁ לוֹמַר. שֶׁמָּא בְּתוּלָה מִן הַנִּישּׂוּאִין הִיא. זֹאת אוֹמֶרֶת. בְּתוּלָה מִן הַנִּישּׂוּאִין אֵין לָהּ חִילּוּק קָלָיוֹת.

תַּנְיָ. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר. אַף מִי שֶׁהוֹלִיכוּ לְפָנֶיהָ חֲבִית שֶׁלְּבָסוֹרוֹת. וְחָשׁ לוֹמַר. שֶׁמָּא מִן הַנִּישׁוּאִין הִיא. זֹאת אוֹמֶרֶת. בְּתוּלָה מִן הַנִּישׂוּאִין אֵין לָהּ חֲבִית שֶׁלְּבָשׂוֹרוֹת.

ב משנה: מוֹדָה רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ שָׂדֶה זוֹ שֶׁלְּאָבִיךָ הָיְתָה וּלְקַחְתִּיהָ מִמֶּנּוּ שֶׁהוּא נֶאֱמָן שֶׁהַפֶּה שֶׁאָסַר הוּא הַפֶּה שֶׁהִתִּיר. וְאִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁהִיא שֶׁלְּאָבִיו וְהוּא אוֹמֵר לְקַחְתִּיהָ מִמֶּנּוּ אֵינוֹ נֶאֱמָן.

הלכה: ומודֶה רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ וכו׳. מוֹדֵי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְאֵין פְּלִיג בְּקַדְמִיתָא.

אֵינוֹ נֶאֱמָן. בְּשֶׁלֹּא אָכְלָהּ שְׁנֵי חֲזָקָה. אֲבָל אִם אָכְלָהּ שְׁנֵי חֲזָקָה נֶאֱמָן. בְּשֶׁלֹּא מֵת אָבִיו מִתּוֹכָהּ. אֲבָל אִם מֵת אָבִיו מִתּוֹכָהּ אֲפִילוּ (לֹא) אָכְלָהּ שְׁנֵי חֲזָקָה [אֵינוֹ] נֶאֱמָן. כְּהָדָא. רְאוּבֵן אוֹכֵל שָׂדֶה בְּחֶזְקַת שֶׁהִיא שֶׁלּוֹ וְהֵבִיא שִׁמְעוֹן עֵדִים שֶׁמֵּת אָבִיו מִתּוֹכָהּ. מַפְקִין לָהּ מֵרְאוּבֵן וּמַחֲזִירִין לִיהּ לְשִׁמְעוֹן. חָזַר רְאוּבֵן וְהֵבִיא עֵדִים שֶׁלֹּא מֵת אָבִיו מִתּוֹכָהּ. אָמַר רִבִּי נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב. אֲנָא אַפִּיקְתֵּיהּ מֵרְאוּבֵן אֲנָא מַחֲזִיר לֵיהּ לִרְאוּבֵן. רַבָּנִין דְּהָכָא סָבְרִין כֵּן. רַבָּנִין דְּתַמָּן אָמְרִין. מִשָּׁעָה שֶׁיָּצְאַת עֵדוּת בְּרוּרָה יָצָאת. כֵּן רַבָּנִן דְּהָכָא אָמְרִין. מִשָּׁעָה שֶׁנִּישֵּׂאת בְּעֵדוּת בְּרוּרָה נִישֵּׂאת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מוֹדוּ רַבָּנִין דְּתַמָּן שֶׁאִילּוּ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה שְׁנַיִם אוֹמְרִים. מֵת אָבִיו מִתּוֹכָהּ. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. לֹא מֵת מִתּוֹכָהּ. שֶׁהַשָּׁדֶה בְּחֶזְקַת רְאוּבֵן.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. וְתַנֵּי כֵן. שְׁנַיִם אוֹמְרִים מֵת. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. לֹא מֵת. לֹא תִינָּשֵׂא. וְאִם נִישֵּׂאת לֹא תֵצֵא. שְׁנַיִם אוֹמְרִים. נִתְגָּרְשָׁה. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. לֹא נִתְגָּרְשָׁה. לֹא תִינָּשֵׂא. וְאִם נִישֵּׂאת לֹא תֵצֵא. תַּמָּן אָמְרִין. לֹא שַׁנְיָיה. הִיא מִיתָה הִיא גֵירוּשִׁין לֹא תִינָּשֵׂא. וְאִם נִישֵּׂאת לֹא תֵצֵא. עַל דַּעְתֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין דְּתַמָּן נִיחָא. הִיא מִיתָה הִיא גֵירוּשִׁין. עַל דַּעְתֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין דְּהָכָא מַה בֵּין מִיתָה מַה בֵּין גֵּירוּשִׁין. רִבִּי זְעִירָא אָמַר לָהּ סְתָם. רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַדַּעַת מַכְרַעַת בְּעֵידֵי מִיתָה. שֶׁאִילּוּ יָבוֹא הוּא מַכְחִישׁ. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה. רַבָּנִין דְּתַמָּן כְּדַעְתִּין. כְּמַה דְּרַבָּנִין דְּתַמָּן אָמְרִין. מִשָּׁעָה שֶׁיָּצְאַת בְּעֵדוּת בְּרוּרָה יָצָאת. כֵּן רַבָּנִין דְּהָכָא אָמְרִין. מִשָּׁעָה שֶׁנִּישֵּׂאת בְּעֵדוּת בְּרוּרָה נִישֵּׂאת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. לֹא מִסְתַּבְּרָא דְלָא מְחִלְפָא שִׁיטְתִּין דְּרַבָּנִין דְּתַמָּן. לֹא מוֹדוּ רַבָּנִן דְּתַמָּן שֶׁאִילּוּ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה שְׁנַיִם אוֹמְרִים. מֵת אָבִיו מִתּוֹכָהּ. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. לֹא מֵת אָבִיו מִתּוֹכָהּ. שֶׁהַשָּׁדֶה בְּחֶזְקַת רְאוּבֵן. אִילּוּ שְׁנַיִם אוֹמְרִים. נִתְגָּרְשָׁה וְנִישֵּׂאת. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים לֹא נִתְגָּרְשָׁה. לֹא תֵצֵא. יְאוּת. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁנַיִם אוֹמְרִים. נִתְקַדְּשָׁה. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. לֹא נִתְקַדְּשָׁה. לֹא תִינָּשֵׂא. וְאִם נִישֵּׂאת לֹא תֵצֵא. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. פָּתַר לָהּ רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁנַיִם אוֹמְרִים. נִתְגָּרְשָׁה. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. לֹא נִתְגָּרְשָׁה. לֹא תִינָּשֵׂא. וְאִם נִישֵּׂאת לֹא תֵצֵא. מַה בֵּינָהּ לְקַדְמִיתָא. תַּמָּן הוּחְזְקָה אֵשֶׁת אִישׁ בִּפְנֵי הַכֹּל. בְּרַם הָכָא לֹא הוּחְזְקָה אֵשֶׁת אִישׁ אֶלָּא בִּפְנֵי שְׁנַיִם. לְכְשֶׁיָּבוֹאוּ שְׁנַיִם וְיֹאמְרוּ. זֶה הוּא שֶׁקִּידֵּשׁ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁנַיִם אוֹמְרִים. נִשְׁבֵּית וְהִיא טְהוֹרָה. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. נִשְׁבֵּית וְהִיא טְמֵיאָה. לֹא תִינָּשֵׂא. וְאִם נִישֵּׂאת לֹא תֵצֵא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מֵאַחַר שֶׁאִילּוּ אוֹמְרִים. טְהוֹרָה. וְאִילּוּ אוֹמְרִין. טְמֵיאָה. כְּמִי שֶׁאִילּוּ אוֹמְרִים. נִשְׁבֵּית. וְאִילּוּ אוֹמְרִים. לֹא נִשְׁבֵּית. וַאֲנָן חַיִּים מִפִּיהֶן. שְׁנַיִם אוֹמְרִים נִתְקַדְּשָׁה. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים לֹא נִתְקַדְּשָׁה. רִבִּי יוֹנָה מְדַמֵּי לָהּ לַחֲלָבִים. אִילּוּ שְׁנַיִם אוֹמְרִים. פְּלוֹנִי אָכַל חֵלֶב. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. לֹא אָכַל חֵלֶב. שֶׁמָּא אֵינוֹ מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי מִסָּפֵק. וָכָא יִתֵּן גֵּט מִסָּפֵק. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי. לֹא תְדַמִּינָהּ לַחֲלָבִים. שֶׁכֵּן אַפִּילּוּ אָמַר. לִיבִּי נוֹקְדִינִי. מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹסֵי. שְׁנַיִם אוֹמְרִים. נִתְקַדְּשָׁה. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. לֹא נִתְקַדְּשָׁה. לֹא תִינָּשֵׂא. וְסוֹפָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹנָה. אִם נִישֵּׂאת תֵּצֵא. אָמַר רִבִּי מָנָא. לֹא דְּרִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. תִּינָּשֵׂא. וְלֹא רִבִּי יוֹנָה אוֹמֵר. אִם נִישֵּׂאת תֵּצֵא. לֹא אָמַר לָהּ אֶלָּא. לֹא תְדַמִּינָהּ לַחֲלָבִים. שֶׁכֵּן אַפִּילּוּ אָמַר. לִיבִּי נוֹקְדִינִי. מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי.

ג משנה: הָעֵדִים שֶׁאָמְרוּ כְּתָב יָדֵינוּ הוּא זֶה אֲבָל אֲנוּסִים הָיִינוּ קְטַנִּים הָיִינוּ פְּסוּלֵי עֵדוּת הָיִינוּ חֵרֵי אֵילּוּ נֶאֱמָנִין. וְאִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁהוּא כְּתָב יָדָן אוֹ שֶׁהָיָה כְּתָב יָדָן יוֹצֵא מִמָּקוֹם אַחֵר אֵינָן נֶאֱמָנִין.

הלכה: הָעֵדִים שֶׁאָמְרוּ. כְּתָב יָדֵינוּ הוּא זֶה כול׳. תַּנֵּי. וְכֵן הָעֵדִים שֶׁהֵעִידוּ בֵּין לְטַמֵּא בֵּין לְטַהֵר. בֵּין לְרַחֵק בֵּין לְקָרֵב. בֵּין לֶאֱסוֹר בֵּין לְהַתִּיר. בֵּין לִזְכוּת בֵּין לְחוֹבָה. עַד שֶׁלֹּא נֶחְקְרָה עֵדוּתָן בְּבֵית דִּין אָמְרוּ. מְבַדִּין הֱיוּנוּ. חֵרֵי אֵילּוּ נֶאֱמָנִין. מִשֶּׁנֶּחְקְרָה עֵדוּתָן בְּבֵית דִּין אָמְרוּ. מְבַדִּין הֱיוּנוּ. אֵינָן נֶאֱמָנִין. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. עָשׂוּ הָעֵדִים הַחֲתוּמִין עַל הַשְּׁטָר כְּמִי שֶׁנֶּחְקְרָה עֵדוּתָן בְּבֵית דִּין. הֵן אוֹמְרִים. כְּתָב יָדֵינוּ הוּא. וַאֲחֵרִים אוֹמְרִים. כְּתָב יָדָן הוּא. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. לֹא מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. אִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁהוּא כְּתָב יָדָן אוֹ שֶׁהָיָה כְּתָב יָדָן יוֹצֵא מִמָּקוֹם אַחֵר אֵינָן נֶאֱמָנִין. הֵן אוֹמְרִים. כְּתָב יָדֵינוּ הוּא. וַאֲחֵרִים אוֹמְרִים. אֵינוֹ כְּתָב יָדָם. אָמַר רִבִּי מָנָא. נַעֲשֶׂה כִשְׁטָר שֶׁנִּקְרָע עָלָיו עֵרְעֵר. אָמַר אִסִּי. וּבִלְבַד בְּשִׁטָּר שֶׁנִּקְרָע עָלָיו עֵרְעֵר וְנִתְקַיֵּים בְּבֵית דִּין. רִבִּי לָעְזָר אָמַר. לֹא נִתְקַיֵּים בְּבֵית דִּין. אָמַר רִבִּי אִילָא. טַעֲמָא דְרִבִּי לָעְזָר. כֵּינָן שֶׁהוּחְזְקוּ הָעֵדִים לִהְיוֹת חֲתוּמִין בִּשְׁטָר כְּמִי שֶׁנֶּחְקְרָה עֵדוּתָן בְּבֵית דִּין.

רַב חָנָא אָמַר. לְמֵידִין מִסֵּפֶר מוּגָּה. כְּגוֹן אִילֵּין דְּאָמְרִין. סַפְרוֹי דְּאִסִּי וּכְאִילֵּין אִיגְּרָאתָא צְרִיכִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. וּבִלְבַד שְׁלֹשָׁה שְׁטָרוֹת שְׁלִשְׁלָשָׁה בְּנֵי אָדָם.

רַב חוּנָה בְּשֵׁם רַב. נָאֱמָנִין הָעֵדִים לוֹמַר. שְׁטָר אֲמָנָה וּשְׁטָר פּוֹסִיטִיס הוּא. דְּרַב אָמַר. אָסוּר לְחַתּוֹם בִּשְׁטָר אֲמָנָה וּבִשְׁטָר פּוֹסִיטִיס. מַה וּפְלִיג. אָמְרִי בְּשֵׁם

רַב. נֶאֱמָנִין הָעֵדִים לוֹמַר. שְׁטָר אֲמָנָה וּשְׁטָר פּוֹסְיטִיס הוּא. מִילְתָא דְרַב פְּלִיגָא עַל מִילְתָא דְרַב. אָמַר רִבִּי חַגַּי. לֹא דְּרַב אָמַר. אָסוּר לַחֲתוֹם אֶלָּא אָסוּר לְקַיֵּים. כְּהָדָא. אִם אֶוֶן בְּיָדְךָ הַרְחִיקֵהוּ. זֶה שְׁטָר אֲמָנָה וּשְׁטָר פּוֹסְיטִיס. וְאַל תַּשְׁכֵּן בְּאוֹהָלֶיךָ עַוְולָה. זֶה שְׁטָר פָּרוּעַ.

ד משנה: זֶה אוֹמֵר זֶה כְּתָב יָדִי וְזֶה כְּתָב יָדוֹ שֶׁלַּחֲבֵירִי וְזֶה אוֹמֵר זֶה כְּתָב יָדִי וְזֶה כְּתָב יָדוֹ שֶׁלַּחֲבֵירִי חֲבֵרַי אֵילּוּ נֶאֱמָנִין. זֶה אוֹמֵר זֶה כְּתָב יָדִי וְזֶה אוֹמֵר זֶה כְּתָב יָדִי צְרִיכִין שֶׁיִּצְטָרֵף עִמָּהֶן אַחֵר דִּבְרֵי רִבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינָן צְרִיכִין שֶׁיִּצְטָרֵף עִמָּהֶן אַחֵר אֶלָּא נֶאֱמָן אָדָם לוֹמַר זֶה כְּתָב יָדִי.

הלכה: זֶה אוֹמֵר זֶה כְּתָב יָדִי כול׳. לָמָּה נִצְרְכָה. לְרִבִּי. אַף עַל גַּב דְּרִבִּי אוֹמֵר. צְרִיכִין שֶׁיִּצְטָרֵף אַחֵר עִמָּהֶן. מוֹדֶה הוּא הָכָא שֶׁהֵן נֶאֱמָנִין.

אָמַר רִבִּי זְעִירָא. תַּנֵּי בְּכְתוּבוֹת דְּבֵית רַב. דִּבְרֵי רִבִּי (לָעְזָר) עַל הַשְׁטָר וְדִבְרֵי חֲכָמִים בְּמֵעִיד עַל הַמִּלְוֶה.

תַּנֵּי. כּוֹתֵב אָדָם עֵדוּתוֹ וּמֵעִידָהּ אֲפִילּוּ לְאַחַר כַּמָּה שָׁנִים. רַב חוּנָה אָמַר. וְהוּא שֶׁיְּהֵא זָכוּר עֵדוּתוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ זָכוּר עֵידוּתוֹ. וַתְיָיא דְּרַב חוּנָה כְּרִבִּי וְרִבִּי יוֹחָנָן כְּרַבָּנִין.

רִבִּי זְעִירָא רַב חוּנָה בְּשֵׁם רַב. אֵין הוּא וְאַחֵר מִצְטָרְפִין עַל חֲתִימַת הָעֵד הַשֵּׁינִי. הֵיךְ עֲבִידָא. הָיָה אֶחָד מַכִּיר כְּתָב יָדוֹ וּכְתָב יָדוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ וְאֶחָד אֵין אָדָם מַכִּירוֹ וַחֲבֵירוֹ מַכִּירוֹ. חֲבֵירוֹ מָה הוּא שֶׁיִּצְטָרֵף עִם אֶחָד מִן הַשּׁוּק לְהָעִיד עָלָיו. הָדָא הוּא דָמַר רִבִּי זְעִירָא רִבִּי הוּנָא בְּשֵׁם רַב. אֵין הוּא וְאַחֵר מִצְטָרְפִין עַל חֲתִימַת הָעֵד הַשֵּׁינִי. לֹא צוּרְכָה דְּלֹא כְּשֶׁהָיוּ שְׁנַיִם. אֶחָד הַכֹּל מַכִּירִין כְּתָב יָדוֹ וְאֶחָד אֵין אָדָם מַכִּירוֹ וַחֲבֵירוֹ מַכִּירוֹ. חֲבֵירוֹ מַהוּ שֶׁיְּהֵא כְּאֶחָד מִן הַשּׁוּק לְהָעִיד עָלָיו. אִם אַתָּה אוֹמֵר כֵּן נִמְצֵאת כָּל הָעֵדוּת מִתְקַיֶּמֶת בְּעֵד אֶחָד. אָמַר רִבִּי יוּדָן. וְיֵאוּת. אֵילּוּ שְׁנַיִם שֶׁיָּצְאוּ מֵעִיר שֶׁרוּבָּהּ גּוֹיִם כְּגוֹן הָדָא סוּסִיתָא. אֶחָד הַכֹּל מַכִּירִין אוֹתוֹ שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד אֵין אָדָם מַכִּירוֹ חֲבֵירוֹ מַכִּירוֹ. מָהוּ שֶׁיְּהֵא כְּאֶחָד מִן הַשּׁוּק לְהָעִיד עָלָיו. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן לֹא נִמְצֵאת כָּל הָעֵדוּת מִתְקַיֶּמֶת בְּעֵד אֶחָד. וָכָא נִמְצֵאת כָּל הָעֵדוּת מִתְקַיֶּמֶת בְּעֵד אֶחָד.

רִבִּי חַגַּיי אָמַר רִבִּי זְעִירָא בְּעָא. עַד אֶחָד בְּפֶה וְעַד אֶחָד בִּשְׁטָר מָהוּ שֶׁיִּצְטָרְפוּ. עַד אֶחָד בִּכְתָב כְּלוּם הוּא. לָכֵן צְרִיכָה. כְּשֶׁהָיוּ שְׁנַיִם. מָצְאוּ לְקַיֵּים כְּתָב יָדוֹ שֶׁלָּרִאשׁוֹן וְלֹא מָצְאוּ לְקַיֵּים כְּתָב יָדוֹ שֶׁלַּשֵּׁינִי. רִבִּי מָנָא בְּעָא. עַד אֶחָד בִּכְתָב מָהוּ לְזוֹקְקוֹ לִשְׁבוּעָה. עַד אֶחָד בִּכְתָב כְּלוּם הוּא. לָכֵן צְרִיכָה. כְּשֶׁהָיוּ שְׁנַיִם מָצְאוּ לְקַיֵּים כְּתָב יָדוֹ שֶׁלָּרִאשׁוֹן וְלֹא מָצְאוּ לְקַיֵּים כְּתָב יָדוֹ שֶׁלַּשֵּׁינִי. כְּהָדָא. אֵין מְקַבְּלִין מִן הָעֵדִים אֶלָּא אִם כֵּן רָאוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה אוֹמֵר. אֲפִילּוּ רָאוּ זֶה אַחַר זֶה. רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בְּשֵׁם רַב. מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה בְּעֵידֵי בְכוֹרָה וּבְעֵידֵי חֲזָקָה.

רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה. אַף בְּעֵדֵי סִימָנִים כֵּן. מַה דָּא פְּשִׁיטָא. בְּשֶׁזֶּה אוֹמֵר. רָאִיתִי שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת בְּגַבּוֹ. וְזֶה אוֹמֵר. רָאִיתִי שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת בְּגַבּוֹ. אֶחָד אוֹמֵר. רָאִיתִי שְׁעָרָה אַחַת בִּכְרֵיסוֹ. לֹא כְלוּם. כָּל שֶׁכֵּן גַּבּוֹ וְגַבּוֹ. שְׁנַיִם אוֹמְרִים. רָאִינוּ שְׁעָרָה אַחַת בְּגַבּוֹ. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. רָאִיתִי שְׁעָרָה אַחַת בִּכְרֵיסוֹ. וְאֶחָד אוֹמֵר. רָאִיתִי שְׁעָרָה אַחַת בִּכְרֵיסוֹ. לֹא כְלוּם. כָּל שֶׁכֵּן גַּבּוֹ וְגַבּוֹ. שְׁנַיִם אוֹמְרִים. רָאִינוּ שְׁעָרָה אַחַת בְּגַבּוֹ. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים. רָאִיתִי שְׁעָרָה אַחַת בִּכְרֵיסוֹ. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעָיָא בְּרֵיהּ דְּרִבִּי שַׁמַּאי. חַד אָמַר. פָּסוּל. וְחוֹרָנָא אָמַר. כָּשֵׁר. מָן דָּמַר. פָּסוּל. בְּמֵעִיד עַל חֲצִי סִימָנִין. וּמָן דָּמַר. כָּשֵׁר. שֶׁמָּא נִשְׁרוּ. אֶחָד אוֹמֵר. רָאִיתִי שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת בְּגַבּוֹ. וְאֶחָד אוֹמֵר. רָאִיתִי שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת בִּכְרֵיסוֹ. רִבִּי בָּא אוֹמֵר. דִּבְרֵי הַכֹּל כָּשֵׁר. רִבִּי חַגַּי אוֹמֵר. דִּבְרֵי הַכֹּל פָּסוּל. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר. בְּמַחֲלוֹקֶת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי חַגַּי. וְהָא רִבִּי יוּדָן סָבַר דִּכְוָותִי. אָמַר. עַל דְּרַבֵּיהּ אֲנָא פְלִיג לֹא כָל שֶׁכֵּן עָלָיו. אָמַר רִבִּי מָנָא. יְאוּת אָמַר רִבִּי חַגַּי. אִלּוּ שְׁטָר שֶׁהוּא מְחוּתָּם בְּאַרְבַּע חוֹתָמוֹת וְקָרָא עָלָיו עֵרְעֵר זֶה מֵעִיד עַל שְׁנַיִם וְזֶה מֵעִיד עַל שְׁנַיִם. שֶׁמָּא כְּלוּם הוּא. וְאֵין כָּל חֲתִימָה וַחֲתִימָה צְרִיכָה שְׁנֵי עֵדִים. וָכָה כָּל סִימָן וְסִימָן צָרִיךְ שְׁנֵי עֵדִים. רִבִּי חֲנִינָא יְלִיף לָהּ מִשְּׁנֵי חֲזָקָה. אִלּוּ אֶחָד מֵעִידָהּ שֶׁאָכְלָהּ שָׁנָה רִאשׁוֹנָה שְׁנִיָּה וּשְׁלִישִׁית וְאֶחָד מֵעִידָהּ שֶׁאָכְלָהּ שָׁנָה רְבִיעִית חֲמִשִּׁית וְשִׁשִּׁית שֶׁמָּא כְלוּם הוּא. וְאֵין כָּל חֲזָקָה וַחֲזָקָה צְרִיכָה שְׁנֵי עֵדִים. וָכָה כָּל סִימָן וְסִימָן צָרִיךְ שְׁנֵי עֵדִים.

ה משנה: הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה אִשֶּׁת אִישׁ הָיִיתִי וּגְרוּשָׁה אֲנִי נֶאֱמֶנֶת שֶׁהַפֶּה שֶׁאָסַר הוּא הַפֶּה שֶׁהִתִּיר. וְאִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁהִיא אֶשֶׁת אִישׁ וְהִיא אוֹמֶרֶת גְּרוּשָׁה אֲנִי אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת.

הלכה: הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה אִשֶּׁת אִישׁ הָיִיתִי כול׳. תַּנֵּי. אִם מִשֶּׁנִּישֵּׂאת בָּאוּ עֵדִים הָרֵי זוֹ לֹא תֵצֵא. רַב חוּנָא וְרִבִּי חֲנִינָה תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. לֹא סוֹף דָּבָר מִשֶּׁנִּישֵּׂאת אֶלָּא אֲפִילּוּ הִתִּירוּהָ בֵּית דִּין לְהִינָּשֵׂא. כְּהָדָא. חָדָא אִיתְתָא אַתַת לְגַבֵּי רִבִּי יוֹחָנָן אָמְרָה לֵיהּ. אֶשֶׁת אִישׁ הָיִיתִי וּגְרוּשָׁה אֲנִי. וְהִתִּירוּהָ. מִן דְּנַפְקַת אָמְרִין לֵיהּ. רִבִּי. הָרֵי עֵדֶיהָ בְּלוּד. אָמַר. כָּךְ אֲנִי אוֹמֵר. אֲפִילּוּ עֵדֶיהָ בְּקִסּוֹסְנוֹן תַּמְתִּין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בַּר בּוּן. תֵּרִין עוֹבְדִין הָווֹן. אֶחָד אָמְרִין לֵיהּ. הָרֵי עֵדֶיהָ בְּלוּד. וְאֶחָד אָמַר לוֹ. הָרֵי עֵדֶיהָ בְּקַסְרִין. וְכֵן הֲוָה. אָמַר לוֹן. כָּךְ אוֹמֵר אֲנִי. אֲפִילּוּ עֵדֶיהָ בְּקִסּוֹסְנוֹן תַּמְתִּין.

רִבִּי יוּדָן בְּעָא. אֶשֶׁת אִישׁ הָיִיתִי וְנִתְגָּרַשְׁתִּי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. וּבָאוּ שְׁנַיִם וְאָמְרוּ. לֹא נִתְגָּרְשָׁה אִשָּׁה בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. מַכְחִישִׁין הֵן אוֹתָהּ. רִבִּי יוֹסֵי בְּעָא. אָמְרָה. אֶשֶׁת אִישׁ הָיִיתִי וְנִתְגָּרַשְׁתִּי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. וּבָאוּ וְאָמְרוּ. נִתְגָּרְשָׁה אִשָּׁה בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. וּבָאוּ שְׁנַיִם וְאָמְרוּ. לֹא נִתְגָּרְשָׁה אִשָּׁה בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. בְּהַכְחִישׁ עֵדוּת בְּתוֹךְ עֵדוּת אָנוּ כְּחַיִּין מִפֶּיהָ.

הַיּוֹם אָמְרָה. אֶשֶׁת אִישׁ הָיִיתִי. וּלְמָחָר אָמְרָה. גְּרוּשָׁה אֲנִי. אָמְרִינָן לָהּ. אִתְמוֹל אָמְרַת אָכֵין וְיוֹם דֵּין אָכֵין. אָמְרָה לוֹן. מִפְּנֵי כַת שֶׁלְּפְרִיצִים שֶׁהָיוּ בָאִין

לְהִזְדַּוֵּוג לִי. רִבִּי אָבִין בְּשֵׁם רִבִּי אִילָא. מִכֵּיוָן שֶׁהֲבִיאָה מַתְלָא לִדְבָרֶיהָ נֶאֱמֶנֶת. כְּהָדָא. שְׁמוּאֵל בְּעָא אִיזְדַּקּוּקֵי לְאִיתְתֵיהּ. אָמְרָה לֵיהּ. טְמֵיאָה אֲנִי. לְמָחָר אָמְרָה לֵיהּ. טְהוֹרָה אֲנִי. אֲמַר לָהּ. אִתְמוֹל אָמְרַת טְמֵיאָה וְיוֹמָא דֵין טְהוֹרָה. אָמְרָה לֵיהּ. לָא הֲוָוה בְחֵיילִי הַיי שַׁעֲתָא. אָתָא שָׁאַל לְרַב. אָמַר לֵיהּ. מִכֵּיוָן שֶׁהֲבִיאָה מַתְלָא לִדְבָרֶיהָ נֶאֱמֶנֶת.

ו משנה: הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה נִשְׁבֵּיתִי וּטְהוֹרָה אֲנִי נֶאֱמֶנֶת שֶׁהַפָּה שֶׁאָסַר הוּא הַפָּה שֶׁהִתִּיר. וְאִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁנִּשְׁבֵּית וְהִיא אוֹמֶרֶת טְהוֹרָה אֲנִי אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת. וְאִם מִשֶּׁנִּשֵּׂאת בָּאוּ עֵדִים לֹא תֵצֵא.

הלכה: הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה נִשְׁבֵּיתִי כול׳. רַב חוּנָא אָמַר. לֹא סוֹף דָּבָר שֶׁנִּישֵּׂאת אֶלָּא אֲפִילוּ הִתִּירוּהָ בֵּית דִּין לִינָּשֵׂא.

נָשִׁים נִשְׁבּוּ לְשָׁם. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי אַבָּא בַר בָּא וְלֵוִי וּשְׁמוּאֵל אָמְרוּ. וּמָסְרוּ לָהֶן עֵדִים נִיסְקוֹן לְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל. אָמַר לֵיהּ. וּמַה נַעֲשֶׂה לַיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁנִּתְיַחֲדוּ. אָמַר לֵיהּ אַבָּא בַר בָּא. אִילּוּ חֲוִינָן בְּנָתָךְ כֵּן הֲיִיתָה אוֹמֵר. וְאִישְׁתַּבָּיִן בְּנָתֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל כִּשְׁגָּגָה שֶׁיּוֹצֵא מִלְּפָנֵי הַשַּׁלִּיט. כַּד סַלְקוֹן לְהָכָא סַלְקָן שַׁבְיָין עִמְּהוֹן. עֲלִין קוֹמֵי רִבִּי חֲנִינָה אוֹקִימָן שַׁבְיָין מִלְּבַר. אָמְרִין לֵיהּ. נִשְׁבִּינוּ וּטְהוֹרוֹת אָנוּ. וְהִתִּירָן. מִן דְּנַפְקָן שְׁלָחוֹן שַׁבְיִין עֲלִין אָמַר. נִיכָּרוֹת אִילּוּ שֶׁבְּנוֹת חָכָם הֵן. מִן דְּאִיתּוּ דְעִין מָאן הַוְיָין אָמְרִין לְשִׁמְעוֹן בַּר בָּא. אִיטְפֵּל בְּקְרִיבָתָךְ. נְסַב לְקַדְמִיתָא וּמִיתַּת. לְתִנְיָינָא וּמִיתַּת. לָמָּה. בְּגִין דְּשָׁקְרוֹן. חַס וְשָׁלוֹם. לָא שָׁקְרוֹן. אֶלָּא מִן חַטָּאת דַּחֲנַנְיָה בֶּן אֲחִי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁעִיבֵּר אֶת הַשָּׁנָה בְּחוּצָה לָאָרֶץ.

ז משנה: שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁנִּשְׁבּוּ זֹאת אוֹמֶרֶת טְהוֹרָה אֲנִי וְזֹאת אוֹמֶרֶת טְהוֹרָה אֲנִי אֵינָן נֶאֱמָנוֹת. וּבִזְמַן שֶׁהֵן מֵעִידוֹת זוֹ אֶת זוֹ נֶאֱמָנוֹת. וְכֵן שְׁנֵי אֲנָשִׁים. זֶה אוֹמֵר כֹּהֵן אֲנִי וְזֶה אוֹמֵר כֹּהֵן אֲנִי אֵינָן נֶאֱמָנִין. וּבִזְמַן שֶׁהֵן מֵעִידִים זֶה אֶת זֶה נֶאֱמָנִים.

הלכה: וְכֵן שְׁנֵי אֲנָשִׁים כול׳. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַתְנִיתִין לְעִנְיַן קָדְשֵׁי הַגִּבּוֹל. אֲבָל לְעִנְיַן מִשְׁפָּחָה וּלְקוֹדְשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ צָרִיךְ שְׁנֵי עֵדִים. וְהָא תַנֵּי. מַעֲלִין לִכְהוּנָּה לְלֵוִיָּה לְיִשְׂרְאֵל עַל פִּי אֶחָד. נִיחָא לִכְהוּנָּה לְלֵוִיָּה. לְיִשְׂרְאֵל וְלֹא לְעִנְיַן מִשְׁפָּחָה. לִיתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר עָנִי.

שְׁתֵּי חֲזָקוֹת לִכְהוּנָּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם וְחִילּוּק גְּרָנוֹת וּבְסוּרְיָא נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם אֲבָל לֹא חִילּוּק גְּרָנוֹת. עַד מָקוֹם שֶׁשָּׁלְחוּ חַחוֹרֵשׁ מַגִּיעִין עַד נְמְרִין וּבָבֶל כְּסוּרְיָא. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. אַף בְּאַלֶכְסַנְדְּרִיאָה בְּשָׁעָה שֶׁבָּתֵּי דִינִין יוֹשְׁבִין שָׁם. תַּנֵּי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. כְּשֵׁם שֶׁהַתְּרוּמָה חֲזָקָה לִכְהוּנָּה כָּךְ מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן חֲזָקָה לִכְהוּנָּה. וְהַחוֹלֵק עַל פִּי בֵית דִּין אֵינָהּ חֲזָקָה לִכְהוּנָּה. אֲנִי אוֹמֵר. תְּרוּמָה נָפְלָה לוֹ מֵאֲבִי אִמּוֹ כֹּהֵן.

אָמַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי. מֵימַיי לֹא הֵעַדְתִּי עֵדוּת. וּפַעַם אַחַת הֵיעַדְתִּי וְהַעֲלֵיתִי עֶבֶד לִכְהוּנָּה. רִבִּי יִצְחָק חֲקוּלָה וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בִּרְבִּי. חַד הֶעֱלָה אָח מִפִּי אָחִיו וְחָרְנָה הֶעֱלָה אָח עַל פִּי אָחִיו וְחָרְנָה הֶעֱלָה בֶּן מִפִּי אָבִיו. נִימָא. מִשֶּׁהֶעֱלָה רִבִּי אָח מִפִּי אָחִיו. אֲפִילּוּ תֵימָא בֶּן מִפִּי אָבִיו. לַלֵּוִיָּה.

ח משנה: רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין מַעֲלִין לַכְּהוּנָּה עַל פִּי עֵד אֶחָד. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר אֵימָתַי בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ עוֹרְרִין אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹרְרִין מַעֲלִין לַכְּהוּנָּה עַל פִּי עֵד אֶחָד. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן הַסְּגָן מַעֲלִין לַכְּהוּנָּה עַל פִּי עֵד אֶחָד.

הלכה: רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין מַעֲלִין כול׳. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין עִרְעֵר פָּחוֹת מִשְּׁנַיִם. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בְּעָא. מָה אֲנָן קַיָּמִין. אִם בְּשֶׁהֶעֱלוּ אוֹתוֹ בְּאֶחָד יוֹרִידוּ אוֹתוֹ בְּאֶחָד. וְאִם בְּשֶׁהֶעֱלוּ אוֹתוֹ בִּשְׁנַיִם אֲפִילּוּ כַּמָּה לֹא יוֹרִידוּ אוֹתוֹ. אָמַר רִבִּי הוּנָא. אַתְיָיא כְרַבָּנִין דְּתַמָּן. בְּרַם רַבָּנִין דְּהָכָא וּכְרַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב. כְּשֵׁם שֶׁמַּעֲלִין אוֹתוֹ בִּשְׁנַיִם כָּךְ מוֹרִידִין אוֹתוֹ בִּשְׁנַיִם.

ט משנה: הָאִשָּׁה שֶׁנֶּחְבְּשָׁה בִּידֵי גוֹיִם עַל יְדֵי מָמוֹן מוּתֶּרֶת לְבַעְלָהּ עַל יְדֵי נְפָשׁוֹת אֲסוּרָה לְבַעְלָהּ. עִיר שֶׁכְּבָשָׁהּ כֹּרֶךְ כָּל הַכְּתוּבוֹת שֶׁנִּמְצְאוּ בְתוֹכָהּ פְּסוּלוֹת וְאִם יֵשׁ עֵדִים אֲפִילּוּ עֶבֶד אֲפִילּוּ שִׁפְחָה הֲרֵי אִילּוּ נֶאֱמָנִין שֶׁאֵין אָדָם נֶאֱמָן עַל יְדֵי עַצְמוֹ. אָמַר רִבִּי זְכַרְיָה בֶּן הַקַּצָּב הַמָּעוֹן הַזֶּה לֹא זָזָה יָדָהּ מִיָּדִי מִשָּׁעָה שֶׁנִּכְנְסוּ הַגּוֹיִם לִירוּשָׁלֵם וְעַד שֶׁיָּצְאוּ. אָמְרוּ לוֹ אֵין אָדָם מֵעִיד עַל עַצְמוֹ.

הלכה: הָאִשָּׁה שֶׁנֶּחְבְּשָׁה בִּידֵי גוֹיִם כול׳. תַּנָּא תַּנְיָנֵן. הֵעִיד רִבִּי יוֹסֵי הַכֹּהֵן וְרִבִּי זְכַרְיָה בֶּן הַקַּצָּב עַל תִּינוֹקֶת שֶׁהוּרְחֲנָה בְּאַשְׁקְלוֹן וְרִיחֲקוּהָ בְּנֵי מִשְׁפָּחָה. וְעֵידֶיהָ מֵעִידִין אוֹתָהּ שֶׁלֹּא נִסְתְּרָה וְלֹא נִטְמְאָה. לְפִי שֶׁהָעֵדִים מֵעִידִין אוֹתָהּ שֶׁלֹּא נִסְתְּרָה וְשֶׁלֹּא נִטְמְאָה. הָא אִם אֵין עֵידֶיהָ מֵעִידִין אוֹתָהּ שֶׁלֹּא נִסְתְּרָה וְשֶׁלֹּא נִטְמְאָה לֹא. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. שַׁנְיֶיהָ הִיא בְּהִירְהוֹן שֶׁהָרַבִּים נוֹהֲגִין לוֹ בְּהֶתֵּר.

עַל יְדֵי נְפָשׁוֹת אֲסוּרָה. רִבִּי יוּדָן בְּרֵיהּ דְּרַב חָמָא דִּכְפַר תְּחֻמִין בְּשֵׁם חִזְקִיָּה. וְהוּא שֶׁנִּגְמַר דִּינָהּ לַהֲרִיגָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֲפִילּוּ לֹא נִגְמַר דִּינָן[ה] לַהֲרִיגָה.

אָמְרִין בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן. אֵשֶׁת לֵיסְטִיס כְּלֵיסְטִיס.

אִי זֶהוּ כַרְקוֹם. רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב חִיָּיה בַּר אַשִׁי. כְּגוֹן זוֹגִין וְשַׁלְשָׁלְיוֹת וּכְבָלִים וַאֲווֹזִים וְתַרְנְגֹלִין וְאַפָּרְטוֹטוֹת מַקִּיפִין אֶת הָעִיר. וָמַר רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב חָמָא בַּר אַשִׁי. מַעֲשֶׂה הָיָה וּבָרְחָה מִשָּׁם סוּמָה אַחַת. הָיָה שָׁם פִּירְצָה אַחַת מַצָּלַת אֶת הַכֹּל. הָיוּ שָׁם מַחְבּוּיִים צְרִיכָה. רַבִּי זְעִירָה רַבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא רַבִּי יִצְחָק בַּר חֲקוּלָה בְּשֵׁם רַבִּי יוּדָן נְשִׂיאָה. וּבִלְבַד כַּרְקוֹם שֶׁלְּאוֹתָהּ מַלְכוּת אֲבָל כַּרְקוֹם שֶׁלְּמַלְכוּת אַחֶרֶת כְּלֵיסְטִיס הֵן.

וַאֲפִילוּ קָטָן. רַבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אֲפִילוּ קָטָן אֲפִילוּ קָרוֹב. אֲפִילוּ קָטָן וְקָרוֹב. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. חֲנַנְיָה קְרֻתִּיסְיָה אִישְׁתַּבַּאי הוּא וּבְנֵיהּ וְאִיתְתֵּיהּ. אֲתוֹן לְגַבֵּי רַבִּי חֲנִינָה וְלָא קִבְּלוֹן. אֲתוֹן לְגַבֵּי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי וְקִבְּלוֹן. הָדָא אָמְרָה אֲפִילוּ קָטָן וְקָרוֹב.

רַבִּי חִיָּיה בַּר יוֹסֵף שָׁלַח בָּתָר אִיתְתֵּיהּ. אָמַר. יִסְקוֹן עִיסָּהּ תְּלָתָא תַּלְמִידִין. שָׁאַם יַפְנֶה אֶחָד מֵהֶן לְצוֹרְכוֹ תִּתְיַיחֵד עִם שְׁנַיִם. וְהָא תַנִּינָן. מוֹסְרִין לוֹ שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁמָּא יָבוֹא עָלֶיהָ בַּדֶּרֶךְ. אָמַר רַבִּי אָבִין. וּבַעֲלָהּ. הֲרֵי שְׁלֹשָׁה. אַף הוּא שָׂכַר לָהּ אֶת הַבַּיִת וְהוּא מַעֲלֶה לָהּ מְזוֹנוֹת וְלֹא הָיָה מִתְיַיחֵד עִמָּהּ אֶלָּא בִּפְנֵי בָנֶיהָ. וְקָרָא עַל עַצְמוֹ הַפָּסוּק הַזֶּה יָגַעְתִּי בְאַנְחָתִי וּמְנוּחָה לֹא מָצָאתִי.

י משנה: וְאֵילּוּ נֶאֱמָנִין לְהָעִיד בְּגוּדְלָן מַה שֶּׁרָאוּ בְקוֹטְנָן. נֶאֱמָן אָדָם לוֹמַר זֶה כְּתָב יָדוֹ שֶׁלְּאַבָּא וְזֶה כְּתָב יָדוֹ שֶׁלְּרַבִּי וְזֶה כְּתָב יָדוֹ שֶׁלְּאָחִי. זָכוּר הָיִיתִי בִּפְלוֹנִית שֶׁיָּצָתָה בְּהִינּוּמָא וּרְאִשָּׁהּ פָּרוּעַ וְשֶׁהָיָה אִישׁ פְּלוֹנִי יוֹצֵא מִבֵּית הַסֵּפֶר לִטְבּוֹל לֶאֱכוֹל בִּתְרוּמָה וְשֶׁהָיָה חוֹלֵק עִמָּנוּ עַל הַגּוֹרֶן וְהַמָּקוֹם הַזֶּה בֵּית הַפְּרָס וְעַד כָּאן הָיִינוּ בָאִין בַּשַּׁבָּת. אֲבָל אֵינוֹ נֶאֱמָן אָדָם לוֹמַר דֶּרֶךְ הָיָה לִפְלוֹנִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה מַעֲמָד וּמִסְפֵּד הָיָה לִפְלוֹנִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה.

הלכה: תַּנֵּי. וּבִלְבַד דְּבָרִים שֶׁהֵן רְגִילִין בָּהֶן. תַּנֵּי. וּבִלְבַד שֶׁיִּצְטָרֵף עִם אֲחֵרִים.

וְחָשׁ לוֹמַר. שֶׁמָּא עֶבֶד הוּא. הָדָא מְסַיְיעָא לְהַהִיא דָמַר רַבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָה. אָסוּר לָאָדָם לְלַמֵּד אֶת עַבְדּוֹ תּוֹרָה. לֹא כֵן אָמַר רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב יִרְמְיָה. הָעֶבֶד עוֹלֶה מִשִּׁבְעָה קְרִיּוֹת. וַיְדַבֵּר עוֹלֶה מִן[ג] פְּסוּקִים. תִּיפְתָּר שֶׁלָּמַד מֵאֵילָיו אוֹ שֶׁלִּמְּדוֹ רַבּוֹ כְּטֶבִי. וְחָשׁ לוֹמַר. שֶׁמָּא עֶבֶד הוּא. מְסַיְיעָא לְהַהִיא דְתַנֵּי רַבִּי חִיָּיה. נָשִׁים וַעֲבָדִים אֵינָן חוֹלְקִין עַל הַגּוֹרֶן אֲבָל נוֹתְנִין לוֹ מַתָּנוֹת כְּהוּנָּה וּלְוִיָּה מִתּוֹךְ הַבַּיִת.

מָהוּ לְהוֹצִיא מָמוֹן מִתּוֹךְ עֲדוּתָן. הֵיךְ עֲבִידָא. הָיוּ הַכֹּל יוֹדְעִין עַד שֶׁדֶּה רְאוּבֵן תְּחוּם שַׁבָּת. וּבָאוּ וְאָמְרוּ. עַד כָּאן הָיִינוּ בָאִין בַּשַּׁבָּת. וְנִמְצֵאת הַשָּׂדֶה שֶׁלִּשְׁמְעוֹן. מָהוּ מֵפִיקָתָהּ מִן שִׁמְעוֹן וּמַחֲזֶרֶתָהּ לִרְאוּבֵן.

מָהוּ שֶׁיְּהוּ נֶאֱמָנִין לוֹמַר. יוֹצְאִין הָיוּ לְלַקֵּט בְּפֶגֵי שְׁבִיעִית וְשָׁמַעְנוּ פְּלוֹנִי מְמַלֵּל עַל פְּלוֹנִית אִשְׁתּוֹ. אִשָּׁה פְּלוֹנִית מְמַלֶּלֶת עַל בְּנֶיהָ.

רַבִּי אָחָא רַבִּי שְׁמוּאֵל בָּעֵי. הוּזְמוּ מָהוּ שֶׁיְּשַׁלְּימוּ. אוֹ יֵיבָא כְּיי דְאָמַר רַבִּי בָּא בַּר רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. אֵין לוֹמְדִין דָּבָר מִדָּבָר בְּעֵדִים זוֹמְמִין. וָכָא כֵן.

תַּנֵּי. שֶׁאָכְלוּ בִקְצִיצַת פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי. מָהוּ בִקְצִיצַת. בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה אָדָם מוֹכֵר אֶת שְׂדֵה אֲחוּזָּתוֹ הָיוּ קְרוֹבִין מְמַלִּין חֲבִיּוֹת קְלָיוֹת וְאֱגוֹזִים וְשׁוֹבְרִין לִפְנֵי הַתִּינוֹקוֹת. וְהַתִּינוֹקוֹת מְלַקְּטִין וְאוֹמְרִים. נִקְצַץ פְּלוֹנִי מֵאֲחוּזָּתוֹ. וּבְשָׁעָה שֶׁהָיְתָה חוֹזֶרֶת לוֹ הָיוּ עוֹשִׂין לוֹ כֵן וְאוֹמְרִים. חָזַר פְּלוֹנִי לַאֲחוּזָּתוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. אַף מִי שֶׁהָיָה נוֹשֶׂא אִשָּׁה שֶׁאֵינָהּ הוֹגֶנֶת לוֹ קְרוֹבָיו מְמַלִּין חֲבִיּוֹת קְלָיוֹת וְאֱגוֹזִים וְשׁוֹבְרִין לִפְנֵי הַתִּינוֹקוֹת. וְהַתִּינוֹקוֹת מְלַקְּטִין וְאוֹמְרִים. נִקְצַץ פְּלוֹנִי מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ. וּבְשָׁעָה שֶׁהָיָה מְגָרְשָׁהּ הָיוּ עוֹשִׂין לוֹ כֵן וְאוֹמְרִים. חָזַר פְּלוֹנִי לְמִשְׁפַּחְתּוֹ.

אֵילּוּ נֶאֱמָנִין לְהָעִיד בְּגוּדְלָן מַה שֶּׁרָאוּ בְקוֹטְנָן כול׳. אֵין נֶאֱמָנִין אֶלָּא בְּגוּדְלָן מַה שֶּׁרָאוּ בְקוֹטְנָן. הָא בְקוֹטְנָן לֹא. תַּמָּן תַּנִּינָן. נֶאֱמֶנֶת אִשָּׁה אוֹ קָטָן לוֹמַר. מִיכָּן יָצָא נִחַל. מְהַלֵּךְ לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ וְנוֹטֵל אֶת נְחִילוֹ. וָכָה הוּא אוֹמֵר כֵּן. רַבִּי אָחָא רַבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן. לֹא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אֶלָּא עַל נְחִיל שֶׁלַּדְּבוֹרִים שֶׁאֵין גְּזִילוֹ דָּבָר תּוֹרָה. תַּנֵּי רַב אוֹשַׁעְיָה. וּבִלְבַד בְּמַפְרִיחַ. אֲבָל בְּשׁוֹכוֹ לֹא. רַבִּי זְעִירָא בָּעָא קוֹמֵי רַבִּי מָנָא. לֹא מִסְתַּבְּרָא עַל אָתְרוֹ. הָא לְאַחַר זְמַן לֹא. אָמַר לֵיהּ. אַף אֲנָא סָבוּר כֵּן. וְתַנִּינָן. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. שֶׁהֵעִידוּ בְּמַאֲמָרָן. אֲבָל יָצְאוּ וְחָזְרוּ אֲנִי אוֹמֵר. מִפְּנֵי יִרְאָה וּפִיתּוּי אָמְרוּ.

פרק ג

א משנה: אֵילּוּ נְעָרוֹת שֶׁיֵּשׁ לָהֶן קְנָס הַבָּא עַל הַמְּמְזֶרֶת וְעַל הַנְּתִינָה וְעַל הַכּוּתִית וְהַבָּא עַל הַגִּיּוֹרֶת וְעַל הַשְּׁבוּיָה וְעַל הַשִּׁפְחָה שֶׁנִּפְדּוּ וְשֶׁנִּתְגַּיְּרוּ וְשֶׁנִּשְׁתַּחְרְרוּ פְּחוּתוֹת מִבְּנוֹת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. הַבָּא עַל אֲחוֹתוֹ וְעַל אֲחוֹת אָבִיו וְעַל אֲחוֹת אִמּוֹ וְעַל אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ וְעַל אֵשֶׁת אָחִיו וְעַל אֵשֶׁת אֲחִי אָבִיו וְעַל הַנִּדָּה יֵשׁ לָהֶן קְנָס אַף עַל פִּי שֶׁהֵן בְּהִיכָּרֵת אֵין בָּהֶן מִיתַת בֵּית דִּין.

הלכה: וְאֵילּוּ נְעָרוֹת כול׳. כְּתִיב וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה. אִשָּׁה שֶׁהִיא רְאוּיָה לוֹ. וּמְמְזֶרֶת הִיא רְאוּיָה לוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. כֶּסֶף יִשְׁקוֹל כְּמוֹהַר הַבְּתוּלוֹת. רִיבָּה כָאן בְּתוּלוֹת הַרְבֵּה. אָמַר רַבִּי זְעִירָא. אִילּוּ הָיָה כָתוּב בְּתוּלַת כְּמוֹהַרְיוֹת. לֵית כְּתִיב אֶלָּא כְּמוֹהַר הַבְּתוּלוֹת. לֹא רִיבָּה אוֹתָן הַכָּתוּב אֶלָּא לְמוֹהַר בִּלְבַד. וַיי דָּא אָמְרָה הָדָא. דְּתַנֵּי חִזְקִיָּה. אִם מָאן יְמָאֵן אָבִיהָ. אֵין לִי אֶלָּא שֶׁמִּיאֵן אָבִיהָ. מְנַיִין שֶׁאִם יְמָאֲנוּ אַפִּילוּ מֵהַשָּׁמַיִם. תַּלְמוּד לוֹמַר מָאֵן יְמָאֵן מִכָּל מָקוֹם. מֵעַתָּה הַבָּא עַל הַשִּׁפְחָה (לֹא) יְהֵא לוֹ קְנָס. לֵית יְכִיל. דְּתַנֵּי. יָכוֹל הַבָּא עַל הַשִּׁפְחָה אֲרַמִּית יְהֵא חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר מָהֹר יְמְהָרֶנָּה לוֹ לְאִשָּׁה. אֶת

שֶׁיֵּשׁ לוֹ הֲנָיָה בָּהּ. יָצָאת שִׁפְחָה אֲרַמִּית שֶׁאֵין לָהּ הֲנָיָה בָּהּ. הָתִיבוּן. חֲרֵי אֲחוֹתוֹ אֵין לוֹ הֲנָיָה בָּהּ וְהוּא מְשַׁלֵּם קְנָס. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁיֵּשׁ לָהּ הֲנָיָה אֶצֶל אַחֵר. חֲרֵי בְתוֹ יֵשׁ לָהּ הֲנָיָה אֶצֶל אַחֵר וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם קְנָס. שַׁנְיָיה הִיא שֶׁהוּא מִתְחַיֵּיב בְּנַפְשׁוֹ. שֶׁכָּל הַמִּתְחַיֵּיב בְּנַפְשׁוֹ אֵינוֹ מְשַׁלֵּם מָמוֹן.

נְתִינָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי. נְתִינִים לֹא חָשׁוּ לָהֶם אֶלָּא מִשּׁוּם פְּסוּלֵי מִשְׁפָּחָה. אַף תֵּימַר. מִשּׁוּם פְּסוּלֵי עַבְדוּת. מֵעַתָּה הַבָּא עַל הַנְּתִינָה לֹא יִהְיֶה לוֹ קְנָס. וְתַנְיָנָן. הַבָּא עַל הַנְּתִינָה יֵשׁ לוֹ קְנָס.

כּוּתִית. אַתְיָא כְּמָאן דְּאָמַר. כּוּתִי כְּיִשְׂרָאֵל לְכָל דָּבָר. בְּרֵם כְּמָאן דְּמַר. כּוּתִי כְּגוֹי. לֹא בְּדָא. דְּאִיתְפַּלְגוּן. כּוּתִי כְּגוֹי. דִּבְרֵי רַבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. כּוּתִי כְּיִשְׂרָאֵל לְכָל דָּבָר. אֲפִילוּ תֵימָא. כּוּתִי כְּגוֹי. כּוּתִים מִשּׁוּם מָה הֵן פְּסוּלִין. לֹא מִשּׁוּם גּוֹי וְעֶבֶד. גּוֹי וְעֶבֶד הַבָּא עַל בַּת יִשְׂרָאֵל הַוָולָד מַמְזֵר. וּמַמְזֶרֶת יֵשׁ לָהּ קְנָס. לְחוּמְרִין אוֹ לְעִנְיַן מִשְׁפָּחָה אַתְּ עֶבֶד עַל בַּת יִשְׂרָאֵל הַוָולָד מַמְזֵר. לְעִנְיַן קְנָס אַתְּ עֶבְיד לֵיהּ כְּיִשְׂרָאֵל הַבָּא עַל הַגּוֹיָה הַוָולָד גּוֹי.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּירַבִּי חֲנִינָא. הָאוֹנֵס וְהַמְפַתֶּה אֶת הַיְתוֹמָה פָּטוּר. אָמַר רַבִּי בָּא בַּר מָמָל. מַחֲלוֹקֶת כְּרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. בְּרַם כְּרַבִּי עֲקִיבָה יֵשׁ לָהּ קְנָס וּקְנָסָהּ שֶׁלְּעַצְמָהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה פְּחוּתוֹת מִבְּנוֹת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. וְלֹא כֵיתוֹמָה הִיא. וְהָתַנֵּי. תַּחַת אֲשֶׁר עִנָּהּ. לָרַבּוֹת אֶת הַיְתוֹמָה לִקְנָס. דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. אָמַר רַבִּי אַחַי. תִּיפְתָּר שֶׁבָּא עָלֶיהָ עַד שֶׁלֹּא מֵת אָבִיהָ וּמֵת אָבִיהָ. כְּבָר נִרְאֶה לִיתֵּן לְאָבִיהָ.

תַּמָּן תַּנְיָנָן. הָאוֹכֵל תְּרוּמָה מְזִיד מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַחוֹמֶשׁ. וְתַנְיָנָן. אֵילּוּ הֵן הַלּוֹקִין. הָכָא אַתְּ אָמַר לוֹקֶה. וָכָא אַתְּ אָמַר. מְשַׁלֵּם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן. לְצָדָדִין הִיא מַתְנִיתָה. אִם הִתְרוּ בוֹ לוֹקֶה. לֹא הִתְרוּ בוֹ מְשַׁלֵּם. סָבַר רַבִּי יוֹחָנָן לְמֵימַר. בְּמָקוֹם מַכּוֹת וְתַשְׁלוּמִין מְשַׁלֵּם וְאֵינוֹ לוֹקֶה. וְיִלְקֶה וִישַׁלֵּם. כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ. מִשּׁוּם רִשְׁעָה אַחַת אַתָּה מְחַיְבוֹ וְאֵי אַתָּה מְחַיְבוֹ מִשּׁוּם שְׁתֵּי רִשְׁעִיּוֹת. וִישַׁלֵּם וְלֹא יִלְקֶה. בְּמִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שְׁתֵּי רִשְׁעִיּוֹת הַכָּתוּב מְדַבֵּר וְהִפִּילוֹ הַשּׁוֹפֵט וְהִכָּהוּ לְפָנָיו כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ בַּמִּסְפָּר.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. וַאֲפִילוּ לֹא הִתְרוּ אֵינוֹ מְשַׁלֵּם. מֵאַחַר שֶׁאִילּוּ מַתְרִין בּוֹ לוֹקֶה. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הָאוֹכֵל תְּרוּמָה שׁוֹגֵג מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְחוֹמֶשׁ. וְאִילּוּ הִתְרוּ בוֹ אֵינוֹ לוֹקֶה. פָּתַר לָהּ כְּרַבִּי מֵאִיר. דְּרַבִּי מֵאִיר. דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר. לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דְּתַנְיָנָן. אֵילּוּ נְעָרוֹת שֶׁיֵּשׁ לָהֶן קְנָס. אִילּוּ הִתְרוּ בוֹ אֵינוֹ לוֹקֶה. פָּתַר לָהּ כְּרַבִּי מֵאִיר. דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר. לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם. רַבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מִן הַמּוֹצִיא שֵׁם רַע לָמַד רַבִּי מֵאִיר. וְיִסְּרוּ אוֹתוֹ מַכּוֹת. וְעָנְשׁוּ אוֹתוֹ מָמוֹן. רַבָּנִין אָמְרִין לְחִידּוּשׁוֹ יָצָא הַמּוֹצִיא שֵׁם רַע. וְדָבָר שֶׁהוּא יוֹצֵא לְחִידּוּשׁוֹ אֵין לוֹמְדִין מִמֶּנּוּ. לְפִי שֶׁבְּכָל מָקוֹם אֵין אָדָם מִתְחַיֵּיב מִדִּיבּוּרוֹ. וְכָאן אָדָם מִתְחַיֵּיב מִדִּיבּוּרוֹ. הוֹאִיל וְכֵן אִי אַתְּ לָמֵד מִמֶּנּוּ. דָּבָר אַחֵר. כָּאן אֵין אַתְּ לָמֵד מִמֶּנּוּ לֹא עוֹנְשִׁין וְלֹא מַכּוֹת. לֹא כֵן אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן. שׁוֹגֵג בְּחֵלֶב מֵזִיד בְּקֶרְבָּן מַתְרִין בּוֹ לוֹקֶה וּמֵבִיא קָרְבָּן. וָכָא לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם. רַבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק אָמַר כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ. שְׁנֵי דְבָרִים מְסוּרִין לְבֵית דִּין. אַתְּ תּוֹפֵס אֶחָד מֵהֶן. יָצָא דָּבָר שֶׁמָּסוּר לַשָּׁמַיִם.

הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאֵין מָמוֹן אֶצֶל מִיתָה. מִן הָדָא מַכָּה בְהֵמָה יִשַּׁלְמֶנָּה וּמַכָּה אָדָם יוּמָת. מַה מַכָּה בְהֵמָה לֹא חִלְקָתָה בּוֹ בֵּין שׁוֹגֵג לְמֵזִיד לְחַיְבוֹ מָמוֹן. אַף מַכָּה אָדָם לֹא תַּחֲלוֹק בּוֹ בֵּין שׁוֹגֵג לְמֵזִיד לְפוֹטְרוֹ מָמוֹן. מַה פְלִיגִין. בְּמָמוֹן אֶצֶל מַכּוֹת. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֵין מָמוֹן אֶצֶל מִיתָה וְיֵשׁ מָמוֹן אֶצֶל מַכּוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אוֹמֵר. כְּשֵׁם שֶׁאֵין מָמוֹן אֶצֶל מִיתָה כָּךְ אֵין מָמוֹן אֶצֶל מַכּוֹת.

רַבִּי אִמִּי בַּבְלָיָא בְשֵׁם רַבָּנִין דְּתַמָּן. טַעֲמָא דְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רָשָׁע רָשָׁע. נֶאֱמַר רָשָׁע בְּמִחוּיְבֵי מִיתָה וְנֶאֱמַר רָשָׁע בְּמִחוּיְבֵי מַכּוֹת. מַה רָשָׁע שֶׁנֶּאֱמַר בְּמִחוּיְבֵי מִיתוֹת בֵּית דִּין אֵין מָמוֹן אֶצֶל מִיתָה. אַף רָשָׁע שֶׁנֶּאֱמַר בְּמִחוּיְבֵי מַכּוֹת אֵין מָמוֹן אֶצֶל מַכּוֹת.

נָתָן בַּר הוֹשַׁעְיָה אָמַר. כָּאן בְּנַעֲרָה וְכָאן בְּבוּגֶרֶת. נַעֲרָה יֵשׁ לָהּ קְנָס וְאֵין לָהּ מַכּוֹת. בּוּגֶרֶת יֵשׁ לָהּ מַכּוֹת וְאֵין לָהּ קְנָס. וְאֵין לָהּ בּוֹשֶׁת וּפְגָם. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין אָמְרִין. תִּיפְתָּר שֶׁפִּיתְּתוּ אוֹ שֶׁמָּחֲלָה לוֹ. וְסָבַר נָתָן בַּר הוֹשַׁעְיָה. בְּמָקוֹם מַכּוֹת וְתַשְׁלוּמִין מְשַׁלֵּם וְאֵינוֹ לוֹקֶה. וְיִלְקֶה וִישַׁלֵּם. כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ. מִשּׁוּם רִשְׁעָה אַחַת אַתָּה מְחַיְבוֹ וְאֵי אַתָּה מְחַיְבוֹ מִשּׁוּם שְׁתֵּי רִשְׁעִיּוֹת. וִישַׁלֵּם וְלֹא יִלְקֶה כְּעֵדִים זוֹמְמִין. כְּמַה דְתֵימַר תַּמָּן בְּעֵדִים זוֹמְמִין. מְשַׁלְּמִין וְאֵין לוֹקִין. וָכָא מְשַׁלֵּם וְאֵינוֹ לוֹקֶה. אָמַר רַבִּי יוֹנָה. טַעֲמָא דְרַבִּי נָתָן בַּר הוֹשַׁעְיָה. כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ. אֶת שֶׁמַּכּוֹתָיו יוֹצְאוֹת כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ. יָצָא זֶה שֶׁאוֹמֵר לוֹ עֲמוֹד וְשַׁלֵּם.

מַתְנִיתִין פְּלִיגָא עַל רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הָאוֹכֵל תְּרוּמָה מְזִיד מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַחוֹמֶשׁ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּנָתָן בַּר הוֹשַׁעְיָה דְּאָמַר. מְשַׁלֵּם. נִיחָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר. אִם הִתְרוּ בוֹ לוֹקֶה וְאִם לֹא הִתְרוּ בוֹ מְשַׁלֵּם. פָּתַר לָהּ מְזִיד בְּ[לֹא] הַתְרָאָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לֹא שַׁנְיָיא. הִיא שׁוֹגֵג הִיא מֵזִיד. הִיא הִתְרוּ בוֹ הִיא לֹא הִתְרוּ בוֹ. פָּתַר לָהּ כְּרַבִּי מֵאִיר דְּאָמַר. לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם.

אָמַר רַבִּי חֲנִינָה קוֹמֵי רַבִּי מָנָא. וַאֲפִילוּ יִסְבּוֹר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּדַמַתְנִיתִין דְּרַבִּי מֵאִיר. קַרְיֵיהּ דְּרַבִּי מֵאִיר. וְהַכְּתִיב אִישׁ כִּי יֹאכַל קוֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה. אֶלָּא מִיסְבַּר סָבַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. חוֹמֶשׁ קָרְבָּן. וַאֲפִילוּ תֵימַר. חוֹמֶשׁ קָרְבָּן. קֶרֶן קָרְבָּן. אָמַר רַבִּי יוּדָן בַּר שָׁלוֹם. מַתְנִיתִין אָמְרָה שֶׁהַקֶּרֶן קְנָס. דְּתַנְיָנָן תַּמָּן אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְהֵן נַעֲשִׂין תְּרוּמָה. אִילּוּ מִפֶּה שֶׁאָכַל הָיָה מְשַׁלֵּם נִיחָא. וְעוֹד מֵהָדָא דְתַנֵּי. אָכַל תְּרוּמָה טְמֵיאָה מְשַׁלֵּם חוּלִין טְהוֹרִין. וְאִם שִׁילֵּם חוּלִין טְמֵאִין יָצָא. וְלֹא דְמֵי עֵצִים הוּא חַייָב לוֹ. הָדָא אָמְרָה שֶׁהַקֶּרֶן קְנָס. כְּמַה דְאַתְּ אָמַר קֶרֶן קְנָס. וְדִכְוָותָהּ חוֹמֶשׁ קְנָס. אֶלָּא רַבִּי

שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּדַעְתֵּיהּ. כְּמַה דּוּ אָמַר תַּמָּן. הַכֹּל הָיָה בִּכְלָל לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר. יָצָא וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו. לֹא שֶׁיְּשַׁלֵּם מָמוֹן. וְכָא הַכֹּל הָיָה בִּכְלָל וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קוֹדֶשׁ. יָצָא וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קוֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה שֶׁיְּשַׁלֵּם מָמוֹן.

וְתַנֵּי מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי מֵאִיר בְּגוֹנֵב תְּרוּמַת חֲבֵירוֹ וַאֲכָלָהּ שֶׁהוּא לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם. שֶׁכֵּן הָאוֹכֵל תְּרוּמָה לוֹקֶה. וְהָתַנֵּי מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי מֵאִיר בְּגוֹנֵב חֵלֶב חֲבֵירוֹ וַאֲכָלוֹ שֶׁלּוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם. שֶׁכֵּן הָאוֹכֵל חֶלְבּוֹ לוֹקֶה. וְהָתַנֵּי. הַחוֹסֵם אֶת הַפָּרָה מְשַׁלֵּם שִׁשָּׁה קַבִּין לְפָרָה וְאַרְבָּעָה קַבִּין לַחֲמוֹר. שֶׁכֵּן הַחוֹסֵם פָּרָתוֹ לוֹקֶה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. שֶׁכֵּן מְחוּיְבֵי מִיתוֹת. גָּנַב תְּרוּמַת הַקּוֹדֶשׁ וַאֲכָלָהּ שֶׁהוּא לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם. מִכָּל מָקוֹם הִפְסִידוּ מָמוֹן.

אָמַר רִבִּי מָנָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. מֵעַתָּה הַבָּא עַל אֲחוֹתוֹ קְטַנָּה יִלְקֶה וִישַׁלֵּם. שֶׁכֵּן הַבָּא עַל אֲחוֹתוֹ בּוֹגֶרֶת לוֹקֶה. חָזַר וָמַר. גַּבֵּי אֲחוֹתוֹ חָל עָלָיו תַּשְׁלוּמִין וּמִיתָה כְּאַחַת. בְּרַם הָכָא. מִכֵּיוָן שֶׁחָסַם נִתְחַיֵּב מַכּוֹת. מִיכָּן וְאֵילַךְ בְּתַשְׁלוּמִין. הָתִיב רִבִּי זְעִירָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. חֲרֵי הַמַּצִּית גְּדִישׁוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ בַּשַּׁבָּת. עַל שִׁיבּוֹלֶת הָרִאשׁוֹן חַיֵּיב [מִיתָה] מִיכָּן וְהֵילַךְ בְּתַשְׁלוּמִין. וְלֵית אָמַר כֵּן עַל כָּל שִׁיבּוֹלֶת וְשִׁיבּוֹלֶת יֵשׁ בָּהּ הַתְרַיִית מִיתָה. וָכָא עַל כָּל חֲסִימָה וַחֲסִימָה יֵשׁ בָּהּ הַתְרַיֵי[ת] מַכּוֹת. רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן אָמַר. תֵּרִין אֲמוֹרָאִין. חַד אָמַר. בְּחוֹסֵם בִּתְרוּמָה וּבְקָדָשִׁים. וְחָרָנָה אָמַר. בְּחוֹסֵם עַל יְדֵי שָׁלִיחַ. שָׁלִיחַ לוֹקֶה וְהוּא פָּטוּר. דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא וְלֹא לְשׁוֹלְחָיו.

שׁוֹגֵג בִּתְרוּמָה וְמֵזִיד בְּחֻמֵּץ. שׁוֹגֵג בִּתְרוּמָה וּמֵזִיד בְּנָזִיר. שׁוֹגֵג בִּתְרוּמָה וּמֵזִיד בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים. אֵין תִּפְתְּרִינָהּ בִּשְׁנֵי דְבָרִים נִיחָא. וְאֵין תִּיפְתָּר בְּדָבָר אֶחָד מַחְלוֹקֶת רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ.

תַּמָּן תַּנִּינָן. אֵין בֵּין שַׁבָּת לְיוֹם הַכִּיפּוּרִים אֶלָּא שֶׁזֶּה זְדוֹנוֹ בִּידֵי אָדָם וְזֶה זְדוֹנוֹ בְּהִיכָּרֵת. הָא בְתַשְׁלוּמִין שְׁנֵיהֶן שָׁוִין. מַתְנִיתָא דְרִבִּי נְחוֹנְיָא בֶּן הַקָּנָה. דְּרִבִּי נְחוֹנְיָא בֶּן הַקָּנָה אוֹמֵר. יוֹם הַכִּיפּוּרִים כְּשַׁבָּת לְתַשְׁלוּמִין. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר. מְחוּיְבֵי כְרִיתוּת כְּמְחוּיְבֵי מִיתוֹת בֵּית דִּין. מַה בֵּינֵיהוֹן. רִבִּי אָחָא בְשֵׁם רִבִּי אֲבִינָא. נַעֲרָה נִידָּה בֵּינֵיהוֹן. רִבִּי מָנָא אוֹמֵר. אַף אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ בֵּינֵיהוֹן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי נְחוֹנְיָא בֶּן הַקָּנָה. מַה שַׁבָּת אֵין לוֹ הֵיתֵר אֲחַר אִיסּוּרָהּ אַף יוֹם הַכִּיפּוּרִים אֵין לוֹ הֵיתֵר אֲחַר אִיסּוּרוֹ. וְאֵילּוּ הוֹאִיל וְיֵשׁ לָהֶן הֵיתֵר אֲחַר אִיסּוּרָן מְשַׁלֵּם. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא מַה שַׁבָּת יֵשׁ בָּהּ כָּרֵת. אַף יוֹם הַכִּיפּוּרִים יֵשׁ בָּהּ כָּרֵת וְאֵילּוּ הוֹאִיל וְאֵין בָּהֶן כָּרֵת מְשַׁלֵּם.

רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּעָא. מַכּוֹת וְכָרֵת מַה אָמְרִין בָּהּ אִילֵּין תַּנָּיֵי . אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. צְרִיכָה לְרַבָּנִין. רִבִּי יוֹנָה בְּעָא. לָמָּה לֹא שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא דְתַנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. דְּתַנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר. נֶאֱמַר כָּרֵת בְּשַׁבָּת וְנֶאֱמַר כָּרֵת בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים. מַה כָּרֵת שֶׁנֶּאֱמַר בְּשַׁבָּת אֵין מַכּוֹת אֶצֶל כָּרֵת אַף כָּרֵת שֶׁנֶּאֱמַר בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים אֵין מַכּוֹת אֶצֶל כָּרֵת. אָמַר רִבִּי מָנָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. מַה צְרִיכָה. לֹא כְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. בְּרַם כְּרִבִּי יוֹחָנָן. מַה מַכּוֹת אֶצֶל מִיתָה יֵשׁ לוֹ כָּל שֶׁכֵּן מַכּוֹת אֶצֶל כָּרֵת. וְאִיתְפַּלְגוּן. הַשּׁוֹחֵט אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לְשֵׁם עֲבוֹדָה זָרָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. הִתְרוּ בוֹ מִשֵּׁם אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לוֹקֶה. מִשֵּׁם עֲבוֹדָה זָרָה הָיָה נִסְקָל. אָמַר לֵיהּ. אֲפִילּוּ כְּרִבִּי יוֹחָנָן צְרִיכָה לוֹ. תַּמָּן שְׁנֵי דְבָרִים. וָכָא דָּבָר אֶחָד.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מַה אִיכְפָּא בֵּין אִילֵּין תַּנָּאֵי לְאִילֵּין רַבָּנִין. לָאוִין. לֹא כְרִיתוּת. רִבִּי יוּדָן אָמַר. הַבָּא עַל הַמְּמְזֶרֶת בֵּינֵיהוֹן. רִבִּי חֲנַנְיָה אָמַר. הַמְּצִית גְּדִישׁ חֲבֵירוֹ בְּיוֹם [טוֹב] בֵּינֵיהוֹן. עַל דַּעְתֵּין דְּאִילֵּין תַּנָּאֵי הוֹאִיל וְאֵין בָּהֶן כָּרֵת מְשַׁלֵּם. עַל דַּעְתֵּין דְּרַבָּנִין דְּאִילּוּ הוֹאִיל וְיֵשׁ בָּהֶן מַכּוֹת אֵינוֹ מְשַׁלֵּם. מֵעַתָּה אִילּוּ נְעָרוֹת שֶׁיֵּשׁ לָהֶן קָנָס. דְּלָא כְרַבָּנִין. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. תִּיפְתָּר דִּבְרֵי הַכֹּל בְּמַמְזֶרֶת שֶׁבָּא עַל הַמְּמְזֶרֶת.

וְאֵשֶׁת אָחִיו לָאו יְבִמְתּוֹ הִיא. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. תִּפְתָּר שֶׁהָיוּ לְאָחִיו בָּנִים וְאִירַס אִשָּׁה וָמֵת וּבָא אָחִיו וְאָנְסָהּ.

ב משנה: וְאֵילּוּ שֶׁאֵין לָהֶן קָנָס. הַבָּא עַל הַגִּיּוֹרֶת וְעַל הַשִּׁבוּיָה וְעַל הַשִּׁפְחָה שֶׁנִּפְדּוּ וְשֶׁנִּתְגַּיְּרוּ וְשֶׁנִּשְׁתַּחְרְרוּ יְתֵירוֹת עַל בְּנוֹת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. שִׁבוּיָה שֶׁנִּיפְדֵּית חֲרֵי הִיא בְקִדּוּשָׁתָהּ אַף עַל פִּי שֶׁהִיא גְדוֹלָה.

הלכה: אֵילּוּ שֶׁאֵין לָהֶן קָנָס כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא רִיבָּה אוֹתָהּ רִבִּי יְהוּדָה אֶלָּא לְקָנָס. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. אַף לִכְתוּבַּת מְנָה מָאתַיִם. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אַף לְהַאֲכִילָהּ תְּרוּמָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי דוֹסָא שְׁנֵיהֶן אוֹמְרִים דָּבָר אֶחָד. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הַשִּׁבוּיָה אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה. דִּבְרֵי רִבִּי דוֹסָא. אָתָא רִבִּי חֲנִינָה בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הֲלָכָה כְרִבִּי דוֹסָא.

ג משנה: הַבָּא עַל בִּתּוֹ עַל בַּת בִּתּוֹ עַל בַּת בְּנוֹ עַל בַּת אִשְׁתּוֹ עַל בַּת בְּנָהּ עַל בַּת בִּתָּהּ אֵין לָהֶן קָנָס מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ שֶׁמִּיתָתוֹ בִּידֵי בֵית דִּין וְכָל הַמִּתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ אֵינוֹ מְשַׁלֵּם מָמוֹן שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא יִהְיֶה אָסוֹן עָנוֹשׁ יֵעָנֵשׁ.

הלכה: הַבָּא עַל בִּתּוֹ כול׳. אִילּוּ אַחַר בָּא עָלֶיהָ קָנָסָהּ לָאו לְאָבִיהָ הוּא. תִּיפְתָּר שֶׁבָּא עָלֶיהָ עַד שֶׁלֹּא מֵת אָבִיהָ וּמֵת אָבִיהָ. כְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. בְּרַם כְּרִבִּי עֲקִיבָה יֵשׁ לָהּ קָנָס וּקְנָסָהּ שֶׁלְּעַצְמָהּ.

רִבִּי יִרְמְיָה בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא יִהְיֶה אָסוֹן אֵינִי יוֹדֵעַ אִם יִהְיֶה אָסוֹן וְנָתַתָּ נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר אִם יִהְיֶה אָסוֹן לְרַבּוֹת אֶת

הַמְּזִיד בְּהַתְרָיָיה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְלָאו מַתְנִיתָא הִיא שֶׁכָּל הַמִּתְחַיֵּיב בְּנַפְשׁוֹ אֵינוֹ מְשַׁלֵּם מָמוֹן. דְּלָא אַתְיָא אֶלָּא בְּשׁוֹגֵג. אָמַר חִזְקִיָּה. עוֹד תַּנֵּי מַתְנִיתָא. מַכֵּה בְהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה וּמַכֵּה אָדָם יוּמַת. מַה מַכֵּה בְהֵמָה לֹא חִלַּקְתָּה בוֹ בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד לְחַיֵּיב מָמוֹן. אַף מַכֵּה אָדָם לֹא תַחֲלוֹק בוֹ בֵּין שׁוֹגֵג לְמֵזִיד לְפָטוֹר מָמוֹן.

ד משנה: נַעֲרָה שֶׁנִּתְאָרְסָה אוֹ שֶׁנִּתְגָּרְשָׁה רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר אֵין לָהּ קְנָס. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר יֵשׁ לָהּ קְנָס וּקְנָסָהּ שֶׁל עַצְמָהּ.

הלכה: נַעֲרָה שֶׁנִּתְאָרְסָה כול׳. מַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. אֲשֶׁר לֹא אוֹרָשָׂה.

עַד שֶׁלֹּא נִתְאָרְסָה נוֹתֵן לְאָבִיהָ. נִתְאָרְסָה נוֹתֵן לְעַצְמָהּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. נַעֲרָה נוֹתֵן לְאָבִיהָ. בּוֹגֶרֶת נוֹתֵן לְעַצְמָהּ. בְּתוּלָה נוֹתֵן לְאָבִיהָ. מוּפֶת עֵץ נוֹתֵן לְעַצְמָהּ. שַׁנְיָיא הִיא דִכְתִיב נַעֲרָה. נַעֲרָה וְלֹא בוֹגֶרֶת. בְּתוּלָה. בְּתוּלָה וְלֹא מוּפֶת עֵץ. לֵית כְּתִיב אֲשֶׁר לֹא אוֹרָסָה. אֲשֶׁר לֹא אוֹרָסָה מְלַמֵּד הֵימֶינָּה לִגְזֵירָה שָׁוָה. מַה תַּמָּן חֲמִשִּׁין אַף הָכָא חֲמִשִּׁין. וְלֵית לֵיהּ לְרִבִּי יוֹסֵי חֲמִשִּׁין. אִית לֵיהּ כֶּסֶף כֶּסֶף. מַה כֶּסֶף חֲמִשִּׁין. אַף כָּאן חֲמִשִּׁין.

בָּא עָלֶיהָ עַד שֶׁלֹּא נִתְאָרְסָה וְנִתְאָרְסָה וְנִתְגָּרְשָׁה. לֵית מִילְתָא דְּרִבִּי אַחַי אָמְרָה שֶׁהוּא נוֹתֵן. וְהָתַנֵּי תַּחַת אֲשֶׁר עִינָּהּ. לְרַבּוֹת אֶת הַיְתוֹמָה לִקְנָס. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. אָמַר רִבִּי אַחַי. תִּיפְתָּר שֶׁבָּא עָלֶיהָ עַד שֶׁלֹּא מֵת אָבִיהָ וּמֵת אָבִיהָ כְּבָר נִרְאֶה לִיתֵּן לְאָבִיהָ. הוּא בָא עָלֶיהָ עַד שֶׁלֹּא מֵת אָבִיהָ וּמֵת אָבִיהָ וְהוּא בָא עָלֶיהָ עַד שֶׁלֹּא נִתְאָרְסָה וְנִתְגָּרְשָׁה. רִבִּי זְעִירָא אָמַר רַב חִסְדָּא בְעָא. בָּא עָלֶיהָ עַד שֶׁלֹּא נִישֵּׂאת וְנִישֵּׂאת. מִמַּה דְתֵימַר תַּמָּן תַּחַת בַּעֲלָהּ הִיא הוּא נוֹתֵן לְאָבִיהָ. וְכָא תַּחַת בַּעֲלָהּ הִיא הוּא נוֹתֵן לְאָבִיהָ.

ה משנה: הַמְפַתֶּה נוֹתֵן שְׁלֹשָׁה דְבָרִים וְהָאוֹנֵס אַרְבָּעָה. הַמְפַתֶּה נוֹתֵן בּוֹשֶׁת וּפְגָם וּקְנָס. מוֹסִיף עָלָיו הָאוֹנֵס שֶׁנּוֹתֵן אֶת הַצַּעַר וְהַמְפַתֶּה אֵינוֹ נוֹתֵן אֶת הַצַּעַר. הָאוֹנֵס נוֹתֵן מִיַּד וְהַמְפַתֶּה לְכְשֶׁיּוֹצִיא. הָאוֹנֵס שׁוֹתֶה בַּעֲצִיצוֹ וְהַמְפַתֶּה אִם רָצָא לְהוֹצִיא מוֹצִיא.

הלכה: הַמְפַתֶּה נוֹתֵן שָׁלֹשׁ כול׳. וּדְלֹא כְרִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן פָּטַר אֶת הָאוֹנֵס מִן הַצַּעַר. לְמַה זֶּה דוֹמֶה. לְחוֹתֵךְ יַבֶּלֶת חֲבֵירוֹ וְעָתִיד לְחַתְּכָהּ. לְמַה זֶּה דוֹמֶה. לְקוֹצֵץ נְטִיעוֹת חֲבֵירוֹ וְעָתִיד לְחַתְּכָן. אָמְרוּ לוֹ. אֵינוֹ דוֹמֶה נִבְעֶלֶת בְּאוֹנֵס לְנִבְעֶלֶת בְּרָצוֹן. לֹא דוֹמָה נִבְעֶלֶת בְּאַשְׁפָּה לְנִבְעֶלֶת בַּחוּפָּה. מַה מְקַיֵּים רִבִּי שִׁמְעוֹן תַּחַת אֲשֶׁר עִינָּהּ. אָמְרֵי בְשֵׁם רַב חִסְדָּא. תִּיפְתָּר בְּשֶׁבָּא עָלֶיהָ עַל הַקּוֹצִים.

וְהַמְפַתֶּה לְכְשֶׁיּוֹצִיא. אָמַר רַב חִסְדָּא. בְּשֶׁלֹּא רָצָה לְקַיֵּים. אֲבָל אִם רָצָה לְקַיֵּים אֵינוֹ נוֹתֵן כְּלוּם. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. כֶּסֶף יִשְׁקוֹל כְּמוֹהַר הַבְּתוּלוֹת. מַגִּיד שֶׁהוּא עוֹשֶׂה אוֹתָן עָלָיו מוֹהַר. וְאֵין מוֹהַר אֶלָּא כְתוּבָּה. כְּמַה דְאַתְּ אָמַר הַרְבּוּ עָלַי מְאֹד מוֹהַר וּמַתָּן.

רִבִּי אֶלְעָזָר שָׁאַל. בְּנוֹת אֲנוּסָה מַהוּ שֶׁיְּהֵא לָהֶן בְּתַנְאֵי כְתוּבָּתָהּ. פְּשִׁיטָא לִי בָּאֲנוּסָה דִּלְיֹת לָהּ בְּנִין דִּיכְרִין. כִּמְפוּתָּה דִּלְיֹת לָהּ בְּנִין נוּקְבָן. אֵין תֵּימַר תְּרֵיהוֹן צְרִיכָה לְהּ. נִשְׁאוֹל. בְּנוֹת אֲנוּסָה וּבְנוֹת מְפוּתָּה מַהוּ שֶׁיֵּשׁ לָהֶן בְּתַנְאֵי כְתוּבָּה. הֵן דִּצְרִיכָה לִי כְרַבָּנִין. הֵן דְּפְשִׁיטָא לֵיהּ כְּרִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי יְהוּדָה. דְּתַנֵּי. רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. הָאוֹנֵס נוֹתֵן כְּתוּבַּת מְנָה.

ו משנה: כֵּיצַד הוּא שׁוֹתֶה בַּעֲצִיצוֹ. אֲפִילּוּ הִיא חִיגֶּרֶת אֲפִילּוּ הִיא סוּמָה וְאֲפִילּוּ הִיא מוּפֶת שְׁחִין. נִמְצָא בָהּ דָּבָר זִימָּה אוֹ שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לָבוֹא בְיִשְׂרָאֵל אֵינוֹ רַשַּׁאי לְקַיְּימָהּ שֶׁנֶּאֱמַר וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה אִשָּׁה שֶׁהִיא רְאוּיָה לוֹ.

הלכה: בְּאֵי זֶה צַד הוּא שׁוֹתֶה בַּעֲצִיצוֹ כול׳. רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. לֹא יֹאמַר וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה זֶה הַמּוֹצִיא שֵׁם רַע. שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ כְּבָר הִיא תַּחַת יָדוֹ. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה. תְּלַמֵּד הֵימֶינָּה לִגְזֵירָה שָׁוָה. מִתְדָּרֵשׁ וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה וְלוֹ תִהְיֶה. מַה לוֹ תִהְיֶה שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן אִשָּׁה שֶׁרְאוּיָה לוֹ אַף וְלוֹ תִהְיֶה שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן אִשָּׁה הֶרְאוּיָה לוֹ. אִי מַה לְהַלָּן אִשָּׁה הֶרְאוּיָה לוֹ וּמְשֻׁלֶּם קְנָס. אַף לוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן אִשָּׁה הֶרְאוּיָה לוֹ וּמְשֻׁלֶּם קְנָס. רִבִּי זְעִירָא עוּלָּא (בְּשֵׁם רִבִּי) יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. לֹא יֹאמַר וְלוֹ תִהְיֶה בְּמוֹצִיא שֵׁם רַע שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ כְּבָר הִיא תַּחַת יָדוֹ. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה. מְלַמֵּד הֵימֶינָּה לִגְזֵירָה שָׁוָה. מִתְדָּרְשָׁה וְלוֹ תִהְיֶה וְלוֹ תִהְיֶה. מַה תִּהְיֶה שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן גֵּירַשׁ אוֹמְרִים לוֹ שֶׁיַּחֲזִיר אַף לוֹ תִהְיֶה הָאֲמוּר כָּאן גֵּירַשׁ אוֹמְרִים לוֹ שֶׁיַּחֲזִיר. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה. אֶחָד הָאוֹנֵס וְאֶחָד הַמּוֹצִיא שֵׁם רַע שֶׁגֵּירְשׁוֹ כּוֹפִין אוֹתָן לְהַחֲזִיר. אִם הָיוּ כֹהֲנִים סוֹפְגִין אֶת הָאַרְבָּעִים.

כְּהָדָא דְתַנֵּי. בְּעוּלַּת בַּעַל. לְהָבִיא אֶת הַמְקֻבֶּלֶת בַּעֲלָהּ בְּבֵית אָבִיהָ וְהִיא אֲרוּסָה וְהַבָּא אַחֲרֶיהָ בְּחֶנֶק. וְלֹא סוֹף דָּבָר מִכְּדַרְכָּהּ אֶלָּא אֲפִילּוּ שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לָכֵן צְרִיכָה שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ. אֲפִילּוּ תֵימָא מִכְּדַרְכָּהּ לָמָּה לִי בַּעֲלָהּ. אֲפִילּוּ כֵּי דְּתַנִּינָן תַּמָּן. בָּאוּ עָלֶיהָ שְׁנַיִם. הָרִאשׁוֹן בִּסְקִילָה וְהַשֵּׁינִי בְּחֶנֶק. נַעֲרָה מְאוֹרָסָה. בָּאוּ עָלֶיהָ עֲשָׂרָה שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ וְאֶחָד כְּדַרְכָּהּ כּוּלָּן בִּסְקִילָה. כּוּלְּהוֹן כְּדַרְכָּהּ. הָרִאשׁוֹן בִּסְקִילָה וְהַשְּׁאָר בְּחֶנֶק. הֵעֲרוּ בָהּ עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם וְאֶחָד גָּמַר אֶת הַבִּיאָה כּוּלְּהוֹן בִּסְקִילָה. כּוּלְּהוֹן גָּמְרוּ אֶת הַבִּיאָה. הָרִאשׁוֹן בִּסְקִילָה וְהַשְּׁאָר בְּחֶנֶק. וּבִפְנוּיָה. בָּאוּ עָלֶיהָ עֲשָׂרָה שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ וְאֶחָד כְּדַרְכָּהּ כּוּלָּם בְּקֶנֶק. כּוּלְּהוֹן בִּכְדַרְכָּהּ. הָרִאשׁוֹן בְּקֶנֶק וְהַשְּׁאָר פָּטוּר. בְּיִרְרָה לָהּ אֶחָד מֵהֶן נִפְטְרוּ כּוּלָּן מִלֹּא תַעֲשֶׂה. אָמְרָה. אֵיפְשַׁר. בּוֹרֶרֶת וְחוֹזֶרֶת וּבוֹרֶרֶת. הָיָה נָשׁוּי אֶת אֲחוֹתָהּ כְּבָר נִפְטַר. מֵתָה כְּבָר נִפְטַר. מֵת אֵין כּוֹפִין אֶת הַיָּבָם.

ז משנה: יְתוֹמָה שֶׁנִּתְאָרְסָה וְנִתְגָּרְשָׁה רִבִּי לָעְזָר אוֹמֵר הָאוֹנֵס חַיָּיב וְהַמְפַתֶּה פָּטוֹר.

הלכה: יְתוֹמָה שֶׁנִּתְאָרְסָה וְנִתְגָּרְשָׁה כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן . אַתְיָא דְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּשִׁיטַת רִבִּי עֲקִיבָה רַבּוֹ. כְּמַה דְרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר. יֵשׁ לָהּ קְנָס וּקְנָסָהּ לְעַצְמָהּ. כֵּן אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. יֵשׁ לָהּ קְנָס וּקְנָסָהּ שֶׁלְּעַצְמָהּ. מֵעַתָּה אֲפִילוּ בִמְפוּתָּה. רִבִּי יִרְמְיָה אוֹמֵר בְּשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. תִּיפְתָּר שֶׁמָּחְלָה לוֹ. וְיֵשׁ אָדָם מוֹחֵל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. פָּתַר לָהּ בִּיתוֹמָה. וְתַנֵּי דְבֵית רִבִּי כֵּן. הַיְתוֹמָה. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר. הָאוֹנֵס חַיָּיב וְהַמְפַתֶּה פָּטוֹר. וְיֵשׁ אָדָם מוֹחֵל עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ בִרְשׁוּתוֹ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. דָּמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. קְנָס אֵין בּוֹ מִשְּׁעָה הָרִאשׁוֹנָה. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. עָמְדָה בַדִּין עַד שֶׁלֹּא מֵת אָבִיהָ הֲרֵי הֵן שֶׁלָּאָב. מַת הָאָב הֲרֵי הֵן שֶׁלָּאַחִין. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן קְנָס כֵּן הוּא מִשָּׁעָה הָרִאשׁוֹנָה. הֲרֵי הֵן שֶׁלָּאַחִין מִשָּׁעָה הָרִאשׁוֹנָה. רָבָא בְשֵׁם רַב חִסְדָּא. בְּבוֹשֶׁת וּפְגָם הָדָא מַתְנִיתָא. דְּרִבִּי מָנָא אָמַר. מָהוּ. הָאוֹנֵס חַיָּיב בַּכֹּל וְהַמְפַתֶּה פָּטוֹר מִן הַכֹּל. רִבִּי אָבִין אָמַר. שֵׁמַי בָּעֵי. מָהוּ הָאוֹנֵס חַיָּיב וְהַמְפַתֶּה פָּטוֹר. הָאוֹנֵס חַיָּיב בַּכֹּל וְהַמְפַתֶּה פָּטוֹר מִן הַבּוֹשֶׁת וּמִן הַפְּגָם וְחַיָּיב בִּקְנָס. וְהָא רִבִּי עֲקִיבָה. אוֹ. הָאוֹנֵס פָּטוּר מִן הַבּוֹשֶׁת וְחַיָּיב בִּקְנָס וְהַמְפַתֶּה פָּטוֹר מִן הַכֹּל. הַהִיא דְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי הִיא.

ח משנה: וְאֵי זֶהוּ הַבּוֹשֶׁת הַכֹּל לְפִי הַמְבַיֵּישׁ וְהַמִּתְבַּיֵּישׁ. פִּגָּם רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאִילּוּ הִיא שִׁפְחָה נִמְכֶּרֶת כַּמָּה הָיְתָה יָפָה וְכַמָּה הִיא יָפָה. קְנָס שָׁוֶה בְּכָל אָדָם. וְכָל שֶׁיֵּשׁ לוֹ קִיצְבָּה מִן הַתּוֹרָה שָׁוֶה בְּכָל אָדָם.

הלכה: אֵי זֶהוּ הַבּוֹשֶׁת. הַכֹּל לְפִי הַמְבַיֵּישׁ וְהַמִּתְבַּיֵּישׁ כול׳. לֹא דוֹמֶה הַמְבַיֵּישׁ אֶת הַגָּדוֹל לַמְבַיֵּישׁ אֶת הַקָּטָן. לֹא דוֹמֶה מִתְבַּיֵּישׁ מִן הַגָּדוֹל לַמִּתְבַּיֵּישׁ מִן הַקָּטָן. בּוֹשֶׁת הַגָּדוֹל מְרוּבָּה וְנִזְקוֹ מְמוּעָט. בּוֹשֶׁת הַקָּטָן מְמוּעָט וְנִזְקוֹ מְרוּבֶּה.

ט משנה: כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ מֶכֶר אֵין קְנָס וְכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קְנָס אֵין מֶכֶר. קְטַנָּה יֵשׁ לָהּ מֶכֶר וְאֵין לָהּ קְנָס. נַעֲרָה יֵשׁ לָהּ קְנָס וְאֵין לָהּ מֶכֶר. הַבּוֹגֶרֶת לֹא מֶכֶר וְלֹא קְנָס.

הלכה: כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ מֶכֶר כול׳. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא. בְּרַם כָּרַבָּנִין יֵשׁ מֶכֶר וּקְנָס כְּאַחַת. כְּרִבִּי מֵאִיר. מִבַּת יוֹמָהּ וְעַד ג׳ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד יֵשׁ לָהּ מֶכֶר וְאֵין לָהּ קְנָס. מִבַּת ג׳ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד עַד שֶׁתִּתְבַּגֵּר יֵשׁ לָהּ קְנָס וְאֵין לָהּ מֶכֶר. בּוֹגֶרֶת לֹא מֶכֶר וְלֹא קְנָס. כְּרַבָּנִין. מִבַּת יוֹמָהּ וְעַד ג׳ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד יֵשׁ לָהּ מֶכֶר וּקְנָס כְּאַחַת. מִבַּת ג׳ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד עַד שֶׁתְּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת יֵשׁ לָהּ מֶכֶר וְאֵין לָהּ קְנָס. מִשֶּׁתְּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת וְעַד שֶׁתִּתְבַּגֵּר יֵשׁ לָהּ קְנָס וְאֵין לָהּ מֶכֶר. בּוֹגֶרֶת לֹא מֶכֶר וְלֹא קְנָס.

תַּמָּן תַּנִּינָן. הַבָּא עַל נַעֲרָה מְאוֹרָסָה אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁתְּהֵא נַעֲרָה בְתוּלָה מְאוֹרָסָה בְּבֵית אָבִיהָ. בָּאוּ עָלֶיהָ שְׁנַיִם. הָרִאשׁוֹן בִּסְקִילָה וְהַשֵּׁינִי בְּחֶנֶק. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם לָעְזָר. דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא. בְּרַם כְּרַבָּנִין אֲפִילוּ [קְטַנָּה]. מַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי מֵאִיר. נַעַר חָסֵר כָּתוּב בַּפָּרָשָׁה. מַה מְקַיְּימִין רַבָּנִין נַעַר. רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. נַעֲרָה אַחַת שְׁלֵימָה כָּתוּב בַּפָּרָשָׁה. לִימְּדָה עַל כָּל הַפָּרָשָׁה שֶׁהִיא גְדוֹלָה. מָתִיב רִבִּי מֵאִיר לָרַבָּנִין. הֲרֵי הַמּוֹצִיא שֵׁם רַע כָּתוּב בּוֹ נַעַר וְהִיא גְדוֹלָה. דְּאֵין הַקְּטַנָּה נִסְקֶלֶת. מַה עָבְדִין לָהּ רַבָּנִן. אָמַר רִבִּי אָבִין. תִּיפְתָּר שֶׁבָּא עָלֶיהָ דֶּרֶךְ זָכְרוּת.

יַעֲקֹב בַּר בָּא בְעָא קוֹמֵי רַב. הַבָּא עַל הַקְּטַנָּה מָהוּ. אָמַר לֵיהּ. בִּסְקִילָה. הַבָּא עַל הַבּוֹגֶרֶת מָהוּ. אָמַר לֵיהּ. אֲנִי אֶקְרָא נַעֲרָה וְלֹא בוֹגֶרֶת. וּקְרָא נַעֲרָה וְלֹא קְטַנָּה. תַּחַת אֲשֶׁר עִינָּהּ לְרַבּוֹת אֶת הַקְּטַנָּה לְקָנָס. וּקְרָא תַּחַת אֲשֶׁר עִינָּהּ לְרַבּוֹת אֶת הַבּוֹגֶרֶת לְקָנָס. אָמַר רַב. אַף עַל גַּב דְּנִצְחֵיהּ יַעֲקֹב בְּדִינָהּ הֲלָכָה. הַבָּא עַל הַקְּטַנָּה בְּסִקִילָה וְהִיא פְטוּרָה. רִבִּי אָבִין בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. וְלָמָּה. שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא וּמֵת הָאִישׁ אֲשֶׁר שָׁכַב עִמָּהּ לְבַדּוֹ. וְכִי אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁאֵין לַנַּעֲרָה חֵט מָוֶת. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר וְלַנַּעֲרָה לֹא תַעֲשֶׂה דָבָר אֵין לַנַּעֲרָה חֵט מָוֶת. לְהָבִיא הַבָּא עַל הַקְּטַנָּה מְאוֹרָסָה בִּסְקִילָה וְהִיא פְטוּרָה.

י משנה: הָאוֹמֵר פְּיתִיתִי אֶת בִּתּוֹ שֶׁלְּפְלוֹנִי מְשַׁלֵּם בּוֹשֶׁת וּפְגָם עַל פִּי עַצְמוֹ וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם קְנָס. הָאוֹמֵר גְּנַבְתִּי וְטָבַחְתִּי וּמָכַרְתִּי מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן עַל פִּי עַצְמוֹ וְאֵין מְשַׁלֵּם לֹא תַשְׁלוּמֵי כֶפֶל וְלֹא תַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִישָׁה. הֵמִית שׁוֹרִי אֶת פְּלוֹנִי אוֹ שׁוֹרוֹ שֶׁלְּפְלוֹנִי הֲרֵי זֶה מְשַׁלֵּם עַל פִּי עַצְמוֹ. הֵמִית שׁוֹרִי עַבְדּוֹ שֶׁלְּפְלוֹנִי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם עַל פִּי עַצְמוֹ. זֶה הַכְּלָל כָּל הַמְשַׁלֵּם יוֹתֵר עַל מַה שֶּׁהִזִּיק אֵינוֹ מְשַׁלֵּם עַל פִּי עַצְמוֹ.

הלכה: הָאוֹמֵר פְּיתִיתִי אֶת בִּתּוֹ שֶׁלְּפְלוֹנִי כול׳. רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל. מָהוּ שֶׁיְּשַׁלֵּם דְּמֵי הָעֶבֶד מִפִּי עַצְמוֹ. מַה צְרִיכָה לֵיהּ. כָּל שִׁלְשִׁים קְנָס אוֹ יוֹתֵר מִדָּמָיו קְנָס. אֵין תֵּימַר. כָּל שִׁלְשִׁים קְנָס. [אֵין] מְשַׁלֵּם. אֵין תֵּימַר. יוֹתֵר מִדָּמָיו קְנָס. (אֵינוֹ) מְשַׁלֵּם. תַּמָּן תַּנִּינָן. הֵמִית שׁוֹרָךְ אֶת עַבְדִּי. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא הֵמִית. מַשְׁבִּיעֶנְךָ אֲנִי. וְאָמַר אָמֵן. [פָּטוּר]. אָמַר רִבִּי חַגַּיי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. תִּיפְתָּר שֶׁהֵמִית עֶבֶד מוּפֶה שְׁחִין. אָמַר לוֹ. אָמוּר דְּבַתְרָהּ. הֵמִית שׁוֹרָךְ אֶת בְּנִי. וְהוּא אוֹמֵר. לֹא הֵמִית. מַשְׁבִּיעֶנְךָ אֲנִי. וְאָמַר אָמֵן. חַיָּיב. וּפָתְרָהּ כְּמוּפֶה שְׁחִין וְיֵהָא פָטוּר. אָמַר רִבִּי חַגַּיי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. תִּיפְתָּר כְּמָאן דְּאָמַר. וְנָתַן פִּדְיוֹן נַפְשׁוֹ. שֶׁלַּמַּזִּיק. אָמַר לֵיהּ. וְאֵין כְּמָאן דְּאָמַר. וְנָתַן פִּדְיוֹן נַפְשׁוֹ. שֶׁלַּמַּזִּיק. כּוּלּוֹ קְנָס. מָהוּ שֶׁיֹּאמְרוּ לוֹ. צֵא יְדֵי שָׁמַיִם. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. מַעֲשֶׂה בְרַבָּן גַּמְלִיאֵל שֶׁהִפִּיל שֵׁן טֵבִי עַבְדּוֹ. אָתָא גַבֵּי דְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אָמַר לֵיהּ. טֵבִי עַבְדִּי מָצָאתִי עִילָּה לְשַׁחְרְרוֹ. אָמַר לֵיהּ. וּמַה בְיָדֶךָ. וְאֵין קְנָסוֹת אֶלָּא בְּבֵית דִּין וּבְעֵדִים. וְיֹאמְרוּ לוֹ. צֵא יְדֵי

שָׁמַיִם. הָדָא אָמְרָה שֶׁאֵין אוֹמְרִין לוֹ צֵא יְדֵי שָׁמַיִם. רִבִּי גַּמְלִיאֵל בֵּירִבִּי אֲבִינָה בְעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. רַבָּן גַּמְלִיאֵל כְּמָאן דָּמַר. מוּתָּר לְשַׁחְרְרוֹ. אָמַר לֵיהּ. כָּל גַּרְמָהּ אָמְרָה שֶׁאָסוּר לְשַׁחְרְרוֹ. דִּי לֹא כֵן הָיוּ לוֹ לְשַׁחְרֵר מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה.

פרק ד

א **משנה:** נַעֲרָה שֶׁנִּתְפַּתְּתָה בָּשְׂתָהּ וּפְגָמָהּ וּקְנָסָהּ לְאָבִיהָ וְהַצַּעַר בִּתְפוּסָה. עָמְדָה בְּבֵית דִּין עַד שֶׁלֹּא מֵת הָאָב חֲרֵי הֵן שֶׁלָּאָב. מֵת הָאָב חֲרֵי הֵן שֶׁלָּאַחִין. לֹא הִסְפִּיקָה לַעֲמוֹד בְּבֵית דִּין עַד שֶׁמֵּת הָאָב חֲרֵי הֵן שֶׁלְּעַצְמָהּ.

הלכה: נַעֲרָה שֶׁנִּתְפַּתְּתָה כול׳. מָאן תַּנָּא נַעֲרָה. רִבִּי מֵאִיר. בְּרַם כְּרַבָּנִין אֲפִילּוּ קְטַנָּה.

וְהַצַּעַר בִּתְפוּסָה. בָּאֲנוּסָה. וּדְלֹא כְרִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר אֶת הָאוֹנֵס מִן הַצַּעַר.

עַד כְּדוֹן דְּבָרִים הַבָּאִים מַחְמַת הַבִּיאָה. חָבַל בָּהּ. סִימָּהּ אֶת עֵינָהּ. קָטַע אֶת יָדָהּ. שִׁיבֵּר אֶת רַגְלָהּ. לְמִי הוּא מְשַׁלֵּם לָהּ אוֹ לְאָבִיהָ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. נוֹתֵן לְאָבִיהָ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. נוֹתֵן לְעַצְמָהּ. מִיסְבַּר סְבַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ שֶׁמַּעֲשֶׂה יָדֶיהָ שֶׁלָּהּ עַד שֶׁתִּבְגּוֹר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מִבְּגוֹרָה וָאֵילָךְ. רִבִּי אָבִין בְּשֵׁם רִבִּי הִילָא. עַד שְׁעַת בּוֹגְרָהּ פְּלִיגִין. אֲבָל מִבּוֹגְרָהּ וָאֵילָךְ כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהֵן שֶׁלְּעַצְמָהּ. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין וּמַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין. וּמַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן. הֶחוֹבֵל בְּבִתּוֹ וּבְנוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ. שֶׁלְּבִתּוֹ יֵשׁ מִיַּד. וְשֶׁלְּבִתּוֹ יֵעָשֶׂה בָהֶן סְגוּלָה. אָמַר רִבִּי יוּדָן אָבוֹי דְּרִבִּי יוּדָה אָבוֹי דְּרִבִּי מַתַּנְיָה. אִית מַתְנִי. רֵישָׁא וְסִיפָא מְסַיְיעַ לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הֶחוֹבֵל בְּבִתּוֹ קְטַנָּה נִיזְקְקָה שֶׁלָּהּ וּפְטוּר מִן הַבּוֹשֶׁת וּמִן הַפְּגָם. אֲחֵרִים שֶׁחִבְּלוּ בָהּ נִזְקָהּ שֶׁלָּהּ וְהַשְּׁאָר יֵעָשֶׂה בָהֶן סְגוּלָה וּבוֹשְׁתָּהּ וּפְגָמָהּ שֶׁלְּאָבִיהָ.

מַה חֲמִית מֵימַר כֵּן. תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. וְנָתַן לַאֲבִי הַנַּעֲרָה. הָא כֵיצַד. עָמְדָה בַדִּין עַד שֶׁלֹּא מֵת אָבִיהָ אַשְׁכְּחַת אָמַר. וְנָתַן לַאֲבִי הַנַּעֲרָה. מֵת אָבִיהָ אַשְׁכְּחַת אָמַר. וְנָתַן לְעַצְמָהּ. עָמְדָה בַדִּין עַד שֶׁלֹּא בָגְרָה אַשְׁכְּחַת אָמַר. וְנָתַן לַאֲבִי הַנַּעֲרָה. מִשֶּׁבָּגְרָה אַשְׁכְּחַת אָמַר. וְנָתַן לְעַצְמָהּ.

מָנָן אִילֵּין מִילַּיָּא. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וְהִתְנַחֲלְתֶּם אוֹתָם לִבְנֵיכֶם [אַחֲרֵיכֶם] לָרֶשֶׁת אֲחוּזָה. אוֹתָם לִבְנֵיכֶם. אֵין בְּנוֹתֵיכֶם לִבְנֵיכֶם. בְּקֶנֶס הַכָּתוּב מְדַבֵּר. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. אֵין לָהֶן לֹא בְקֶנֶסֵי הַבַּת לֹא בְפִיתּוּיֶהָ וְלֹא בַחֲבָלֶיהָ. קֶנֶס אֵימָתַי הוּא מִתְחַייֵב. רִבִּי יוֹנָה אָמַר. מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר. בְּסוֹף. מְתִיב רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי יוֹנָה. עַל דַּעְתֵּךְ דְּתֵימַר מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. וְהָא תַנִּינָן. עָמְדָה בְדִין עַד שֶׁלֹּא מֵת הָאָב חֲרֵי הֵן שֶׁלָּאַחִין. אָמַר לֵיהּ. מָטִינָתָהּ לְהַהִיא דְתַנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. וְנָתַן לַנַּעֲרָה. וְנָתַן לַאֲבִי הַנַּעֲרָה. מְתִיב רִבִּי יוֹנָה לְרִבִּי יוֹסֵי. עַל דַּעְתֵּךְ דְּתֵימַר בְּסוֹף. וְהָא תַנִּינָן. עָמְדָה בַדִּין עַד שֶׁלֹּא בָגְרָה חֲרֵי הֵן שֶׁלָּאָב. מִשֶּׁבָּגְרָה חֲרֵי הֵן שֶׁלְּעַצְמָהּ. וּבוֹגֶרֶת יֵשׁ לָהּ קֶנֶס. אָמַר לֵיהּ. מָטִינָתָן[הּ] לְהַהִיא דְתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. דְּתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. תַּחַת אֲשֶׁר עִינָּהּ. לְרַבּוֹת שֶׁהָיְתָה נַעֲרָה וּבָגְרָה. וְאַתְיָא אִילֵּין פְּלוּגְוָותָא כְּהָלֵין פְּלוּגְוָותָא. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. גָּנַב מִשֶּׁלְּאָבִיו טָבַח וּמָכַר וְאַחַר כָּךְ מֵת מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. מְתִיב רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי חַגַּיי. עַל דַּעְתֵּךְ דְּתֵימַר. בָּעֲמִידַת בֵּית דִּין הַדָּבָר תָּלוּי. נִיתְנֵי. גָּנַב מִשֶּׁלְּאָבִיו טָבַח וּמָכַר בְּחַיֵּי אָבִיו. לֹא הִסְפִּיק לַעֲמוֹד בַּדִּין עַד שֶׁמֵּת אָבִיו מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל. וְהֵן אָמַר. אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. בְּרַם הָכָא כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁהֵן שֶׁלְּעַצְמָהּ. לָא צוֹרְכָה דְלָא לְמִי הוּא נוֹתֵן לְעַצְמָהּ. נוֹתֵן לְאָבִיהָ.

ב **משנה:** עָמְדָה בְּבֵית דִּין עַד שֶׁלֹּא בָגְרָה חֲרֵי הֵן שֶׁלָּאָב. מֵת הָאָב חֲרֵי הֵן שֶׁלָּאַחִין. לֹא הִסְפִּיקָה לַעֲמוֹד בְּבֵית דִּין עַד שֶׁבָּגְרָה חֲרֵי הֵן שֶׁלְּעַצְמָהּ. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם לֹא הִסְפִּיקָה לִגְבוֹת עַד שֶׁמֵּת הָאָב חֲרֵי הֵן שֶׁלְּעַצְמָהּ. מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּמְצִיאָתָהּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא גָבְתָה מֵת הָאָב חֲרֵי הֵן שֶׁלָּאַחִין.

הלכה: עָמְדָה בְּבֵית דִּין עַד שֶׁלֹּא בָגְרָה כול׳. תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחֵי. וְנָתַן הָאִישׁ הַשּׁוֹכֵב עִמָּהּ לַאֲבִי הַנַּעֲרָה חֲמִשִּׁים כֶּסֶף. מְלַמֵּד שֶׁאֵין הָאָב זוֹכֶה אֶלָּא בִנְתִינָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. בַּמִּגְבֶּה הַדָּבָר תָּלוּי. וְרַבָּנִין אוֹמְרִין. בָּעֲמִידַת בֵּית דִּין הַדָּבָר תָּלוּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן עֲבַד לָהּ כְּמַעֲשֶׂה בֵית דִּין וְרַבָּנִין עֲבְדִין לָהּ כְּמִלְוָוה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן גּוֹבֶה בְּעִידִית. עַל דַּעְתּוֹן דְּרַבָּנִין גּוֹבֶה בְּבֵינוֹנִית. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אֵין הַשְׁבִּיעִית מְשַׁמְּטָתָהּ. עַל דַּעְתּוֹן דְּרַבָּנִין הַשְׁבִּיעִית מְשַׁמְּטָתָהּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן הַכְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם. עַל דַּעְתּוֹן דְּרַבָּנִין אֵין הַכְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם.

רִבִּי זְעִירָא שָׁלַח לָרַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב וּלְרִבִּי אִימִּי בַּר פַּפַּי. מַעֲשֶׂה יְדֵי הַבַּת שֶׁלְּמִי. אָמְרוּ לֵיהּ. שׁוֹקֵד אָמַר. לְעַצְמָהּ. מַנִּי שׁוֹקֵד. שְׁמוּאֵל. אָמַר רִבִּי מַתָּנָה. בְּשֵׁם רִבִּי אָמְרוּהָ וּמִדְּרָשׁ אָמְרוּהָ. וְהִתְנַחַלְתֶּם אוֹתָם לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם לָרֶשֶׁת אֲחוּזָה. אוֹתָם לִבְנֵיכֶם. לֹא בְנוֹתֵיכֶם לִבְנֵיכֶם. בְּמַעֲשֶׂה יְדֵי הַבַּת הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אָמַר רִבִּי יוּדָן. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּמְצִיאָתָהּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא גָבְתָה וּמֵת הָאָב חֲרֵי הֵן שֶׁלָּאַחִין. מַעֲשֶׂה שֶׁעָשְׂתָה בְּחַיֵּי הָאָב. אֲבָל עָשְׂתָה לְאַחַר מִיתַת הָאָב כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁהֵן שֶׁלְּעַצְמָהּ.

ג **משנה:** הַמְאָרֵס אֶת בִּתּוֹ וְגֵירְשָׁהּ אֵרְסָהּ וְנִתְאַלְמְנָה כְּתוּבָּתָהּ שֶׁלּוֹ. הֵישִׂיאָהּ וְגֵירְשָׁהּ הֵישִׂיאָהּ וְנִתְאָרְמְלָה כְּתוּבָּתָהּ שֶׁלָּהּ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. הָרִאשׁוֹנָה שֶׁלָּאָב. אָמְרוּ לוֹ מִשֶּׁהִשִּׂיאָהּ אֵין לְאָבִיהָ רְשׁוּת בָּהּ.

הלכה: הַמְאָרֵס אֶת בִּתּוֹ כול׳. אָמַר רִבִּי בּוֹן בַּר חִיָּיה. טַעֲמָא דְּרִבִּי יוּדָה כְּדֵי שֶׁיְּהֵא אָדָם מָצוּי לִיתֵּן לְבִתּוֹ בְּעֵין יָפָה. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יִצְחָק. מִמּוֹצִיא שֵׁם רַע לָמַד רִבִּי מֵאִיר. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. זִינְתָה וְעוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ מְשָׁבָּחָה הוֹצִיא עָלֶיהָ שֵׁם רַע. הוּא אֵינוֹ לוֹקֶה וְאֵינוֹ נוֹתֵן מֵאָה סֶלַע אֶלָּא אוֹ הִיא אוֹ זוֹמְמֶיהָ מַקְדִּימִין לְבֵית הַסְּקִילָה. רִבִּי מָנָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. הַגַּע עַצְמָךְ. הוֹצִיא עָלֶיהָ שֵׁם רַע עוֹדָהּ נַעֲרָה וּבָגְרָה. אָמַר לֵיהּ. שָׁמַעְנוּ שֶׁנּוֹתֵן לְאָבִיהָ. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָא. וְתַמְיָה אֲנִי הֵךְ רַבָּנִין מְדַמּוּ כְּתוּבָּה לְקִנָּס. וְלֹא דָמֵי. הוּ כְתוּבָּה מִשָּׁעָה הָרִאשׁוֹנָה וּקְנָס בַּסּוֹף. וְאַתְּ אָמַר אָכֵן. אָמַר לֵיהּ. וּמִי יֹאמַר לָךְ. וַאֲפִילוּ קְנָס מִשָּׁעָה הָרִאשׁוֹנָה הוּא. וְאַתְיָא דְּרִבִּי יִרְמְיָה וּכְרִבִּי יוֹסֵי בַּר זְעִירָא.

ד משנה: הַגִּיּוֹרֶת שֶׁנִּתְגַּיְּרָה בְתָהּ עִמָּהּ וְזִינְתָה חֲרֵי זוֹ בְּחֶנֶק אֵין לָהּ לֹא פֶּתַח בֵּית הָאָב וְלֹא מֵאָה סֶלַע. הָיְתָה הוֹרָתָהּ וְלִידָתָהּ בִּקְדוּשָּׁה וְלִידָתָהּ בִּקְדוּשָּׁה חֲרֵי זוֹ בִּסְקִילָה אֵין לָהּ לֹא פֶּתַח בֵּית הָאָב וְלֹא מֵאָה סֶלַע. הָיְתָה הוֹרָתָהּ וְלִידָתָהּ בִּקְדוּשָּׁה חֲרֵי הִיא כִּבַת יִשְׂרָאֵל לְכָל דָּבָרִיהָ. יֵשׁ לָהּ אָב וְאֵין לָהּ פֶּתַח בֵּית הָאָב יֵשׁ לָהּ פֶּתַח בֵּית הָאָב וְאֵין לָהּ אָב חֲרֵי זוֹ בִּסְקִילָה. לֹא נֶאֱמַר פֶּתַח בֵּית הָאָב אֶלָּא לְמִצְוָה.

הלכה: הַגִּיּוֹרֶת שֶׁנִּתְגַּיְּרָה כול׳. כְּתִיב כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. יָצְתָה זוֹ שֶׁאֵינָהּ מִיִּשְׂרָאֵל. כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלָה. לְרַבּוֹת אֶת הַגִּיּוֹרֶת שֶׁהָיְתָה הוֹרָתָהּ שֶׁלֹּא בִּקְדוּשָּׁה וְלִידָתָהּ בִּקְדוּשָּׁה תְּהֵא בִּסְקִילָה. וְרַבָּה אוֹתָהּ לְקִנָּס. לֵית יְכִיל. וְתַנֵּי חִזְקִיָּה כֵּן. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר וּסְקָלוּהָ אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁהָיְתָה הוֹרָתָהּ שֶׁלֹּא בִּקְדוּשָּׁה וְלִידָתָהּ בִּקְדוּשָּׁה תְּהֵא בִּסְקִילָה. וְרַבָּה אוֹתָהּ לְקִנָּס. לֵית יְכִיל. וְתַנֵּי חִזְקִיָּה כֵּן. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר וּסְקָלוּהָ אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁהָיְתָה הוֹרָתָהּ שֶׁלֹּא בִּקְדוּשָּׁה וְלִידָתָהּ בִּקְדוּשָּׁה שֶׁהִיא מֻתָּה. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר מֻתָּה. אֶלָּא יֵשׁ לָךְ אֲחֶרֶת שֶׁהִיא בִּסְקִילָה וְהִיא פְּטוּרָה. וְאֵי זוֹ זוֹ. זוֹ גִּיּוֹרֶת שֶׁהָיְתָה הוֹרָתָהּ שֶׁלֹּא בִּקְדוּשָּׁה וְלִידָתָהּ בִּקְדוּשָּׁה שֶׁתִּהֵא בִּסְקִילָה.

כְּתִיב כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבָא עָלֶיהָ וּשְׂנֵאָהּ. לְעוֹלָם אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיִּכָּנֵס וְיִבְעוֹל וְיִטְעוֹן טַעֲנַת בְּתוּלִים. וְשָׁם לָהּ עֲלִילוֹת דְּבָרִים. יָכוֹל אֲפִילוּ הִקְדִּיחָה לוֹ אֶת הַתַּבְשִׁיל. נֶאֱמַר כָּאן עֲלִילוֹת דְּבָרִים וּלְמַטָּן נֶאֱמַר עֲלִילוֹת דְּבָרִים. מַה עֲלִילוֹת דְּבָרִים לְמַטָּן זְנוּת אַף לְמַעֲלָן זְנוּת. אִי מַה עֲלִילוֹת דְּבָרִים שֶׁלְּמַטָּן מִמְּקוֹם בְּתוּלִין אַף כָּאן. מְנַיִין אֲפִילוּ בָא עָלֶיהָ בִּיאָה אַחֶרֶת. תַּלמוּד לוֹמַר וְהוֹצִיא עָלֶיהָ שֵׁם רָע. מִכָּל מָקוֹם. וְאָמַר אֶת הָאִשָּׁה הַזֹּאת לָקַחְתִּי וָאֶקְרַב אֵלֶיהָ. פָּרַט לְיֵיעוּדִין. לָקַחְתִּי. פָּרַט לְשׁוֹמֶרֶת יָבָם. לָקַחְתִּי. פָּרַט לָאֲרוּסָה.

לָקַחְתִּי. פָּרַט לְיֵיעוּדִין. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. אֲפִילוּ כְּמָאן דָּמַר. מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה יֵתֵן כֶּסֶף לְיֵיעוּדִין. לָקַחְתִּי. פָּרַט לְשׁוֹמֶרֶת יָבָם. לֹא סוֹף דָּבָר כְּמִשָּׁעָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁמִּצְוֹת יִבֵּם קוֹדֶמֶת לְמִצְוֹת חֲלִיצָה. אֶלָּא אֲפִילוּ [כְּ]מִשָּׁעָה אַחֲרוֹנָה שֶׁמִּצְוֹת חֲלִיצָה קוֹדֶמֶת לְמִצְוֹת יִבּוּם. לָקַחְתִּי. פָּרַט לָאֲרוּסָה.

וָאֶקְרַב אֵלֶיהָ וְלֹא מָצָאתִי לָהּ בְּתוּלִים. וְחָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא מָצָא וְאִיבֵּד. שֶׁהֲבִיא הַבַּעַל עֵדִים שֶׁזִּינְתָה עוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ. וְאֵלֶּה בְּתוּלֵי בְתִי. וְחָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא דַּם צִפּוֹר הוּא. שֶׁהֲבִיא הָאָב עֵדִים לְהַזִּים עֵידֵי הַבַּעַל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוֹן. הַפָּרָשָׁה הַזּוֹ יֵשׁ בָּהּ עֵדִים וְזוֹמְמֵי זוֹמְמֵיהֶן וְזוֹמְמֵי זוֹמְמֵיהֶן. הַבַּעַל אוֹמֵר. חֲרֵי עֵדִים שֶׁזִּנְתָה בְּבֵית אָבִיהָ. וְהֵבִיא הָאָב עֵדִים לְהַזִּים עֵדֵי הַבַּעַל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוֹן. הֵבִיא הָ[אָ]ב [עֵדִים] לְהַזִּים עֵידֵי הַבַּעַל. וְהֵבִיא הַבַּעַל עֵדִים לְהַזִּים עֵידֵי הָאָב. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. אִם אֱמֶת הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה בְּשָׁמָּצָא הָאָב עֵדִים לְהַזִּים עֵידֵי הַבַּעַל.

וּפָרְשׁוּ הַשִּׁמְלָה. הַכֹּל מָשָׁל. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. זֶה אֶחָד מִשְּׁלֹשָׁה מִקְרִיּוֹת שֶׁנֶּאֶמְרוּ בַּתּוֹרָה בְּמָשָׁל. אִם יָקוּם וְהִתְהַלֵּךְ בַּחוּץ עַל מִשְׁעַנְתּוֹ וְנִקָּה הַמַּכֶּה. וְכִי עָלַת עַל דַּעְתָּךְ שֶׁיְּהֵא זֶה מְהַלֵּךְ בַּשּׁוּק וְהַלָּהּ נָהֳרָג עַל יָדָיו. אֶלָּא מָהוּ עַל מִשְׁעַנְתּוֹ. עַל בּוּרְיוֹ. אִם זָרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ עָלָיו דָּמִים לוֹ. וְכִי עָלָיו לְבַדּוֹ הַחַמָּה זוֹרַחַת. אֶלָּא מַה זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ מְיוּחֶדֶת שֶׁהִיא שָׁלוֹם לְכָל בָּאֵי הָעוֹלָם. אַף זֶה בִּזְמַן שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא שָׁלוֹם מִמֶּנּוּ וָהָרְגוֹ חֲרֵי זֶה חַיָּיב.

תַּנֵּי. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר. יֵאָמְרוּ הַדְּבָרִים כְּכָתָבָן. מָהוּ יֵאָמְרוּ הַדְּבָרִים כְּכָתָבָן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוֹן. לְעוֹלָם אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיִּכָּנֵס וְיִבְעוֹל וְיִטְעוֹן טַעֲנַת בְּתוּלִים. וּפָרְשׁוּ הַשִּׁמְלָה. לֹא סוֹף דָּבָר וּפָרְשׁוּ הַשִּׁמְלָה. אֶלָּא עַד שֶׁיִּתְחַוְּרוּ הַדְּבָרִים כַּשִּׁמְלָה. רִבִּי אַסִּי אָמַר. וּפָרְשׁוּ הַשִּׁמְלָה. לְעוֹלָם אֵין הָעֵדִים נִסְקָלִין וְלֹא הַבַּעַל לוֹקֶה וְלֹא נוֹתֵן מֵאָה סֶלַע עַד שֶׁיֹּאמְרוּ. עִמָּנוּ הָיָה בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. וְהַבַּעַל שְׁכָרָן לְהָעִיד עֵדוּת שֶׁקֶר. אָמְרוּ. עִמָּנוּ הָיָה בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. וְלֹא אָמְרוּ. הַבַּעַל שְׁכָרָן לְהָעִיד עֵדוּת שֶׁקֶר. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. נֶאֱמַר כָּאן שׁוּמָה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן שׁוּמָה. מַה שׁוּמָה שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן מָמוֹן אַף כָּאן מָמוֹן. וְהָתַנֵּי. לֹא אָמַר לָעֵדִים. בּוֹאוּ וְהֵעִידוּנִי. אֶלָּא הֵן בָּאוּ מֵאֵילֵיהֶן. הוּא אֵינוֹ לוֹקֶה וְאֵינוֹ נוֹתֵן מֵאָה סֶלַע אֶלָּא אוֹ הִיא אוֹ זוֹמְמֶיהָ מַקְדִּימִין לְבֵית הַסְּקִילָה. מִפְּנֵי שֶׁלֹּא אָמַר. הָא אִם אָמַר. אֲפִילוּ לֹא שְׁכָרָן כְּמִי שֶׁשְּׁכָרָן. הֵבִיא הָאָב שְׁנֵי כִיתֵּי עֵדִים. אַחַת אוֹמֶרֶת. עִמָּנוּ הָיְתָה בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. וְאַחַת אוֹמֶרֶת. הַבַּעַל שְׁכָרָן לְהָעִיד עֵדוּת שֶׁקֶר. פְּשִׁיטָא אוֹתָן שֶׁאָמְרוּ. עִמָּנוּ הָיָה בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. נִסְקָלִין. וְאוֹתָן שֶׁאָמְרוּ. הַבַּעַל שְׁכָרָן לְהָעִיד עֵדוּת שֶׁקֶר. לוֹקִין וְנוֹתְנִין מֵאָה סֶלַע. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. וְלֹא עַל יְדֵי אֵילּוּ וְלֹא עַל יְדֵי אֵילּוּ לוֹקִין וְנוֹתְנִין מֵאָה סֶלַע. אֶלָּא לוֹקִין מִשּׁוּם לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר.

רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. הֵבִיא הָאָב עֵדִים לְהַזִּים עֵידֵי הַבַּעַל. הוּזְמוּ עֵידֵי הָאָב. לוֹקֶה וְנוֹתֵן מֵאָה סֶלַע בִּשְׁלֹשָׁה וְהָעֵדִים נִסְקָלִין בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. אָמַר לֵיהּ. אִילּוּ לֹא הוּזְמוּ עֵידֵי הָאָב לֹא נִמְצָא הַבַּעַל לוֹקֶה וְנוֹתֵן מֵאָה סֶלַע בִּשְׁלֹשָׁה וְעֵדִים נִסְקָלִין בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. סָבַר רִבִּי זְעִירָא. שְׁנֵי דִינִין הֵן. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ. כּוּלּוֹ דִּין אֶחָד הוּא. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי אַבָּהוּ. אֶל זְקֵנֵי הָעִיר הָזֶה בֵּית דִּין שִׁלְשְׁלָשָׁה. הַשַּׁעֲרָה הָזֶה בֵּית דִּין שִׁלְכֹּג. פָּתַר לָהּ כְּרִבִּי מֵאִיר. דְּרִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם. תַּמָּן תַּנִּינָן. הָאוֹנֵס וְהַמְפַתֶּה וְהַמּוֹצִיא שֵׁם רַע בִּשְׁלֹשָׁה. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. מוֹצִיא שֵׁם רַע

בִּשְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דִינֵי נְפָשׁ. רִבִּי מָנָא אָמַר. בְּנַעֲרָה מְאוֹרָסָה פְּלִיגִין. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. מַפְסֶדֶת כְּתוּבָּתָהּ בִּשְׁלֹשָׁה וְנִסְקֶלֶת בִּשְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. מְקוֹם שֶׁנִּסְקֶלֶת שָׁם הִיא מַפְסֶדֶת כְּתוּבָּתָהּ. אֲבָל בְּמוֹצִיא שֵׁם רַע כָּל עַמָּא מוֹדוּ מְקוֹם שֶׁהָעֵדִים נִסְקָלִין שָׁם הַבַּעַל לוֹקֶה וְנוֹתֵן מֵאָה סְלַע. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. אֵין דְּלָא תַנֵּיתָהּ פְּלִיגָא. אֶלָּא בְּמוֹצִיא שֵׁם רַע פְּלִיגִין. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. לוֹקֶה וְנוֹתֵן מֵאָה סְלַע בִּשְׁלֹשָׁה וְהָעֵדִים נִסְקָלִין בִּשְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים. וְרַבָּנִין אָמְרִין. מְקוֹם שֶׁהָעֵדִים נִסְקָלִין שָׁם הַבַּעַל לוֹקֶה וְנוֹתֵן מֵאָה סְלַע. אֲבָל בִּנְעָרָה מְאוֹרָסָה כָּל עַמָּא מוֹדוּ מְקוֹם שֶׁנִּסְקֶלֶת שָׁם מַפְסֶדֶת כְּתוּבָּתָהּ. וְאַתְיָא דְרִבִּי [יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן] כְּרִבִּי זְעִירָא וּדְרִבִּי [מָנָא] כְּרִבִּי אַבָּהוּ.

לְעוֹלָם אֵין הַבַּעַל לוֹקֶה וְלֹא נוֹתֵן מֵאָה סְלַע עַד שֶׁיִּסָּקְלוּ הָעֵדִים. קָנָס אֵימָתַי הוּא מִתְחַיֵּב. רִבִּי יוֹנָה אָמַר. בְּסוֹף. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. מִשֶּׁעָה רִאשׁוֹנָה. מְתִיב רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי יוֹנָה. עַל דַּעְתְּךָ דְּתֵימַר. בְּסוֹף. לוֹקֶה וְנוֹתֵן מֵאָה סְלַע בִּשְׁלֹשָׁה וְהָעֵדִים נִסְקָלִין בִּשְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים. אָמַר רִבִּי מָנָא. אֲפִילּוּ עַל רִבִּי יוֹסֵי דְּכִי אַתְיָא מַקְשֵׁייהּ כְּמָאן דָּמַר. עֵדִים זוֹמְמִין צְרִיכִין הַתְרָיָה. וְלֹא הִתְרָה בָהֶן לוֹקֶה וְנוֹתֵן מֵאָה סְלַע בִּשְׁלֹשָׁה וְהָעֵדִים נִסְקָלִין בִּשְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים. אָמַר רִבִּי אַבָּמָרִי. מָאן דָּמַר דּוּ כֵן.

רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה. הָאוֹנֵס וְהַמְפַתֶּה אֶת הַיְתוֹמָה פָּטוּר. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. מַחֲלוֹקֶת כְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. בְּרַם כְּרִבִּי עֲקִיבָה יֵשׁ לָהּ קְנָס וּקְנָסָהּ שֶׁלְּעַצְמָהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. אֵין לָהּ פֶּתַח בֵּית אָב וְלֹא מַאָה סְלַע. וְלֹא כֵיתוֹמָה הִיא. רִבִּי אִימִּי וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. הַמּוֹצִיא שֵׁם רַע עַל הַקְּטַנָּה פָּטוּר. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. וְיֵאוּת. אֵילּוּ גְדוֹלָה שֶׁלֹּא הִתְרוּ בָהּ שֶׁמָּא כְּלוּם הִיא. וּקְטַנָּה שֶׁהִתְרוּ בָהּ כְּגְדוֹלָה שֶׁלֹּא הִתְרוּ בָהּ.

רִבִּי זְעִירָא רַב הַמְנוּנָא בְּשֵׁם רַב אָדָא בַּר אַחֲוָה. לְעוֹלָם אֵינָהּ מַקֶּדֶמֶת לְבֵית הַסְּקִילָה עַד שֶׁתְּהֵא נַעֲרָה בְּשָׁעַת הוֹצָאָה. מַאי טַעֲמָא. וְהוֹצִיאוּ הַנַּעֲרָה אֶל פֶּתַח בֵּית אָבִיהָ. וְהָא תַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. זִינַת עוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ וּמִשֶּׁגְּרָה הוֹצִיא עָלֶיהָ שֵׁם רַע. הוּא אֵינוֹ לוֹקֶה וְאֵינוֹ נוֹתֵן מֵאָה סְלַע. אֶלָּא אוֹ הִיא אוֹ זוֹמְמֶיהָ מַקְדִּימִין לְבֵית הַסְּקִילָה. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַב אָדָא בַּר אַחֲוָה. מִי שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ וּבָרַח וְאַחַר כָּךְ הִקִּיף וְזָקַן הַתְּחִתּוֹן. תַּמָּן אַתְּ יָכִיל מֵימַר. וְהוֹצִיאוּ אֶת הַנַּעֲרָה שְׁזִינַת. אִית לָךְ מֵימַר הָכָא. וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ אֶת הַבֶּן.

תַּנֵּי. נַעֲרָה מְאוֹרָסָה שְׁזִינַת סוֹקְלִין אוֹתָהּ עַל פֶּתַח בֵּית אָבִיהָ. אֵין לָהּ פֶּתַח בֵּית אָבִיהָ סוֹקְלִין אוֹתָהּ בְּמָקוֹם שְׁזִינַת. אִם הָיְתָה עִיר שֶׁלְּגוֹיִם סוֹקְלִין אוֹתָהּ עַל פֶּתַח בֵּית דִּין. וְהָעוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה סוֹקְלִין אוֹתוֹ בְּמָקוֹם שֶׁעָבַד. וְאִם הָיְתָה עִיר שֶׁלְּגוֹיִם סוֹקְלִין אוֹתוֹ עַל פֶּתַח בֵּית דִּין. וְהַמְנַּי רִבִּי חִיָּיה. הוֹצֵא אֶת הַמְקַלֵּל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה. מְלַמֵּד שֶׁבֵּית דִּין מִבִּפְנִים וּבֵית הַסְּקִילָה מִבַּחוּץ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. שַׁנְיָיא הִיא. הוּא שַׁעַר שֶׁקִּילְקֵל בּוֹ הוּא שַׁעַר שְׁנִימְצָא בּוֹ הוּא שַׁעַר שְׁנִידּוֹן בּוֹ הוּא שַׁעַר שֶׁנִּסְקַל בּוֹ. כִּי עָשְׂתָה נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל. נִבְלָה זוֹ כָל יִשְׂרָאֵל. שֶׁבָּא לִזְנוֹת בֵּית אָבִיהָ יָבוֹאוּ גִידּוּלִים רָעִים שֶׁגִּדְּלוּ יִתְנַבְּלוּ הֵן וְגִידּוּלָן.

ו משנה: הָאָב זַכַּאי בְּבִתּוֹ בְּקִידּוּשֶׁיהָ בַּכֶּסֶף בַּשְּׁטָר וּבִבְיָאָה וְזַכַּאי בִּמְצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּבְהֵפֵר נְדָרֶיהָ וּמְקַבֵּל אֶת גִּיטָּהּ וְאֵינוֹ אוֹכֵל פֵּירוֹת בְּחַיֶּיהָ. נִיסֵּית יָתֵר עָלָיו הַבַּעַל שֶׁאוֹכֵל פֵּירוֹת בְּחַיֶּיהָ וְחַיָּיב בִּמְזוֹנוֹתֶיהָ בְּפִרְקוֹנָהּ וּבִקְבוּרָתָהּ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֲפִילּוּ עָנִי שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל לֹא יִפְחוֹת לָהּ מִשְּׁנֵי חֲלִילִין וּמְקוֹנֶנֶת.

הלכה: הָאָב זַכַּאי בְּבִתּוֹ כול׳. נִיחָא בַּכֶּסֶף וּבַשְּׁטָר הָאָב זַכַּאי. בַּבִּיאָה. תִּיפְתָּר שֶׁאָמַר לוֹ. לְכְשֶׁתְּקָנֶה לִי בִּיתְךָ בַּבִּיאָה יִהְיֶה לְךָ כֶּסֶף וְזֶה.

זַכַּאי בִּמְצִיאָתָהּ. רִבִּי זַכַּאי דְּאַלְכְּסַנְדְּרִיאָה מִישְׁאַל שְׁאַל. מְצִיאָה שֶׁנִּפְלָה לוֹ מַחְמַת שָׂדֶה מָה אַתְּ עֲבַד לָהּ בִּמְצִיאָה אוֹ בְּאוֹכֶלֶת פֵּירוֹת שֶׁלָּהּ. אֵין תַּעֲבְדִינָהּ בְּאוֹכֶלֶת פֵּירוֹת שֶׁלָּהּ.

נִישֵּׂאת יוֹתֵר עָלָיו הַבַּעַל שֶׁאוֹכֵל פֵּירוֹת בְּחַיֶּיהָ. תְּקָנָה תִיקְנוּ שֶׁיְּהֵא מְפַקֵּחַ עַל נִיכְסֵי אִשְׁתּוֹ וְאוֹכֵל. וָאוֹמֵר. אַף בְּאָב כֵּן. בְּלֹא כָךְ הָאָב מְפַקֵּחַ עַל נִיכְסֵי בִתּוֹ וְאוֹכֵל. חַיָּיב בִּמְזוֹנוֹתֶיהָ וּבְפִרְקוֹנָהּ. תַּנֵּי. הַבַּעַל שֶׁאָמַר. אִי אֶיפְשִׁי לֹא לוֹכַל וְלֹא לְפַקֵּחַ. אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. הָאָב שֶׁאָמַר. אֲנִי אוֹכֵל וּמְפַקֵּחַ. שׁוֹמְעִין לוֹ.

וּבִקְבוּרָתָהּ. תַּנֵּי. לֹא רָצָה הַבַּעַל לְקוֹבְרָהּ הָאָב קוֹבְרָהּ וּמוֹצִיא מִמֶּנּוּ בַּדִּין. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא הָאָב. הָא אַחֵר אֵינוֹ גוֹבֶה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. בֵּין אָב וּבֵין אַחֵר גוֹבֶה. וַתְיָיאן אִילֵּין פְּלוּגְתָא. דְּתַנֵּינָן תַּמָּן. וְחַיָּיב בִּמְזוֹנוֹתֶיהָ וּבְפִרְקוֹנָהּ וּבִקְבוּרָתָהּ. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא אַחֵר הָא הָאָב גוֹבֶה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. בֵּין אָב בֵּין אַחֵר אֵינוֹ גוֹבֶה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי חַגַּי בֵּין לִקְבוּרָה בֵּין לִמְזוֹנֵי הָאָב גוֹבֶה אַחֵר אֵינוֹ גוֹבֶה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. לִקְבוּרָה בֵּין אָב בֵּין אַחֵר גוֹבֶה. שֶׁלֹּא עָלַת עַל דַּעַת שֶׁתְּהֵא אִשְׁתּוֹ מוּשְׁלֶכֶת לַכְּלָבִים. תַּנֵּי. כָּל מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַסְפִּיד מַסְפִּידִין.

ז משנה: לְעוֹלָם הִיא בִּרְשׁוּת הָאָב עַד שֶׁתִּיכָּנֵס לִרְשׁוּת הַבַּעַל לַנִּישׂוּאִין. מָסַר הָאָב לִשְׁלוּחֵי הַבַּעַל הֲרֵי הִיא בִּרְשׁוּת הַבַּעַל. הָלַךְ הָאָב עִם שְׁלוּחֵי הַבַּעַל אוֹ שֶׁהָלְכוּ שְׁלוּחֵי הָאָב עִם שְׁלוּחֵי הַבַּעַל הֲרֵי הִיא בִּרְשׁוּת הָאָב. מָסְרוּ שְׁלוּחֵי הָאָב לִשְׁלוּחֵי הַבַּעַל הֲרֵי הִיא בִּרְשׁוּת הַבַּעַל.

הלכה: לְעוֹלָם הִיא בִּרְשׁוּת הָאָב כול׳. לֹא סוֹף דָּבָר לַחוּפָּה אֶלָּא לַבַּיִת שֶׁיֵּשׁ לוֹ חוּפָּה. בָּעֵי דָּא אָמְנוּתָא טַרְקִילִין וְקֵיטוֹן חוּפָּה וְקֵיטוֹן נִכְנָסָה לִטְרִיקְלִין. לְהָדָא מִילְּא. רִבִּי לָעְזָר אָמַר. לְיוֹרְשָׁהּ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. לְהָפֵר נְדָרֶיהָ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. אַף עַל גַּב דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. לְהָפֵר נְדָרֶיהָ.

מוֹדֶה שֶׁאֵינוֹ מֵיפֵר לָהּ עַד שֶׁתִּיכָּנֵס לַחוּפָּה. אָמַר רִבִּי הוּנָא. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. לִזְנוּת בֵּית אֲבִיהָ. פְּרָט שֶׁמָּסְרוּ שְׁלוּחֵי הָאָב לִשְׁלוּחֵי הַבַּעַל שֶׁלֹּא תְהֵא בִסְקִילָה אֶלָּא בְּחֶנֶק.

ח משנה: הָאָב אֵינוֹ חַיָּיב בִּמְזוֹנוֹת בִּתּוֹ. זֶה מִדְרָשׁ דָּרַשׁ רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה בַּכֶּרֶם בְּיַבְנֶה. הַבָּנִים יִירְשׁוּ וְהַבָּנוֹת יְיזּוֹנוּ מַה הַבָּנִים אֵינָן יוֹרְשִׁין אֶלָּא לְאַחַר מִיתַּת אֲבִיהֶן אַף הַבָּנוֹת אֵינָן נִזּוֹנוֹת אֶלָּא לְאַחַר מִיתַּת אֲבִיהֶן.

הלכה: הָאָב אֵינוֹ חַיָּיב בִּמְזוֹנוֹת בִּתּוֹ כול׳. מִצְוָה לַזּוּן אֶת הַבָּנוֹת אֵין צָרִיךְ לוֹמַר אֶת הַבָּנִים. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר. מִצְוָה לַזּוּן אֶת הַבָּנוֹת. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. הַבָּנִים עִיקָּר. וְאִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. הַבָּנוֹת עִיקָּר. מָאן דָּמַר. הַבָּנִים עִיקָּר. לְתַלְמוּד תּוֹרָה. מָאן דָּמַר. הַבָּנוֹת עִיקָּר. שֶׁלֹּא יֵצְאוּ לְתַרְבּוּת רָעָה.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי יְהוּדָה בֶּן חֲנַנְיָה. נִמְנוּ בְּאוּשָׁא שְׁיְהֵא אָדָם זָן אֶת בָּנָיו קְטַנִּים. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. יוֹדְעִין אָנוּ מִי הָיָה בַּמִּינְיָן. עוּקְבָּא אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לֵיהּ. עוּקְבָּא. זוֹן בָּנֶיךָ. אָמַר לֵיהּ. מְנָן מָרִי. אָמַר לֵיהּ. עוּקְבָּא רְשִׁיעָא. זוֹן בָּנֶיךָ. אָמַר רִבִּי עוּלָּה. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן שְׁיְהֵא אָדָם זָן אֶת בָּנָיו קְטַנִּים. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. אִם הָיְתָה מֵנִיקָה פּוֹחֶתִין לָהּ מִמַּעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּמוֹסִיפִין לָהּ עַל מְזוֹנוֹתֶיהָ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָה בַּר חֲנַנְיָה. נִמְנוּ בְּאוּשָׁה בְּכוֹתֵב נְכָסָיו לְבָנָיו הוּא וְאִשְׁתּוֹ נִיזּוֹנִין מֵהֶן. בָּנָיו קְטַנִּים מָה הֵן. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה. וְאִית דְּאָמְרֵי לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָה בֶּן חֲנִינָה. הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו קְטַנִּים נִיזּוֹנִין מֵהֶן. אַלְמָנְתּוֹ מָהוּ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. אִתְתָּבַת וְלָא אִפְרְשַׁת. אָמַר רִבִּי בָּא בָּר מָמָל. אִתְתָּבַת וְאִפְרְשַׁת. אָמַר רִבִּי בָּא. נִרְאִין דְּבָרִים אִם הָיְתָה אוֹכֶלֶת בְּחַיֵּי בַעֲלָהּ אוֹכֶלֶת. וְאִם לָאו אֵינָהּ אוֹכֶלֶת. לֹא אָמַר אֶלָּא כוֹתֵב. הָא מוֹכָר לֹא. כָּתַב לְבָנָיו וּמָכַר לַאֲחֵרִים מָה הֵן מִסְתַּבְּרָא אִתָּא. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. אֲנָא לֵית מַתַּת לֵיהּ אִתָּא. רִבִּי מָנָא. לֹא מִסְתַּבְּרָא אַגְרִין לֵיהּ שַׁמָּשָׁא וּמְסַבְּרִין לֵיהּ אִיתָא כְּמָה דוּ דְּהִיא שַׁמָּשָׁא.

בְּנֵי בָנִים מָה הֵן. רִבִּי מָנָא אָמַר. [בְּנֵי בָנִים הֲרֵי הֵן כְּבָנִים. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר. אֵין בְּנֵי בָנִים כְּבָנִים.] רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן וְרִבִּי מַתַּנְיָה חֲווֹן יָתְבִין. סָבְרִין מֵימַר. הוּא בְּנֵי בָנִים שֶׁכֵּן הוּא בָנִים שֶׁלְּהַלָּן. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. בְּנֵי בָנִים קָפְצָה עֲלֵיהֶן יְרוּשַׁת תּוֹרָה.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָה בַּר חֲנִינָה. נִמְנוּ בְּאוּשָׁא בְּמַקְפִּיד אֶת הַזָּקֵן וְהִכָּהוּ יִינָתֵן לוֹ בּוֹשְׁתּוֹ שָׁלֵם. מַעֲשֶׂה בְאֶחָד שֶׁהִקְפִּיד אֶת הַזָּקֵן וְהִכָּהוּ וְנָתַן לוֹ בָּשְׁתּוֹ מֻשְׁלָם. אָמְרֵי. רִבִּי יוּדָה בֶּן חֲנִינָה הֲוָה.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי יְהוּדָה בֶּן חֲנִינָה. נִמְנוּ בְּאוּשָׁא שְׁיְהֵא אָדָם מַפְרִישׁ חוֹמֶשׁ מִנְּכָסָיו לְמִצְוֹת. עַד אֵיכָן. רִבִּי יִרְמְיָה וְרִבִּי אַבָּא בַּר בָּהֲנָא חַד אָמַר [עַד] כְּדֵי תְרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר. וְחָרָנָה אָמַר. כַּבֵּד אֶת יי מ�ֵהוֹנֶךָ. כְּמֵרַאשִׁית כָּל תְּבוּאָתֶךָ. רִבִּי מַתַּלְיֵאל בַּר אִינְיָא בְעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. מַה חוֹמֶשׁ בְּכָל שָׁנָה. גָּרַשׁ בְּהֵילְכָתָא קַדְמֵיתָא דְּפֵאָה וְלֹא מוֹת. אֶלָּא שֶׁלֹּא יָמוּת לְעָתִיד לָבוֹא.

רִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲזַרְיָה עֲבַד לָהּ כְּתוּבָּה מִמִּדְרָשׁ. שֶׁדְּרָשָׁהּ רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. הַבָּנִים יִירְשׁוּ וְהַבָּנוֹת יְיזּוֹנוּ. מַה הַבָּנִים אֵינָן יוֹרְשִׁין אֶלָּא לְאַחַר מִיתַּת אֲבִיהֶן אַף הַבָּנוֹת לֹא יְזּוֹנוּ אֶלָּא לְאַחַר מִיתַּת אֲבִיהֶן.

דְּבֵית הִלֵּל עָבְדִין לָהּ כְּתוּבָּה מִדְּרָשׁ. דָּרַשׁ הִלֵּל הַזָּקֵן לְשׁוֹן הֶדְיוֹט. כָּךְ הָיוּ כוֹתְבִין בְּאַלֶכְסַנְדְּרִיאָה שֶׁהָיָה אֶחָד מֵהֶן מְקַדֵּשׁ אִשָּׁה וַחֲבֵירוֹ חוֹטְפָהּ מִן הַשּׁוּק. וּכְשֶׁבָּא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים בִּקְּשׁוּ לַעֲשׂוֹתָן מַמְזֵרִים. אָמַר לָהֶן הִלֵּל הַזָּקֵן. הוֹצִיאוּ כְתוּבַּת אִימּוֹתֵיכֶן. וְהוֹצִיאוּ כְתוּבַּת אִמּוֹתֵיהֶן וּמָצְאוּ כָתוּב בָּהֶן. לִכְשֶׁתִּיכָּנְסִי לְבֵיתִי תְּהֲוִין לִי לְאִינְתּוּ כְּדַת מֹשֶׁה וִיהוּדָאִי.

בֵּית שַׁמַּי עָבְדִין כְּתוּבָּה מִדְּרָשׁ. דְּבֵית שַׁמַּי דָּרְשִׁי. בְּסֶפֶר כְּתוּבָּה מְלַמֵּד. שֶׁהוּא כוֹתֵב לָהּ. שֶׁאִם תִּינָּשְׂאִי לְאַחֵר תִּיטְּלִי מַה שֶּׁכָּתוּב לֵיכִי. חָזְרוּ בֵּית הִלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּי.

רִבִּי מֵאִיר עָבַד כְּתוּבָּה מִדְּרָשׁ. דָּרַשׁ רִבִּי מֵאִיר. הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ מִשָּׁזָכָה בָהּ (חֲבֵירוֹ) שָׁמִין אוֹתָהּ כַּמָּה הִיא רְאוּיָה לַעֲשׂוֹת וְנוֹתֵן לוֹ. שֶׁהוּא כוֹתֵב לוֹ. אִם אוֹבִיר וְלֹא אַעֲבִיד אֲיַשְׁלֵם בְּמֵיטָבָא.

רִבִּי יוּדָה עָבַד כְּתוּבָּה מִדְּרָשׁ. דָּרַשׁ רִבִּי יוּדָה. אָדָם מֵבִיא עַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ כָּל קָרְבָּן שֶׁהִיא חַיֶּיבֶת. אֲפִילּוּ אָכְלָה חֵלֶב אֲפִילּוּ חִילְּלָה שַׁבָּת. וְכֵן הָיָה רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. פְּטָרָהּ אֵינוֹ חַיָּיב בָּהּ. שֶׁכֵּן הִיא כוֹתֶבֶת לוֹ. וַאֲחָרָן דִּי אַתְיָין לִי עַלָּךְ מִן קֳדָמַת דְּנָא.

רִבִּי יוֹסֵי עָבַד כְּתוּבָּה מִדְּרָשׁ. דָּרַשׁ רִבִּי יוֹסֵי. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת כְּתוּבָּה מְלֵוָה גּוֹבָה אֶת הַכֹּל. לְכְפוֹל אֵינוֹ גּוֹבָה אֶלָּא מֻחֲצָה. רִבִּי אֶלְעָזָר הַקַּפָּר עָבַד כְּתוּבָּה מִדְּרָשׁ. דָּרַשׁ רִבִּי אֶלְעָזָר הַקַּפָּר. אֵין אָדָם רַשַּׁאי לִיקַּח בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף אֶלָּא אִם כֵּן הִתְקִין לָהֶן מְזוֹנוֹת. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה עָבַד כְּתוּבָּה מִדְּרָשׁ. דָּרַשׁ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה. הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ לֹא יְמַשְׁכְּנֶנּוּ אֶלָּא בְּבֵית דִּין. לֹא יִכָּנֵס לְבֵיתוֹ לִיטּוֹל אֶת מַשְׁכּוֹנוֹ. שֶׁכֵּן הוּא כוֹתֵב. תַּשְׁלוּמָהּ מִן נִיכְסֵיהּ דִּי אַתְיָין לִי וְדִי אַקָּנֶה לְקַבֵּל דְּנָהּ.

רַב הוּנָא עָבַד כְּתוּבָּה מִדְּרָשׁ. דָּרַשׁ רַב הוּנָא. הַבָּנִים יִירְשׁוּ וְהַבָּנוֹת יְזוּנוּ. מַה הַבָּנִים יוֹרְשִׁין אֶת הַמְּטַלְטְלִין אַף הַבָּנוֹת נִיזּוֹנוֹת מִן הַמְּטַלְטְלִין. שְׁמוּאֵל אָמַר. אֵין הַבָּנוֹת נִיזּוֹנוֹת מִן הַמְּטַלְטְלִין. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לִשְׁמוּאֵל. בְּנֵן נוּקְבָן דְּיַהֲוֹן לֵיכִי מִינַּאי יְהוֹן יָתְבָן בְּבֵיתִי וּמִיתְזָנָן מִנִּיכְסַיי עַד דְּתִינַּסְבָן לְגוּבְרִין. וְתַנֵּי

עֲלָהּ. מִן מְקַרְקְעֵי וְלֹא מִן מְטַלְטְלֵי. אָמַר רַבִּי בָּא בַּר זַבְדָא. אַתְיָיא דְּרַב הוּנָא כְּרַבִּי וְדִשְׁמוּאֵל כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. דְּתַנְיָי. אֶחָד נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת וְאֶחָד נְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת נִפְרָעִין מֵהֶן לְמָזוֹן הָאִשָּׁה וְהַבָּנוֹת. דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת הַבָּנִים מוֹצִיאִין מִן הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת מוֹצִיאוֹת מִן הַבָּנוֹת וְהַבָּנִים מִן הַבָּנוֹת וְהַבָּנוֹת מִן הַבָּנִים. וְשֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת הַבָּנִים מוֹצִיאִין מִן הַבָּנוֹת וְאֵין הַבָּנוֹת מוֹצִיאִין מִן הַבָּנִים. אָמְרִי. חָזַר בֵּיהּ רַב הוּנָא. אָמְרִין. יֵאוּת. כְּתוּבָּה מִדְּבַר תּוֹרָה וּמָזוֹן הַבָּנוֹת מִדִּבְרֵיהֶן. וְדִבְרֵיהֶן עוֹקְרִין דְּבַר תּוֹרָה. אֶלָּא בְּכֶסֶף כְּתוּבַּת אִמָּן פְּלִיגִין. [אֲפִילּוּ תֵּימָא. בְּכֶסֶף כְּתוּבַּת אִמָּן פְּלִיגִין.] וְכֶסֶף כְּתוּבַּת אִמָּן לָאו קַרְקַע הִיא.

הַיּוֹרֵד לְנִיכְסֵי אִשְׁתּוֹ וְנָתַן עֵינָיו בָּהּ לְגָרְשָׁהּ וְקָפַץ וְתָלַשׁ מִן הַקַּרְקַע חֲרֵי זֶה זָרִיז וְנִשְׁכָּר. הַיּוֹרֵד לְנִיכְסֵי שְׁבוּיִין וְשָׁמַע עֲלֵיהֶן שֶׁהֵן מְמַשְׁמְשִׁין וּבָאִין וְקָפַץ וְתָלַשׁ מִן הַקַּרְקַע חֲרֵי זֶה זָרִיז וְנִשְׁכָּר. אֵילּוּ הֵן נִיכְסֵי שְׁבוּיִין. כָּל שֶׁהָלַךְ אֲבִיו אוֹ אָחִיו אוֹ אֶחָד מִכָּל הַמּוֹרִישִׁין אוֹתוֹ לְמְדִינַת הַיָּם נִשְׁמַע עֲלֵיהֶן שֶׁמֵּתוּ וְיָרַד לְנַחֲלָה. אֲבָל נִיכְסֵי נְטוּשִׁין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. וְאֵילּוּ הֵן נִיכְסֵי נְטוּשִׁין. כָּל שֶׁהָלַךְ אֲבִיו אוֹ אֶחָד מִכָּל הַמּוֹרִישִׁין אוֹתוֹ לְמְדִינַת הַיָּם וְלֹא שָׁמַע עֲלֵיהֶן שֶׁמֵּתוּ וְיָרַד לוֹ לְנַחֲלָה. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. שָׁמַעְתִּי הֵן שְׁבוּיִין הֵן נְטוּשִׁין. אֲבָל נִיכְסֵי רְטוּשִׁין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. וְאֵילּוּ הֵן נִיכְסֵי רְטוּשִׁין. כָּל שֶׁהָלַךְ אֲבִיו אוֹ אָחִיו אוֹ אֶחָד מִכָּל הַמּוֹרִישִׁין אוֹתוֹ לְמְדִינַת הַיָּם וְאֵין יָדוּעַ הֵיכָן הֵם. שְׁמוּאֵל אָמַר. שָׁבוּי זֶה שֶׁיָּצָא שֶׁלֹּא לְדַעַת. שֶׁאֵילּוּ לְדַעַת יָצָא הָיָה מְצַוֵּיהוּ. נָטוּשׁ זֶה שֶׁיָּצָא לְדַעַת. תֵּדַע לָךְ שֶׁ[עַיְלָה] הָיָה רוֹצֶה לְהַבְרִיחוֹ מִנְּכָסָיו. שֶׁחֲרֵי לְדַעַת יָצָא וְלֹא צִיְּוָהוּ. רִבִּי בָּא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. הַמְטַלְטְלִין אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם נִיכְסֵי רְטוּשִׁין. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רַב. אֵילֵּין דִּיקְלַיָּא דְּבָבֶל דְּלָא צְרִיכִין מֵרְכָּבָא לֹא מִסְתַּבְּרָא מֵיעַבְּדִינוּן כְּקָמָה עוֹמֶדֶת לְקִצּוֹר וּגְפָנִים עוֹמְדוֹת לְבָצוֹר.

ט **משנה:** לֹא כָתַב לָהּ כְּתוּבָּה בְּתוּלָה גּוֹבָה מָאתַיִם וְאַלְמָנָה מָנֶה מִפְּנֵי שֶׁהוּא תְנַאי בֵּית דִּין. כָּתַב לָהּ שָׁוֶה מָנֶה תַּחַת מָאתַיִם זוּז וְלֹא כָתַב כָּל נִיכְסִין דְּאִית לִי אַחֲרָאִין לִכְתוּבָּתִיךְ חַיָּיב שֶׁהוּא תְנַאי בֵּית דִּין.

הלכה: לֹא כָתַב לָהּ כְּתוּבָּה כול׳. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי מֵאִיר. דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר. כָּל הַפּוֹחֵת לִבְתוּלָה מִמָּאתַיִם וּלְאַלְמָנָה מִמָּנֶה חֲרֵי זוֹ בְּעִילַת זְנוּת. לְמִי נִצְרְכָה. לְרִבִּי מֵאִיר. אַף עַל גַּב דְּרִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. שְׁטָר שֶׁאֵין בּוֹ אַחֲרָיוּת נְכָסִין אֵינוֹ גוֹבֶה. מוֹדֶה הוּא הָכָא שֶׁהוּא גוֹבֶה.

י **משנה:** לֹא כָתַב לָהּ אִם תִּשְׁתַּבְּיִין אֶפְרְקִינִיךְ וְאוֹתְבִינִיךְ לִי לְאִינְתּוּ וּבַכֹּהֲנוּת אֲהַדְרִינִיךְ לִמְדִינְתִּיךְ חַיָּיב שֶׁהוּא תְנַאי בֵּית דִּין. נִשְׁבֵּית חַיָּיב לְפִדּוֹתָהּ וְאִם אָמַר חֲרֵי גִיטָּהּ וּכְתוּבָּתָהּ תִּפְדֶּה אֶת עַצְמָהּ אֵינוֹ רַשַּׁאי. לָקְחָהּ חַיָּיב לְרַפּוֹתָהּ. אָמַר חֲרֵי גִיטָּהּ וּכְתוּבָּתָהּ תִּפְדֶּה אֶת עַצְמָהּ רַשַּׁאי.

הלכה: לֹא כָתַב לָהּ דְּאִין תִּשְׁתַּבְּיִין אֶפְרְקִינִיךְ כול׳. נִשְׁבֵּית חַיָּיב לְפִדּוֹתָהּ כול׳. תַּנֵּי. יָכְלָה שֶׁנִּשְׁבֵּית אֵין הַיּוֹרְשִׁין חַיָּיבִים לְפָדוֹתָהּ. רִבִּי חִייָה בַּר אַשִׁי בְּשֵׁם רַב. לֹא סוֹף דָּבָר שֶׁנִּישְׁבֵּית בְּחַיֵּי בַעֲלָהּ אֶלָּא אֲפִילּוּ שֶׁנִּשְׁבֵּית לְאַחַר מִיתַת הַבַּעַל אֵין הַיּוֹרְשִׁין חַיָּיבִין לְפָדוֹתָהּ. רִבִּי חִייָה בַּר אָחָא. מַתְנִיתִין מְסַיְיעָא לְרַב. וְאוֹתְבִינִיךְ לִי לְאִינְתּוּ. אֵין כָּאן אִינְתּוּ.

וּבַכֹּהֲנוּת אֲהַדְרִינִיךְ לִמְדִינְתָּא. מָה. לִמְדִינְתָּהּ מַמָּשׁ. לְיִישּׁוּב.

תַּנֵּי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. כָּל מַכָּה שֶׁיֵּשׁ לָהּ קִיצָּה מִתְרַפֵּאָה מִכְּתוּבָּתָהּ. וְשֶׁאֵין לָהּ קִיצָּה מִתְרַפְּאָה מִן הַנְּכָסִין. כְּהָדָא. חָדָא אִיתָא אֲתַת לְגַבֵּי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לָהּ. קְצִיץ הוּא אַסְיָיךְ. אָמְרָה לֵיהּ. לָא. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי חַגַּי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אַל תַּעַשׂ עַצְמָךְ כְּעֹרְכֵי הַדַּיָּינִין. שֶׁלֹּא לְגַלּוֹת לְיָחִיד אֶת דִּינוֹ. יְדַע הָיָה בָהּ שֶׁהִיא כְשֵׁירָה.

יא **משנה:** לֹא כָתַב לָהּ בְּנִין דִּיכְרִין דְּיֵהָוֹן לֵיכִי מִינַּאי אִינּוּן יְרִתּוּן כְּסַף כְּתוּבְתִּיךְ יָתֵר עַל חוּלַקְהוֹן דְּעִם אֲחֵיהוֹן חַיָּיב שֶׁהוּא תְנַיי בֵּית דִּין.

הלכה: לֹא כָתַב לָהּ. בְּנִין דִּיכְרִין כול׳. הָדָא דְאָמַר רִבִּי אִמִּי. כְּדֵי שֶׁיְּהֵא אָדָם מָצוּי לִיתֵּן לְבִתּוֹ בְּעֵין יָפָה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר. אִם אָמַר עַל שָׁרָאוּי לִיוָּרְשָׁה דְּבָרָיו קַיָּימִין. וְעַל מִי שֶׁאֵין רָאוּי לְיוָּרְשׁוֹ אֵין דְּבָרָיו קַיָּימִין. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא אָמַר בֶּן בְּרוֹקָה אֶלָּא עַל בֶּן בֵּין הַבָּנִים וְעַל (בַּת) בֶּן בֵּין הַבָּנוֹת. בַּת בֵּין הַבָּנוֹת לֹא. אָח בֵּין הַבָּנוֹת לֹא. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַעֲשֶׂה הָיָה וְהוֹרָה רִבִּי כְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. וְרִבִּי זְעִירָא רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי שָׁאַל אֶת נָתָן הַבַּבְלִי. מַה טַעֲמָא אָמְרוּ. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. רִבִּי בָּא רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַה טַעַם שָׁאַל אֶת נָתָן הַבַּבְלִי. מַה רָאוּ חֲכָמִים לוֹמַר. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. לֹא אַתְּ הוּא שֶׁשָּׁנִיתָה לָנוּ כֵּן יְרִתּוּן. (אָמַר לֵיהּ. יִטְלוֹן תָּנִית. אָתָא לְגַבֵּיהּ.) אָמַר לֵיהּ. לֵית כָּאן יְרִתּוּן אֶלָּא יִטְלוֹן. אָתָא לְגַבֵּי אָבוּי אָמַר לֵיהּ. קִיפַּחְתָּה אֶת נָתָן הַבַּבְלִי. לֵית כָּאן יִטְלוֹן אֶלָּא יְרִתּוּן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. אָכֵין אָמַר לֵיהּ. טָעִיתִי טָעוּת שֶׁשָּׁנִיתִי לָכֶם. לֵית כָּאן יִטְלוֹן אֶלָּא יְרִתּוּן. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. קַל הוּא בִּתְנַאי כְּתוּבָּה. לְפִי שֶׁבְּכָל מָקוֹם אֵין אָדָם מְזַכֶּה אֶלָּא בִּכְתוּבָּה וְכָאן אֲפִילּוּ בִּדְבָרִים. לְפִי שֶׁבְּכָל מָקוֹם אֵין אָדָם מְזַכֶּה אֶלָּא לְמִי שֶׁהוּא בָעוֹלָם וְכָאן לְמִי שֶׁאֵינוֹ בָעוֹלָם. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. וְתַמְיָה אֲנָא אֵיךְ רַבָּנִין מְדַמּוּ כְּתוּבָּה לִירוּשָּׁה. לֹא דָמֵי. דִּירוּשָּׁה מִדִּבַּר תּוֹרָה כְּתוּבָּה מִדִּבְרֵיהֶן וְתֵימַר כְּאֵן. אֲפִילּוּ תֵּימַר כְּתוּבָּה מִדִּבְרֵי תוֹרָה לֹא מוֹדוּ בִּתְנַיֵּי כְּתוּבָּה שֶׁהוּא מִדִּבְרֵיהֶן.

יב משנה: בְּנָן נוּקְבָן דְּיִהַוְיָן לֵיכִי מִינַאי אִינּוּן תְּהוֹן יָתְבָן בְּבֵיתִי וּמִתְזָנָן מִנְּכְסַי עַד דְּיִתְנַסְבָן לְגוּבְרִין חַיָּיב שֶׁהוּא תְּנֵיי בֵּית דִּין.

הלכה: בְּנָן נוּקְבָן דְּיִהַוְן לֵיכִי מִינַאי כול׳. רב חִסְדָּא אָמַר. בָּגְרוּ אִיבְּדוּ מְזוֹנוֹת. נִישְׂאוּ אִיבְּדוּ פַּרְנָסָתָן. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. בָּגְרוּ לֹא נִישְׂאוּ נִישְׂאוּ לֹא בָגְרוּ. אִיבְּדוּ מְזוֹנוֹתָן וְלֹא אִיבְּדוּ פַּרְנָסָתָן. רִבִּי אָבִין בְּשֵׁם הִילָא. וּמוֹדִין לְהַךְ כְּהָדָא. אָלְמָנָה שֶׁהִיא תוֹבַעַת מִן הַיּוֹרְשִׁין. הִיא אוֹמֶרֶת. לֹא נִתְקַבַּלְתִּי מִכְּתוּבָּתִי. וְהַיּוֹרְשִׁין אוֹמְרִין לָהּ. נִתְקַבַּלְתְּ כְּתוּבָּתָךְ. עַד שֶׁלֹּא נִישֵּׂאת הַיּוֹרְשִׁין צְרִיכִין לְהָבִיא רְאָיָיה שֶׁנִּתְקַבְּלָה כְּתוּבָּתָהּ. נִישֵּׂאת עָלֶיהָ לְהָבִיא הַרְאָיָיה שֶׁלֹּא נִתְקַבְּלָה כְּתוּבָּתָהּ. וְהָא תַנִּינָן. יְתוֹמָה שֶׁהִשִּׂיאָהּ אִמָּהּ אוֹ אָחִיהָ וְכָתְבוּ לָהּ מֵאָה וַחֲמִשִּׁים זוּז יְכוֹלָה הִיא מִשֶּׁתַּגְדִּיל לְהוֹצִיא מִיָּדָם. טַעֲמָא דְקָטַנָּה. הָא גְדוֹלָה וויתִּירָה. תִּיפְתָּר שֶׁנָּטְלָה מִקְצָת. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אַבִינָה בְשֵׁם רִבִּי אִסִּי. בְּכוֹר שֶׁחָלַק בְּפָשׁוּט חֲזָקָה וויתֵּר. עוֹד הִיא שֶׁנָּטְלָה מִקְצָת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. לֹא נָטַל זֶה מִבְּכוֹרָתוֹ כְּלוּם. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא וּבָעָא מִיעֲבַד כְּהָדָא דְרַב חִסְדָּא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי חֲנַנְיָה. וְהָא תַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. בָּגְרוּ וְלֹא נִישְׂאוּ נִישְׂאוּ וְלֹא בָגְרוּ אִבְּדוּ מְזוֹנוֹתָן וְלֹא אִבְּדוּ פַּרְנָסָתָן. אָמַר לֵיהּ. אֲנָא אָמְרִי שְׁמוּעָה וְאַתְּ אָמַרְתְּ מַתְנִיתָא. תִּבָּטֵל שְׁמוּעָה מִיקַּמֵּי מַתְנִיתָא.

וְאַתְּ תְּהֵא יָתְבָא בְּבֵיתִי. רָבִין בַּר חִיָּיה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. בָּא עָלֶיהָ עוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ. מֵעַכְשָׁיו נִתְקַיְּימוּ בָהּ תְּנָאֵי כְתוּבָּה אוֹ אֵינָהּ אֶלָּא דֶּרֶךְ נִישּׂוּאִין. רִבִּי בוּן בַּר חִיָּיה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. מָחֲלָה לוֹ עַל כְּתוּבָּתָהּ מָהוּ. זְכוּתָהּ אָבְדָה זְכוּת בָּנֶיהָ לֹא אָבְדָה.

יג משנה: וְאַתְּ תְּהֵא יָתְבָא בְּבֵיתִי וּמִתְזָנָּה מִנִּיכְסַיי כָּל יְמֵי מֵייגַּד אַרְמְלוּתִיךְ בְּבֵיתִי חַיָּיב שֶׁהוּא תְּנֵיי בֵּית דִּין.

הלכה: רִבִּי זְעִירָא שְׁאַל לְרַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב וּלְרַב אַבִימִי בַּר פַּפַּי. לֹא הָיָה שָׁם בַּיִת. אָמְרוּ לֵיהּ. הַיּוֹרְשִׁין שׁוֹכְרִין לָהּ בַּיִת. מִיכָּן וָהֵילַךְ הִיא אוֹמֶרֶת קַרְקַע וְהֵן אוֹמְרִין מָעוֹת. הַדִּין עִם הַיְתוֹמִים. כְּהָדָא. חָדָא אִיתָא הֲוָה פְּרִנְהּ עֶשְׂרִין דֵּינָרִין. וַהֲוָה תַמָּן חַד בַּיִת כְּרַב עֲשָׂרָה דֵינָרִין. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי חֲנִינָה. אָמַר. אוֹ ייבוֹן לָהּ בַּיְתָא אוֹ יְבוֹן לָהּ עֶשְׂרִים דֵּינָרִין. אָמַר רִבִּי מָנָא. מִכֵּיוָן דְּלֵית בַּיְתָא טָב אֶלָּא עֶשְׂרִים כְּמָאן דְּלֵית לָהּ פְּרִנְהּ אֶלָּא עֶשְׂרִים. מִיכָּן וָהֵילַךְ הִיא אוֹמֶרֶת קַרְקַע וְהֵן אוֹמְרִין מָעוֹת. הַדִּין עִם הַיְתוֹמִים.

יד משנה: כָּךְ הָיוּ אַנְשֵׁי יְרוּשָׁלֵם כּוֹתְבִין. אַנְשֵׁי הַגָּלִיל הָיוּ כוֹתְבִין כְּאַנְשֵׁי יְרוּשָׁלֵם. אַנְשֵׁי יְהוּדָה הָיוּ כוֹתְבִין עַד שֶׁיִּרְצוּ הַיּוֹרְשִׁין לִיתֵּן לָהּ כְּתוּבָּה לְפִיכָךְ אִם רָצוּ הַיּוֹרְשִׁין נוֹתְנִין לָהּ כְּתוּבָּתָהּ וּפוֹטְרִין אוֹתָהּ.

הלכה: כָּךְ הָיוּ אַנְשֵׁי יְרוּשָׁלֵם כּוֹתְבִין כול׳. אַנְשֵׁי הַגָּלִיל חָסוּ עַל כְּבוֹדָן וְלֹא חָסוּ עַל מָמוֹנָן. אַנְשֵׁי יְהוּדָה חָסוּ עַל מָמוֹנָן וְלֹא חָסוּ עַל כְּבוֹדָן. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי אַבָּהוּ. וְאִית דְּאָמְרֵי לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ. קַיְסָרִין כִּיהוּדָה וּשְׁאָר כָּל הָאֲרָצוֹת כִּירוּשָׁלֵם.

חַד בַּר נַשׁ מִי דְמַךְ אֲמַר. ייבוֹן לְאִיתָתָא דְּהַהוּא גַּבְרָא פָּרְנָא. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא אָמַר. יִתְקַיְּימוּן דִּבְרֵי הַמֵּת. אָמַר לֵיהּ רִבִּי חֲנִינָה. וְיֵשׁ אָדָם מְבַטֵּל תְּנַאי כְתוּבָּה בַּפֶּה. אָמַר לֵיהּ. אַנְתְּ אֲמְרַת אַתְּ מְנָא לָךְ. אָמַר לֵיהּ. וְלֹא בַגָּלִיל אֲנָן קַיְימִין. וְסַבְרִנָן מֵימַר. אַנְשֵׁי הַגָּלִיל חָסוּ עַל כְּבוֹדָן לֹא עַל מָמוֹנָן.

פרק ה

א משנה: אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ בְּתוּלָה גּוֹבָה מָאתַיִם וְאַלְמָנָה מָנֶה אִם רָצָה לְהוֹסִיף אֲפִילוּ מֵאָה מָנֶה יוֹסִיף. נִתְאָרְמְלָה אוֹ נִתְגָּרְשָׁה בֵּין מִן הָאֵירוּסִין בֵּין מִן הַנִּישּׂוּאִין גּוֹבָה אֶת הַכֹּל. רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר. מִן הַנִּישּׂוּאִין גּוֹבָה אֶת הַכֹּל מִן הָאֵירוּסִין בְּתוּלָה גּוֹבָה מָאתַיִם וְאַלְמָנָה מָנֶה שֶׁלֹּא כָתַב לָהּ אֶלָּא עַל מָנָּת לְכוֹנְסָהּ.

הלכה: אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ בְּתוּלָה גּוֹבָה מָאתַיִם כול׳. כְּמָה הוּא מִתְחַייֵב לָהּ. לֹא כֵן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. הַכּוֹתֵב שְׁטָר חוֹב עַל חֲבֵירוֹ בְּחֶזְקַת שֶׁהוּא חַייָב לוֹ וְנִמְצָא שֶׁאֵינוֹ חַייָב לִיתֵּן לוֹ. רוֹצֶה הוּא לִיתֵּן כַּמָּה וְלִיקָּרוֹת חַתְנוֹ שֶׁלְּפִלּוֹנִי. עַד כְּדוֹן בְּשֶׁפָּסַק מִן הָאֵירוּסִין. פָּסַק מִן הַנִּישּׂוּאִין. רוֹצֶה הוּא לִיתֵּן כַּמָּה בְתַשְׁמִישָׁהּ שֶׁהוּא עָרֵב. עַד כְּדוֹן בְּשֶׁבָּעַל. לֹא בָעַל. רוֹצֶה הוּא לִיתֵּן כַּמָּה עַל קִינְיָינוֹ שֶׁהוֹסִיף. פָּסַק מִן הָאֵירוּסִין פָּסַק מִן הַנִּישּׂוּאִין וְלִקָּרוֹת חַתְנוֹ שֶׁלְּפִלּוֹנִי כְּבָר הוּא בְּרָאוּי. תַּשְׁמִישׁ אֵין בּוֹ. קִנְיָין לֹא הוֹסִיף. מִיכָּן רוֹצֶה הוּא לִיתֵּן כַּמָּה וְלֹא תַחֲזוֹר בָּהּ. וְיכוֹלָה הִיא. לֹא כֵן תַּנֵּי. הָאִישׁ אֵינוֹ מוֹצִיא אֶלָּא לִרְצוֹנוֹ. אָמַר רִבִּי אָבִין. מֵעִיקָּא הִיא לֵיהּ הוּא מַשְׁבַּח לָהּ.

תַּנֵּי. כְּשֵׁם שֶׁהַבַּעַל פּוֹסֵק כָּךְ הָאָב פּוֹסֵק אֶלָּא שֶׁהַבַּעַל מְזַכֶּה בִּכְתָב וְהָאָב אֵינוֹ מְזַכֶּה אֶלָּא בִּדְבָרִים. וּבִלְבַד דְּבָרִים שֶׁהֵן נִקְנִין בָּאֲמִירָה. הֵיךְ עֲבִידָא. גִּידּוּל בְּשֵׁם רַב. כַּמָּה אַתָּה נוֹתֵן לְבִנְךָ. כָּךְ וְכָךְ. כַּמָּה אַתָּה נוֹתֵן לְבִתְּךָ. כָּךְ וְכָךְ. כֵּינִי שֶׁקִּידְּשָׁהּ זָכַת בֵּין הַבָּנוֹת. אָמַר רִבִּי חִיָּיה בַּר יוֹסֵף. אַשְׁכַּח גִּידּוּל רְבִיתָא וָמַר זְעִירְתָא. אֶלָּא כֵּינִי. כַּמָּה אַתָּה נוֹתֵן לְבִנְךָ. כָּךְ וְכָךְ. וְכַמָּה אַתָּה נוֹתֵן לְבִתְּךָ. כָּךְ וְכָךְ. כֵּינִי שֶׁקִּידְּשָׁהּ זָכְתָה הַבַּת בֵּין הַבָּנוֹת וְהַבֵּן בֵּין הַבָּנִים. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. וְהָדָא הִיא זְעִירְתָא. לֹא נִמְצָא קוֹנֶה אִשָּׁה בְּמִטַּלְטְלִין בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה. וְאֵין אָדָם קוֹנֶה שְׁתֵּי נָשִׁים בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה. וּמָה בֵּין אֵין אָדָם קוֹנֶה קַרְקַע וְכַמָּה מִטַּלְטְלִין בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה. שֶׁכֵּן אָדָם קוֹנֶה שְׁתֵּי קַרְקָעוֹת בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה וְאֵין אָדָם קוֹנֶה שְׁתֵּי נָשִׁים בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה.

רִבִּי בָּא בַּר חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כַּמָּה אַתָּה נוֹתֵן לְבִנְךָ. כָּךְ וְכָךְ. כַּמָּה אַתָּה נוֹתֵן לְבִתְּךָ. כָּךְ וְכָךְ. כְּיָון שֶׁקִּידְּשָׁהּ זָכָת הַבַּת בֵּין הַבָּנוֹת וְהַבֶּן בֵּין הַבָּנִים. וּבִלְבַד מִן הַנִּישׂוּאִין הָרִאשׁוֹנִים. וַתְיָיא כַּיי דָּמַר רִבִּי חֲנַנְיָא. הַמַּשִּׂיא אֶת בְּנוֹ בְּבִית זָכָה בַּבַּיִת. וּבִלְבַד מִן הַנִּישׂוּאִין הָרִאשׁוֹנִים. תַּנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. זָכָת בַּמְטַלְטְלִין וְלֹא זָכָת בַּבַּיִת. וּפְלִיג. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ. תִּיפְתָּר שֶׁהָיָה אוֹצְרוֹ שֶׁלְאָבִיו נָתוּן שָׁם. רִבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. לָכֵן צְרִיכָה. אֲפִילּוּ שְׁ[אוּ]לִין מִן הַשּׁוּק. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. אִם אָמַר לוֹ לִשְׁאֵילָה לֹא זָכָה בָהֶן. אָתָא עוֹבָדָא קוֹמֵי רִבִּי יַעֲקֹב בֵּירִבִּי בּוּן וְהוֹרֵי כְרִבִּי אַבָּהוּ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. עִיקָּרָא לֵית לָהּ תֵּימְלִיוֹסִים. וְרַבָּנִין בָּנִין וְסַלְקוֹן עֲלָהּ.

אַתְּ אָמַר. הָאָב פּוֹסֵק עַל יְדֵי בִתּוֹ אֲפִילּוּ בּוֹגֶרֶת. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הָאָב פּוֹסֵק עַל יְדֵי בִתּוֹ וְלֹא אִשָּׁה עַל יְדֵי בְתָהּ וְלֹא אָח עַל יְדֵי אֲחוֹתוֹ. שַׁנְיָיא הִיא אֲחוֹתוֹ בֵּין שֶׁהִיא נַעֲרָה בֵּין שֶׁהִיא בּוֹגֶרֶת. וְכָא לֹא שַׁנְיָיא בֵּין שֶׁהִיא נַעֲרָה בֵּין שֶׁהִיא בּוֹגֶרֶת. רִבִּי בָּא קַרְטִיגְנָא בְעָא. אֲפִילּוּ אַחֵר. אָמְרִין. אֲפִילּוּ בּוֹגֶרֶת. אַחֵר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הָאָב פּוֹסֵק עַל יְדֵי בִתּוֹ. לֹא אִשָּׁה עַל יְדֵי בְתָהּ. לֹא אָח עַל יְדֵי אֲחוֹתוֹ. כָּל שֶׁכֵּן בּוֹגֶרֶת. אַף לְמִידַּת הַדִּין כֵּן. תֵּן בְּתָךְ לְפְלוֹנִי וַאֲנִי אֶתֵּן לָךְ כָּךְ וְכָךְ. קַח שֶׂדֶה פְּלוֹנִית וַאֲנִי נוֹתֵן לָךְ כָּךְ וְכָךְ.

כֵּינִי מַתְנִיתָא. שֶׁלֹּא הוֹסִיף לָהּ אֶלָּא בְּשָׁבִיל חִיבַּת לַיְלָה הָרִאשׁוֹן שֶׁבָּעַל. בָּעַל גֵּירְשָׁהּ וְהֶחֱזִירָהּ וַעֲדַיִין חִיבַּת לַיְלָה הָרִאשׁוֹן קַיֶּימֶת. בָּעַל מֵת וְנָפְלָה לִפְנֵי יָבָם אֲדַיִין חִיבַּת לַיְלָה הָרִאשׁוֹן קַיֶּימֶת. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי אַלְכְּסָא בְּשֵׁם חִזְקִיָּה. הֲלָכָה כְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה שֶׁאָמַר. נִתְאַלְמְנוּ אוֹ נִתְגָּרְשׁוּ מִן הָאֵירוּסִין גּוֹבָה מָאתַיִם. מִן הַנִּישׂוּאִין גּוֹבָה אֶת הַכֹּל. רִבִּי חֲנַנְיָה אָמַר. הֵילְכָתָא כְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. אָמְרוּ לְרִבִּי חֲנַנְיָה. צֵא וּקְרָא. רִבִּי יוֹנָה רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן אָמַר. הֲלָכָה כְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. רִבִּי יוֹסָה רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן אָמַר. אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. סִימָן הָיָה לָן דְּחִזְקִיָּה וְרִבִּי יוֹנָתָן שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. דְּתַנֵּי. מִי שֶׁהָלַךְ בְּנוֹ לִמְדִינַת הַיָּם וְשָׁמַע עָלָיו שֵׁמֶת וְעָמַד וְכָתַב כָּל נְכָסָיו לְאַחֵר וְאַחַר כָּךְ בָּא בְּנוֹ. מַתָּנָתוֹ קַיֶּימֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר. אֵין מַתָּנָתוֹ קַיֶּימֶת. שֶׁאִילּוּ הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁבְּנוֹ קַיָּים לֹא הָיָה כוֹתְבָן. וָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. הֲלָכָה כְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. וְהִיא דְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְהִיא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא. וָמַר רִבִּי יַנַּאי. אָמְרוּ לְרִבִּי חֲנִינָה. צֵא וּקְרָא. וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בַּר זְעִירָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. וְכֵן נִפַּק עוֹבָדָא כְּרִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲזַרְיָה.

ב משנה: רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר רָצָה כוֹתֵב לִבְתוּלָה שְׁטָר שֶׁלְמָאתַיִם וְהִיא כוֹתֶבֶת הִתְקַבְּלְתִּי מִמְּךָ מְנָה וּלְאַלְמָנָה מְנָה וְהִיא כוֹתֶבֶת הִתְקַבְּלְתִּי מִמְּךָ חֲמִשִּׁים זוּז. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. כָּל הַפּוֹחֶתֶת לִבְתוּלָה מִמָּאתַיִם וּלְאַלְמָנָה מִמֵּאָה חֲרֵי זוֹ בְעֵילַת זְנוּת.

הלכה: רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם רָצָה כוֹתֵב כול׳. מִיסְבַּר סְבַר רִבִּי יְהוּדָה. אֵין פּוֹחֲתִין לִבְתוּלָה מִמְּנָה וּלְאַלְמָנָה מֵחֲמִשִּׁים זוּז. וְיִכְתּוֹב כֵּן מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. אֶלָּא בְּפוֹחֶתֶת וְהוֹלֵךְ. וְיִכְתּוֹב. שֶׁנִּתְקַבְּלְתִּי מִמְּךָ כָּךְ וְכָךְ. אַשְׁכָּח תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא. שֶׁנִּתְקַבְּלְתִּי מִמְּךָ כָּךְ וְכָךְ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא אָמַר רִבִּי יוּדָה אֶלָּא בְּסוֹף. אֲבָל בַּתְּחִילָּה אַף רִבִּי יוּדָה מוֹדֶה. אֵין הוּא בַּתְּחִילָּה וְאֵין הוּא בַּסּוֹף. חֲבֶרַיָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. עַד שֶׁלֹּא בָעַל וּמִשֶּׁבָּעַל. רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. עַד שֶׁלֹּא כָנַס וּמִשֶּׁכָּנַס. לֹא בָעַל וְגֵירְשָׁהּ וְהֶחֱזִירָהּ הִיא כַּתְּחִילָּה הִיא בַּסּוֹף.

וְאֵי זוֹ הִיא אִשָּׁה וְאֵי זוֹ הִיא פִילֶגֶשׁ. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. אִשָּׁה יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּתָהּ פִּילֶגֶשׁ אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. אַחַת זוֹ וְאַחַת זוֹ יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. אִשָּׁה יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה וּתְנָאֵי כְתוּבָּה. פִּילֶגֶשׁ יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה וְאֵין לָהּ תְּנָיֵי כְתוּבָּה. רִבִּי יוּדָה בְּשֵׁם רַב. זוֹ דִבְרֵי רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יְהוּדָה. אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים. נוֹשֵׂא אָדָם אִשָּׁה וּמַתְנֶה עִמָּהּ עַל מְנָת שֶׁלֹּא לְזוּנָהּ וּלְפַרְנְסָהּ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁתְּהֵא זוּנָתוֹ וּמְפַרְנְסָתוֹ וּמְלַמְּדָתוֹ תּוֹרָה. מַעֲשֶׂה בְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי עֲקִיבָה שֶׁנָּשָׂא אִשָּׁה וּמַתְנֶה עִמָּהּ עַל מְנָת שֶׁלֹּא לְזוּנָהּ וּלְפַרְנְסָהּ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁתְּהֵא זוּנָתוֹ וּמְפַרְנְסָתוֹ וּמְלַמְּדָתוֹ תּוֹרָה. וְכֵינָן שֶׁבָּאוּ שְׁנֵי רַעֲבוֹן וְחִלְקוּ הַנְּכָסִים בֵּינֵיהֶן הַתַּחִילָה קוֹבֶלֶת עָלָיו לְחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר לָהֶן. הִיא נֶאֱמֶנֶת עָלַי יוֹתֵר מִן הַכֹּל. אָמְרָה לָהֶן. בְּוַדַּאי כָּךְ הִתְנֵיתִי עִמּוֹ. אֵין אַחַר קִינְיָן כְּלוּם.

ג משנה: נוֹתְנִין לִבְתוּלָה שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ מְשֻׁתְּבָעָה הַבַּעַל לְפָרְנֵס אֶת עַצְמָהּ. וּכְשֵׁם שֶׁנּוֹתְנִין לָאִשָּׁה כֵּן נוֹתְנִין לָאִישׁ לְפָרְנֵס אֶת עַצְמוֹ. וּלְאַלְמָנָה שְׁלֹשִׁים יוֹם. הִגִּיעַ זְמָן וְלֹא נִישְׂאוּ אוֹכְלוֹת מִשֶּׁלּוֹ וְאוֹכְלוֹת בַּתְּרוּמָה. רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר נוֹתְנִין לָהּ הַכֹּל תְּרוּמָה. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר מֻחֱצָה חוּלִין וּמֻחֱצָה תְּרוּמָה.

הלכה: נוֹתְנִין לִבְתוּלָה שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ. תַּנֵּי. הַבָּגֵר בְּשָׁעָה שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי הִילָא. תַּנֵּי תַּמָּן. נוֹתְנִין לְבֶגֶר שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ וְנוֹתְנִין לָהּ קִידּוּשִׁין. וּלְאַלְמָנָה שְׁלֹשִׁים יוֹם. תַּנְיָנָן נוֹתְנִין לִבְתוּלָה שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ וְאַתְּ אָמַר אָכֵין. רִבִּי אָבִין בְּשֵׁם רִבִּי הִילָא. לְאַחַר בּוֹגֶרֶת שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ נוֹתְנִין לָהּ קִידּוּשִׁין שְׁלֹשִׁים יוֹם. עָשָׂת שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ לִפְנֵי הָרִאשׁוֹן וְאַחַר כָּךְ בָּא הַשֵּׁינִי. אָמַר לָהּ. לֹא כְבָר הֵימַנְתִּי. יְכוֹלָה הִיא לוֹמַר. חִיבָּתוֹ עָלַי מִן הַבָּחוּר. הוּא אַלְמוֹן וְהִיא בְתוּלָה וְהוּא בְּעָא מֵיסַב. יְכוֹלָה הִיא לוֹמַר. חִיבָּתוֹ עָלַי מִן הַבָּחוּר. הוּא בָחוּר וְהִיא אַלְמָנָה וְהִיא בְּעָיָא מֵיסַב. יָכוֹל הוּא מֵימַר. חִיבָּתָהּ עָלַי יוֹתֵר מִבְּתוּלָה. הִיא קְטַנָּה וְרוֹצָה לְהַגְדִּיל שׁוֹמְעִין לָהּ.

הִגִּיעַ זְמָן וְלֹא נִישְׂאוּ אוֹכְלוֹת מִשֶּׁלּוֹ וְ[אֵינָם] אוֹכְלוֹת בַּתְּרוּמָה. מֵתוּ בַּעֲלֵיהֶן אוֹכְלוֹת מִשֶּׁלּוֹ וְאוֹכְלוֹת בִּתְרוּמָה. אָמַר שְׁמוּאֵל אַחֲוֵי דְּרִבִּי בְּרֶכְיָה. וְהוּא שֶׁשָּׁלַם הַזְּמָן בַּרְבִיעִי. שֶׁשָּׁלַם הַזְּמָן בַּשְּׁלִישִׁי בַּחֲמִישִׁי. רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי חֲנִינָה וְלֵוִי תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. נַעֲשָׂה כְמִי שֶׁחַבְּשׁוּהוּ סוֹפְרִים.

אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אִם הָיְתָה עִיכּוּבָהּ מַחְמָתוֹ נִיזּוֹנֶת מִשֶּׁלּוֹ.

תַּנֵּי. רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר. נוֹתְנִין לָהּ הַכֹּל תְּרוּמָה. שֶׁהַתְּרוּמָה מְצוּיָה בְכָל מָקוֹם. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. מֻחֲצָה חוּלִין וּמֻחֲצָה תְּרוּמָה. שֶׁהַנָּשִׁים מְצוּיוֹת לְטַמֵּא טָהֳרוֹת. תַּנֵּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. כָּל מָקוֹם שֶׁהִזְכִּיר תְּרוּמָה נוֹתְנִין לָהּ כִּפְלַיִים בְּחוּלִין.

ד משנה: הַיָּבָם אֵינוֹ מַאֲכִיל בַּתְּרוּמָה. עָשְׂתָה שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בִּפְנֵי הַבַּעַל וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בִּפְנֵי הַיָּבָם וַאֲפִילוּ כוּלָּן בִּפְנֵי הַבַּעַל חָסֵר יוֹם אֶחָד בִּפְנֵי הַיָּבָם אוֹ כוּלָּן בִּפְנֵי הַיָּבָם חָסֵר יוֹם אֶחָד בִּפְנֵי הַבַּעַל אֵינָהּ אוֹכֶלֶת בַּתְּרוּמָה. זוֹ מִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה. בֵּית דִּין שֶׁלְּאַחֲרֵיהֶן אָמְרוּ אֵין הָאִשָּׁה אוֹכֶלֶת בַּתְּרוּמָה עַד שֶׁתִּיכָּנֵס לַחוּפָּה.

הלכה: הַיָּבָם אֵינוֹ מַאֲכִיל בַּתְּרוּמָה כול׳. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. תַּנֵּי תַּמָּן. הַיְבָמָה כָּל שִׁלְשָׁה חֳדָשִׁים נִיזּוֹנֶת מִשֶּׁלְבַעֲלָהּ. עָמַד יָבָמָהּ בַּדִּין וּבָרַח נִיזּוֹנֶת מִשֶּׁלּוֹ. חָלָה כְּמִי שֶׁבָּרַח דָּמִי. וְהָלַךְ לוֹ לִמְדִינַת הַיָּם כְּמִי שֶׁבָּרַח. אַלְמָנָה שֶׁאָמְרָה. הֲרֵי אֲנִי מֵיגֶדֶת אַלְמְנוּתִי בְּבֵית בַּעֲלִי שׁוֹמְעִין לָהּ. רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי הִילָא. הָאוֹמַר. אֵינִי חוֹלֵץ. כְּאִילּוּ אוֹמֵר. אֵינִי מְגָרֵשׁ. אָמַר רַב זַבְדָּא. הוֹרֵי רִבִּי יִצְחָק. הָאוֹמֵר. אֵינִי חוֹלֵץ. כְּאוֹמֵר. אֵינִי מְגָרֵשׁ.

עָשְׂתָה שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים [בִּ]פְנֵי הַבַּעַל וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בִּפְנֵי הַיָּבָם אֵינָהּ אוֹכֶלֶת בַּתְּרוּמָה. וְלֹא סוֹף דָּבָר שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים לִפְנֵי הַיָּבָם אֶלָּא אֲפִילוּ כוּלָּם בִּפְנֵי הַיָּבָם חָסֵר יוֹם אֶחָד אֵינָהּ אוֹכֶלֶת בַּתְּרוּמָה. מַתְנִיתִין לֹא כְמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה וְלֹא כְמִשְׁנָה הָאַחֲרוֹנָה אֶלָּא כְמִשְׁנָה הָאֶמְצָעִית. דְּתַנֵּי. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים. אֲרוּסָה בַת יִשְׂרָאֵל אוֹכֶלֶת בַּתְּרוּמָה. דַּהֲווֹן דָּרְשִׁין וְכֹהֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קִנְיַן כַּסְפּוֹ. דִּלֹּא כֵן מַה בֵּין קוֹנֶה אִשָּׁה וּבֵין קוֹנֶה שִׁפְחָה. חָזְרוּ לוֹמַר. לְאַחַר שְׁנִים עָשָׂר חוֹדֶשׁ חוֹדֶשׁ לִכְשֶׁיִּתְחַיֵּב בִּמְזוֹנוֹתֶיהָ. בֵּית דִּין שֶׁלְּאַחֲרוֹן אָמְרוּ. לְעוֹלָם אֵין הָאִשָּׁה אוֹכֶלֶת בַּתְּרוּמָה עַד שֶׁתִּיכָּנֵס לַחוּפָּה. וּכְבָר שָׁלַח רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בַּגְבַּג אֶצֶל רִבִּי יְהוּדָה בֶּן בָּתִירָה לִנְצִיבִין. אָמְרוּ מִשְׁמְךָ שֶׁאֲרוּסָה בַת יִשְׂרָאֵל אוֹכֶלֶת בַּתְּרוּמָה. שָׁלַח אֵצְלוֹ וְאָמַר לוֹ. מוּחְזָק הָיִיתִי בָךְ שֶׁאַתָּה בָקִי בְּסִיתְרֵי תוֹרָה. אֲפִילוּ לִדְרוֹשׁ בְּקַל וָחוֹמֶר אֵין אַתְּ יוֹדֵעַ. מַה אִם שִׁפְחָה כְּנַעֲנִית שֶׁאֵין הַבִּיאָה קוֹנָה אוֹתָהּ לְהַאֲכִילָהּ בִּתְרוּמָה הַכֶּסֶף קוֹנֶה אוֹתָהּ לְהַאֲכִילָהּ בַּתְּרוּמָה. אִשָּׁה שֶׁהַבִּיאָה קוֹנָה אוֹתָהּ לְהַאֲכִילָהּ בַּתְּרוּמָה אֵינוֹ דִין שֶׁיְּהֵא הַכֶּסֶף קוֹנֶה אוֹתָהּ לְהַאֲכִילָהּ בַּתְּרוּמָה. וּמָה אֶעֱשֶׂה וְהֵן אָמְרוּ. לְעוֹלָם אֵין הָאִשָּׁה אוֹכֶלֶת בַּתְּרוּמָה עַד שֶׁתִּיכָּנֵס לַחוּפָּה. וְסָמְכוּ לָהֶם מִקְרָא כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר כָּל טָהוֹר בְּבֵיתְךָ יֹאכְלֶנּוּ. אָמַר רִבִּי יוּדָן. הֲרֵי זֶה קַל וָחוֹמֶר שֶׁיֵּשׁ עָלָיו תְּשׁוּבָה. וְכָל קַל וָחוֹמֶר שֶׁיֵּשׁ עָלָיו תְּשׁוּבָה בָּטֵל קַל וָחוֹמֶר.

ה משנה: הַמַּקְדִּישׁ מַעֲשֵׂה יְדֵי אִשְׁתּוֹ הֲרֵי זוֹ עוֹשָׂה וְאוֹכֶלֶת. הַמּוֹתָר רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הֶקְדֵּשׁ. רִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר אוֹמֵר חוּלִין.

הלכה: הַמַּקְדִּישׁ מַעֲשֵׂה יְדֵי אִשְׁתּוֹ כול׳. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. הֶקְדֵּשׁ בְּשָׁלוֹ. וְרִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר אוֹמֵר. חוּלִין בְּשֶׁלּוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. בְּמוֹתָר מֻחְמֶשׁ סְלָעִים פְּלִיגִין. תִּיפְתָּר לָהּ בְּמַעֲלָה לָהּ מְזוֹנוֹת וְאֵינוֹ נוֹתֵן לָהּ מָעָה כֶסֶף לְצָרְכֶיהָ. וְנוֹתְנִין. אִם [אֵינוֹ] נוֹתְנִין לָהּ מָעָה כֶסֶף לְצָרְכֶיהָ מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ שֶׁלָּהּ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בְּמוֹתָר אַחַר מִיתָה פְּלִיגִין. דּוּ אָמַר לֵיהּ. בְּשֶׁאֵינוֹ מַעֲלֶה לָהּ מְזוֹנוֹת. אֲבָל אִם מַעֲלֶה לָהּ מְזוֹנוֹת דִּבְרֵי הַכֹּל קָדְשׁוּ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. תַּנֵּי תַמָּן מְסַיְּעַ לֵיהּ לְרִבִּי יוֹחָנָן. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בְּשֶׁאֵינוֹ מַעֲלֶה לָהּ מְזוֹנוֹת. אֲבָל אִם הָיָה מַעֲלֶה לָהּ מְזוֹנוֹת. דִּבְרֵי הַכֹּל קָדְשׁוּ. וְאֵין כָּל מַה שֶׁיֵּשׁ לָאִשָּׁה מְשׁוּעְבָּד לָאִישׁ לַאֲכִילַת פֵּירוֹת.

רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק אָמַר. מַעֲשֵׂה יָדַיִם בֵּינֵיהוֹן. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. מַעֲשֵׂה יָדַיִם רְאוּיִין לְהֶקְדֵּשׁ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. מָה שֶׁאֵירַשׁ מֵאַבָּא (הַיּוֹם) מְכוּר לָךְ. מַה שֶׁאַעֲלֶה בִמְצוּדָתִי הַיּוֹם מָכוּר לָךְ. דְּבָרָיו קַיָּימִין. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּלוֹוֶה לְתַכְרִיכֵי אָבִיו. וְהוּא שֶׁיְּהֵא חוֹלֶה אָבִיו אוֹ מְסוּכָּן. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וְהוּא שֶׁתְּהֵא מְצוּדָה פְּרוּשָׂה בְּפָנָיו. וָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אַף לְקוֹדֶשׁ לֹא קָדְשׁוּ. לָמָּה. מִפְּנֵי הַמַּחֲלוֹקֶת. רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר. אוֹמְרִים. שַׁנְיָיא הִיא הֶקְדֵּשׁ מְצוּדָה שֶׁאֵינָהּ מְצוּיָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. נְהִיר דַּהֲוִיתוֹן אָמְרִין אַתְּ וְרִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מָאן תַּנֵּי. הֶקְדֵּשׁ מְצוּדָה שֶׁאֵינָהּ מְצוּיָה. מַחֲלוֹקֶת רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר. הֲיוּ רַעְיוֹן רַעְיוֹן אִית לֵיהּ לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ.

רִבִּי יִרְמְיָה בְעָא. הַמַּקְדִּישׁ מַעֲשֵׂה יְדֵי עַבְדּוֹ וְהָיָה צַיָּיד מָהוּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הַמַּקְדִּישׁ אֶת עַבְדּוֹ הוּא קוֹדֶשׁ וּמַעֲשֵׂה יָדָיו חוּלִין. מַעֲשֵׂה יְדֵי עַבְדּוֹ הוּא חוּלִין וּמַעֲשֵׂה יָדָיו הֶקְדֵּשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הַקּוֹטֵעַ יְדֵי עַבְדּוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ רַבּוֹ נוֹטֵל נִזְקוֹ צַעֲרוֹ בּוֹשְׁתּוֹ וּפְגָמוֹ וַהֲלָכָה יֵצֵא וְיִתְפָּרְנֵס בְּצִדְקָה. וְהָא תַנֵּי. הַמַּקְדִּישׁ אֶת עַבְדּוֹ יוֹצֵא הוּא לְפַרְנָסָה מֵהוּ וְהַשְׁאָר קוֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. לֹא עַל דַּעְתּוֹ שֶׁיָּמוּת. [ ] יוֹתֵר מִן הָעֲבָדִים. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הַקּוֹטֵעַ יְדֵי עַבְדּוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ רַבּוֹ נוֹטֵל נִזְקוֹ צַעֲרוֹ בּוֹשְׁתּוֹ וּפְגָמוֹ וַהֲלָכָה יֵצֵא וְיִתְפָּרְנֵס בְּצִדְקָה. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין יְצֵא בְשֵׁם רִבִּי אָחָא. מְצוּוִין יִשְׂרָאֵל לְפַרְנֵס קִיטָּעִין אֲפִילּוּ עֲבָדִים. רִבִּי יוֹחָנָן מִן כַּל מַה דַּהֲוָה אָכִיל יְהִיב לְעַבְדֵּיהּ. וַהֲוָה קְרֵי עֲלוֹהִי הֲלֹא בַבָּטֶן עוֹשֵׂנִי עָשָׂהוּ וַיְכוֹנְנוּ בָּרֶחֶם אֶחָד.

ו משנה: אֵילּוּ מְלָאכוֹת שֶׁהָאִשָּׁה עוֹשָׂה לְבַעְלָהּ טוֹחֶנֶת וְאוֹפָה וּמְכַבֶּסֶת מְבַשֶּׁלֶת וּמֵינִיקָה אֶת בְּנָהּ וּמַצַּעַת הַמִּיטָּה וְעוֹשָׂה בַּצָּמֶר. הִכְנִיסָה לוֹ שִׁפְחָה אַחַת לֹא טוֹחֶנֶת וְלֹא אוֹפָה וְלֹא מְכַבֶּסֶת. שְׁתַּיִם אֵינָהּ מֵינִיקָה אֶת בְּנָהּ. שָׁלֹשׁ אֵינָהּ מַצַּעַת אֶת הַמִּיטָּה וְאֵינָהּ עוֹשָׂה בַּצָּמֶר. אַרְבָּעָה יוֹשֶׁבֶת בַּקַּתִּידְרָא. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר

אוֹמֵר אֲפִילּוּ הִכְנִיסָה לוֹ מֵאָה שְׁפָחוֹת כּוּפָּה לַעֲשׂוֹת בַּצֶּמֶר שֶׁהַבַּטָּלָה מֵבִיאָה לִידֵי זִימָּה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אַף הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִלַּעֲשׂוֹת מְלָאכָה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה שֶׁהַבַּטָּלָה מְבִיאָה לִידֵי שְׁעָמוּם.

הלכה: אֵילּוּ מְלָאכוֹת שֶׁהָאִשָּׁה עוֹשָׂה לְבַעְלָהּ כול׳. תַּנְיָ. שִׁבְעָה גּוּפֵי מְלָאכוֹת מָנוּ וְהַשְׁאָר לֹא צָרְכוּ חֲכָמִים לְמָנוֹתָן.

מְנִיקָה אֶת בְּנָהּ. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. לֹא אָמַר אֶלָּא בְּנָהּ. הָא תְּאוֹמִים לֹא. וְלָמָּה אָמַר. בְּנָהּ. שֶׁלֹּא תְּנִיק בֶּן חֲבֵירָתָהּ. כְּהָדֵין דְּתַנְיָ. אֵין הָאִישׁ כּוֹפֶף אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁתֵּנִיק בְּנוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ וְלֹא הָאִשָּׁה כּוֹפָה אֶת בַּעֲלָהּ שֶׁתֵּנִיק בֶּן חֲבֵירָתָהּ. נָדְרָה שֶׁלֹּא לְהָנִיק אֶת בְּנָהּ. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. שׁוֹמְטִין אֶת הַדַּד מִתּוֹךְ פִּיו. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. כּוֹפִין אוֹתָהּ. נִתְגָּרְשָׁה אֵין כּוֹפִין אוֹתָהּ. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בִּזְמַן שֶׁאֵינוֹ מַכִּירָהּ. אֲבָל אִם הָיָה מַכִּירִין אוֹתָהּ כּוֹפִין אוֹתָהּ וְנוֹתְנִין לָהּ שְׂכָרָהּ שֶׁתֵּנִיק אֶת בְּנָהּ. כַּמָּה יְהֵא לוֹ וְיִהֵא מַכִּירָהּ. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים. וַהֲוָה רִבִּי זְעִירָא מִסְתַּכֵּל בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ. מָה אַתְּ מִסְתַּכֵּל בִּי. נֵימַר לָךְ מִן הַהִיא דִּשְׁמוּאֵל. דְּאָמַר שְׁמוּאֵל. שְׁלֹשָׁה יָמִים. שְׁמוּאֵל כְּדַעְתֵּיהּ. שְׁמוּאֵל אָמַר. חֲכִים אֲנָא לְחַיָּיתָא דְּיַלְדִּין לִי. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. חֲכִים אֲנָא לְגִזְרָה דְּגָזְרִין לִי. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. חֲכִים אֲנָא לְנַשְׁיָיא דְּצָבְתִּין עִם אִימָּא.

תַּנְיָ. יוֹנֵק הַתִּינוֹק וְהוֹלֵךְ עַד עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה חֳדָשִׁים. מִיכָּן וָהֵילַךְ כְּיוֹנֵק שֶׁקֵּץ. דִּבְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר. יוֹנֵק וְהוֹלֵךְ אֲפִילּוּ אַרְבַּע וְחָמֵשׁ שָׁנִים. פֵּירֵשׁ אֵין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ. עַד אֵיכָן. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. מֵעֵת לָעֵת. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. שְׁלֹשָׁה יָמִים מֵעֵת לָעֵת. תַּנְיָ מֵעֵת לָעֵת. רִבִּי חִזְקִיָּה רַב. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בִּזְמָן שֶׁפֵּירֵשׁ מִתּוֹךְ בּוּרְיוֹ. אֲבָל אִם פֵּירֵשׁ מִתּוֹךְ חוֹלְיוֹ מַחֲזִירִין אוֹתוֹ מִיָּד. בְּשֶׁאֵינוֹ שֶׁלַּסַּכָּנָה. אֲבָל אִם הָיָה שֶׁלַּסַּכָּנָה אֲפִילּוּ לְאַחַר כַּמָּה יָמִים מַחֲזִירִין אוֹתוֹ.

הִכְנִיסָה. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. לֹא סוֹף דָּבָר הִכְנִיסָה אֶלָּא אֲפִילּוּ הִיא רְאוּיָה לְהַכְנִיס. כְּהָדָא דְתַנְיָ. אִשְׁתּוֹ עוֹלָה עִמּוֹ אֲבָל לֹא יוֹרֶדֶת עִמּוֹ. אַלְמָנָה וּבָנֶיהָ יוֹרְדִין אֲבָל לֹא עוֹלִין. הַפּוֹעֲלִין עוֹלִין אֲבָל לֹא יוֹרְדִין. הַבַּת לֹא עוֹלָה וְלֹא יוֹרֶדֶת. וְתַכְנִיס שִׁפְחָה לְכָל הַדְּבָרִים. אָמַר רִבִּי חִיָּיה בַּר יוֹדָה. מִפְּנֵי חַייִס שֶׁלַּשִׁפְחָה. אָמַר רִבִּי בּוּן. עַל יְדֵי שֶׁהַדְּבָרִים הַלָּלּוּ שֶׁלְּבִיזָּיוֹן לְפִיכָךְ תָּלוּ אוֹתָן בְּשִׁפְחָה. אָמַר רִבִּי יוּדָה בֵּירִבִּי בּוּן. שֶׁאֵין דֶּרֶךְ הָאִשָּׁה לִהְיוֹת יוֹשֶׁבֶת בְּטֵילָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. רַב הוּנָא אָמַר. אֲפִילּוּ הִכְנִיסָה לוֹ מֵאָה שְׁפָחוֹת כּוּפָּה לַעֲשׂוֹת לוֹ דְּבָרִים שֶׁלְּיָחִיד. מָהוּ דְבָרִים שֶׁלְּיָחִיד. סָכַת לוֹ אֶת גּוּפוֹ וּמָרְחָצָת לוֹ אֶת רַגְלָיו וּמוֹזֶגֶת לוֹ אֶת הַכּוֹס. לָמָּה. מִשּׁוּם שֶׁהִיא חַייֶבֶת לַעֲשׂוֹת לוֹ אוֹ מִשּׁוּם שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשִׁפְחָה. מַה נְפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. הִכְנִיסָה לוֹ עֲבָדִים. אֵין תֵּימַר מִשּׁוּם שֶׁאֵין רְאוּיִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשִׁפְחָה חֲרֵי הִכְנִיסָה לוֹ עֲבָדִים. חֲוֵי לֵית טַעֲמָא מִשּׁוּם שֶׁהִיא חַייֶבֶת לוֹ. רִבִּי אֶבּוּדַימָא בְּצִפּוֹרִין בָּעֵי קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. לֹא מִסְתַּבְּרָא מִשּׁוּם שֶׁהִיא חַייֶבֶת לוֹ. אָמַר לוֹ. אוֹף אֲנָא סְבַר כֵּן.

וְתַנְיָ כֵן. כּוֹפָהּ לַעֲשׂוֹת בַּצֶּמֶר אֲבָל לֹא בְּפִשְׁתָּן. מִפְּנֵי שֶׁהִיא מַסְרַחַת אֶת הַפֶּה וּמְשֻׁלְבֶּקֶת אֶת הַשִּׁפָּיוֹת.

ז משנה: הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִתַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים שַׁבָּת אַחַת. הַתַּלְמִידִים יוֹצְאִין לִלְמוֹד תּוֹרָה שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת שְׁלֹשִׁים יוֹם. הַפּוֹעֲלִים שַׁבָּת אֶחָת. הָעוֹנָה הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה הַסַּיָּילִין בְּכָל יוֹם. הַפּוֹעֲלִין שְׁתַּיִם בַּשַּׁבָּת. הַחֲמָרִים אַחַת בַּשַּׁבָּת. הַגַּמָּלִין אַחַת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם. הַסַּפָּנִין אַחַת לְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים דִּבְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר.

הלכה: הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִתַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה כול׳. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת כִּימֵי לֵידַת נְקֵיבָה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. שַׁבָּת אֶחָד כִּימֵי לֵידַת זָכָר אוֹ כִּימֵי נִדָּתָהּ.

הַתַּלְמִידִים יוֹצְאִין לִתַּלְמוּד תּוֹרָה שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת בְּתֵיהֶן שְׁלֹשִׁים יוֹם. הָא בִּרְשׁוּת בְּתֵיהֶן אֲפִילּוּ כַמָּה. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. וַיִּשְׁלָחֵם לְבָנוֹנָה עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים לַחוֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי אָבִין. חִיבֵּב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא פְּרָיָיה וְרִבְיָיה יוֹתֵר מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ. מַאי טַעֲמָא. חוֹדֶשׁ יִהְיוּ בַלְּבָנוֹן וּשְׁנַיִם חֳדָשִׁים בְּבֵיתוֹ. רַב אָמַר. הַבָּאָה וְהַיּוֹצֵאת חוֹדֶשׁ בְּחוֹדֶשׁ לְכֹל חָדְשֵׁי הַשָּׁנָה.

הָכָא אַתְּ אָמַר שַׁבָּת אֶחָד. וְכָא אַתְּ אָמַר פַּעֲמַיִים בַּשַּׁבָּת. תַּנְיָ בַּר קַפָּרָא. הַפּוֹעֲלִין יוֹצְאִין לִמְלַאכְתָּן שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת בְּתֵיהֶן שַׁבָּת אֶחָד. הָעוֹנָה בַּתּוֹרָה. אִית תַּנְיֵי תַנֵּי. שְׁאֵר זֶה דֶּרֶךְ אֶרֶץ. עוֹנָה זֶה הַמָּזוֹן. שְׁאֵר זֶה דֶּרֶךְ אֶרֶץ. מָאן דָּמַר. שְׁאֵר זֶה הַמָּזוֹן. עוֹנָה זֶה דֶּרֶךְ אֶרֶץ. אִישׁ אִישׁ אֶל כָּל שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ. עוֹנָה זֶה הַמָּזוֹן. וַיַּעֲנֵךְ וַיַּרְעִיבֶךָ. מָאן דָּמַר. שְׁאֵר זֶה הַמָּזוֹן. וַיַּמְטֵר עֲלֵיהֶם כָּעָפָר שְׁאֵר. עוֹנָה זֶה דֶּרֶךְ אֶרֶץ. אִם תְּעַנֶּה אֶת בְּנוֹתַיי. זֶה דֶּרֶךְ אֶרֶץ. רִבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב פָּתַר קְרָיָיה שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ. שֶׁתְּהֵא הַכְּסוּת לְפִי הַשְּׁאֵר. שֶׁלֹּא יִתֵּן לָהּ אֶת הַיַּלְדָּה לַזִּקִינָה וְלֹא אֶת הַזִּקִינָה לַיַּלְדָּה. כְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָהּ. שֶׁתְּהֵא הַכְּסוּת לְפִי הָעוֹנָה. שֶׁלֹּא יִתֵּן שֶׁלַּקַּייִץ בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים וְלֹא שֶׁלַּגְּשָׁמִים בַּקַּייִץ. מְנָא לִיהּ מָזוֹן. מָה אִם דְּבָרִים שֶׁאֵין בָּהֶן קִיּוּם נֶפֶשׁ אֵינוֹ רַשַּׁאי לִימְנַע מִמֶּנָּה דְּבָרִים שֶׁהֵן קִיּוּם נֶפֶשׁ לֹא כָל שֶׁכֵּן. מְנָא לָהּ עוֹנָה. מָה אִם דְּבָרִים עַד שֶׁלֹּא נִישֵּׂאת לְכָאן מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה אֵינוֹ רַשַּׁאי לִימְנַע מִמֶּנָּה דְּבָרִים שֶׁנִּישֵּׂאת לְכָאן מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה לֹא כָל שֶׁכֵּן.

מִמְּנָחָה שֶׁשָּׁלַח יַעֲקֹב אֲבִינוּ לְעֵשָׂו אָחִיו לָמַד רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. שֶׁשִּׁילַּח לוֹ כְּדֶרֶךְ הָאָרֶץ. עִזִּים מָאתַיִם וּתְיָישִׁים עֶשְׂרִים חַד לָעֲשָׂרָה. רְחֵלִים מָאתַיִם וְאֵילִים עֶשְׂרִים חַד לָעֲשָׂרָה. גְּמַלִּים מֵינִיקוֹת וּבְנֵיהֶם שְׁלֹשִׁים. אָמַר רִבִּי בְּרֶכְיָה. הֵן עַל יְדֵי שֶׁהוּא צָנוּעַ בְּתַשְׁמִישׁוֹ לְפִיכָךְ לֹא פִירְסְמוֹ הַכָּתוּב. פָּרוֹת אַרְבָּעִים וּפָרִים עֶשְׂרִים חַד לָעֲשָׂרָה. גְּמַלִּים מֵינִיקוֹת וּבְנֵיהֶם שְׁלֹשִׁים. אָמַר רִבִּי בְּרֶכְיָה. הֵן עַל יְדֵי שֶׁהוּא צָנוּעַ בְּתַשְׁמִישׁוֹ לְפִיכָךְ לֹא פִירְסְמוֹ הַכָּתוּב. פָּרוֹת אַרְבָּעִים וּפָרִים

עֲשָׂרָה. חַד לְאַרְבַּע. דְּאִינּוּן לָעֵיי. אַתּוֹנוֹת עֶשְׂרִים וַעְיָירִים עֲשָׂרָה חַד לְתַרֵי. דְּאִינּוּן לָעֵיי.

רִבִּי יִרְמְיָה בְּעָא. אִילֵּין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים לֹא מִסְתַּבְּרָא מֵיעַבְּדִינוּן בְּטֵילִין. אָמַר רִבִּי מָנָא. לֹא מִסְתַּבְּרָא דְלָא כְּאַסַּפּוּן שֶׁהֵן יְגִיעִין יוֹתֵר. רַב אָמַר. אוֹכֶלֶת עִמּוֹ מִלֵּילֵי שֶׁבָּת לִלֵּילֵי שַׁבָּת. בִּלְשׁוֹן נְקִיָּיה.

ח משנה: הַמּוֹרֶדֶת עַל בַּעֲלָהּ פּוֹחֶתֶת לָהּ מִכְּתוּבָּתָהּ שִׁבְעָה דֵינָרִים בַּשַּׁבָּת. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. שִׁבְעָה טָרָפְעִיקִין. עַד אֵימָתַי הוּא פּוֹחֶת. עַד כְּנֶגֶד כְּתוּבָּתָהּ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. לְעוֹלָם הוּא פּוֹחֶת וְהוֹלֵךְ שֶׁמָּא תִּיפּוֹל לָהּ יְרוּשָׁה מִמָּקוֹם אַחֵר יִגְבֶּה אוֹתָהּ מִמֶּנָּהּ. וְכֵן הַמּוֹרֵד עַל אִשְׁתּוֹ מוֹסִיפִין לָהּ עַל כְּתוּבָּתָהּ שִׁלְשָׁה דֵינָרִין בַּשַּׁבָּת. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. שִׁלְשָׁה טָרָפְעִיקִין.

הלכה: עַד אֵימָתַי הוּא פּוֹחֶת עַד כְּנֶגֶד כְּתוּבָּתָהּ כול׳. הָכָא אַתְּ מַר שִׁבְעָה. וְהָכָא אַתְּ מַר שִׁלְשָׁה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּרִבִּי חֲנִינָא. הִיא עַל יְדֵי שֶׁהִיא חַיֶּיבֶת לוֹ שֶׁבַע הוּא פּוֹחֶת מִמֶּנָּה שִׁבְעָה. וְהוּא עַל יְדֵי שֶׁהוּא חַיָּיב לָהּ שִׁלְשָׁה הוּא מוֹסִיף לָהּ שִׁלְשָׁה. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהִכְנִיסָהּ לוֹ עֲבָדִים חֲרֵי אֵינָהּ חַיֶּיבֶת לוֹ כְּלוּם. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהִתְנָה עִמָּהּ לֹא שְׁאֵר וְלֹא כְסוּת וְלֹא עוֹנָה חֲרֵי אֵינוֹ חַיָּיב לָהּ כְּלוּם. מַאי כְּדוֹן. כֵּיי דָּמַר רִבִּי יוֹחָנָן. צַעֲרוֹ שֶׁלְּאִישׁ מְרוּבֶּה יוֹתֵר מִן הָאִשָּׁה. הָדָא הוּא דְכְתִיב וְיִהְי כִּי הֵצִיקָה לוֹ בִּדְבָרֶיהָ כָּל הַיָּמִים וַתְּאַלְּצֵהוּ. מָהוּ וַתְּאַלְּצֵהוּ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק בַּר לָעְזָר. שֶׁהָיְתָה שׁוֹמֶטֶת עַצְמָהּ מִתַּחְתָּיו. וְתִקְצַר נַפְשׁוֹ לָמוּת. הוּא קָצְרָה נַפְשׁוֹ לָמוּת וְהִיא לֹא קָצְרָה נַפְשׁוֹ לָמוּת. וְיֵשׁ אוֹמְרִים. שֶׁהָיְתָה עוֹשָׂה צוֹרְכָהּ בָּאֲחֹרִים. כָּל שֶׁכֵּן דְּתָנֵי. דְּאָמַר רִבִּי נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. הָאֹכֶר הַזֶּה שֶׁבָּאָדָם הַרְעִיבָתוֹ הִשְׁבִּיעָתוֹ. הִשְׁבִּיעָתוֹ הַרְעִיבָתוֹ.

וּכְרִבִּי אֶלְעָזָר עַד כַּמָּה הוּא פּוֹחֵת. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. אֲרוּסָה וְחוֹלָה נִדָּה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם כּוֹתְבִין לָהּ אִיגֶּרֶת מֶרֶד עַל בַּעֲלָהּ. מָה אֲנָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁמְּרָדָה עָלָיו וְהִיא נִדָּה. הַתּוֹרָה הִמְרִידַתְהּ עָלָיו. אֶלָּא כֵן אֲנָן קַיָּימִין. שֶׁמְּרָדָה עָלָיו עַד שֶׁלֹּא בָאת נִידָּה בְיָדָהּ וּבָאת לְנִידָּה. חֲרֵי אֵינָהּ רְאוּיָה לְמְרוֹד וְאַתְּ אָמַר כּוֹתְבִין וָכָא פּוֹחֵת. מַה מִיפְחוֹת מִפָּרָא פָּרְנוֹן דִידָהּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. לְעוֹלָם הוּא פּוֹחֵת וְהוֹלֵךְ. שֶׁמָּא תִּפּוֹל לָהּ יְרוּשָׁה מִמָּקוֹם אַחֵר. וְיַחֲזוֹר וְיִגְבֶּה מִמֶּנָּה. לֹא אָמַר אֶלָּא יְרוּשָׁה. דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי. הָדָא אָמְרָה אֲפִילּוּ לִפְחוֹת מִפָּרָא פָּרְנוֹן דִידָהּ פּוֹחֵת. רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. כּוֹתְבִין אִיגֶּרֶת מֶרֶד עַל הָאֲרוּסָה. וְאֵין כּוֹתְבִין אִיגֶּרֶת מֶרֶד עַל שׁוֹמֶרֶת יָבָם. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. נִידָּה וְחוֹלָה אֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם כּוֹתְבִין לָהּ אִיגֶּרֶת מֶרֶד עַל כְּתוּבָּתָהּ. כָּאן בְּמִשְׁנָה הָרִאשׁוֹנָה כָּאן בְּמִשְׁנָה הָאַחֲרוֹנָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בַּר בּוּן. אֲפִילּוּ תֵּימַר כָּן כְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה. בֵּית דִּין שֶׁאַחֲרֵיהֶן. מַתִּירִין בָּהּ אַרְבַּע שַׁבָּתוֹת וְהִיא שׁוֹבֶרֶת כְּתוּבָּתָהּ וְיוֹצְאָה.

רִבִּי חֲנִינָה בְּשֵׁם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵא. הַיּוֹצְאָה מִשֵּׁם שֵׁם רָע אֵין לָהּ בְּלָיוֹת. מוֹרֶדֶת יֵשׁ לָהּ. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. הַמּוֹרֶדֶת וְהַיּוֹצֵאת מִשֵּׁם שֵׁם רָע אֵין לָהּ לֹא מְזוֹנוֹת וְלֹא בְלָיוֹת.

אָמַר רִבִּי יוֹסֶה. אִילֵּין דְּכָתְבִין. אֵין שְׁנָא אֵין שְׁנָאת. תְּנַיי מָמוֹן. וּתְנַיִין קַיָּים.

ט משנה: הַמַּשְׁרֶה אֶת אִשְׁתּוֹ עַל יְדֵי שָׁלִישׁ לֹא יִפְחוֹת לָהּ מִקַּבַּיִם חִיטִּין אוֹ מֵאַרְבָּעָה קַבִּין שְׁעוֹרִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לֹא פָסַק לָהּ שְׁעוֹרִים אֶלָּא רִבִּי יִשְׁמָעֵאל שֶׁהָיָה סָמוּךְ לֶאֱדוֹם.

הלכה: הַמַּשְׁרֶה אֶת אִשְׁתּוֹ עַל יְדֵי שָׁלִישׁ כול׳. מָהוּ סָמוּךְ לֶאֱדוֹם. לִדְרוֹמָה.

י משנה: נוֹתֵן לָהּ חֲצִי קַב קִיטְנִית וַחֲצִי לוֹג שֶׁמֶן. וְקַב גְּרוֹגְרוֹת אוֹ מָנֶה דְּבֵילָה וְאִם אֵין לוֹ פּוֹסֵק לְעוּמָּתָן פֵּירוֹת מִמָּקוֹם אַחֵר. וְנוֹתְנִין לָהּ מִשָּׁה וּמַפֵּץ וְאִם אֵין לוֹ מִיטָּה מַפֵּץ מַחֲצֶלֶת. וְנוֹתְנִין לָהּ כְּפָה לִרְאשָׁהּ וַחֲגוֹר לְמָתְנֶיהָ וּמִנְעָל מִמּוֹעֵד לְמוֹעֵד. וְכֵלִים שֶׁלַּחֲמִשִּׁים זוּז מִשָּׁנָה לְשָׁנָה. וְאֵין נוֹתְנִין לָהּ לֹא חֲדָשִׁים בִּימוֹת הַחַמָּה וְלֹא שְׁחָקִים בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים. אֲבָל נוֹתְנִין לָהּ כֵּלִים שֶׁלַּחֲמִשִּׁים זוּז בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים וְהִיא מִתְכַּסָּה בְּלָאוֹתֵיהֶן בִּימוֹת הַחַמָּה וְהַשְּׁחָקִין שֶׁלָּהּ.

הלכה: נוֹתֵן לָהּ חֲצִי קַב קִטְנִית וַחֲצִי לוֹג שֶׁמֶן כול׳. אָמַר רִבִּי מָנָא. מָנֶה וּמֵאָרְבַּע רִיטְלִין. נוֹתֵן לָהּ כָּךְ וּפְתִילָה כּוֹס וְחָבִית וּקְדֵירָה. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר. כָּךְ אֵין לָהּ. שֶׁאֵין נְשֵׁי הָעֲנִיִּים יְשֵׁינוֹת עַל הַכָּר. רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הוֹתִירָה מְזוֹנוֹת שֶׁלָּהּ הוֹתִירָה בְלָיוֹת שֶׁלּוֹ הוֹתִירָה בְלָיוֹת שֶׁלָּהּ. הָדָא דְתֵימַר בְּאִשָּׁת אִישׁ. אֲבָל בְּאַלְמָנָה בֵּין שֶׁהוֹתִירָה מְזוֹנוֹת בֵּין שֶׁהוֹתִירָה בְלָיוֹת שֶׁלָּהּ.

יא משנה: נוֹתְנִין לָהּ מָעָה כֶּסֶף לְצָרְכֶיהָ וְאוֹכֶלֶת עִמּוֹ לֵילֵי שַׁבָּת. וְאִם אֵינוֹ נוֹתֵן לָהּ מָעָה כֶּסֶף לְצָרְכֶיהָ מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ שֶׁלָּהּ. וּמַה הִיא עוֹשָׂה לוֹ. מִשְׁקַל חֲמֵשׁ סְלָעִים שֶׁתֵּי בִיהוּדָה שֶׁהֵן עֶשֶׂר סְלָעִים בַּגָּלִיל. אוֹ מִשְׁקַל עֶשֶׂר סְלָעִים עֶרֶב בִּיהוּדָה שֶׁהֵן עֶשְׂרִים סְלָעִים בַּגָּלִיל. וְאִם הָיְתָה מֵינִיקָה פּוֹחֶתִין לָהּ מִמַּעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּמוֹסִיפִין לָהּ עַל מְזוֹנוֹתֶיהָ. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בְּעָנֵי שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל. אֲבָל בַּמְכוּבָּד שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל הַכֹּל לְפִי כְבוֹדוֹ.

הלכה: נוֹתֵן לָהּ מָעָה כֶּסֶף לְצָרְכֶיהָ וְהִיא אוֹכֶלֶת עִמּוֹ מִלֵּילֵי שַׁבָּת לִלֵּילֵי שַׁבָּת כול׳. דְּבָרִים אֲמוּרִים לָשׁוֹן נָקִי. שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֲכִילָה מַמָּשׁ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַב אוֹכֶלֶת מִשֶּׁלּוֹ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן אוֹכֶלֶת מִשֶּׁלָּהּ.

יַיִן אֵין לָהּ שֶׁאֵין עֲנִיּוּת יִשְׂרָאֵל שׁוֹתוֹת יַיִן. וַעֲשִׁירוֹת שׁוֹתוֹת. וְהָתַנְיָ. מַעֲשֶׂה בְּמָרְתָא בַּת בֶּייתוֹס שֶׁפָּסְקוּ לָהּ חֲכָמִים עָתִיִים יַיִן בְּכָל יוֹם. וּבֵית דִּין פּוֹסְקִין יַיִן. אָמַר רִבִּי חִיָיה בַּר אָדָא. עַל שׁוּם זְנוּת יַיִן וְתֵירוֹשׁ יִקַּח לֵב. וְהָא תַּנְיָנָן. אִם הָיְתָה מֵנִיקָה פּוֹחְתִין לָהּ מִמַּעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּמוֹסִיפִין לָהּ עַל מְזוֹנוֹתֶיהָ. מָהוּ מוֹסִיף. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. יַיִן שֶׁהוּא מַרְבֶּה אֶת הֶחָלָב. רִבִּי חִזְקִיָה רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אַף לְתַבְשִׁילָהּ פָּסְקוּ. אַף עַל פִּי כֵן קִילְלָה אוֹתָן וְאָמְרָה לָהֶן. כָּךְ תִּתְּנוּ לִבְנוֹתֵיכֶם. אָמַר רִבִּי אָחָא. וְעָנִינוּ אַחֲרֶיהָ אָמֵן. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר בַּר צָדוֹק. אֶרְאֶה בְּנָחָמָה אִם לֹא רְאִיתִיהָ מְלֻקֶטֶת שְׁעוֹרִים מִבֵּין טַלְפֵּי סוּסִים בְּעַכּוֹ. וְקָרָאתִי עָלֶיהָ הַפָּסוּק הַזֶּה הָרַכָּה בְךְ וְהָעֲנוּגָה וגו׳. אִם לֹא תֵּדְעִי לָךְ הַיָפָה בַּנָּשִׁים צְאִי לָךְ בְּעִיקְבֵי הַצֹּאן וגו׳. וְהָתַנְיָ מַעֲשֶׂה בְמִרְיָם בִּתּוֹ שֶׁלְשִׁמְעוֹן בֶּן גּוֹרְיוֹן שֶׁפָּסְקוּ לָהּ חֲכָמִים בַּחֲמֵשׁ מֵאוֹת דִּינָר קוּפָּה בְשָׁמִים בְּכָל יוֹם וְלֹא הָיְתָה אֶלָּא שׁוֹמֶרֶת יָבָם. אַף עַל פִּי כֵן קִילְלָה אוֹתָן וְאָמְרָה לָהֶן. כָּךְ תִּתְּנוּ לִבְנוֹתֵיכֶם. אָמַר רִבִּי אָחָא. וְעָנִינוּ אַחֲרֶיהָ אָמֵן. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר בַּר צָדוֹק. אֶרְאֶה בַּנְּחָמָה אִם לֹא רְאִיתִיהָ קְשׁוּרָה בְּשִׁעֲרָהּ בִּזְנַב הַסּוּס בְּעַכּוֹ וְקָרָאתִי עָלֶיהָ הַפָּסוּק הַזֶּה הָרַכָּה בְךְ וְהָעֲנוּגָה כול׳.

פרק ו

א משנה: מְצִיאַת הָאִשָּׁה וּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ לְבַעֲלָהּ. וִירוּשָּׁתָהּ הוּא אוֹכֵל פֵּירוֹת בְּחַיֶּיהָ. בּוֹשְׁתָהּ וּפְגָמָהּ שֶׁלָּהּ. רִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר בִּזְמַן שֶׁבִּסְתָר לָהּ שְׁנֵי חֲלָקִים וְלוֹ אֶחָד וּבִזְמַן שֶׁבִּגְלוּי לוֹ שְׁנֵי חֲלָקִים וְלָהּ אֶחָד. שֶׁלּוֹ יִנָּתֵן מִיָּד וְשֶׁלָּהּ יִלָּקַח בָּהֶן קַרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פֵּירוֹת.

הלכה: מְצִיאַת הָאִשָּׁה וּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ לְבַעֲלָהּ כול׳. רִבִּי חִזְקִיָה בְשֵׁם רִבִּי אִימִּי. אִיתְפַּלְגוֹן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. חַד אָמַר. דִּבְרֵי הַכֹּל. וְחָרָנָא אָמַר. בְּמַחֲלוֹקֶת. וְלָא יְדַעְנָא מָאן אָמַר דָּא וּמָאן אָמַר דָּא. מִסְתַּבְּרָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הוּא דּוּ אָמַר. בְּמַחֲלוֹקֶת. דּוּ פָתַר לָהּ בְּמַעֲלָה לָהּ מְזוֹנוֹת. וְאֵינוֹ נוֹתֵן לָהּ מָעָה כֶּסֶף לִצְרָכֶיהָ. וְתַנְיָנָן. וְאִם אֵינוֹ נוֹתֵן לָהּ מָעָה כֶּסֶף לִצְרָכֶיהָ מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ שֶׁלָּהּ. מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ כְּמִצִיאָה. אָתָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. הֲווּיֵי דַּעֲוון דַּעֲוון אִית לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ.

לְמִי נִצְרָכָה. לְרִבִּי מֵאִיר. אַף עַל גַּב דִּלְרִבִּי מֵאִיר עֲבִיד יַד הָעֶבֶד כְּיַד רַבּוֹ זָכַת הָאִשָּׁה זָכָה בַּעֲלָהּ. מוֹדֶה שֶׁאֵין עָלֶיהָ אֶלָּא אוֹכֶלֶת פֵּירוֹת בִּלְבָד. תַּמָּן תַּנִינָן. מְצִיאַת בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים וַעֲבָדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים וּמְצִיאַת אִשְׁתּוֹ חֲרֵי אִילּוּ שֶׁלּוֹ. שֶׁהוּא יָכוֹל לְשַׁנּוֹתָן לְמִלְאכָה אֲחֶרֶת. מַה טַעַם אָמְרִינָן. מְצִיאַת בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים וַעֲבָדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים חֲרֵי אִילּוּ שֶׁלָּהֶן. שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְשַׁנּוֹתָן לְמִלְאכָה אֲחֶרֶת. הָתִיבוֹן. חֲרֵי אִשְׁתּוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְשַׁנּוֹתָהּ לְמִלְאכָה אֲחֶרֶת וַאֲתְּ אָמַר. מְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. טַעַם אַחֵר יֵשׁ בְּאִשָּׁה. מָהוּ טַעַם אַחֵר בְּאִשָּׁה. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. מִפְּנֵי קְטָטָה. רִבִּי יוֹסֵי לֹא אָמַר כֵּן. אֶלָּא שֶׁלֹּא תְּהֵא מַבְרַחַת מִשֶּׁלְבַעֲלָהּ וְאוֹמֶרֶת. מְצִיאָה מָצָאתִי. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁנָּתַן לָהּ אַחֵר מַתָּנָה. קוֹל יוֹצֵא לְמַתָּנָה וְאֵין קוֹל יוֹצֵא לְמְצִיאָה. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁמָּצְאָה בְעֵדִים. זוֹ מִפְּנֵי זוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. בְּשֶׁאֵין טְפוּלִין לָאֲבִיהֶן. אֲבָל אִם הָיוּ טְפוּלִין לָאֲבִיהֶן מְצִיאָתָן שֶׁלּוֹ.

הוֹרֵי רִבִּי יִצְחָק בְּהֵן דְּמַשְׁבִּיק אִינְתְּתֵיהּ וְלָא מְמָרֵק לָהּ פּוּרְנָהּ. שֶׁהוּא מַעֲלֶה לָהּ מְזוֹנוֹת עַד שָׁעָה שֶׁהוּא מְמָרְקָה.

רִבִּי רְדִיפָה רִבִּי אָחָא בְשֵׁם רִבִּי בּוּן בַּר כָּהֲנָא. דְּלָא מְחַסֵּר לָהּ. בְּסֶתֶר לָמָּה נוֹטֵל. מִפְּנֵי צַעֲרוֹ שֶׁמִּצְטַעֵר עִמָּהּ.

ב משנה: הַפּוֹסֵק מָעוֹת לַחֲתָנוֹ וּמֵת חָתָנוֹ אָמְרוּ חֲכָמִים יָכוֹל הוּא שֶׁיֹּאמַר לְאָחִיךָ הָיִיתִי רוֹצֶה לִיתֵּן וְלָךְ אִי אֶפְשִׁי לִיתֵּן.

הלכה: הַפּוֹסֵק מָעוֹת לַחֲתָנוֹ וּמֵת חָתָנוֹ כול׳. וְלֹא דְבָרִים שֶׁהֵן קוֹנִין בָּאֲמִירָה הֵן. תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא. פּוֹסֵק לְשֵׁם כְּתוּבָּה עַל מְנָת לבנים. וְכֵינִי. הַפּוֹסֵק מָעוֹת לְבִתּוֹ קְטַנָּה כּוֹפִין אוֹתוֹ לִיתֵּן. הָא לִגְדוֹלָה לֹא. אָמַר רִבִּי אָבוּן. כּוֹפִין אוֹתוֹ לִיתֵּן גֵּט.

ג משנה: פָּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ אֶלֶף דִּינָר הוּא פוֹסֵק כְּנֶגְדּוֹ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר מָנֶה. כְּנֶגֶד הַשּׁוּם הוּא פוֹסֵק פָּחוֹת חוֹמֶשׁ. שׁוּם בְּמָנֶה וְשָׁוֶה מָנֶה אֵין לוֹ אֶלָּא מָנֶה. שׁוּם מָנֶה הִיא נוֹתֶנֶת שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד דִּינָר. בְּאַרְבַּע מֵאוֹת הִיא נוֹתֶנֶת חֲמֵשׁ מֵאוֹת וּמַה שֶׁהֶחְתָּן פּוֹסֵק הוּא פוֹסֵק פָּחוֹת חוֹמֶשׁ.

הלכה: פָּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ אֶלֶף דִּינָר כול׳. מָה רָאוּ לוֹמַר בִּכְסָפִים אֶחָד וּמֵחֲצָה וּבְשׁוּם פָּחוֹת חוֹמֶשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. שָׁמִין דַּעְתָּהּ שֶׁל אִשָּׁה שֶׁהִיא רוֹצָה לְבַלּוֹת אֶת כֵּלֶיהָ וְלִפְחוֹת אוֹתָן חוֹמֶשׁ. שָׁמִין דַּעְתּוֹ שֶׁלְּאִישׁ רוֹצֶה לִישָּׂא וְלִיתֵּן בָּהֶן וְלַעֲשׂוֹתָן בְּאֶחָד וּמֵחֲצָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאֵין אָדָם רַשַּׁאי לְמִכּוֹר כְּלֵי אִשְׁתּוֹ. דִּלְמָה. רִבִּי חִייָה וְרִבִּי יָסָא וְרִבִּי אִימִּי סָלְקוֹן לְשׁוּמָא דִּבְרָתָהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. אָמְרִין לֵיהּ. פְּחוֹת חוֹמֶשׁ וְכוֹפֵל. אָמַר לוֹן. פּוֹחֵת חוֹמֶשׁ וְאֵינוֹ כוֹפֵל.

שִׁמְעוֹן בַּר אַבָּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הִכְנִיסָה לוֹ זָהָב בְּשָׁוְויוֹ. וְתַנֵּי כֵן. תַּקְשִׁיטִין לַעֲשׂוֹתָן דִּינָרִין בְּאֶחָד וּמֵחֲצָה. דִּינָרִין לַעֲשׂוֹתָן תַּקְשִׁיטִין בְּשָׁוְויֵיהֶן. רִבִּי אָחָא בַּר פַּפָּא בְעָא קוֹמֵי רִבִּי אִימִּי. הִכְנִיסָה לוֹ בְהֵמָה. אָמַר לֵיהּ. בְּשָׁוְויֵיהּ. הִכְנִיסָה לוֹ קַרְקַע. אָמַר לֵיהּ. בְּשָׁוְויֵיהּ. וְאֵינוֹ מִשְׁתַּכֵּר. וְגוֹבָה קַרְקַע. אֵין לוֹ אֶלָּא אֲכִילַת פֵּירוֹת.

ד משנה: פָּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ כְּסָפִים סִלְעָה כֶּסֶף נַעֲשֵׂית שִׁשָּׁה דֵינָר וְהֶחְתָּן מְקַבֵּל עָלָיו עֲשָׂרָה דֵינָרִים לַקּוּפָּה לְכָל מָנָה וּמָנָה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה.

הלכה: פָּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ כְּסָפִים כול׳. פָּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ כַּחֲמֵשׁ מֵאוֹת דֵּינָרִים שׁוּם עָשָׂה אוֹתוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת. לֹא עָשָׂה כֵן אֶלָּא עָשָׂה אוֹתוֹ אֶלֶף. אִם עָשָׂת קִיצוּתָא גּוֹבָה אֶת הַכֹּל וְאִם לָאו מִיגְרַע חֲמִשָּׁה דֵינָרִים לְכָל סֶלַע וְאֵינוֹ נוֹגֵעַ בַּתּוֹסֶפֶת. פָּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ חֲמֵשׁ מֵאוֹת דֵּינָרִים כְּסָפִים עוֹשָׂה אוֹתָן שְׁבַע מֵאוֹת וּמֶחֱצָה. לֹא עָשָׂה כֵן אֶלָּא עָשָׂה אוֹתָן אֶלֶף. אִם עָשָׂת קִיצוּתָא גּוֹבָה אֶת הַכֹּל. וְאִם לָאו מִיגְרַע שִׁשָּׁה דֵינָר לְכָל סֶלַע וְאֵינוֹ נוֹגֵעַ בַּתּוֹסֶפֶת. פָּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ אֶלֶף זוּז צָרִיךְ לַעֲשׂוֹתָן טוֹ מְנָה. לֹא עָשָׂה כֵן אֶלָּא כָּתַב לָהּ שָׁוֶה שְׁנֵים בְּשָׁנִים עָשָׂר מְנָה תַּחַת אֶלֶף זוּז. אִם עָשְׂתָה קִיצוּתָא גּוֹבָה אֶת הַכֹּל. וְאִם לָאו אֵין פּוֹחְתִין לְבְתוּלָה מִמָּאתַיִם וְלָאַלְמָנָה מִמְּנָה. הָכָא אַתְּ מַר. מִיגְרַע. וְהָכָא אַתְּ מַר. אֵינוֹ מִיגְרַע. כָּאן בְּנָטְלָה מִקְצַת כָּאן בְּשֶׁלֹּא נָטְלָה מִקְצַת. הָכָא אַתְּ מַר. נוֹגֵעַ בַּתּוֹסֶפֶת. וְהָכָא אַתְּ מַר. אֵינוֹ נוֹגֵעַ בַּתּוֹסֶפֶת. תַּמָּן. הוֹסִיף וְלֹא פִיחֵת. בְּרַם הָכָא. פִּיחֵת וְלֹא הוֹסִיף. תַּנְיָא. בֵּין בַּשּׁוּם בֵּין בַּכְּסָפִים. בְּשׁוּם מָה לְפִי מַה שֶׁהוּא פוֹחֵת לְפִי מַה שֶׁהוּא מוֹסִיף לְפִי מַה שֶׁהִיא מַכְנֶסֶת.

כֵּינִי מַתְנִיתָא. וְקוּפַּת בְּשָׂמִים הַכֹּל מְנָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. עָשׂוּ חֲנָיִת בְּשָׂמִים כַּחֲנָיִת כְּסָפִים. אָמַר רִבִּי אָבִין. עָשׂוּ חֲנָיִת פֵּרָיָה וְרִבְיָה כַּחֲנָיִת כְּסָפִים. כְּהָדָא. תַּלְמִידוֹ דְּרִבִּי יוֹסֵי סַלְקוֹן לְקַדִּישִׁין אַשְׁכְּחִינוֹן עֲרִירִין. אָמְרוּן לוֹן. אַתְנִיתוּן בֵּינֵיכוֹן. אִם הִתְנֵיתֶם בֵּינֵיכֶם חֲרֵי יָפָה וְאִם לָאו הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה.

ה משנה: הַמַּשִּׂיא אֶת בִּתּוֹ סְתָם לֹא יִפְחוֹת לָהּ מֵחֲמִשִּׁים זוּז. פָּסַק לְהַכְנִיס עֲרוּמָה לֹא יֹאמַר הַבַּעַל כְּשֶׁתָּבוֹא לְבֵיתִי אֲכַסֶּנָּה בִכְסוּתִי אֶלָּא מְכַסָּהּ וְעוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ. וְכֵן הַמַּשִּׂיאִין אֶת הַיְתוֹמָה לֹא יִפְחֲתוּ לָהּ מֵחֲמִשִּׁים זוּז. אִם יֵשׁ בַּכִּיס מְפָרְנְסִין אוֹתָהּ לְפִי כְבוֹדָהּ.

הלכה: הַמַּשִּׂיא אֶת בִּתּוֹ כול׳. רִבִּי אַבָּא מָרִי אָחוּי דְּרִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. לֹא כֵן תַּנֵּי. מְנַיִין אֲפִילּוּ אָמַר. הֲרֵינִי עוֹמֵד עָרוּם וּמְכַסָּהּ. אֵין אוֹמְרִים לוֹ שֶׁיְּעַמּוֹד עָרוּם וִיכַסָּהּ אֶלָּא מְכַסָּהּ בָּרָאוּי לָהּ. תַּמָּן אוֹרְחָא דְּבַר נַשָּׁא מֵימַר. הֲנֵי לִי מֵיקוֹם עַרְטִילַיי וּמְכַסְיָא אִיתְתִי. בְּרַם הָכָא לָכֵן הִתְנָה עִמָּהּ מִתְּחִילָּה.

כֵּינִי מַתְנִיתָא. וְכֵן הָמְפָרְנְסִין אֶת הַיְתוֹמָה. אָמַר רִבִּי חִינְנָא. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאוֹמְרִין לַמְפָרְנְסִין לִלְווֹת. דּוּ פָתַר לָהּ בְּשֶׁאֵין בַּכִּיס פּוֹחֵת. כְּהָדָא. בְּיַלְדָּה אַחַת בְּיוֹמוֹי דְּרִבִּי אִמִּי. אָמַר. יִשְׁתַּבּוֹק לְמוֹעֲדָא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי זְעִירָא. גְּרָמִית יְפָסוֹד. אֶלָּא יִתַּכּוֹל. דְּמָרֵיהּ דְּמוֹעֲדָיָא קַיָּים. וַתְיָיא דְּרִבִּי חֲנִינָה כְּרִבִּי זְעוּרָה וּדְרִבִּי יוֹסֵי כְּרִבִּי אִימִּי.

ו משנה: יְתוֹמָה שֶׁהִשִּׂיאַתָּהּ אִמָּהּ אוֹ אַחֶיהָ מִדַּעְתָּהּ וְכָתְבוּ לָהּ בְּמֵאָה אוֹ בַחֲמִשִּׁים זוּז יְכוֹלָה הִיא מִשְׁתַּגְדִּיל לְהוֹצִיא מִיָּדָן מַה שֶׁרָאוּי לְהִינָּתֵן לָהּ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הִשִּׂיא אֶת הַבַּת הָרִאשׁוֹנָה יִינָּתֵן לַשְּׁנִיָּה כְּדֶרֶךְ שֶׁנָּתַן לָרִאשׁוֹנָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים פְּעָמִים שֶׁאָדָם עָנִי וְהֶעֱשִׁיר אוֹ עָשִׁיר וְהֶעֱנִי אֶלָּא שָׁמִים אֶת הַנְּכָסִים וְנוֹתְנִין לָהּ.

הלכה: יְתוֹמָה שֶׁהִשִּׂיאַתָּהּ אִמָּהּ אוֹ אַחֶיהָ כול׳. כֵּינִי מַתְנִיתָא. אִם הִשִּׂיאוּ אֶת הַבַּת הָרִאשׁוֹנָה יִינָּתֵן. דִּבְרֵי חֲכָמִים. שֶׁפְּעָמִים שֶׁאָדָם מַשִּׂיא אֶת בִּתּוֹ וְנוֹתֵן עָלֶיהָ מָעוֹת. וּפְעָמִים שֶׁאָדָם מַשִּׂיא אֶת בִּתּוֹ וְנוֹטֵל עָלֶיהָ מָעוֹת.

רִבִּי זְעִירָה שָׁאַל לְרַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב וּלְרַב אַמִּי בַּר פַּפַּי. מָאן תַּנָּא עִישּׁוּר נְכָסִים. אָמַר לוֹ רִבִּי זְעוּרָה בְּשֵׁם רַב יִרְמְיָה. עִישּׁוּר נְכָסִים כְּרִבִּי. בְּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי. חֲרֵי שֶׁהָיוּ עֶשֶׂר נְקֵיבוֹת. וְכֵן אִם נָטְלָה הָרִאשׁוֹנָה עִישּׁוּר נְכָסִים וְהַשְּׁנִיָּה עִישּׁוּר נְכָסִין. וְהַשְּׁלִישִׁית וְהָרְבִיעִית וְהַחֲמִישִׁית וְכֵן עַד לַעֲשִׂירִית. אֵין כֵּן לֹא נִשְׁתַּיֵּיר לְבֶן כְּלוּם. אָמַר לָהֶן. הָרִאשׁוֹנָה נוֹטֶלֶת עִישּׁוּר נְכָסִין וְיוֹצְאָה וְהַשְּׁנִיָּה נוֹטֶלֶת עִישּׁוּר נְכָסִים מִן הַמִּשְׁתַּיֵּיר וְהַשְּׁלִישִׁית מִן הַמִּשְׁתַּיֵּיר וְהָרְבִיעִית מִן הַמִּשְׁתַּיֵּיר עַד עֲשִׂירִית מִן הַמִּשְׁתַּיֵּיר. נִמְצְאוּ הַבָּנוֹת נוֹטְלוֹת תְּרִין חוּלְקִין פָּרָא צִיבְחָד. וְהַבֵּן נוֹטֵל חַד חוּלָק וְאוּף צִיבְחָד.

חֲרֵי שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי נְקֵיבוֹת וּבֵן אֶחָד. וְנָטְלָה הָרִאשׁוֹנָה עִישּׁוּר נְכָסִים. לֹא הִסְפִּיקָה הַשְּׁנִיָּה לִיטּוֹל עִישּׁוּר נְכָסִים עַד שֶׁמֵּת הַבֵּן. רִבִּי חֲנִינָה סָבַר מֵימַר. הַשְּׁנִיָּה נוֹטֶלֶת עִישּׁוּר נְכָסִים וְהַשְּׁאָר חוֹלְקוֹת אוֹתוֹ בְּשָׁוֶה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. תַּמָּן בְּשֶׁלֹּא הָיָה לְהִתְפָּרְנֵס. בְּרַם הָכָא תִּמְכּוֹר אֶת הַשָּׂאָר וְתִתְפָּרְנֵס מִמֶּנּוּ. רִבִּי טָבִי בְּשֵׁם רִבִּי יֹאשִׁיָּה. טַעֲמָא דְּרִבִּי חֲנִינָה. אֵין מִן הַמְּשׁוּעֲבָדִין הוּא גּוֹבָה לֹא כָּל שֶׁכֵּן מִמַּה שֶׁלְּפָנֶיהָ. רִבִּי יוֹחָנָן כְּדַעְתֵּיהּ. דָּמַר רִבִּי זְעִירָא. רִבִּי יוֹחָנָן לֹא גָבֵי. מָאן גָּבֵי. רִבִּי חֲנִינָה [וְרִבִּי אִילָא] גָּבֵי. רִבִּי יָסָא אִיתְפְּקַד גַּבֵּיהּ מֵדַל דְּיַתְמִין וַהֲוָה תַּמָּן יַתְמִין בְּעַיְין מְפָרְנָסָא. אָעִיל עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי אֶלְעָזָר וְקוֹמֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יָקִים. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יָקִים. לֹא מוּטָב שֶׁיִּתְפַּרְנְסוּ מִשֶּׁלָּאֲבִיהֶן וְלֹא מִן הַצְּדָקָה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר. דָּבָר שֶׁאִילּוּ יָבוֹא לִפְנֵי רַבּוֹתֵינוּ וְאֵין רַבּוֹתֵינוּ נוֹגְעִין וְאָנוּ עוֹשִׂין אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אֲנָא יְהִיב לוֹן וְאֵין קָמוּן יַתְמֵי וְעָרוּן אֲנָא יְהִיב לוֹן. אֲפִילּוּ כֵן חָמוֹן וְלֹא עִירוֹן. רִבִּי זְעִירָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. הֵיךְ עָבְדִין עוֹבְדָא. אָמַר לֵיהּ. כְּרִבִּי חֲנִינָה. וְכֵן נָפַק עוֹבְדָא כְּרִבִּי חֲנִינָה. רִבִּי אָבוּן בְּשֵׁם רִבִּי הִילָא. רוֹאִין אֶת הַנְּכָסִים כְּאִילּוּ חֲרֵיבִין.

ז משנה: הַמַּשְׁלִישׁ מָעוֹת לְבִתּוֹ וְהִיא אוֹמֶרֶת נֶאֱמָן עָלַי בַּעֲלִי יַעֲשֶׂה שָׁלִישׁ מַה שֶּׁהוּשְׁלַשׁ בְּיָדוֹ דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר וְכִי אֵינָהּ אֶלָּא שָׂדֶה אַחַת וְהִיא רוֹצָה לְמָכְרָהּ חֲרֵי הִיא מוֹכְרָהּ מֵעַכְשָׁיו. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּגְדוֹלָה. אֲבָל בִּקְטַנָּה אֵין מַעֲשֶׂה קְטַנָּה כְּלוּם.

הלכה: הַמַּשְׁלִישׁ מָעוֹת לְבִתּוֹ וְהִיא אוֹמֶרֶת נֶאֱמָן עָלַי בַּעֲלִי כול׳. מַתְנִיתָא בְּפָסַק מִן הָאֵירוּסִין. אֲבָל אִם פָּסַק מִן הַנִּישׂוּאִין אַף רַבִּי מֵאִיר מוֹדֵי. הַשְׁלִישׁ מִן הַנִּישׂוּאִין הִיא הַמַּחְלוֹקֶת.

הָאוֹמֵר תְּנוּ לְבָנַי שֶׁקֶל בַּשַּׁבָּת. וְהֵן רְאוּיִין לִיטוֹל סֶלַע. אַל תִּתְּנוּ לָהֶן סֶלַע. אֶלָּא שֶׁקֶל. נוֹתְנִין לָהֶן שֶׁקֶל. וּלְמָזוֹן הָאִשָּׁה וְהַבָּנוֹת בֵּין שֶׁאָמַר. תְּנוּ. בֵּין שֶׁאָמַר. אַל תִּתְּנוּ. נוֹתְנִין לָהֶן שֶׁקֶל. תַּנֵּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. מֵאִיר הָיָה אוֹמֵר. הָאוֹמֵר. תְּנוּ לִבְנַיי שֶׁקֶל בַּשַּׁבָּת. וְהֵן רְאוּיִין לִיטוֹל סֶלַע. נוֹתְנִין לָהֶן שֶׁקֶל וְהַשְּׁאָר מִתְפַּרְנֵס מִן הַצְּדָקָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִין. גּוֹבִין וְהוֹלְכִין עַד שֶׁיִּכְלוּ הַנְּכָסִים וְהַשְּׁאָר יִתְפַּרְנְסוּ מִן הַצְּדָקָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי. הָדָא פָשְׁטָה שְׁאִילְתָא דְחִילְפַי. אָמְרֵי. אִייְתִבוֹן עַל גַּיִּי נַהֲרָא דְּלָא אַפִּיקַת מִתְנַיָיה דְּרִבִּי חִייָה רַבָּא מִן מַתְנִיתָא וְיַרְקוּנִי לַנַּהֲרָא. מָה הֲוָה מֵימַר. יַעֲשֶׂה שָׁלִישׁ מַה שֶּׁהוּשְׁלַשׁ בְּיָדוֹ.

מֵתוּ יִירְשׁוּ אֲחֵרִים. לֹא כֵן אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן. כָּל הַלְּשׁוֹנוֹת אָדָם מְזַכֶּה חוּץ מִלְּשׁוֹן יְרוּשָׁה. לֵית כָּאן יְרִתּוּן אֶלָּא יִטְלוּן. רַבִּי זְעִירָא בְעָא קוֹמֵי רַבִּי מָנָא. כָּאן בְּמַתָּנָה. אִיתְפְּלְגוּן. כָּתַב כָּל נְכָסָיו לִשְׁנֵי בְנֵי אָדָם כְּאַחַת. כָּתַב לְזֶה בִּלְשׁוֹן מַתָּנָה וּלְזֶה בִּלְשׁוֹן יְרוּשָׁה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר. מִכֵּיוָן שֶׁזָּכָה בּוֹ בִּלְשׁוֹן מַתָּנָה זָכָה זֶה בִּלְשׁוֹן יְרוּשָׁה. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן. נִרְאִין דְּבָרִים. בִּלְשׁוֹן מַתָּנָה זָכָה בִּלְשׁוֹן יְרוּשָׁה לֹא זָכָה. אָמַר רַבִּי פִּינְחָס. אָתָא עוּבְדִין קוֹמֵי רַבִּי יִרְמְיָה. מִכֵּיוָן דְּרַבִּי לָעְזָר אָמַר אוּלְפָן. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר נִרְאִין. הֲלָכָה כְּרַבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל. לֹא רַבִּי מֵאִיר אָמְרָהּ. וְאֵינָן נִרְאוֹת. שֶׁמָּא כְּלוּם הִיא. לֹא כֵן אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יָסָא. צָמֵר הַבְּכוֹר שֶׁטָּרְפוּ בָּטֵל בְּרוֹב. וַאֲיִיתִי רַבִּי חִייָה צִיפּוֹרַיָיא קוֹמֵי רַבִּי אִימִּי. לִיטְרָא בְשִׁמּוֹנָה. וְלֹא הוֹרֵי לֵיהּ. דָּמַר רַבִּי יָסָא. לֹא מַתְנִיתָא הִיא. הָאוֹרֵג מִלֹּא הַסִּיט מִצֶּמֶר הַבְּכוֹר בְּבֶגֶד יְדֵלֵק הַבֶּגֶד. מִשֶּׁעָר הַנָּזִיר וּמִפֶּטֶר חֲמוֹר בַּשַּׁק יְדֵלֵק הַשַּׁק. הוֹרֵי מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַבִּי יוֹחָנָן. כָּתַב בֵּין בַּתְּחִילָּה בֵּין בָּאֶמְצַע בֵּין בַּסּוֹף בִּלְשׁוֹן מַתָּנָה דִּבְרָיו קַיָּימִין. תַּמָּן לְזֶה בִּלְשׁוֹן מַתָּנָה וּלְזֶה בִּלְשׁוֹן יְרוּשָׁה. בְּרַם הָכָא כָּל אֶחָד וְאֶחָד בִּלְשׁוֹן מַתָּנָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד בִּלְשׁוֹן יְרוּשָׁה. רַבִּי חַגַּיי בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי יוֹסֵי. וְאֵינוֹ חָב לָאֲחֵרִים. אָמַר לֵיהּ. בְּשֶׁאֵין שָׁם אַחִין. וְאֵינוֹ חָב לַאֲחֵי אָבִיו. רַבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי הִילֵּל. רוֹצֶה הוּא בְתַקָּנַת בֵּיתוֹ יוֹתֵר מִקִּרוֹבָיו.

פרק ז

א משנה: הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִלֵּיהָנוֹת לוֹ עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם יַעֲמִיד לָהּ פַּרְנָס. יוֹתֵר מִיכֵּן יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל חֹדֶשׁ אֶחָד יְקַיֵּים וּשְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה וּבַכֹּהֲנֶת שְׁנַיִם מְקַיֵּים וּשְׁלֹשָׁה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה.

הלכה: הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִלֵּיהָנוֹת לוֹ כול׳. תַּמָּן תַּנִּינָן. הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִתַּשְׁמִישׁ הַמִּיטָּה. וְכָא אַתְּ מַר הָכֵין. תַּמָּן בְּמַדִּירָהּ מִגּוּפוֹ. בְּרַם הָכָא בְּמַדִּירָהּ מִנְּכָסָיו. וְיֵשׁ אָדָם נוֹדֵר שֶׁלֹּא לִפְרוֹעַ אֶת חוֹבוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. מִכֵּיוָן שֶׁהוּא עָתִיד לְגָרְשָׁהּ וְלִיתֵּן לָהּ כְּתוּבָּה וּלְמָעֵט מִמְּזוֹנוֹתֶיהָ כְּמִי שֶׁאֵין בּוֹ חוֹב. וּתְהֵא יוֹשֶׁבֶת וּמַמְתֶּנֶת. וְאִם גֵּירַשׁ חֲרֵי יָפֶה. וְאִם לָאו יַעֲלֶה לָהּ מְזוֹנוֹת. כְּמָאן דָּמַר. אֵין מְזוֹנוֹת הָאִשָּׁה מִדְּבַר תּוֹרָה. כְּהָדָא דְתַנֵּי. אֵין בֵּית דִּין פּוֹסְקִין לְאִשָּׁה מְזוֹנוֹת מִדְּמֵי שְׁבִיעִית. אֲבָל נִיזּוֹנֶת הִיא אֲצָל בַּעֲלָהּ בַּשְּׁבִיעִית. וְיַעֲשׂוּ אוֹתָהּ כְּפוֹעֵל שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה. הָדָא אָמְרָה שֶׁאֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ כְּפוֹעֵל שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה.

וְיַעֲמִיד פַּרְנָס. כְּהָדָא. אִישׁ פְּלוֹנִי מוּדָּר מִמֶּנִּי הֲנָיָה וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה אֶעֱשֶׂה. יַעֲמִיד פַּרְנָס. רְשׁוּת בְּיַד הָאִשָּׁה לוֹמַר. אִי אֶיפְשִׁי לְהִתְפָּרְנֵס מְאַחֵר אֶלָּא מִבַּעֲלִי. וְהָתַנִּינָן. הַמַּשְׁרֶה אֶת אִשְׁתּוֹ עַל יְדֵי שָׁלִישׁ. כָּאן בְּשֶׁקִּיבְּלָה עָלֶיהָ וְכָאן בְּשֶׁלֹּא קִיבְּלָה עָלֶיהָ. אִי בְּשֶׁלֹּא קִבְּלָה עָלֶיהָ אֲפִילּוּ יוֹם אֶחָד לֹא יַעֲמִיד. מְגַלְגֶּלֶת עִמּוֹ שִׁלֹּשִׁים יוֹם שֶׁמָּא יִמְצָא פֶּתַח לְנִדְרוֹ. שְׁמוּאֵל אָמַר. בְּמַדִּירָהּ שְׁלֹשִׁים יוֹם. אֲבָל בְּמַדִּירָהּ לְעוֹלָם מִיָּד יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. רַבִּי זְעִירָה רַבִּי אֲבִינָא בְּשֵׁם רַב. וַאֲפִילּוּ בְּמַדִּירָהּ לְעוֹלָם מְגַלְגֶּלֶת עִמּוֹ שִׁלֹּשִׁים יוֹם שֶׁמָּא יִמְצָא פֶּתַח לְנִדְרוֹ.

אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. שְׁלֹשִׁים יוֹם. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. עַד שְׁלֹשִׁים. מָאן דָּמַר. שְׁלֹשִׁים. מְסַייֵעַ לְרַב. וּמָאן דָּמַר. עַד שְׁלֹשִׁים. מְסַייֵעַ לִשְׁמוּאֵל.

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. בְּכוּתָנוֹת פְּלִיגִין. יוֹתֵר מִיכֵּן יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. בְּסוֹף שְׁנַיִם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. בְּיִשְׂרָאֵל חוֹדֶשׁ אֶחָד יְקַיֵּים. וּשְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. בְּסוֹף שְׁנַיִם. וּבְכוּתָנוֹת שְׁנַיִם יְקַיֵּים. שְׁלֹשָׁה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּתָהּ. בִּתְחִילַּת שָׁלֹשׁ. וְתַנֵּי פְלִיג בְּסוֹף שְׁלֹשָׁה. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. אָמַר לֵיהּ רַבִּי מָנָא. הֵן דְּלָא תַנֵּיתָהּ פְּלִיגָא אַתְּ עָבֵד לֵיהּ פְּלִיגָא. אֶלָּא בְּיִשְׂרָאֵל פְּלִיגִין. יוֹתֵר מִיכֵּן יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. בִּתְחִילַּת שְׁנַיִם. רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל חוֹדֶשׁ אֶחָד יְקַיֵּים וּשְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. בִּתְחִילַּת שְׁנַיִם. וּבַכּוּתָנוֹת שְׁנַיִם יְקַיֵּים. שְׁלֹשָׁה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. בְּסוֹף שְׁלֹשָׁה. וְתַנֵּי כֵן. בְּסוֹף שְׁלֹשָׁה דִּבְרֵי הַכֹּל.

ב משנה: הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁלֹּא תִּטְעוֹם בְּאֶחָד מִכָּל מִינֵי פֵּירוֹת יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל חֹדֶשׁ אֶחָד יְקַיֵּים שְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. וּבְכוֹהֲנֶת שְׁנַיִם יְקַיֵּים שְׁלֹשָׁה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה.

הלכה: הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ כול׳. וְיֵשׁ אָדָם שֶׁמַּדִּיר אֶת חֲבֵירוֹ מֵחַיִּים. אֶלָּא בְּשֶׁנָּדְרָה אִשָּׁה וְשָׁמַע בַּעֲלָהּ וְאָמַר לָהּ. אִם תֹּאכְלִי מֵחֶפְץ פְּלוֹנִי תְּהֵא אֲסוּרָה מִנְּכָסָיו. אָכְלָה מֵאוֹתוֹ הַחֶפְץ וּתְהֵא אֲסוּרָה מִנְּכָסָיו. וְהָנֵי רֵאשָׁהּ דְּפִירְקָא. אֲבָל בְּשֶׁנָּדְרָה אִשְׁתּוֹ וְשָׁמַע בַּעֲלָהּ וְלֹא הֵיפֵר לָהּ וּכְמָאן דָּמַר. הוּא נָתַן אֲבָבְעוֹ בֵּין שִׁינֶּיהָ יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. אָמַר רִבִּי חוּנָה. אֲפִילּוּ כְמָאן דָּמַר. הִיא נָתְנָה אֲצָבְעוֹ בֵּין שִׁינֶּיהָ תֵּצֵא שֶׁלֹּא בִכְתוּבָּה. מוֹדֵי בְמַקְנִיטָהּ וְנָדְרָה.

ג משנה: הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁלֹּא תִתְקַשֵּׁט בְּאֶחָד מִכָּל הַמִּינִין יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר בָּעֲנִיּוֹת שֶׁלֹּא נָתַן קִיצְבָּה וּבָעֲשִׁירוֹת שְׁלֹשִׁים יוֹם.

הלכה: הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁלֹּא תִתְקַשֵּׁט כול׳. רַב הוּנָא אָמַר. כֵּינִי מַתְנִיתָא. בָּעֲנִיּוֹת שֶׁלֹּא נָתַן קִיצְבָּה. עוּלָּא בַּר יִשְׁמָעֵאל אָמַר. בָּעֲנִיּוֹת שֶׁלֹּא נָתַן קִצְבָּה. אֲבָל אִם נָתַן קִיצְבָּה אֲפִילּוּ עַד עֶשֶׂר שָׁנִים מוּתָּר. שֶׁאֵין שׁוּעָל עָפַר פִּרְין מֵת. נָתַן בַּר הוֹשַׁעְיָה אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. חוּץ מִן הֶרֶגֶל.

ד משנה: הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁלֹּא תֵלֵךְ לְבֵית אָבִיהָ בִּזְמַן שֶׁהֵן עִמָּהּ בָּעִיר חֹדֶשׁ אֶחָד יְקַיֵּים שְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. וּבִזְמַן שֶׁהֵן בְּעִיר אַחֶרֶת רֶגֶל אֶחָד יְקַיֵּים שְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה.

הלכה: הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁלֹּא תֵלֵךְ לְבֵית אָבִיהָ כול׳. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. תַּנֵּי תַמָּן. הֵדִירָהּ שֶׁלֹּא תִרְחֲצִי בַּמֶּרְחָץ. בַּכָּרְכִּים שַׁבָּת אַחַת וּבַכְּפָרִים שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת. שֶׁלֹּא תִנְעֲלִי מַנְעָל. בְּכְפָרִים שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וּבַכְּרָכִים מֵעֵת לְעֵת.

רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בְּרֶגֶל רְדוּפִין שָׁנוּ. אֵי זֶהוּ רֶגֶל הָרְדוּפִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. זֶה רֶגֶל רִאשׁוֹן שֶׁאָבִיהָ רוֹדְפָהּ לְבֵית בַּעֲלָהּ.

ה משנה: הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁלֹּא תֵלֵךְ לְבֵית הָאֵבֶל אוֹ לְבֵית הַמִּשְׁתֶּה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה מִפְּנֵי שֶׁנּוֹעֵל בְּפָנֶיהָ. וְאִם הָיָה טוֹעֵן מִשּׁוּם דָּבָר אַחֵר רַשַּׁאי. אִם אָמַר לָהּ שֶׁתֹּאמְרִי לְפְלוֹנִי מַה שֶׁאָמַרְתִּי לָךְ אוֹ שֶׁתְּהֵי מְמַלְּאָה וּמְעָרָה לְאַשָּׁפוֹת יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה.

הלכה: הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁלֹּא תֵלֵךְ לְבֵית הָאֵבֶל כול׳. הֵדִירָהּ שֶׁלֹּא לְהַשְׁאִיל נָפָה וּכְבָרָה. יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַשִּׂיאָהּ שָׁם רַע בִּשְׁכֵינוֹתֶיהָ. וְכֵן הִיא שֶׁנָּדְרָה שֶׁלֹּא לְהַשְׁאִיל נָפָה וּכְבָרָה תֵּצֵא שֶׁלֹּא בִכְתוּבָּה. מִפְּנֵי שֶׁהִיא מַשִּׂיאָתוֹ שֵׁם רַע עַל שְׁכֵינָיו. הֵדִירָהּ שֶׁלֹּא תֵלֵךְ לְבֵית הָאֵבֶל אוֹ לְבֵית הַמִּשְׁתֶּה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. שֶׁלְּמָחָר מֵתָה מוּטָל לָפָנֶיהָ וְאֵין בְּרֵייָה מַשְׁגַּחַת עָלֶיהָ. וְכֵן הִיא שֶׁנָּדְרָה שֶׁלֹּא תֵלֵךְ לְבֵית הָאֵבֶל אוֹ לְבֵית הַמִּשְׁתֶּה תֵּצֵא שֶׁלֹּא בִכְתוּבָּה. שֶׁלְּמָחָר מֵתוּ מוּטָל לָפָנֶיהָ וְאֵין בְּרֵייָה מַשְׁגַּחַת עָלָיו. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי עֲקִיבָה רַבּוֹ. טוֹב לָלֶכֶת אֶל בֵּית הָאֵבֶל מִלֶּכֶת אֶל בֵּית הַמִּשְׁתֶּה בַּאֲשֶׁר הוּא סוֹף כָּל הָאָדָם וְהַחַי יִתֵּן אֶל לִבּוֹ. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר וְהַחַי יִתֵּן אֶל לִבּוֹ. אֶלָּא עֲבַד דְּיַעֲבְדִּוּן סְפוֹד דְּיִסְפְּדוּן קָבוֹר דְּיִקְבְּרוּן לָוַויי דְּיִלְווּן.

אִם הָיָה טוֹעֵן מִשּׁוּם דָּבָר אַחֵר רַשַּׁאי. מִשּׁוּם שֵׁם רַע.

אָמַר לָהּ עַל מְנָת שֶׁתֹּאמְרִי לְאִישׁ פְּלוֹנִי מַה שֶׁאָמַרְתִּי לִי. בְּיָחִיד. אוֹ שֶׁתְּהֵא מְמַלָּא וּמְעָרָה לְאַשָּׁפוֹת יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. תַּמָּן אָמְרִין. כְּגוֹן מַעֲשֶׂה עֵר. וְרַבָּנִין דְּהָכָא אָמְרִין. דְּבָרִים שֶׁלְּבַטָּלָה.

ו משנה: אֵילּוּ יוֹצְאוֹת שֶׁלֹּא בִכְתוּבָּה. הָעוֹבֶרֶת עַל דָּת מֹשֶׁה וְיהוּדִית. וְאֵי זוֹ הִיא דָּת מֹשֶׁה. מַאֲכִילָתוֹ שֶׁאֵינוֹ מְעוּשָּׂר וּמְשַׁמְּשָׁתוֹ נִידָּה וְלֹא קוֹצָה לָהּ חַלָּה וְנוֹדֶרֶת וְאֵינָהּ מְקַיֶּמֶת. וְאֵי זוֹ הִיא דָּת יְהוּדִית. יוֹצְאָה וְרֹאשָׁהּ פָּרוּעַ וְטוֹוָה בַּשּׁוּק וּמְדַבֶּרֶת עִם כָּל אָדָם. אֲבָא שָׁאוּל אוֹמֵר. אַף הַמְקַלֶּלֶת יוֹלְדֶיהָ בְּפָנָיו. רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר אַף הַקּוֹלָנִית. וְאֵי זוֹ הִיא קוֹלָנִית. לְכְשֶׁהִיא מְדַבֶּרֶת בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ וּשְׁכֵינֶיהָ שׁוֹמְעִין קוֹלָהּ.

הלכה: אֵילּוּ יוֹצְאוֹת שֶׁלֹּא בִכְתוּבָּה כול׳. וְאֵי זוֹ הִיא הַקּוֹלָנִית כול׳. וְכוּלְּהוֹן בְּעֵדִים. פְּלוֹנִי עִישֵּׁר. פְּלוֹנִי רָאָה כֵיתְמִן. פְּלוֹנִי קָצָה חַלָּתָהּ. פְּלוֹנִי הֶחְזִיר אֶת נִדָּרָהּ. בָּדְקוּן כוּלְּהוֹן וְלָא אַשְׁכְּחוּן.

מַאֲכִילָתוֹ שֶׁאֵינוֹ מְעוּשָּׂר וּמְשַׁמְּשָׁתוֹ נִידָּה וְאֵינָהּ קוֹצָה לוֹ חַלָּה וְנוֹדֶרֶת וְאֵינָהּ מְקַיֶּמֶת. נִיחָא כוּלְּהוֹן דְּאִית לֵהּ בְּהוֹן. נוֹדֶרֶת וְאֵינָהּ מְקַיֶּמֶת מָה אִית לָהּ בְּהָדֵיהּ. יְכִיל מֵימַר. אִי אֶיפְשִׁי אִשָּׁה נַדְרָנִית שֶׁהִיא קוֹבֶרֶת אֶת בָּנֶיהָ. תַּנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָן. בְּעָוֹן נְדָרִים הַבָּנִים מֵתִים. דִּכְתִיב לַשָּׁוְא הִכֵּיתִי אֶת בְּנֵיכֶם.

וְרֹאשָׁהּ פָּרוּעַ. לְחָצֵר אָמְרוּ. קַל וָחוֹמֶר לְמְבוּי. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַיּוֹצְאָה בְקַפְלִטִין שֶׁלָּהּ אֵין בָּהּ מִשּׁוּם רֹאשָׁהּ פָּרוּעַ. הָדָא דְתֵימַר לְחָצֵר. אֲבָל לְמְבוּי יֵשׁ בָּהּ מִשּׁוּם יוֹצְאָה וְרֹאשָׁהּ פָּרוּעַ. יֵשׁ חָצֵר שֶׁהוּא כְמְבוּי וְיֵשׁ מְבוּי שֶׁהוּא כְחָצֵר. חָצֵר שֶׁהֲרַבִּים בּוֹקְעִין בְּתוֹכָהּ הֲרֵי הוּא כְמְבוּי. וּמְבוּי שֶׁאֵין הָרַבִּים בּוֹקְעִין בְּתוֹכוֹ הֲרֵי הוּא כְחָצֵר.

אֲבָא שָׁאוּל אוֹמֵר. אַף הַמְקַלֶּלֶת אֶת וְולְדֶיהָ בְּפָנָיו יוֹלְדֶיהָ. רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר אַף הַקּוֹלָנִית. אֵי זוֹ הִיא הַקּוֹלָנִית. שְׁמוּאֵל אָמַר. כָּל שֶׁהִיא מְדַבֶּרֶת וּשְׁכֵינוֹתֶיהָ שׁוֹמְעוֹת אוֹתָהּ. רַב אָמַר. כָּל שֶׁקּוֹלָהּ הוֹלֵךְ מִמִּיטָּה לְמִיטָּה בְּשָׁעַת תַּשְׁמִישׁ.

תַּנְיֵי רִבִּי חָנִין בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל. אֶחָד נָשִׁים שֶׁאָמְרוּ. יֵשׁ לָהֶן כְּתוּבָּה. וְאֶחָד נָשִׁים שֶׁאָמְרוּ. יוֹצְאוֹת שֶׁלֹּא בִכְתוּבָּה. כְּגוֹן הַיִּתּוֹמָה וְהַשְּׁנִיָּה וְהָאֲיִילוֹנִית. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא כְתוּבַּת מָנֶה מָאתַיִם. אֲבָל אֲפִילוּ הָיְתָה כְתוּבָּה שֶׁלְּאֶלֶף דִּינָר מְאֻבֶּדֶת וְנוֹטֶלֶת בְּלָיוֹת מְמָה שֶׁיֵּשׁ לְפָנֶיהָ. וְהַיּוֹצְאָה מִשּׁוּם שֵׁם רַע אֵין לָהּ בְּלָיוֹת. מָהוּ נְסַב מִן הַפָּרָא פֶּרְנוֹן דִּידָהּ. רִבִּי זְעִירָה אָמַר. נָסְבָה. רִבִּי הִילָא אָמַר. לֹא נָסְבָה. רִבִּי הִילָא עֲבַד לָהּ כְּמִיתָה. רִבִּי הִילָא רִבִּי יָסָא רִבִּי בָּא בַּר כַּהֲנָא מַתְנֵי בָהּ בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה בֶּן גַּמְלִיאֵל. אֶחָד נָשִׁים שֶׁאָמְרוּ. יוֹצְאוֹת שֶׁלֹּא בִכְתוּבָּה. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא כְתוּבַּת מָנֶה מָאתַיִם אֲבָל אֲפִילוּ הָיְתָה כְתוּבָּתָהּ שֶׁלְּאֶלֶף דִּינָר מְאֻבֶּדֶת. רִבִּי סִימוֹן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל הַמִּשְׁנָיוֹת מְחוּבָּרוֹת בְּמִשְׁנָה זוֹ. אָמַר רִבִּי מָנָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. בְּהַיי דָּא מַתְנִיתָא. בְּרִבִּי חָנִין דְּשְׁמוּאֵל. אָמַר לֵיהּ. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. וְתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה כֵּן. נָשִׁים הַמַּעֲבְרוֹת עַל הַדָּת מְאֻבְּדוֹת אֶת הַכֹּל.

רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. רָאוּ אוֹתָהּ חוֹגֶרֶת בְּסִינָר רוֹכֵל יוֹצֵאת מִתּוֹךְ בֵּיתָהּ. כָּאוּר אוֹתָהּ. רוֹק עַל גַּבֵּי מִיטָּתָהּ. כָּאוּר הַדָּבָר תֹּצֵא. רוֹק עַל גַּבֵּי מִיטָּתוֹ. כָּאוּר הַדָּבָר תֹּצֵא. סַנְדָּלָהּ לִפְנֵי מִיטָּתָהּ. כָּאוּר הַדָּבָר תֹּצֵא. סַנְדָּלוֹ לִפְנֵי מִיטָּתוֹ. כָּאוּר הַדָּבָר תֹּצֵא. שְׁנֵיהֶם יוֹצְאִין מִמָּקוֹם אֶפֶל. כֵּאוּר הַדָּבָר תֹּצֵא. מַעֲלִין זֶה אֶת זֶה מִן הַבּוֹר. כָּאוּר הַדָּבָר תֹּצֵא. שְׁנֵיהֶם טוֹפְחוֹת עַל יֵרֵיכָהּ בַּמֶּרְחָץ. כֵּאוּר הַדָּבָר תֹּצֵא. חֲנִינָה בַּר אִיקָא בְּשֵׁם רִבִּי יְהוּדָה. וְכוּלְּהֶן אִם הֵבִיאָה רְאָיָיה לִדְבָרֶיהָ נֶאֱמֶנֶת. רַב אָדָא בַּר אֲחָוָה בְּשֵׁם רַב. מַעֲשֶׂה בָא לִפְנֵי רִבִּי וָמַר. מַה בְּכָךְ. בְּעָיֵין קוֹמוֹי. אֲפִילוּ רָאוּ אוֹתוֹ נוֹתֵן פִּיו עַל פִּיהָ שֶׁלָּהּ. אָמַר. כֵּן הָא מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁרָאוּ אוֹתוֹ נוֹתֵן פִּיו עַל פִּיהָ שֶׁלָּהּ. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי אָמַר. תֵּיפּוּק בְּלֹא פֶּרֶן. וַהֲוָיִין קָרִיבֶיהָ עָרְרִין וְאָמְרִין. אֵין שׁוֹטָה הִיא תֵּיפּוּק בְּלֹא פֶּרֶן. וְאֵין לֵית שׁוֹטָה הִיא תֵּיסַּב פֶּרֶן שְׁלִים. אָמַר לוֹן רִבִּי מָנָא. אִייתוֹן פֶּרְנָא נִיקְרִינֵיהּ. אַיְיתוּן פֶּרְנָהּ וְאַשְׁכְּחוּן כְּתוּב בְּגַוָּוהּ. אֵין הָדָא פְלָנִית תִּסְבֵּי לְהָדֵין פְּלוֹנִי בַּעֲלָהּ וְלָא תִצְבֵּי בְשׁוּתְפוּתֵיהּ תְּהֲוֵי נָסְבָה פַּלְגוּת פֶּרֶן. אָמַר רִבִּי אָבוּן. מִכֵּיוָן שֶׁקִּיבְּלָה עָלֶיהָ שֶׁיִּתֵּן אֶת פִּיו עַל פִּיהָ שֶׁלָּ[וֹ] כְּמָאן דְּשְׁנָאת [לֵיהּ] וְלֵית לָהּ אֶלָּא פְּלוּגוּת פֶּרֶן. הִיא גַּו חוּבָּהּ וְהוּא גַּו חוּבָּהּ סוֹטָה. מְגַפְּפִין סוֹטָה. מְנַשְּׁקִין סוֹטָה. תַּרְעָה טְרִיד סוֹטָה. מוּגָף צְרִיכָה.

ז **משנה:** הַמְקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה עַל מְנָת שֶׁאֵין עָלֶיהָ נְדָרִים וְנִמְצְאוּ עָלֶיהָ נְדָרִים אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. כְּנָסָהּ סְתָם וְנִמְצְאוּ עָלֶיהָ נְדָרִים תֹּצֵא שֶׁלֹּא בִכְתוּבָּה. עַל מְנָת שֶׁאֵין עָלֶיהָ מוּמִין וְנִמְצְאוּ בָהּ מוּמִין אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. כְּנָסָהּ סְתָם וְנִמְצְאוּ בָהּ מוּמִין תֹּצֵא שֶׁלֹּא בִכְתוּבָּה. שֶׁכָּל הַמּוּמִין הַפּוֹסְלִין בַּכֹּהֲנִים פּוֹסְלִין בַּנָּשִׁים. הָיוּ שֶׁאֵין עָלֶיהָ מוּמִין וְנִמְצְאוּ בָהּ מוּמִין אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. כְּנָסָהּ סְתָם וְנִמְצְאוּ בָהּ מוּמִין תֹּצֵא שֶׁלֹּא בִכְתוּבָּה. עַל הַמּוּמִין הַפּוֹסְלִין בַּכֹּהֲנִים פּוֹסְלִין בַּנָּשִׁים. הָיוּ בָהּ מוּמִין וְעוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ כול'. תַּנִּינָן מוּמִין. בְּאִילּוּ נְדָרִים. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹצָדָק. נְדָרָה שֶׁלֹּא לוֹכַל בָּשָׂר וְשֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת יַיִן וְשֶׁלֹּא לִלְבּוֹשׁ בִּגְדֵי צִבְעוֹנִין. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. כְּלֵי פִשְׁתָּן הַדַּקִּין הַבָּאִים מִבֵּית שַׁן כִּכְלֵי צִבְעוֹנִין הֵן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא בְּשֶׁאָמַר לָהּ. עַל מְנָת שֶׁאֵין עָלַיִךְ נְדָרִים. אֲבָל אִם אָמַר. עַל מְנָת שֶׁאֵין עָלַיִךְ כָּל נֵדֶר. אֲפִילּוּ נָדְרָה שֶׁלֹּא לוֹכַל חָרוּבִין נֵדֶר הוּא.

הָלְכָה אֶצֶל הַזָּקֵן וְהִתִּיר לָהּ חֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת. אֶצֶל הָרוֹפֵא וְרִיפְּאָהּ אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מַה בֵּין זָקֵן וּמַה בֵּין רוֹפֵא. זָקֵן עוֹקֵר אֶת הַנֶּדֶר מֵעִיקָּרוֹ. רוֹפֵא אֵינוֹ מְרַפֵּא אֶלָּא מִיכָּן וּלְהַבָּא. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי. אֲפִילּוּ הָלְכָה אֶצֶל הַזָּקֵן וְהִתִּיר לָהּ אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי אֶלְעָזָר. דְּתַנֵּי תַּמָּן. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. לֹא אָסְרוּ זֶה אֶלָּא מִפְּנֵי זֶה. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי לָעְזָר. בְּדִין הָיָה נֵדֶר שֶׁהוּא צָרִיךְ חֲקִירַת חָכָם מִפְּנֵי נֵדֶר שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ חֲקִירַת חָכָם. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי. מוּתֶּרֶת לְהֵינָשֵׂא בְלֹא גֵט. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי. אֲסוּרָה לְהֵינָשֵׂא בְלֹא גֵט. הַוון בְּעָיֵין מֵימַר. מָאן דָּמַר. מוּתֶּרֶת לְהֵינָשֵׂא בְלֹא גֵט. רִבִּי לָעְזָר. וּמָאן דָּמַר. אֲסוּרָה לְהֵינָשֵׂא בְלֹא גֵט. רַבָּנִין. כּוּלָּהּ דְּרַבָּנִין. וּמָאן דָּמַר. מוּתֶּרֶת לְהֵינָשֵׂא בְלֹא גֵט. שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁהִיא יוֹדַעַת שֶׁאִם הוֹלֶכֶת הִיא אֶצֶל הַזָּקֵן וְהוּא מַתִּיר לָהּ אֶת נִדְרָהּ וְהִיא אֵינָהּ הוֹלֶכֶת. לְפוּם כֵּן מוּתֶּרֶת לְהֵינָשֵׂא בְלֹא גֵט. וּמָאן דָּמַר. אֲסוּרָה לְהֵינָשֵׂא בְלֹא גֵט. שֶׁלֹּא תֵלֵךְ אֶצֶל הַזָּקֵן וְיַתִּיר לָהּ אֶת נִדְרָהּ וְקִידּוּשִׁין חָלִין עָלֶיהָ לְמַפְרֵעַ וְנִמְצְאוּ בָנֶיהָ בְּאֵין לִידֵי מַמְזֵרוּת. לְפוּם כֵּן אֲסוּרָה לְהֵינָשֵׂא בְלֹא גֵט.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. מַתְנִיתָא אָמְרָה בְּשֶׁקִּידְּשָׁהּ עַל תְּנַאי וּכְנָסָהּ סְתָם. אֲבָל אִם קִידְּשָׁהּ סְתָם וּכְנָסָהּ סְתָם יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֲפִילּוּ קִידְּשָׁהּ סְתָם וּכְנָסָהּ סְתָם אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. אָמַר רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וּצְרִיכָה מִמֶּנּוּ גֵט אֲפִילּוּ קִידְּשָׁהּ עַל תְּנַי וּכְנָסָהּ סְתָם. רִבִּי זְעִירָא בְעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. קִידְּשָׁהּ סְתָם וְגֵירְשָׁהּ מִן הָאֵירוּסִין מָה אָמַר בָּהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הָיוּ בָהּ מוּמִין וְעוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ הָאָב צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה. הָא אִם הֵבִיא הָאָב רְאָיָיה יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. מַה חֲמִית לְמֵימַר. בְּשֶׁקִּידְּשָׁהּ סְתָם וְגֵירְשָׁהּ מִן הָאֵירוּסִין. מָה אָנָן קַיָּימִין. מִן דְּבַתְרָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים. בְּמוּמִין שֶׁבַּסֵּתֶר. אֲבָל בְּמוּמִין שֶׁבַּגָּלוּי אֵינוֹ יָכוֹל לִטְעוֹן. וְאֵין [בְּמַתְנָה] אַף בְּמוּמִין שֶׁבַּגָּלוּי טוֹעֵן. הָא אָמְרִין חֲבֵרַיָּיא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. אֱמוֹר דְּבַתְרָה וּתְהֵא פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. נִכְנְסָה לִרְשׁוּת הַבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה. הָא אִם הֵבִיא הַבַּעַל רְאָיָיה אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. וְהַךְ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. רִבִּי כֹּהֵן בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין. מַתְנִיתָא בְּשֶׁכָּנַס וְלֹא בָעַל. מָאן דָּמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֶׁכָּנַס וּבָעַל. אֲנִי אוֹמֵר. נִתְרַצָּה לָהּ בִּבְעִילָה. שֶׁכָּל הַמּוּמִין הַפּוֹסְלִין בַּכֹּהֲנִים פּוֹסְלִין בַּנָּשִׁים. הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן בָּאִשָּׁה רֵיחַ הַפֶּה וְרֵיחַ הַזִּיעָה שׁוּמָא שֶׁאֵין בָּהּ שִׁיעוּר. רִבִּי אַמִּי בַּר עוּקְבָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בַּר

חֲנִינָה. בְּעוֹר הַפָּנִים שָׁנוּ. וְהָא תַּנְינָן. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמוּמִין שֶׁבַּפְּתֶר אֲבָל בְּמוּמִין שֶׁבַּגָּלוּי אֵינוֹ יָכוֹל לִטְעוֹן. וְזֶה מִן הַמּוּמִין שֶׁבַּגָּלוּי הוּא. תִּיפְתָּר הִיא דְּמִטְמְרָא לָהּ תַּחַת קָלְסְתָּיהּ דְּרֹאשָׁהּ. תַּנֵּי. שׁוּמָא שֶׁיֵּשׁ לָהּ שִׁיעֵר בֵּין בִּקְטַנָּה בֵּין בִּגְדוֹלָה בֵּין בַּגָּפִים בֵּין בַּפָּנִים חֲרֵי זֶה מוּם. וּשְׁאֵין בָּהּ שִׁיעֵר. בְּפָנִים מוּם בַּגּוּף אֵינוֹ מוּם. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים. בִּקְטַנָּה. אֲבָל בִּגְדוֹלָה בֵּין בַּגָּפִים בֵּין בַּפָּנִים חֲרֵי זֶה מוּם. עַד כַּמָּה גְּדוֹלָה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. עַד כְּאִיסָּר הָאִיטַלְקִי. רִבִּי אֶלְעָזָר בַּר חֲנִינָה אָמַר. כְּגוֹן הָדֵין דֵּינָרָא קוֹרְדַיְנָא שִׁיעוּרוֹ כַּחֲצִי זָהֵב כָּל שֶׁהוּא. רִבִּי רְדִיפָה רִבִּי יוֹנָה רִבִּי יִרְמְיָה שְׁאֵיל. אִשָּׁה קָרַחַת שִׁיטָּה שֶׁלְּשִׁיעֵר מַקֶּפֶת מֵאוֹזֶן לָאוֹזֶן. בָּעֵי מַשְׁמַע מִן הָדָא. הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן בָּאִשָּׁה רֵיחַ הַפֶּה וְרֵיחַ הַזֵּיעָה שׁוּמָא שֶׁאֵין בָּהּ שִׁיעֵר. וְלָא אַדְכְּרוֹן קָרְחָה. סָבְרִין מֵימַר שֶׁאֵינָהּ מוּם. אָתָא רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. אָמַר רִבִּי נָסָא. מוּם הוּא. לֹא מַתְנִי אֶלָּא. דָּבָר שֶׁהוּא כְּאוּר בַּזֶּה וּבַזֶּה. מוּם בַּזֶּה וְאֵינוֹ מוּם בַּזֶּה. אֲבָל דָּבָר שֶׁהוּא נוֹי בַּזֶּה וּמוּם בָּזֶה. כְּגוֹן הָדָא קָרַחַת. אַף עַל גַּב דְּהוּא מוּם לֹא תַנִּיתָא. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן. חֲרֵי זָקֵן חֲרֵי נוֹי בְּאִישׁ וּמוּם בְּאִשָּׁה. וְלֹא תַנִּינָן. יֶתֶר עֲלֵיהֶן בָּאִשָּׁה זָקֵן. חֲרֵי דַדִּים חֲרֵי נוֹי בְּאִשָּׁה וּמוּם בְּאִישׁ. וְלֹא תַנִּינָן. יוֹתֵר עֲלֵיהֶם בָּאִישׁ דַּדִּים.

מַתְנִיתָא בְּמוּמִין שֶׁאֵין דַּרְכָּן לְהִיוָּולֵד. אֲבָל בְּמוּמִין שֶׁדַּרְכָּן לְהִיוָּולֵד אֲפִילוּ מִשֶּׁנִּכְנְסָה לְרְשׁוּת הַבַּעַל הַבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה וְלוֹמַר. הִתְנִיתִי עִמָּהּ.

ח משנה: הָאִישׁ שֶׁנּוֹלְדוּ בּוֹ מוּמִין אֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בָּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים. בְּמוּמִין הַקְּטַנִּים אֲבָל בְּמוּמִין הַגְּדוֹלִים כּוֹפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא.

הלכה: הָאִישׁ שֶׁנּוֹלְדוּ בּוֹ מוּמִין כול׳. רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב. כֵּינִי מַתְנִיתָא. בְּשֶׁהָיוּ בּוֹ. אֲבָל נוֹלְדוּ בּוֹ כּוֹפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא. רִבִּי בָּא בַּר כַּהֲנָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יִרְמְיָה בְּכוֹפִיסַ וּבְפָפוֹ. וְאַתְיָיא דְּרַב בְּשֶׁאֵין בּוֹ. וּדְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּשֶׁנּוֹלְדוּ בּוֹ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. אַתְיָיא דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל כְּרִבִּי מֵאִיר. הֵיי דֵּין רִבִּי מֵאִיר. בְּקַדְמֵיָיא בְּאַחֲרֵיָיא. אֵין בְּקַדְמֵיָיא עַד שֶׁיִּתְּנֶה. אֵין בְּאַחֲרֵיָיא אֲפִילוּ הִתְנָה לֹא כְלוּם. אֶלָּא סָלְקַת מַתְנִיתָא כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. וְאֵילּוּ כֵן כּוֹפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא. כְּרַבָּנִין. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אִם הָיָה מוּם גָּדוֹל. כְּגוֹן סוֹמֵא בְּאַחַת מֵעֵינָיו קִיטֵּעַ בְּאַחַת מִיָּדָיו חִיגֵּר בְּאַחַת מֵרַגְלָיו מַיִּד יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. הָדָא אָמְרָה. סָלְקַת מַתְנִיתָא כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. וְאֵילּוּ שֶׁכּוֹפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא כְּרַבָּנִין.

ט משנה: וְאֵילּוּ שֶׁכּוֹפִין אוֹתָן לְהוֹצִיא מוּכֵּי שְׁחִין וּבַעַל פּוֹלִיפּוּס וְהַמְקַמֵּץ וְהַמְצָרֵף נְחוֹשֶׁת וְהַבּוֹרְסִי בֶּין שֶׁהָיוּ בָם עַד שֶׁלֹּא נִישְׂאוּ וּבֵין מִשֶּׁנִּישְׂאוּ לָמָדוּ. וְעַל כּוּלָּן אָמַר רִבִּי מֵאִיר אַף עַל פִּי שֶׁהִתְנָה עִמָּהּ יְכוֹלָה הִיא שֶׁתֹּאמַר סְבוּרָה הָיִיתִי שֶׁאֲנִי יְכוֹלָה לְקַבֵּל עֲכָשָׁיו אֵינִי יְכוֹלָה לְקַבֵּל. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים מְקַבֶּלֶת הִיא עַל כָּרְחָהּ חוּץ מִמּוּכֵּה שְׁחִין מִפְּנֵי שֶׁמְּמִיקַּתּוּ. מַעֲשֶׂה בְצִידוֹן בְּבוֹרְסִי אֶחָד שֶׁמֵּת וְהָיָה לוֹ אַח בּוֹרְסִי אָמְרוּ חֲכָמִים יְכוֹלָה הִיא שֶׁתֹּאמַר לְאָחִיךָ הָיִיתִי יְכוֹלָה לְקַבֵּל וְלָךְ אֵינִי יְכוֹלָה לְקַבֵּל.

הלכה: אֵילּוּ שֶׁכּוֹפִין אוֹתָן לְהוֹצִיא מוּכֵּי שְׁחִין כול׳. הַמְקַמֵּץ. זֶה הַמְקַמֵּץ צוֹאָה. וְיֵשׁ אוֹמְרִים. זֶה הַבּוֹרְסִי. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. מַתְנִיתָא אָמְרָה. זֶה הַמְקַמֵּץ צוֹאָה. דְּתַנִּינָן וְהַמְקַמֵּץ הַבּוֹרְסִי. וְצוֹרֵף נְחוֹשֶׁת. שְׁמוּאֵל אָמַר. מַתִּיךְ נְחוֹשֶׁת מֵעִיקָּרוֹ.

תַּנֵּי. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. פָּגַע בִּי זָקֵן אֶחָד מוּכֵּה שְׁחִין מִצִּיפּוֹרִין. אָמַר לִי. עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה מִינֵי שְׁחִין הֵן וְאֵין לְךָ קָשֶׁה מִכּוּלָּם וְשֶׁהָאִשָּׁה רָעָה לוֹ אֶלָּא רְאֵתָן. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. וּבוֹ לָקָה פַּרְעֹה הָרָשָׁע. הָדָא הוּא דִכְתִיב וַיִּנַּע יי אֶת פַּרְעֹה נְגָעִים גְּדוֹלִים וְאֶת בֵּיתוֹ וּגו׳. אָמַר רִבִּי בֶּרֶכְיָה. עַל דֶּטָלְמֶסֶן לְמַגַּע בְּסֹמָה דְמַטְרוֹנָה. אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים מִינֵי אֲרָזִים הֵן וּמִכּוּלָּן לֹא פֵּירֵשׁ הַכָּתוּב אֶלָּא שֶׁבַע בִּלְבַד. הָדָא הוּא דִכְתִיב אֶתַּן בַּמִּדְבָּר אֶרֶז שִׁטָּה וַהֲדַס וְעֵץ שֶׁמֶן אָשִׂים בָּעֲרָבָה בְּרוֹשׁ תִּדְהָר וּתְאַשּׁוּר יַחְדָּיו. בְּרוֹשׁ בַּרְתָּא. תִּדְהָר אִדְרָא. וּתְאַשּׁוּר פִּיקְסִינָה. הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן. אַלּוֹנִים עַרְמוֹנִים אַלְמוּגִים. אַלּוֹנִים בְּלוּטִים. עַרְמוֹנִים דּוּלְבֵי. אַלְמוּגִים אֲלוּוִים.

פרק ח

א משנה: הָאִשָּׁה שֶׁנָּפְלוּ לָהּ נְכָסִים עַד שֶׁלֹּא תִתְאָרֵס מוֹדִים בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל שֶׁאִם מוֹכֶרֶת וְנוֹתֶנֶת קַיָּים. נָפְלוּ לָהּ מִשֶּׁנִּתְאָרְסָה בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים תִּמְכּוֹר וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים לֹא תִמְכּוֹר. אֵילּוּ וְאֵילּוּ מוֹדִין שֶׁאִם מָכְרָה וְנָתְנָה קַיָּים. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה. אָמְרוּ לִפְנֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל. הוֹאִיל וְזָכָה בָּאִשָּׁה לֹא יִזְכֶּה בַּנְּכָסִים. אָמַר לָהֶם עַל הַחֲדָשִׁים אָנוּ בוֹשִׁין אֶלָּא שֶׁאַתֶּם מְגַלְגְּלִין עָלֵינוּ אֶת הַיְשָׁנִים.

הלכה: הָאִשָּׁה שֶׁנָּפְלוּ לָהּ נְכָסִים כול׳. כֵּינִי מַתְנִיתָא. עַד שֶׁלֹּא נִתְאָרְסָה. מַה בֵּין עַד שֶׁלֹּא נִתְאָרְסָה מַה בֵּין מִשֶּׁנִּתְאָרְסָה. עַד שֶׁלֹּא נִתְאָרְסָה לִזְכוּתָהּ נָפְלוּ. מִשֶּׁנִּתְאָרְסָה לִזְכוּתָהּ וְלִזְכוּתוֹ נָפְלוּ.

רִבִּי פִּינְחָס בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. וְלָמָּה לֹא תַנִּיתָהּ מִקּוֹלֵי בֵית שַׁמַּי וּמֵחוּמְרֵי בֵית הִלֵּל. אָמַר לֵיהּ. לָא אַתְינָן מִיתְנֵי אֶלָּא דָּבָר חָמוּר מִשְּׁנֵי צְדָדִין וְקַל מִשְּׁנֵי

צָדָדִין. בְּרֹם הָכָא חוֹמֶר הוּא מִצַּד אֶחָד וְקַל מִצַּד אֶחָד. וְהָא תַּנִּינָן. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִין. הֶבְקֵר לָעֲנִיִּים. חֲרֵי הוּא קַל לָעֲנִיִּים וְחוֹמֶר הוּא לְבַעַל הַבַּיִת. וְתַנִּיתָה. אָמַר לֵיהּ. קַל הוּא לָעֲנִיִּים וְאֵינוֹ חוֹמֶר לְבַעַל הַבַּיִת. קַל הוּא לְבַעַל הַבַּיִת וְאֵינוֹ חוֹמֶר לָעֲנִיִּים. אָמַר לֵיהּ. קַל הוּא לְבַעַל הַבַּיִת וְאֵינוֹ חוֹמֶר לָעֲנִיִּים. שֶׁאַדַּיִין לֹא זָכוּ בוֹ. וֶאֱמוֹר אוּף הָכָא. קַל הוּא לָאִשָּׁה וְאֵינוֹ חוֹמֶר לְבַעַל. שֶׁאַדַּיִין לֹא זָכָה בָהּ. אָמַר לֵיהּ. מִכֵּיוָן שֶׁקִּידְּשָׁהּ לִזְכוּתָהּ וְלִזְכוּתוֹ נָפְלוּ.

אָמַר רִבִּי יוּדָא. אָמְרוּ לִפְנֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל. הוֹאִיל וְהָאֲרוּסָה אִשְׁתּוֹ הִיא וְהַנִּשּׂוּאָה אִשְׁתּוֹ הִיא. מַה זֶּה מִכְרָהּ בָּטֵל אַף זֶה מִכְרָהּ בָּטֵל. אָמַר לָהֶן בַּחֲדָשִׁים אָנוּ בוֹשִׁים אֶלָּא שֶׁאַתֶּם מְגַלְגְּלִין חֲדָשִׁים עַל הַיְשָׁנִים. אֵילּוּ הֵן חֲדָשִׁים. מִשֶּׁנִּישֵּׂאת. וְאֵילּוּ הֵן יְשָׁנִים. עַד שֶׁלֹּא נִישֵּׂאת וְנִישֵּׂאת.

ב משנה: נָפְלוּ לָהּ נְכָסִים מִשֶּׁנִּשֵּׂאת אֵילּוּ וְאֵילּוּ מוֹדִין שֶׁאִם מָכְרָה וְנָתְנָה הַבַּעַל מוֹצִיא מִיַּד הַלָּקוּחוֹת. עַד שֶׁלֹּא נִשֵּׂאת וְנִשֵּׂאת רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִם מָכְרָה וְנָתְנָה קַיָּים. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה בֶּן עֲקִיבָה אָמְרוּ לִפְנֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל הוֹאִיל וְזָכָה בָּאִשָּׁה לֹא זָכָה בַּנְּכָסִים. אָמַר לָהֶן עַל הַחֲדָשִׁים אָנוּ בוֹשִׁים אֶלָּא שֶׁאַתֶּם מְגַלְגְּלִין עָלֵינוּ אֶת הַיְשָׁנִים.

הלכה: נָפְלוּ לָהּ מִשֶּׁנִּישֵּׂאת כול׳. אֲנַן תַּנִּינָן. מוֹכֶרֶת וְנוֹתֶנֶת וְקַיָּים. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. לֹא תִמְכּוֹר וְלֹא תִתֵּן. וְאִם מָכְרָה וְנָתְנָה קַיָּים. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה בֶּן עֲקִיבָה. לֹא כֵן הֵשִׁיבָן רַבָּן גַּמְלִיאֵל. אֶלָּא כֵּן הֵשִׁיבָן. לֹא. אִם אָמַרְתֶּם בָּאֲרוּסָה שֶׁאֵינוֹ זַכַּאי לֹא בִמְצִיאָתָהּ וְלֹא בְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וְלֹא בְהֵפֵר נְדָרֶיהָ. תֹּאמַר בִּנְשׂוּאָה שֶׁהוּא זַכַּאי בִּמְצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּבְהֵפֵר נְדָרֶיהָ. אָמְרוּ לוֹ. חֲרֵי עַד שֶׁלֹּא נִשֵּׂאת וְנִשֵּׂאת תּוֹכִיחַ. שֶׁהוּא זַכַּאי בִּמְצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּבְהֵפֵר נְדָרֶיהָ. וְאַתְּ מוֹדֶה לָנוּ שֶׁלֹּא תִמְכּוֹר וְלֹא תִתֵּן. אָמַר לָהֶן. כָּךְ אֲנִי מוֹדֶה לָכֶם שֶׁלֹּא תִמְכּוֹר וְלֹא תִתֵּן וְאִם מָכְרָה וְנָתְנָה מִכְרָהּ קַיָּים. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי אִמִּי. אָמַר. לֹא רַבָּן גַּמְלִיאֵל יְחִידִי הוּא. לֹא סָמְכוֹן עֲלוֹי. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לֵיהּ וּפְלִיג עֲלוֹי. רַבּוֹתֵינוּ חָזְרוּ נִמְנוּ וְהוֹרוּ בִנְכָסִים שֶׁנָּפְלוּ לָהּ עַד שֶׁלֹּא נִישֵּׂאת שֶׁלֹּא תִמְכּוֹר וְשֶׁלֹּא תִתֵּן. וְאִם מָכְרָה וְנָתְנָה מִכְרָהּ בָּטֵל. פְּלִיגָא עֲלוֹי מִכְרָהּ בָּטֵל. מְסַיְיעָא לֵיהּ רַבּוֹתֵינוּ חָזְרוּ הוֹרוּ וְנִמְנוּ. שֶׁעַד שֶׁלֹּא נִמְנוּ לֹא הָיוּ חוֹלְקִין עֲלוֹי.

ג משנה: רִבִּי שִׁמְעוֹן חוֹלֵק בֵּין נְכָסִים לִנְכָסִים. נְכָסִים הַיְדוּעִים לַבַּעַל לֹא תִמְכּוֹר וְאִם מָכְרָה וְנָתְנָה בָּטֵל. וְשֶׁאֵינָן יְדוּעִים לַבַּעַל לֹא תִמְכּוֹר וְאִם מָכְרָה וְנָתְנָה קַיָּים.

הלכה: רִבִּי שִׁמְעוֹן חוֹלֵק בֵּין נְכָסִין לִנְכָסִין כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. נְכָסִים הַיְדוּעִין לַבַּעַל. אֵילּוּ הַקַּרְקָעוֹת. וְשֶׁאֵינָן יְדוּעִין לַבַּעַל. אֵילּוּ מְטַלְטְלִין. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָא אָמַר. נְכָסִים הַיְדוּעִין לַבַּעַל. אֵלּוּ שֶׁנָּפְלוּ לָהּ בִּרְשׁוּת הַבַּעַל. וְשֶׁאֵינָם יְדוּעִים לַבַּעַל. אֵילּוּ שֶׁנָּפְלוּ לָהּ וּבַעֲלָהּ נָתוּן בִּמְדִינַת הַיָּם. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. אֵילּוּ הֵן נְכָסִים שֶׁאֵינָן יְדוּעִין לַבַּעַל. אֵילּוּ שֶׁנָּפְלוּ לָהּ וּבַעֲלָהּ נָתוּן בִּמְדִינַת הַיָּם.

ד משנה: נָפְלוּ לָהּ כְּסָפִים יִלָּקַח בָּהֶן קַרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פֵּירוֹת. פֵּירוֹת הַתְּלוּשִׁין מִן הַקַּרְקַע יִלָּקַח בָּהֶן קַרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פֵּירוֹת. פֵּירוֹת הַמְחוּבָּרִין אָמַר רִבִּי מֵאִיר שָׁמִין אוֹתָן כַּמָּה הֵן יָפִין בַּפֵּירוֹת וְכַמָּה הֵן יָפִין בְּלֹא פֵּירוֹת וּמוֹתָר יִלָּקַח בָּהֶן קַרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פֵּירוֹת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים הַמְחוּבָּרִין לַקַּרְקַע שֶׁלּוֹ וְהַתְּלוּשִׁין מִן הַקַּרְקַע שֶׁלָּהּ וְיִלָּקַח בָּהֶן קַרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פֵּירוֹת.

הלכה: נָפְלוּ לָהּ כְּסָפִים יִלָּקַח בָּהֶן קַרְקַע כול׳. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא. דְּרִבִּי מֵאִיר עֲבַד מְחוּבָּרִין כִּתְלוּשִׁין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְלֹא שְׁמִיעַ דָּמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. לֹא אָמַר רִבִּי מֵאִיר אֶלָּא בְּקָמָה הָעוֹמֶדֶת לְהִיקָּצֵר וּגְפָנִים עוֹמְדוֹת לְהִיבָּצֵר. הָא שַׁחַת לֹא. בְּרֹם הָכָא אֲפִילּוּ שַׁחַת. רִבִּי יִרְמְיָה בְעָא. מִחְלְפָא שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר. תַּמָּן לָא עֲבַד מְחוּבָּרִין כִּתְלוּשִׁין וְהָכָא עֲבַד מְחוּבָּרִין כִּתְלוּשִׁין. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא דְּרִבִּי מֵאִיר עֲבַד מְחוּבָּרִין כִּתְלוּשִׁין. אֶלָּא אִם אַתָּה רוֹאֶה קָמָה קְצוּרָה אַתְּ מְיַיפֶּה כוֹחָהּ שֶׁל אִשָּׁה. שֶׁדֶּה שֶׁלֹּא נִזְרְעָה אַתְּ מְיַיפֶּה כוֹחוֹ שֶׁלְּאִישׁ. מִסְפָּק שָׁמִין אוֹתָהּ כְּמָה הָיְתָה יָפָה עַד שֶׁלֹּא נִזְרְעָה וְכַמָּה הִיא יָפָה מִשֶּׁנִּזְרְעָה. עַד שֶׁלֹּא נִזְרְעָה הִיא טָבָה תְּרֵין דֵּינָרִין. מִשֶּׁנִּזְרְעָה הִיא יָפָה חַד דִּינָר. אוֹתוֹ הַדִּינָר יִלָּקַח בּוֹ קַרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פֵּירוֹת.

ה משנה: רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מָקוֹם שֶׁייְפֶּה כוֹחוֹ בִּכְנִיסָתָהּ הוֹרֵע כוֹחוֹ בִּיצִיאָתָהּ מָקוֹם שֶׁהוֹרֵע כוֹחוֹ בִּכְנִיסָתָהּ יְיַפֶּה כוֹחוֹ בִּיצִיאָתָהּ. הַמְחוּבָּרִין לַקַּרְקַע בִּכְנִיסָתָהּ שֶׁלּוֹ וּבִיצִיאָתָהּ שֶׁלָּהּ וְהַתְּלוּשִׁין מִן הַקַּרְקַע בִּכְנִיסָתָהּ שֶׁלָּהּ וּבִיצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ.

הלכה: רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מָקוֹם שֶׁייְפֶּה כוֹחוֹ כול׳. אַתְּ אָמַר. בִּכְנִיסָתָהּ שֶׁלֹּא מָכְרָה אוֹתָן אֵינָן מְכוּרִין. נְתָנָתָן לָאָרִיס הוּא מִשְׁתַּפֵּה מִמֶּנּוּ. עָשָׂת אוֹתָן בִּכּוּרִין. תַּפְלוּגְתָּא דְּרִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דְּאִתְפַּלְגּוֹן. וְשָׁמַחְתָּ בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לְךָ יי אֱלֹהֶיךָ וּלְבֵיתֶךָ. מִלַּמֵּד שֶׁאָדָם מֵבִיא בִּיכּוּרִים מִנִּיכְסֵי אִשְׁתּוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. לְאַחַר מִיתָה. הָא בְחַיִּים לֹא. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא שַׁנְיָיא. הִיא בְחַיִּים הִיא לְאַחַר מִיתָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּדַעְתֵּיהּ. דְּאָמַר אֵין אָדָם יוֹרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ מִדִּבַּר תּוֹרָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לֹא קִידְּשׁוּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן קִידְּשׁוּ וּפָקְעַת מִינַּיְיהוּ קִדּוּשָׁתָן.

ו משנה: נִפְלוּ לָהּ עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת זְקֵנִים יִמָּכְרוּ וְיִלָּקַח בָּהֶן קַרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פֵּירוֹת. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לֹא תִמָּכוֹר מִפְּנֵי שֶׁהֵן שׁוֹבַח בֵּית אָבִיהָ.

הלכה: נִפְלוּ לָהּ עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת כול׳. מַתְנִיתָא בְּשֶׁאֵינָן עוֹשִׂין כְּדֵי טְפֵילָתָן. אֲבָל אִם הָיוּ עוֹשִׂין כְּדֵי טְפֵילָתָן לֹא תִמָּכוֹר. שֶׁאַדַּיִין כְּבוֹד בֵּית אָבִיהָ קַיָים.

ז משנה: נִפְלוּ לָהּ זֵיתִים וּגְפָנִים זְקֵנִים יִמָּכְרוּ לְעֵצִים וְיִלָּקַח בָּהֶן קַרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פֵּירוֹת. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא תִמָּכוֹר מִפְּנֵי שֶׁהֵן שׁוֹבַח בֵּית אָבִיהָ.

הלכה: נִפְלוּ לָהּ זֵיתִים וּגְפָנִים כול׳. רַב אָבוּן בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּתַמָּן. מַתְנִיתָא בְּשֶׁנָּפְלוּ לָהּ זֵיתִים וְלֹא קַרְקָעָן. גְּפָנִים וְלֹא קַרְקָעָן. אֲבָל אִם נָפְלוּ לָהּ זֵיתִים וְקַרְקָעָן גְּפָנִים וְקַרְקָעָן לֹא תִקּוֹץ. שֶׁאַדַּיִין שׁוֹבַח בֵּית אָבִיהָ קַיָים. וְרַבָּנִין דְּהָכָא אָמְרִין. אֲפִילּוּ נָפְלוּ לָהּ זֵיתִים וְקַרְקָעָן גְּפָנִים וְקַרְקָעָן. לֹא דְמֵי בֵּית זַיְתָא דְּנָפְלוּ וְלֹא דְמֵי בֵּית כָּרְמָא דְּנָפְלוּ. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרַבָּנִין דְּתַמָּן. כַּרְמָא אֲנִי מוֹכֵר לָךְ. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ גְּפָנִים הֲרֵי זֶה מָכוּר. שֶׁלֹּא מָכַר לוֹ אֶלָּא שְׁמוֹ. פַּרְדֵּיסָא אֲנִי מוֹכֵר לָךְ. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ אִילָנוֹת הֲרֵי זֶה מָכוּר. שֶׁלֹּא מָכַר לוֹ אֶלָּא שְׁמָן.

ח משנה: הַמּוֹצִיא יְצִיאוֹת עַל נִיכְסֵי אִשְׁתּוֹ הוֹצִיא הַרְבֵּה וְאָכַל קִמְעָא קִמְעָא וְאָכַל הַרְבֵּה מַה שֶׁהוֹצִיא הוֹצִיא וּמַה שֶׁאָכַל אָכַל. הוֹצִיא וְלֹא אָכַל יִשְׁבַּע כַּמָּה הוֹצִיא וְיִטּוֹל.

הלכה: הַמּוֹצִיא יְצִיאוֹת עַל נִיכְסֵי אִשְׁתּוֹ כול׳. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב חִיָּיה בַּר אַשִׁי. אֲפִילּוּ לֹא אָכַל אֶלָּא מְלֹא חוֹתְלָה. אַסִּי אָמַר. וְהוּא שֶׁתְּהֵא הוֹצָאָה יְתֵירָה עַל הַשְׁבָּח. אֲבָל אִם הַשְׁבָּח יֶתֶר עַל הַהוֹצָאָה נוֹתֵן לוֹ אֶת הַשְׁבָּח. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל אַסִּי. וְכוּלְּהוֹן שָׁמִין לָהּ בְּעֵדִים. מַתְנִיתָא פְלִיגָא בִּנְטִיעָה. מָאן דָּמַר אַסִּי בִּבְנְיָין. מַתְנִיתָא פְלִיגָא בִּנְטִיעָה. עַל כֵּן אָמַר רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב חִיָּיה בַּר אַשִׁי. אֲפִילּוּ לֹא אָכַל אֶלָּא מְלֹא חוֹתְלָה. אָמַר לֵיהּ. כָּאן בְּשֶׁאָכַל. כָּאן בְּשֶׁלֹּא אָכַל.

ט משנה: שׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁנָּפְלוּ לָהּ נְכָסִים מוֹדִין בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל שֶׁאִם מוֹכֶרֶת וְנוֹתֶנֶת קַיָים. מֵתָה מַה יֵּעָשֶׂה בִכְתוּבָּתָהּ וּבִנְכָסִים הַנִּכְנָסִין וְהַיּוֹצְאִין עִמָּהּ. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים יַחֲלוֹקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים נְכָסִים בְּחֶזְקָתָן וּכְתוּבָּה בְּחֶזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל וּנְכָסִים הַנִּכְנָסִין וְהַיּוֹצְאִין עִמָּהּ בְּחֶזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאָב.

הלכה: שׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁנָּפְלוּ לָהּ נְכָסִים כול׳. הָכָא אַתְּ מַר. מוֹכֶרֶת וְנוֹתֶנֶת וְקַיָים. וְהָכָא אַתְּ מַר. יַחֲלוֹקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. אֵין דְּאַתְּ אָמַר מוֹכֶרֶת וְנוֹתֶנֶת וְקַיָים. בְּשֶׁנָּפְלוּ לָהּ עַד שֶׁלֹּא נַעֲשֵׂית שׁוֹמֶרֶת יָבָם. וְהֵן דְּאַתְּ אָמַר. יַחֲלוֹקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב. בְּשֶׁנָּפְלוּ לָהּ מִשֶּׁנַּעֲשֵׂית שׁוֹמֶרֶת יָבָם. וְנָפְלוּ לָהּ עַד שֶׁנַּעֲשֵׂית שׁוֹמֶרֶת יָבָם וְעָשׂוּ פֵּירוֹת מִשֶּׁנַּעֲשֵׂית שׁוֹמֶרֶת יָבָם כְּמוֹ שֶׁנָּפְלוּ לָהּ מִשֶּׁנַּעֲשֵׂית שׁוֹמֶרֶת יָבָם. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. הָהֵן יָבָם דְּהָכָא צְרִיכָא לְבֵית שַׁמַּי. כְּבַעַל הוּא אוֹ אֵינוֹ כְבַעַל. אִם הוּא כְּבַעַל יוֹרֵשׁ אֶת הַכֹּל. אִם אֵינוֹ כְבַעַל לֹא יוֹרֵשׁ כְּלוּם. מִסְפֵּק יַחֲלוֹקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב. דְּבֵית הִלֵּל פְּשִׁיטָא לוֹן שֶׁהוּא כְבַעַל וְיוֹרֵשׁ אֶת הַכֹּל. שֶׁכֵּן אֲפִילּוּ אָח אֵין לוֹ עָלֶיהָ אֶלָּא אֲכִילַת פֵּירוֹת בִּלְבַד.

תַּנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. יוֹרְשֶׁיהָ הַיּוֹרְשִׁין כְּתוּבָּתָהּ חַייָבִין בִּקְבוּרָתָהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אִי לָאו דְּתַנִּינְתָּהּ רִבִּי הוֹשַׁעְיָה הֲוָוֹת צְרִיכָא לָן מֵאַחַר שֶׁאֵין לָהּ כְּתוּבָּה אֵין לָהּ קְבוּרָה. וְקַשְׁיָא. אִילּוּ אִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ כְּתוּבָּה שֶׁמָּא אֵין לָהּ קְבוּרָה. אִשָּׁה אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לָהּ כְּתוּבָּה יֵשׁ לָהּ קְבוּרָה. בְּרָם הָכָא. אִם יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה יֵשׁ לָהּ קְבוּרָה. וְאִם אֵין לָהּ כְּתוּבָּה אֵין לָהּ קְבוּרָה.

י משנה: הִנִּיחַ לוֹ אָחִיו מָעוֹת יִלָּקַח בָּהֶן קַרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פֵּירוֹת. פֵּירוֹת הַתְּלוּשִׁין מִן הַקַּרְקַע יִלָּקַח בָּהֶן קַרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פֵּירוֹת. פֵּירוֹת הַמְחוּבָּרִין בַּקַּרְקַע אָמַר רִבִּי מֵאִיר שָׁמִין אוֹתָן כַּמָּה הֵן יָפִין בַּפֵּירוֹת וְכַמָּה הֵן יָפִין בְּלֹא פֵּירוֹת וְהַמּוֹתָר יִלָּקַח בָּהֶן קַרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פֵּירוֹת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים הַמְחוּבָּרִין לַקַּרְקַע שֶׁלּוֹ וְהַתְּלוּשִׁין מִן הַקַּרְקַע כָּל הַקּוֹדֵם זָכָה בָהֶן. קָדַם הוּא זָכָה קָדְמָה הִיא יִלָּקַח בָּהֶן קַרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פֵּירוֹת. כְּנָסָהּ הֲרֵי הִיא כְאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר וּבִלְבַד שֶׁתְּהֵא כְתוּבָּתָהּ עַל נִכְסֵי בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן.

הלכה: הִנִּיחַ אָחִיו מָעוֹת כול׳. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לָכֵן צְרִיכָא בְּמוּפְקָדִים אֲצָלוֹ. שֶׁלֹּא תֹאמַר. הוֹאִיל וַאֲנִי הוּא הַיּוֹרֵשׁ שֶׁלִּי הֵן.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לֵית כָּאן שֶׁלּוֹ אֶלָּא. לְהַיי דָּא מִילְּא שֶׁאִם קָדַם הַיּוֹרֵשׁ וְתָפַס מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. אַף בְּבַעַל חוֹב כֵּן. לֹא כֵן תַּנֵּי. יוֹרֵשׁ וּבַעַל חוֹב שֶׁקָּדַם אֶחָד מֵהֶן וְתָפַס מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. אָמַר רִבִּי אֶחָא בַּר עוּלָּא. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הִקְדִּישׁ תִּשְׁעִים מָנֶה וְהָיָה חוֹבוֹ מֵאָה מָנֶה מוֹסִיף עוֹד דֵּינָר וּפוֹדֶה נְכָסִים הַלָּלוּ. וְלֹא סוֹף דָּבָר דֵּינָר אֶלָּא אֲפִילּוּ כָּל שֶׁהוּא. שֶׁלֹּא יְהֵא הֶקְדֵּשׁ נִרְאֶה יוֹצֵא בְלֹא פִדְיוֹן. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מוֹעֲלִין מְעִילָה גְמוּרָה. וְקַשְׁיָא. אִם מוֹעֲלִין בָּהּ מְעִילָה גְמוּרָה יְהֵא נִפְדֶּה בְּשָׁווֹה. אִם אֵינוֹ נִפְדֶּה בְּשָׁווֹה לֹא יִמְעֲלוּ בוֹ מְעִילָה גְמוּרָה. מַה אֲנָן קַייָמִין. אִם בְּמִחוּבָּר לְקַרְקַע. וְכִי יֵשׁ מְעִילָה בַּקַּרְקַע. אֶלָּא כֵן אֲנָן קַייָמִין בְּקָמָה. מֵאַחַר שֶׁאִלּוּ עָבַר הַגִּזְבָּר וְתָפַס [אֵין] מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. הוּא גִּיזְבָּר הוּא יוֹרֵשׁ. מַה גִּיזְבָּר עָבַר הַגִּיזְבָּר וְתָפַס אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. אַף יוֹרֵשׁ עָבַר הַיּוֹרֵשׁ וְתָפַס אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. רִבִּי שְׁמוּאֵל רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אַף בְּשׁוֹר כֵּן. אִית לָךְ מֵימַר. שׁוֹר קַרְקַע. רִבִּי תַּנְחוּם בַּר מָרִי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי. שׁוֹר עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּהֶקְדֵּשׁ שֶׁהִזִּיל. הָכָא אַתְּ אָמַר. מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. וָכָא אַתְּ אָמַר. אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. לְפִי שֶׁהֵירְעָתָה כוֹחָהּ שֶׁלֹּאשָׁה שֶׁלֹּא תְהֵא

כְּתוּבָּתָהּ אֶלָּא עַל נִיכְסֵי בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן יֵיפִיתָהּ כּוֹחָהּ בַּדָּבָר הַזֶּה שֶׁאִם קָדַם הַיּוֹרֵשׁ וְתָפַשׂ מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. וְתַנֵּי כֵן. אֵילָנוֹת וּקְצָצוֹת וְקִינִּים וּנְעָרִים מוֹצִיאִין מִיָּדָן.

יא משנה: לֹא יֹאמַר לָהּ הֲרֵי כְּתוּבָּתֵיךְ מוּנַּחַת עַל הַשּׁוּלְחָן אֶלָּא כָּל נְכָסַי אַחֲרָאִין לִכְתוּבָּתֵיךְ. גֵּירְשָׁהּ אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. הֶחֱזִירָהּ הֲרֵי הִיא כְּכָל הַנָּשִׁים וְיֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה.

הלכה: לֹא יֹאמַר לָהּ הֲרֵי כְּתוּבָּתֵיךְ כול׳. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. כּוֹנֵס וּמְגָרֵשׁ וּמַחֲזִיר וְהִיא שׁוֹבֶרֶת לָהּ כְּתוּבָּתָהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. לְצָדָדִין הִיא מַתְנִיתָא. אוֹ שׁוֹבֶרֶת לוֹ כְּתוּבָּתָהּ. רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רַב הַמְנוּנָא. כְּנָסָהּ וְגֵירְשָׁהּ וְהֶחֱזִירָהּ. אִם חִידֵּשׁ לָהּ כְּתוּבָּה כְּתוּבָּתָהּ עַל נְכָסָיו. וְאִם לָאו כְּתוּבָּתָהּ עַל נִיכְסֵי בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. הַמְגָרֵשׁ אֶת הָאִשָּׁה וְהֶחֱזִירָהּ עַל מְנָת כְּתוּבָּתָהּ הָרִאשׁוֹנָה הֶחֱזִירָהּ. סוֹף דָּבָר עַד שֶׁיִּכְנוֹס וְיגָרֵשׁ וְיַחֲזִיר. דְּרָבָא אָתָא מֵימַר לָךְ. אֲפִילּוּ כְּנָסָהּ וְגֵירְשָׁהּ וְהֶחֱזִירָהּ. אִם חִידֵּשׁ לָהּ כְּתוּבָּה כְּתוּבָּתָהּ עַל נְכָסָיו. וְאִם לָאו כְּתוּבָּתָהּ עַל נִיכְסֵי בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן. רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רַב הַמְנוּנָא. אֲרוּסָה שֶׁמֵּתָה אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. שֶׁלֹּא הוּתְרָה לְהִינָּשֵׂא לַשּׁוּק. שֶׁלֹּא תֹאמַר. יֵעָשֶׂה כְמִי שֶׁגֵּירַשׁ וְיהֵא לָהּ כְּתוּבָּה. לְפוּם כֵּן צָרִיךְ מֵימַר אֵין לָהּ כְּתוּבָּה.

בָּרִאשׁוֹנָה הָיְתָה מוּנַּחַת כְּתוּבָּתָהּ אֶצֶל אֲבוֹתֶיהָ וְהָיְתָה קַלָּה בְעֵינָיו לְגָרְשָׁהּ. וְחָזְרוּ וְהִתְקִינוּ שֶׁתְּהֵא כְּתוּבָּתָהּ אֶצֶל בַּעֲלָהּ. אַף עַל פִּי כֵן הָיְתָה קַלָּה בְעֵינָיו לְגָרְשָׁהּ. וְחָזְרוּ וְהִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא אָדָם לוֹקֵחַ בִּכְתוּבַּת אִשְׁתּוֹ כּוֹסוֹת וּקְעָרוֹת וְתַמְחוּיִים. הָדָא הִיא דְתַנִּינָן. לֹא יֹאמַר לָהּ הֲרֵי כְתוּבָּתֵיךְ מוּנַּחַת עַל הַשּׁוּלְחָן. אֶלָּא כָּל נְכָסָיו אַחֲרָאִין לִכְתוּבָּתָהּ. חָזְרוּ וְהִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא אָדָם נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בִּכְתוּבַּת אִשְׁתּוֹ. שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁאָדָם נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בִּכְתוּבַּת אִשְׁתּוֹ וְהוּא מְאַבְּדָהּ הִיא קָשָׁה בְעֵינָיו לְגָרְשָׁהּ.

וְהוּא הִתְקִין שִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח שִׁלְשָׁה דְבָרִים. שֶׁיְּהֵא אָדָם נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בִּכְתוּבַּת אִשְׁתּוֹ. וְשֶׁיְּהוּ הַתִּינוֹקוֹת הוֹלְכִין לְבֵית הַסֵּפֶר. וְהוּא הִתְקִין טוּמְאָה לִכְלֵי זְכוּכִית. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי זְעִירָא רִבִּי אָבוּנָא בְשֵׁם רַב יִרְמְיָה. יוֹסֵי בֶּן יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרֵידָה וְיוֹסֵי בֶּן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלֵם גָּזְרוּ טוּמְאָה עַל אֶרֶץ הַעַמִּים וְעַל כְּלֵי זְכוּכִית. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר. רִבִּי יְהוּדָה בַּר טַבַּי. רִבִּי יוֹנָה אָמַר. יְהוּדָה בַּר טַבַּי וְשִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח גָּזְרוּ עַל כְּלֵי מַתָּכוֹת וְהֵלֶל וְשַׁמַּי גָּזְרוּ עַל טַהֲרַת יָדַיִם. רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי לֵוִי. כָּךְ הָיְתָה הֲלָכָה בְּיָדָם וּשְׁכָחוּהָ. וְעָמְדוּ הַשְּׁנִיִּים וְהִסְכִּימוּ עַל דַּעַת הָרִאשׁוֹנִים. לְלַמְּדָךְ. כָּל דָּבָר שֶׁבֵּית דִּין נוֹתְנִין אֶת נַפְשָׁם עָלָיו סוֹף שֶׁהוּא מִתְקַיֵּים בְּיָדָם כְּמַה שֶׁנֶּאֱמַר לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. וַאֲתְיָא כַּמָּאן דְּמַר רִבִּי מָנָא כִּי לֹא דָּבָר רֵק הוּא מִכֶּם כִּי הוּא חַיֵּיכֶם. וְאִם רֵק הוּא. מִכֶּם. לָמָּה. שֶׁאֵין אַתֶּם יְגִיעִין בּוֹ. כִּי הוּא חַיֵּיכֶם. אֵימָתַי הוּא חַיֵּיכֶם בְּשָׁעָה שֶׁאַתֶּם יְגִיעִין בּוֹ.

פרק ט

א משנה: הַכּוֹתֵב לְאִשְׁתּוֹ דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ הֲרֵי זֶה אוֹכֵל פֵּירוֹת וְאִם מֵתָה יוֹרְשָׁהּ. אִם כֵּן לָמָּה כָתַב לָהּ דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ שֶׁאִם מָכְרָה וְנָתְנָה קַיָּם. כָּתַב לָהּ דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי עָלַיִךְ וּבְפֵירוֹתַיִךְ הֲרֵי זֶה אֵינוֹ אוֹכֵל פֵּירוֹת בְּחַיֶּיהָ וְאִם מֵתָה יוֹרְשָׁהּ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם הוּא אוֹכֵל פֵּירֵי פֵּירוֹת עַד שֶׁיִּכְתּוֹב לָהּ דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ וּבְפֵירוֹתַיִךְ וּבְפֵירֵי פֵּירוֹתַיִךְ וּבְפֵירוֹתַיִךְ וּבְפֵירֵי פֵּירוֹתַיִךְ בְּחַיֶּיהָ וּבְמוֹתָהּ אֵינוֹ אוֹכֵל פֵּירוֹת בְּחַיֶּיהָ וְאִם מֵתָה אֵינוֹ יוֹרְשָׁהּ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מֵתָה יוֹרְשָׁהּ מִפְּנֵי שֶׁהִתְנָה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה וְכָל הַמַּתְנֶה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה תְּנָאוֹ בָטֵל.

הלכה: הַכּוֹתֵב לְאִשְׁתּוֹ דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ כול׳. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּיי. בְּשֶׁלֹּא כָנַס. אֲבָל אִם כָּנַס אֵין אָדָם מְאַבֵּד אֶת זְכוּתוֹ בְּלָשׁוֹן הַזֶּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. מִילְּתֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּיה. הָאוֹמֵר. יָדַיי מְסוּלָּקוֹת מִן הַשָּׂדֶה הַזּוֹ וְרַגְלַיי מְסוּלָּקוֹת מִן הַשָּׂדֶה הַזּוֹ. לֹא אָמַר וְלֹא כְלוּם. אָמַר רִבִּי אָבוּן בַּר חִיָּיה קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן שֶׁאֵין אָדָם מְאַבֵּד אֶת זְכוּתוֹ בְּלָשׁוֹן הַזֶּה. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָכַר אֶת שָׂדֵהוּ וְכָתְבָה הָרִאשׁוֹנָה לַלּוֹקֵחַ. דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי עִמָּךְ. הַשְּׁנִיָּיה מוֹצִיאָה מִיַּד הַלּוֹקֵחַ. הָא הָרִאשׁוֹנָה לֹא. אָמַר לֵיהּ. כָּל גַּרְמָהּ אָמְרָה שֶׁאֵין אָדָם מְאַבֵּד אֶת זְכוּתוֹ בְּלָשׁוֹן הַזֶּה. אֲלָּא כָּאן אֲפִילּוּ הַשְּׁנִיָּיה לֹא תּוֹצִיא מִיַּד הָרִאשׁוֹנָה. וְלָמָּה אֵין הָרִאשׁוֹנָה מוֹצִיאָה מִיַּד הַלּוֹקֵחַ. שֶׁכֵּן הִיא כּוֹתֶבֶת לוֹ. כָּל עֶרֶר שֶׁיֵּשׁ לִי בַּשָּׂדֶה זוֹ אַל יְהִי לִי עִמָּךְ כְּלוּם.

כָּתַב לָהּ וְכָתְבָתֵהּ לוֹ. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ מְאַבֵּד זְכוּתוֹ כָּךְ אִשָּׁה אֵינָהּ מְאַבֶּדֶת זְכוּתָהּ. כָּתַב לָהּ מִן הָאֵירוּסִין וּמִן הַנִּישׂוּאִין. פְּלוּגְתָּא דְּבֵית שַׁמַּי וּבֵית הִלֵּל. עַל דַּעְתּוֹן דְּבֵית שַׁמַּי תִּמְכּוֹר. עַל דַּעְתּוֹן דְּבֵית הִלֵּל לֹא תִמְכּוֹר.

רִבִּי יִרְמְיָה בְעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. כָּתַב לָהּ. דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ. וְנָפְלוּ לָהּ לְאַחַר מִיכֵּן. מָהוּ. וְיֵשׁ אָדָם מַתְנֶה עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. מִזְּכוּתוֹ אַתְּ לָמֵד חִיּוּבוֹ. אֶלָּא לֹא כָתַב לָהּ שַׁנְיָיה [הִיא] אֵין לוֹ אֲכִילַת פֵּירוֹת. הֲרֵי מִזְּכוּתוֹ אַתְּ לָמֵד חִיּוּבוֹ. רִבִּי לֵוִי בַּר חַיְיתָא בְעָא. כָּתַב

לָו. דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ הָעַתִּידִין לִיפּוֹל לִיךְ. מָה הֵן. וְיֵשׁ אָדָם מַתְנֶה עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ בָּעוֹלָם.

מָכְרָה פֵּירוֹת מְחוּבָּרִין לְקַרְקַע. רִבִּי אָחָא אָמַר. כְּמוֹכֶרֶת פֵּירוֹת תְּלוּשִׁין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. בְּמוֹכֶרֶת אֶחָד מֵעֲשָׂרָה בַּקַּרְקַע. רִבִּי זְעוּרָא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב. הַכּוֹתֵב שָׂדֶה מַתָּנָה לְאִשְׁתּוֹ אֵינָהּ מוֹכֶרֶת פֵּירוֹת. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. אֵילּוּ הֵן פֵּירֵי פֵּירוֹת. מוֹכֵר פֵּירוֹת וְלוֹקֵחַ קַרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פֵּירוֹת. רִבִּי אִמִּי בָּעָא. אֵילּוּ אַחֵר כּוֹתֵב לָהּ יֵשׁ לוֹ אֲכִילַת פֵּירוֹת. הוּא שֶׁכָּתַב לָהּ לֹא כָל שֶׁכֵּן. לֹא אָמַר אֶלָּא כּוֹתֵב. אֲבָל מוֹכֵר לֹא. מַה בֵּין כּוֹתֵב מַה בֵּין מוֹכֵר. עוֹלָה הָיָה רוֹצֶה לְהַבְרִיחַ מִזּוֹנוֹת מִן הָאִשָּׁה.

נִיחָא עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוּדָה בְּשֶׁכָּתַב. דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ וּבַפֵּירוֹת. אֵין לוֹ אֲכִילַת פֵּירוֹת. אֲפִילּוּ כָתַב. דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בְּשָׂדֶה זוֹ וּבְפֵירוֹתֶיהָ. אֵין לוֹ אֲכִילַת פֵּירוֹת. נִיחָא עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבָּנִין בְּשֶׁכָּתַב. דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בְּשָׂדֶה זוֹ וּבְפֵירוֹתֶיהָ. יֵשׁ לוֹ אֲכִילַת פֵּירוֹת. אֲפִילּוּ כָתַב. דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ וּבַפֵּירוֹתֶיהָן. יֵשׁ לוֹ אֲכִילַת פֵּירוֹת. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. דָּמַר רַב זְעִירָא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב. הַכּוֹתֵב שָׂדֶה מַתָּנָה לְאִשְׁתּוֹ אֵין לוֹ אֲכִילַת פֵּירוֹת. אָמַר רִבִּי זְעוּרָא. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. וְאֵילּוּ הֵן פֵּירֵי פֵּירוֹת. מוֹכֵר פֵּירוֹת וְלוֹקֵחַ קַרְקַע וְאוֹכֵל פֵּירוֹת. מִכֵּיוָן שֶׁכָּתַב. דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ וּבַפֵּירוֹתֶיהָן. לֹא כְכוֹתֵב שָׂדֶה מַתָּנָה לְאִשְׁתּוֹ הוּא. אַתְּ אָמַר. לֹא פֵּירוֹת וְלֹא פֵּירֵי פֵּירוֹת. הֲוֵי לֹא שַׁנְיָיא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוּדָה בְּשֶׁכָּתַב. דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי עַל שָׂדֶה זוֹ וּבְפֵירוֹתֶיהָן. בְּשֶׁכָּתַב. דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ וּבַפֵּירוֹתֶיהָן. אֵין לוֹ אֲכִילַת פֵּירוֹת. וְדִכְוָותֵיהּ לְרַבָּנִן לֹא שַׁנְיָיא. בֵּין שֶׁכָּתַב. דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בִּנְכָסַיִךְ וּבַפֵּירוֹתֶיהָן. בֵּין שֶׁכָּתַב. דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בַּשָּׂדֶה זוֹ וּבְפֵירוֹתֶיהָן. יֵשׁ לוֹ אֲכִילַת פֵּירוֹת.

רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. אֲבָל לֹא לְעִנְיָין דְּבָרִים. הֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל דְּאָמַר. אִם מֻתָּה יְרוּשָׁתָהּ. אֲבָל דְּבָרִים שֶׁהִתְנָה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה. וְכָל הַמַּתְנֶה עַל הַכָּתוּב בַּתּוֹרָה תְּנָאוֹ בָטֵל. בִּתְנָאֵי גוּפוֹ. אֲבָל בִּתְנָאֵי מָמוֹן תְּנָאוֹ קַיָּים. וְזֶה תְּנַאי מָמוֹן הוּא. וְלָמָּה אָמְרוּ. תְּנָאוֹ בָטֵל. שֶׁבְּסוֹף הוּא זָכָה בָהֶן. רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּדִין הָיָה שֶׁאִם מָכְרָה וְנָתְנָה שֶׁיְּהֵא מִכְרָהּ קַיָּים. שֶׁבְּסוֹף הוּא זוֹכֶה בָהֶן. וְלָמָּה אָמְרוּ בָטֵל. שֶׁלֹּא תְהֵא אִשָּׁה מוֹכֶרֶת נְכָסִים מִשֶּׁלְבַעֲלָהּ וְאוֹמֶרֶת. שֶׁלִּי הֵן.

רִבִּי [יוֹסְטִינִי] הֲוָה לֵיהּ עוֹבָדָא וּשְׁאֵיל לְרַבָּנִין. אָמְרִין לֵיהּ. פּוֹק מִנְּכָסֶיךָ. שְׁאַל לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אֲמַר לֵיהּ. עוֹל בִּנְכָסֶיךָ. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. הֵיי לוֹן רַבָּנִין. הָא רַב הָא רִבִּי יוֹחָנָן הָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אֲמַר לֵיהּ. רַבָּנִין דְּרִבִּי יוֹסְטִינָה.

בְּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי חֲכָמִים. מֵאָה מִי יוֹרְשָׁהּ. אִלֵּין. אֲחֶיהָ יוֹרְשִׁין אוֹתָהּ.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָא. הָאַחִין שֶׁחָלְקוּ אַלְמָנָה נִיזוֹנֶת מִשֶּׁלָּהֶן. שֶׁלֹּא תֹאמַר. יֵעָשׂוּ כְּמוֹ שֶׁמָּכְרוּ וְלֹא תְהֵא נִיזוֹנֶת מִשֶּׁלָּהֶן. פְּשִׁיטָא. מָכְרוּ שֶׁלָּהֶן מָכְרוּ.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ. כְּתִיב אִם יִהְיֶה הַיּוֹבֵל לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּשָׁעָה שֶׁהַיּוֹבֵל נוֹהֵג הַנַּחֲלוֹת חוֹזְרוֹת וּבְשָׁעָה שֶׁאֵין הַיּוֹבֵל נוֹהֵג אֵין הַנַּחֲלוֹת חוֹזְרוֹת. אַדְרַבָּה. אָתָא מֵימַר לָךְ. אֲפִילּוּ בְּשָׁעָה שֶׁהַיּוֹבֵל נוֹהֵג וְהַנַּחֲלוֹת חוֹזְרוֹת יְרוּשַׁת תּוֹרָה אֵינָהּ חוֹזֶרֶת.

רִבִּי הִלֵּל בַּר פָּזִי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. מָכַר הוּא וּמֵתָה הִיא. אָמַר לוֹ. מִכְרֹה בָטֵל. לְבֵן שֶׁמָּכַר בְּחַיֵּי אָבִיו וּמֵת אָבִיו. מָכְרָה הִיא וּמֵת הוּא. אָמַר לֵיהּ. מִכְרָהּ קַיָּים. לְאָב שֶׁמָּכַר בְּחַיֵּי בְנוֹ וּמֵת בְּנוֹ. רִבִּי חִיָּיה בַּר מַרְיָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹנָה. מָכְרָה לְבַעֲלָהּ מָהוּ. אָמַר לֵיהּ. מִדְּאָמַר חִזְקִיָּה. הֲלָכָה כְּרִבִּי (יוּדָה). הָדָא אָמְרָה מִכְרָהּ מָכָר. תַּנֵּי. הָאוֹמֵר. יִינָּתְנוּ נְכָסַיי לְפְלוֹנִי. מֵת פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי. [מֵת פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי.]. מֵת הָרִאשׁוֹן יִינָּתְנוּ לַשֵּׁינִי. מֵת הַשֵּׁינִי יִינָּתְנוּ לַשְּׁלִישִׁי. מֵת הַשֵּׁינִי בְּחַיֵּי הָרִאשׁוֹן. מִכֵּיוָן שֶׁלֹּא זָכָה בָהֶן הַשֵּׁינִי לֹא זָכָה בָהֶן הַשְּׁלִישִׁי. אָמַר לֵיהּ. כְּךְ פִּירֵשׁ רִבִּי הוֹשַׁעְיָה אֲבִי הַמִּשְׁנָה. אַחֲרָיו לִפְלוֹנִי וְאַחֲרָיו לִפְלוֹנִי. אִילּוּ אָמַר. מֵת הַשְּׁלִישִׁי בְּחַיֵּי שֵׁינִי. מִכֵּיוָן שֶׁלֹּא זָכָה בָהֶן הַשֵּׁינִי לֹא זָכוּ הַיּוֹרְשִׁין יְאוּת אַשְׁכַּחַת אָמַר. אַחֲרָיו לִפְלוֹנִי אַחֲרָיו לִפְלוֹנִי. תַּנֵּי. הָרִאשׁוֹן מוֹכֵר קַרְקַע וְלוֹקֵחַ פֵּירוֹת דִּבְרֵי רִבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אֵין לוֹ אֶלָּא אֲכִילַת פֵּירוֹת בִּלְבַד. חִזְקִיָּה אָמַר. הֲלָכָה כְּרִבִּי. אָמַר רִבִּי מָנָא. מִן מַה דְּאָמַר חִזְקִיָּה. הֲלָכָה כְּרִבִּי. הָדָא אָמְרָה שֶׁאֵין נוֹתְנִין לוֹ כְּמַתָּנַת שְׂכִיב מְרַע. הָכָא אָמַר רִבִּי מָנָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. וְהָדָא אִשָּׁה מִכֵּיוָן שֶׁמְּזוֹנוֹתֶיהָ עַל בַּעֲלָהּ לֹא כְמַתָּנַת שְׂכִיב מְרַע הִיא. אָמַר לֵיהּ. מְזוֹנוֹתֶיהָ עַל בַּעֲלָהּ בְּרָאוּי לָהּ. מַאֲכָל מִשֶּׁח וּמֶלַח. וְהִיא בָּעְיָא מְזַבְּנָה וּמֵיכַל תַּרְנוּגְלִין. הָדָא אָמְרָה שֶׁאִם בִּיקֵּשׁ הָרִאשׁוֹן מְזַבְּנָה וּמֵיכַל תַּרְנוּגְלִין יְזַבֵּן. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. תַּנֵּי תַּמָּן. קְבוּרָה כִּמְזוֹנוֹתֶיהָ. כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר תַּמָּן. מוֹכֵר קַרְקַע וְלוֹקֵחַ מְזוֹנוֹת. אַף הָכָא. מוֹכֵר קַרְקַע וְלוֹקֵחַ קְבוּרָה.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְאֵילֵּין דְּכָתְבִין. אֵין מִיתַת דְּלָא בְנִין יְהֵא מִדְּלָהּ חֲזַר לְבֵית אֲבִיהָ. תְּנַאי מָמוֹן הוּא וּתְנָאוֹ קַיָּים.

ב משנה: מִי שֶׁמֵּת וְהִנִּיחַ אִשְׁתּוֹ וּבַעַל חוֹב וְיוֹרְשִׁין וְהָיָה לוֹ פִּיקָּדוֹן אוֹ מִלְוָה בְּיַד אֲחֵרִים רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר יִינָּתְנוּ לַכּוֹשֵׁל שֶׁבָּהֶן. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר אֵין מְרַחֲמִין בַּדִּין אֶלָּא יִינָּתְנוּ לַיּוֹרְשִׁין שֶׁכּוּלָּן צְרִיכִין שְׁבוּעָה וְאֵין הַיּוֹרְשִׁין צְרִיכִין שְׁבוּעָה.

הלכה: מִי שֶׁמֵּת וְהִנִּיחַ אִשָּׁה כול׳. רִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה אָמַר. לַכּוֹשֵׁל שֶׁבִּרְאָיוֹתָיו. כְּגוֹן מַלְוֶה בְעֵדִים וּמַלְוֶה בִּשְׁטָר יִינָּתְנוּ לְמַלְוֶה בְעֵדִים. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לַכּוֹשֵׁל בְּגוּפוֹ. הַגַּע עַצְמָךְ הֲוָה עָתִיר. כְּגוֹן אִילֵּין דְּבַר אַנְדְּרַאי. אָמַר רִבִּי אָחָא. לַכּוֹשֵׁל בְּגוּפוֹ וְעָנִי. כְּהָדָא. קְרִיבָתֵיהּ דְּרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא יְהָבוּ לֵיהּ מִשָּׁם

כוֹשֶׁל. אַייתֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ עַבְדּוֹי דְּרִבִּי יוּדָן נְשִׂיָּיא וַאֲפִיק מִינֵּיהּ. רִבִּי יוֹחָנָן הֲוָה מִיסְתַּמֵּיךְ עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר אַבָּא. אָמַר לֵיהּ. מַה נַעֲשֶׂה בְּאוֹתָהּ הָעֲנָיָיה. אָמַר לֵיהּ. אַייתֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ עַבְדּוֹי דְּרִבִּי יוּדָן נְשִׂיָּיא וַאֲפִיק מִינָּהּ. וְיֶפֶה נַעֲשָׂה. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. אִי נֹאמַר. רִבִּי יוֹחָנָן כְּדַעְתֵּיהּ וְרִבִּי שִׁמְעוֹן כְּדַעְתֵּיהּ. דְּאִיתְפַּלְגוֹן. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאִם טָעוּ בְּשִׁיקּוּל הַדַּעַת שֶׁאֵין מַחֲזִירִין. מִדִּבְרֵי תוֹרָה מַחֲזִירִין. מַה פְּלִיגִין. בְּטָעוּת מִשְׁנָה. שֶׁרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בְּטָעוּת מִשְׁנָה שִׁיקּוּל הַדַּעַת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. טָעוּת מִשְׁנָה דְּבַר תּוֹרָה. הֵיא טָעוּת מִשְׁנָה הִיא טָעוּת זְקֵינִים.

הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁפְּטוּרִין מִן הַשְּׁבוּעָה. זוֹ תוֹרָה וְזוֹ אֵינָהּ תּוֹרָה.

ג משנה: הִנִּיחַ פֵּירוֹת הַתְּלוּשִׁין מִן הַקַּרְקַע כָּל הַקּוֹדֶם בָּהֶן זָכָה. זָכְתָה הָאִשָּׁה יוֹתֵר מִכְּתוּבָּתָהּ וּבַעַל חוֹב יוֹתֵר עַל חוֹבוֹ. הַמּוֹתָר רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר יִינָּתְנוּ לַכּוֹשֵׁל שֶׁבָּהֶן. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר אֵין מְרַחֲמִין בַּדִּין אֶלָּא יִינָּתְנוּ לַיּוֹרְשִׁין שֶׁכּוּלָּן צְרִיכִין שְׁבוּעָה וְאֵין הַיּוֹרְשִׁין צְרִיכִין שְׁבוּעָה.

הלכה: הִנִּיחַ פֵּירוֹת תְּלוּשִׁין כול׳. רַב וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. בִּצְבוּרִין בְּסוּרְקִי. אֲבָל אִם צָבְרָן בְּבֵיתוֹ זָכָה לוֹ בֵּיתוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. וַאֲפִילּוּ צְבוּרִין בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ לֹא זָכָה לוֹ בֵּיתוֹ. דַּהֲוָה סָבַר דְּאִינּוּן דִּידֵּיהּ וְלֵית אִינּוּן דִּידֵּיהּ. וַאֲתֵי בַּעַל הַבַּיִת זָכָה בְּפֵירוֹתָיו בַּשְּׁבִיעִית. רִבִּי יִרְמְיָה סָבַר מֵימַר. מִשֶּׁיִּתְּנֵם לְתוֹךְ כֵּילָיו. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אֲפִילּוּ נְתָנָן לְתוֹךְ כֵּלָיו לֹא זָכָה בָהֶן. דַּהֲוָה סָבַר מֵימַר דְּאִינּוּן דִּידֵּיהּ וְלֵית אִינּוּן דִּידֵּיהּ.

הֵיא אַרְמָלְתָּא תְּפָסָת אַמְהָתָא. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יִצְחָק. אָמַר. תְּפָסָת תְּפָסָת. רִבִּי אִימִּי מַפֵּיק מִינָּהּ. דְּהֵיא סָבְרָה דִּידָּהּ וְלֵית אִינּוּן דִּידָּהּ. כְּהָדָא. אִילֵּין בְּנֵי שַׁמַּי דִּדְמָךְ אֲבוּהוֹן שְׁבַק לָהוֹן אֲבוּהוֹן עֵז. אָתָא מָרֵי חוֹבָה וּנְסָתָהּ. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ וְאָמַר. דִּידֵּהּ נְסַב. לֹא כֵן תַּנֵּי. יוֹרֵשׁ וּבַעַל חוֹב שֶׁקָּדַם אֶחָד מֵהֶן וְתָפַס [אֵין] מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. דַּהֲווֹן סָבְרִין דְּאִינּוּן דִּידְהוֹן וְלֵית אִינּוּן דִּידְהוֹן. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי. מוֹדֶה רִבִּי אַבָּהוּ שֶׁאִם מְכָרוּהָ אוֹ מַשְׁכְּנוּהָ אוֹ טִילְטְלוּהָ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְאַחַר כָּךְ בָּא בַּעַל חוֹב וְתָפַס מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ.

הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁפְּטוּרִין מִן הַשְּׁבוּעָה. זוֹ תוֹרָה וְזוֹ אֵינָהּ תּוֹרָה.

ד משנה: הַמּוֹשִׁיב אֶת אִשְׁתּוֹ חֶנְוָונִית אוֹ שֶׁמִּינָּהּ אֶפִּיטְרוֹפְּיָא חֲרֵי זֶה מַשְׁבִּיעָהּ כָּל זְמַן שֶׁיִּרְצֶה. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֲפִילּוּ עַל פִּילְכָּהּ וְעַל עִיסָּתָהּ.

הלכה: הַמּוֹשִׁיב אֶת אִשְׁתּוֹ חֶנְוָונִית כול׳. יְאוּת אָמַר רִבִּי לְעֶזֶר. מַה טַּעֲמוֹן דְּרַבָּנִין. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן אֵין שָׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ לְעוֹלָם. שִׁיבְּרָה אֶת הַכֵּלִים מַה אַתְּ עֲבַד לָהּ. כְּשׁוֹמֶרֶת חִנָּם אוֹ כְּשׁוֹמֶרֶת שָׂכָר. מִסְתַּבְּרָא מֵיעֲבַדִינָהּ כְּשׁוֹמֶרֶת שָׂכָר. אָמְרִין. אֲפִילּוּ כְּשׁוֹמֶרֶת חִנָּם אֵינָהּ. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן אֵין שָׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ לְעוֹלָם.

ה משנה: כָּתַב לָהּ נֶדֶר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלַיִךְ אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָהּ אֲבָל מַשְׁבִּיעַ הוּא אֶת הַיּוֹרְשִׁין וְאֶת הַבָּאִין בִּרְשׁוּתָהּ. שְׁבוּעָה אֵין לִי עָלַיִךְ וְעַל יוֹרְשַׁיִךְ וְעַל הַבָּאִין בִּרְשׁוּתֵיךְ הוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָהּ לֹא אוֹתָהּ וְלֹא אֶת יוֹרְשֶׁיהָ וְלֹא אֶת הַבָּאִין בִּרְשׁוּתָהּ אֲבָל יוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ וְאֶת יוֹרְשֶׁיהָ וְאֶת הַבָּאִין בִּרְשׁוּתָהּ.

הלכה: כָּתַב לָהּ. נֶדֶר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלַיִךְ כול׳. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵה תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. לֹא סוֹף דָּבָר בִּנְכָסִים שֶׁנִּשְׁתַּלְּטָה בָהֶן בְּחַיֵּי בַעֲלָהּ. אֶלָּא אֲפִילּוּ בִּנְכָסִין שֶׁנִּשְׁתַּלְּטָה בָהֶן לְאַחַר מִיתַת הַבַּעַל אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ.

תַּמָּן תַּנִּינָן. הַשּׁוֹכֵר פָּרָה מֵחֲבֵירוֹ וְהִשְׁאִילָהּ לְאַחֵר וּמֵתָה כְּדַרְכָּהּ יִשְׁבַּע הַשּׁוֹכֵר שֶׁמֵּתָה כְּדַרְכָּהּ וְהַשּׁוֹאֵל יְשַׁלֵּם לַשּׁוֹכֵר. רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. וְהוּא שֶׁנָּתַן לוֹ רְשׁוּת לְהַשְׁאִיל לָאֲחֵרִים. וְתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה כֵּן. אֵין הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל וְלֹא הַשּׁוֹכֵר רַשַּׁאי לְהַשְׁכִּיר וְלֹא הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׁכִּיר וְלֹא הַשּׁוֹכֵר רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל. וְלֹא מִי שֶׁהוּפְקַד אֶצְלוֹ רַשַּׁאי לְהַפְקִיד אֶצֶל אַחֵר אֶלָּא אִם כֵּן נָטְלוּ רְשׁוּת מֵהַבְּעָלִים. וְכוּלָּם שֶׁשִּׁינּוּ אֶת שְׁמוֹתֵיהֶן שֶׁלֹּא מִדַּעַת הַבְּעָלִים חַיָּבִין. וְהַשּׁוֹאֵל לֹא אֲפִילּוּ לֹא שִׁינָּה חַיָּיב. אֶלָּא בְּגִין דְּתַנֵּינָן. מַתְנֶה שׁוֹמֵר חִנָּם לִהְיוֹת פָּטוּר מִן הַשְּׁבוּעָה וְהַשּׁוֹאֵל לִהְיוֹת פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם. וְאָתָא מֵימַר לָךְ שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהִיתְנָה עִמּוֹ שֶׁהוּא פָטוּר שֶׁהוּא חַיָּיב. בִּיקֵּשׁ לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הַשּׁוֹאֵל. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. כָּתַב לָהּ. נֶדֶר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלַיִךְ. אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָהּ אֲבָל מַשְׁבִּיעַ הוּא אֶת יוֹרְשֶׁיהָ וְאֶת הַבָּאִים בִּרְשׁוּתָהּ. הָדָא אָמְרָה שֶׁאִם בִּיקְּשׁוּ לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הַשּׁוֹאֵל הוּא מַשְׁבִּיעוֹ. הָדָא יָלְפָה מִן הַהִיא וְהַהִיא יָלְפָה מִן הָדָא. הָדָא יָלְפָה מִן הַהִיא. שֶׁאִם בִּיקֵּשׁ לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הַשּׁוֹאֵל מַשְׁבִּיעוֹ. וְהַהִיא יָלְפָה מִן הָדָא. שֶׁאִם בִּיקֵּשׁ לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הָאִשָּׁה (שֶׁלֹּא) מַשְׁבִּיעָהּ. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. לָא צוֹרְכַת מֵילַף הָדָא מִן הַהִיא. וּמַה צוֹרְכָה תֵּילַף הַהִיא מִן הָדָא. כַּיי דָּמַר רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. וְהוּא שֶׁנָּתַן לוֹ רְשׁוּת לְהַשְׁאִיל. וְהָכָא. וְהוּא שֶׁנָּתַן לָהּ רְשׁוּת שֶׁיְּהוּ בָנֶיהָ אֶפִּיטְרוֹפִּים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. צָרִיךְ לְהַעֲלוֹת לוֹ שָׂכָר כָּל זְמַן שֶׁהִיא שְׁכוּרָה אֶצְלוֹ. רִבִּי זְעוּרָה שָׁאַל לְרִבִּי אַבּוּנָא. שְׁאָלוּהָ הַבְּעָלִים וָמֵתָה. אָמַר לֵיהּ. כֵּן אָנָן אָמְרִין. אֲכָלוּהָ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בַּר אָבוּן. אָכְלוּ שֶׁלָּהֶן אָכְלוּ. רִבִּי זְעוּרָה בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי יָסָא. הֵיךְ עָבְדִין עוֹבְדָא. אָמַר לֵיהּ. תְּרֵיי כָּלְקָבֵל אַרְבָּעָה וְלָא עָבְדִין עוֹבְדָא כְּסוּגְיָיא. אָמַר לֵיהּ. תְּרֵיי כָּל קָבֵל תְּרֵיי אִינּוּן. רַבִּי לָעְזָר תַּלְמִידֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּיה רוֹבָה. רִבִּי יוֹחָנָן תַּלְמִידֵיהּ דְּרִבִּי יַנַּאי.

ו משנה: נֶדֶר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי לֹא וְלֹא לְיוֹרְשַׁי וְלֹא לַבָּאִים בִּרְשׁוּתִי עָלַיִךְ וְעַל יוֹרְשַׁיִךְ וְעַל הַבָּאִין בִּרְשׁוּתֵיךְ חֲרֵי זֶה אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָהּ לֹא הוּא וְלֹא יוֹרְשִׁין וְלֹא הַבָּאִין בִּרְשׁוּתוֹ לֹא אוֹתָהּ וְלֹא אֶת יוֹרְשֶׁיהָ וְלֹא אֶת הַבָּאִים לִרְשׁוּתָהּ הָלְכָה מְקֻבָּר בַּעֲלָהּ לְבֵית אָבִיהָ אוֹ שֶׁחָזְרָה לְבֵית חָמִיהָ וְלֹא נַעֲשֵׂית אֶפִּיטְרוֹפָּא אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ. וְאִם נַעֲשֵׂית אֶפִּיטְרוֹפָּא הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ לָעָתִיד לָבוֹא וְאֵין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ לְשֶׁעָבַר.

הלכה: נֶדֶר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי וּלְיוֹרְשַׁי כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. וְהִיא שֶׁעָשָׂת אֶפִּיטְרוֹפָּא בְּחַיֵּי בַעֲלָהּ. אֲבָל אִם עָשָׂת אֶפִּיטְרוֹפָּא לְאַחַר מִיתַת הַבַּעַל אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ. דּוּ מַתְנִיתָא. לֹא עָשָׂת אֶפִּיטְרוֹפָּא אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ. אִם עָשָׂת אֶפִּיטְרוֹפָּא הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ לָעָתִיד לָבוֹא. וְאֵין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ לְשֶׁעָבַר. אֵיזֶהוּ לְשֶׁעָבַר. מִשָּׁעַת מִיתָה עַד שְׁעַת קְבוּרָה. וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אֲפִילּוּ עֲשָׂאָהּ אֶפִּטְרָפוֹס לְאַחַר מִיתַת בַּעֲלָהּ אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ. וְהָא תַנִּינָן לֹא עָשָׂתָהּ אֶפִּטְרָפוֹס אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ. אִם עָשָׂת אֶפִּיטְרוֹפָּא הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ לָעָתִיד לָבֹא וְאֵין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ לְשֶׁעָבַר. פָּתַר לָהּ עַל רֹאשָׁהּ. וְאֵין עַל רֹאשָׁהּ כְּהָדָא. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵי תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. לֹא סוֹף דָּבָר בִּנְכָסִים שֶׁנִּשְׁתַּלְּטָה בָהֶן בְּחַיֵּי בַעֲלָהּ אֶלָּא אֲפִילּוּ נְכָסִים שֶׁנִּשְׁתַּלְּטָה בָהֶן לְאַחַר מִיתַת הַבַּעַל אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ. פָּתַר לָהּ מִשָּׁעַת מִיתָה עַד שְׁעַת קְבוּרָה. דָּמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִשָּׁעַת מִיתָה עַד שְׁעַת קְבוּרָה אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ. תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא. שֶׁלֹּא תְהֵא מַנִּיחָתוֹ וְהוֹלֶכֶת לְבֵית אָבִיהָ.

ז משנה: הַפּוֹגֶמֶת כְּתוּבָּתָהּ לֹא תִיפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. עַד אֶחָד מֵעִידָהּ שֶׁהִיא פְרוּעָה לֹא תִיפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. מְנִיכְסֵי יְתוֹמִים וּמִנְּכָסִים מְשׁוּעְבָּדִין וְשֶׁלֹּא בְּפָנָיו לֹא תִיפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה.

הלכה: הַלְכָה מְקֻבָּר בַּעֲלָהּ לְבֵית אָבִיהָ כול׳. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. כְּעֵין שְׁבוּעַת תּוֹרָה יָרְדָה לָהֶן. כְּתוּבָּה הוּחְזְקָה בְּיָדָהּ לְגַבּוֹת. כְּמִי שֶׁגָּבָהּ. וְהוּא כָתוּב עִם הַשְּׁטָר שֶׁלְּמָאתַיִם פְּרוּעַ. וְהִיא אוֹמֶרֶת מְנָה. לֹא תִיפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה.

תַּנֵּי הַפּוֹגֶמֶת. לֹא הַפּוֹחֶתֶת כְּתוּבָּתָהּ. כֵּיצַד. הָיְתָה כְתוּבָּתָהּ מָאתַיִם וְהִיא אוֹמֶרֶת מְנָה. נִפְרַעַת שֶׁלֹּא בִּשְׁבוּעָה. מַה בֵּין פּוֹגֶמֶת מָה בֵּין פּוֹחֶתֶת. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. פּוֹגֶמֶת בָּא מַשָּׂא וּמַתָּן בִּנְתַיִים. פּוֹחֶתֶת לֹא בָא מַשָּׂא וּמַתָּן בִּנְתַיִים.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעָא. כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר תַּמָּן. עַד אֶחָד מֵעִידָהּ שֶׁהִיא פְרוּעָה לֹא תִיפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. וְדִכְוָותָהּ. וְעַד אֶחָד מֵעִידָהּ שֶׁהִיא פְחוּתָה לֹא תִפָּחוֹת אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. בְּשָׁעָה שֶׁעַד אֶחָד מֵעִידָהּ שֶׁהִיא פְחוּתָה בְּעַד אֶחָד מַכְחִישׁ אֶת שְׁנַיִם. וְאֵין עַד אֶחָד מַכְחִישׁ אֶת שְׁנַיִם.

תַּנֵּי. יוֹרֵשׁ שֶׁפָּגַם אָבִיו שְׁטָר חוֹבוֹ הַבֶּן גּוֹבֶה שֶׁלֹּא בִּשְׁבוּעָה. בְּזֶה יָפֶה כֹּחַ הַבֶּן מִכֹּחַ הָאָב. שֶׁהַבֶּן גּוֹבֶה שֶׁלֹּא בִּשְׁבוּעָה. וְאָב אֵינוֹ גּוֹבֶה אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. וְנִשְׁבַּע שְׁבוּעַת יוֹרֵשׁ. שֶׁלֹּא פִּיקְּדָנוּ אַבָּא. שֶׁלֹּא אָמַר לָנוּ אַבָּא. שֶׁלֹּא מָצִינוּ שְׁטָר בֵּין שְׁטָרוֹתָיו שֶׁלָּאַבָּא שֶׁשְּׁטָר זֶה פָּרוּעַ. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה בָּעָא. מַתְנִיתָא דְּבֵית שַׁמַּי. דְּבֵית שַׁמַּי אוֹמְרִים. נוֹטֶלֶת כְּתוּבָּתָהּ וְלֹא שׁוֹתָהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן טָעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. הָבִיאוּ בַעֲלֵי וַאֲנִי שׁוֹתָהּ. בְּרַם הָכָא. בְּדִין הָיָה אֲפִילּוּ אָבִיו לֹא יִשְׁבַּע. תַּקָּנָה תִּיקְּנוּ בוֹ שֶׁיִּשְׁבַּע. בּוֹ תִּיקְּנוּ. בִּבְנוֹ לֹא תִיקְּנוּ. כֵּינִי שֶׁמֵּת הֶעֱמַדְתָּהּ אֶת בְּנוֹ עַל דִּין תּוֹרָה.

נִתְחַיֵּב אָבִיו שְׁבוּעָה בְּבֵית דִּין וּמֵת אֵין בְּנוֹ גּוֹבֶה. דִּלְכֹן מָה אֲנָן אָמְרִין. וְיֵשׁ אָדָם מוֹרִישׁ שְׁבוּעָתוֹ לִבְנוֹ. אָמַר רִבִּי אָבִין. אַתְּ אָמַרְתְּ. פָּגַם אָבִיו שְׁטָרוֹ בְּבֵית דִּין אֵין בְּנוֹ גּוֹבֶה. רַב חִסְדָּא בָּעָא. בְּגִין דַּהֲלַךְ אִילֵּין תַּרְתֵּי פְּסִיעָתָא הוּא מַפְסִיד. אִילּוּ פָּגַמוֹ חוּץ לְבֵית דִּין אַתְּ אָמַר. גּוֹבֶה. מִפְּנֵי שֶׁפָּגְמוֹ בְּבֵית דִּין אַתְּ אָמַר. אֵינוֹ גּוֹבֶה.

הַפּוֹגֶמֶת כְּתוּבָּתָהּ לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה כול. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. אֵין פּוֹרְעִין מִנִּיכְסֵי יְתוֹמִים אֶלָּא בִּשְׁטָר שֶׁהָרִיבִּית אוֹכֶלֶת בּוֹ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים. אַף לְכְתוּבַּת אִשָּׁה. אָמַר רִבִּי יַנַּאי. מִפְּנֵי מְזוֹנוֹת. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. מָאן חָשׁ לְמְזוֹנוֹת. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. בְּמִגְבָּה הַדָּבָר תָּלוּי. מַאי כְדוֹן. מִפְּנֵי חִינָּה. מִפְּנֵי שֶׁיְּהוּ הַכֹּל קוֹפְצִין עָלֶיהָ לִישָׂאֲנָהּ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים. אַף לִגְזֵילָה וְלִנְזִיקִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אַף אֲנָן נַמִּי תַּנִּינָן תַּרְתֵּיהוֹן. לִגְזֵילָה מִן הָדָא. אִם הָיָה דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ אַחֲרָיוּת חַיָּיב לְשַׁלֵּם. לִנְזִיקִין מִן הָדָא. אֵין נִפְרָעִין מִנִּיכְסֵי יְתוֹמִין אֶלָּא מִן הַזִּיבּוֹרִית. כֵּינִי מַתְנִיתָא. אֵין נִפְרָעִין מִנִּיכְסֵי יְתוֹמִין לִנְזִיקִין אֶלָּא מִן הַזִּיבּוֹרִית. וְהָא תַנֵּי. עָמַד הַבֵּן תַּחַת הָאָב הַנִּיזָּקִין שָׁמִין בַּעִדִּית וּבַעֲלֵי הַחוֹב בַּבֵּינוֹנִית וּכְתוּבַּת אִשָּׁה בַּזִּיבּוֹרִית. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. כָּאן בְּיָתוֹם גָּדוֹל. כָּאן בְּיָתוֹם קָטוֹן.

ח משנה: הַפּוֹגֶמֶת כְּתוּבָּתָהּ כֵּיצַד. הָיְתָה כְתוּבָּתָהּ אֶלֶף זוּז וְאָמַר לָהּ הִתְקַבְּלִתְּ כְּתוּבָּתֵיךְ וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא הִתְקַבַּלְתִּי אֶלָּא מְנָה לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. עַד אֶחָד מֵעִידָהּ שֶׁהִיא פְרוּעָה כֵּיצַד. הָיְתָה כְתוּבָּתָהּ אֶלֶף זוּז וְאָמַר לָהּ הִתְקַבַּלְתִּ כְּתוּבָּתֵיךְ וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא הִתְקַבַּלְתִּי וְעַד אֶחָד מֵעִידָהּ שֶׁהִיא פְרוּעָה לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. מִנְּכָסִים הַמְשׁוּעְבָּדִים כֵּיצַד. מָכַר נְכָסָיו לַאֲחֵרִים וְהִיא נִפְרַעַת מִן הַלָּקוֹחוֹת לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. מִנְּכָסִי יְתוֹמִים כֵּיצַד. מֵת וְהִנִּיחַ נְכָסָיו לִיתוֹמִים וְהִיא נִפְרַעַת מִן הַיְתוֹמִים לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. שֶׁלֹּא בְּפָנָיו כֵּיצַד. הָלַךְ לוֹ לִמְדִינַת הַיָּם וְהִיא נִפְרַעַת שֶׁלֹּא בְּפָנָיו לֹא תִיפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כָּל זְמַן שֶׁתּוֹבַעַת כְּתוּבָּתָהּ הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ. אֵינָהּ תּוֹבַעַת כְּתוּבָּתָהּ אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ.

הלכה: הַפּוֹגֶמֶת כְּתוּבָּתָהּ כֵּיצַד. הָיְתָה כְתוּבָּתָהּ אֶלֶף זוּז כול׳. וְעַד אֶחָד מֵעִידָהּ שֶׁהִיא פְרוּעָה כול׳. כֵּינִי מַתְנִיתָא. וְשֶׁלֹּא בְּפָנָיו לֹא תִיפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה.

וְהַנִּפְרַעַת שֶׁלֹּא בְּפָנָיו לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה. וְנִפְרָעִין מֵאָדָם שֶׁלֹּא בְּפָנָיו. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. תִּיפְתָּר בִּשְׁטָר שֶׁהָרִיבִּית אוֹכֶלֶת בּוֹ. וּבֵית דִּין גּוֹבִין רִבִּית. תִּיפְתָּר שֶׁעָרַב לוֹ מִן הַגּוֹי.

כְּהָדָא אַלְכְּסָא. אָמַר לוֹ רִבִּי מָנָא. אֲנָן עָבְדִין טָבוֹת סַגִּיא מִינְכוֹן. אֲנָן כָּתְבִין דִּין מוּגְמָרִין. אִין אַתָּא טַבָּאוֹת. וְאִין לָא אֲנָן מַחְלְטִין נִיכְסַיָּא. אָמַר לֵיהּ. אַף אֲנָן עָבְדִין כֵּן. אֲנָן מְשַׁלְּחִין בַּתְּרֵיהּ תְּלָת אִיגְּרִין. אִין אַתָּא הָא טַבָּאוֹת. וְאִין לָא אֲנָן מַחְלְטִין נִיכְסַיָּא. אָמַר לֵיהּ. הַגַּע עַצְמָךְ דַּהֲוָה בַאֲתָר רְחִיק. אֲנָן מְשַׁלְּחִין בַּתְּרֵיהּ תְּלָת אִיגְּרִין. חָדָא גַוָּא תַּלְתִּין וְחָדָא גַּו תַּלְתִּין וְחָדָא גַּו תַּלְתִּין. אִין אַתָּא הָא טַבָּאוֹת. וְאֶילָּא אֲנָן מַחְלְטִין נִיכְסַיָּא. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. וְהוּא שֶׁעָמַד בַּדִּין וּבָרַח. אֲבָל אִם לֹא עָמַד בַּדִּין וּבָרַח לֵית כָּאן מַחְלְטִין אֶלָּא מַכְרִזִין.

אַשְׁכָּחַת אָמַר. חָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. כְּמַה דָמַר (רִבִּי) חָנָן. לֹא תִשְׁבַּע אֶלָּא בְּסוֹף. כֵּן רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. לֹא תִשְׁבַּע אֶלָּא בְּסוֹף. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר. הֲלָכָה כְּחָנָן. וְהָכָא הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן.

ט משנה: הוֹצִיאָה גֵּט וְאֵין עִמּוֹ כְּתוּבָּתָהּ גּוֹבָה כְּתוּבָּתָהּ. כְּתוּבָּה וְאֵין עִמָּהּ גֵּט הֵיא אוֹמֶרֶת אָבַד גִּיטִּי וְהוּא אוֹמֵר אָבַד שׁוֹבָרִי וְכֵן בַּעַל חוֹב שֶׁהוֹצִיא שְׁטָר חוֹב וְאֵין עִמּוֹ פְּרוֹזְבּוּל חֲרֵי אֵילּוּ לֹא יִפָּרְעוּ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִן הַסַּפְנָה וָאֵילָךְ אִשָּׁה גּוֹבָה בְלֹא גֵט וּבַעַל חוֹב גּוֹבֶה שֶׁלֹּא בִּפְרוֹזְבּוּל.

הלכה: מְנָכְסִים הַמְשׁוּעְבָּדִים כֵּיצַד. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַקּוֹרֵא עֶרֶר עַל מַעֲשֶׂה בֵית דִּין לֹא הַכֹּל הֵימֶינּוּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִייָה בַּר אַבָּא. וְלֹא מַתְנִיתָא הִיא. הוֹצִיאָה גֵּט וְאֵין עִמּוֹ כְּתוּבָּה גּוֹבָה כְּתוּבָּתָהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. בִּבְלָיָיא. מִן דִּגְלִית לָךְ חַסְפָּא מִן מַרְגָּלִיתָא אַתְּ אָמַר לִי. וְלֹא מַתְנִיתָא הִיא. רַב אָמַר. בְּמָקוֹם שֶׁאֵין כּוֹתְבִין שְׁטָר כְּתוּבָּה. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁכּוֹתְבִין שְׁטָר כְּתוּבָּה מַה דְּהִיא מַפְקָה הֵיא גּוֹבָה. חָזַר וְאָמַר. אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁכּוֹתְבִין כְּתוּבָּה גּוֹבָה הִיא. מָן רַב חֵיילֵהּ מִתְבָּה יְתִיב. הָתִיב רִבִּי יוֹסֵי. וְהָא תַּנֵּי. גּוֹבָה גִיטָּהּ וּמַטְמֶנֶת כְּתוּבָּתָהּ וְחוֹזֶרֶת וְגוֹבָה. אֵין שָׁם בֵּית דִּין. בְּאִינּוּן רְמָתוֹן. וְאֵין שָׁם עֵדִים. הָכוּ. בְּשֶׁהָלְכוּ לָהֶם לִמְדִינַת הַיָּם. אֵין שָׁם אוּמּוּלּוּגְיָה. וְלֵית רַב אוּלּוּמּוּלּוּגְיָיא. אִית רַב אוּמּוּלּוּגְיָיא. כָּהֵן דְּמַר. אבר ברטסין עֲבַד חוֹרָן. אִית לֵיהּ כְּהַהִיא דַּאֲמַר. אִי אֲבַד פֶּרְוּנֵא עֲבַד חוֹרָן. הָתִיב רִבִּי בָּא. דְּהָא תַּנֵּי. גּוֹבָה בְּגִיטָּהּ וּמַטְמֶנֶת כְּתוּבָּתָהּ וּמַמְתֶּנֶת עַד שֶׁיָּמוּת וְחוֹזֶרֶת וְגוֹבָה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. וְלֹא עָלֶיהָ לְהָבִיא רְאָיָיה שֶׁהָיְתָה מְשַׁמְּשָׁתוֹ עַד שֶׁמֵּת.

רִבִּי זְעִירָא רִבִּי אַבּוּנָה בְּשֵׁם רַב. בְּמָקוֹם שֶׁכּוֹתְבִין שְׁטָר כְּתוּבָּה. הוּא אוֹמֵר. כָּתַבְתִּי. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לֹא כָתַבְתָּ. עָלֶיהָ לְהָבִיא רְאָיָיה שֶׁלֹּא כָתַב. וּבְמָקוֹם שֶׁאֵין כּוֹתְבִין שְׁטָר כְּתוּבָּה וְהוּא אוֹמֵר. כָּתַבְתִּי. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לֹא כָתַבְתָּ. עָלָיו לְהָבִיא רְאָיָיה שֶׁכָּתַב.

רִבִּי חִייָה בַּר אַבָּא אַשְׁכָּח פְּרוֹזְבּוּלָא דְּרִבִּי יוֹנָתָן וַהֲוָה פָּרֵי מִיתַּן לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ. לֵית אֲנָא צְרִיךְ לֵיהּ. וְתַנֵּי כֵן. נֶאֱמָן הַמַּלְוֶה לוֹמַר. שְׁטָר זֶה פָּרַעְתִּיו וּקְרָעְתִּיו. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי חִייָה. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. מִן הַסַּפְנָה וָאֵילָךְ הָאִשָּׁה גּוֹבָה שֶׁלֹּא בְּגֵט וּבַעַל חוֹב גּוֹבֶה שֶׁלֹּא בִּפְרוֹזְבּוּל. וְאֵיפְשַׁר כֵּן. לֹא פָרַעְתִּיו וּקְרָעְתִּיו. וְהָכָא פָּרַעְתִּיו וּקְרָעְתִּיו.

י משנה: שְׁנֵי גִיטִּין וּשְׁנֵי כְתוּבּוֹת גּוֹבָה שְׁתֵּי כְתוּבּוֹת. שְׁתֵּי כְתוּבּוֹת וְגֵט אֶחָד אוֹ כְתוּבָּה וּשְׁנֵי גִיטִּין אוֹ כְתוּבָּה וְגֵט וּמִיתָּה אֵינָהּ גּוֹבָה אֶלָּא כְתוּבָּה אַחַת שֶׁהַמְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וּמַחֲזִירָהּ עַל מְנָת כְּתוּבָּה הָרִאשׁוֹנָה הֶחֱזִירָהּ. קָטָן שֶׁהִשִּׂיאוֹ אָבִיו כְּתוּבָּתָהּ קַיֶּימֶת שֶׁעַל מְנָת כֵּן קִיְּימָהּ. גֵּר שֶׁנִּתְגַּייֵר וְאִשְׁתּוֹ עִמּוֹ כְּתוּבָּתָהּ קַיֶּימֶת שֶׁעַל מְנָת כֵּן קִיְּימָהּ.

הלכה: הוֹצִיאָה גֵּט וְאֵין עִמּוֹ כְּתוּבָּה גּוֹבָה כְּתוּבָּתָהּ כול׳. שְׁנֵי גִיטִּין וּשְׁתֵּי כְתוּבּוֹת כול׳. וְהוּא שֶׁיְּהֵא הַגֵּט יוֹצֵא מִכְּתוּבָּה לִכְתוּבָּה. עַד כְּדוֹן בְּשָׁווֹת. הָיָה בְזוֹ מְנָה וּבְזוֹ מָאתַיִם. רַב הוּנָא וְרַב יִרְמְיָה וְרַב חִסְדָּא. חַד אָמַר. גּוֹבָה בָרִאשׁוֹנָה. וְחָרָנָה אָמַר. גּוֹבָה בִשְׁנִיָּיה. וְהַתּוֹסֶפֶת גּוֹבָה מִן זְמַנָּהּ שֶׁלַּשְׁנִיָּיה.

אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. לֵית הָדָא אָמְרָה. הֶהֵן דְּיָזִיף מִן חֲבֵרֵיהּ וְחָזַר וְיָזִיף מִינֵּיהּ צָרִיךְ מֵימַר. לְבַד מִן כַּרְטוֹסָה קָדָמַיָּיא דְּאִית לִי גַּבָּךְ. אוֹרְחָא דְּאִיתְתָא מֵימַר. אֲבַד פָּרְוּנֵא עֲבִיד חוֹרָן. אֶלָּא כִּי אוֹרְחָא דְּבַר נַשָּׁא מֵימַר. אֲבַד כַּרְטִיסוֹ עֲבַד חוֹרָן. אֶלָּא כִּי אֵיפְשָׁר יוֹדֵי לֵיהּ.

רִבִּי יוּדָן בַּר שִׁיקְלִי עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁטָר שֶׁלָּווֹה בּוֹ וּפָרָעוֹ אַל יִלְוֶה בּוֹ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. אָמַר לֵיהּ. כָּאן בְּשֶׁפָּרָעוֹ. כָּאן בְּשֶׁלֹּא פָרָעוֹ. תַּנֵּי רִבִּי חָנִן קוֹמֵי רִבִּי הִילָא. תֵּרֵין אֲמוֹרִין. חַד אָמַר. לִכְתוּבָּה אֲבָל לֹא לְתְנָאִין. וְחָרָנָה אָמַר. בֵּין בִּכְתוּבָּה בֵּין לִתְנָאִין.

נִיחָא גֵּר. קָטָן. וְקָטָן מְגָרֵשׁ. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. קַיֶּימְתִּיהָ כַּיי דָמַר רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. וְהוּא שֶׁבָּא עָלֶיהָ מִשֶּׁנִּתְפַּקֵּחַ וּמִשֶּׁנִּשְׁתַּפֶּה. וְכָא הוּא שֶׁבָּא עָלֶיהָ מִשֶּׁהִגְדִּיל.

פרק י

א משנה: מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וָמֵת הָרִאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת לַשְּׁנִיָּיה. יוֹרְשֵׁי הָרִאשׁוֹנָה קוֹדְמִין לְיוֹרְשֵׁי הַשְּׁנִיָּיה. נָשָׂא אֶת הָרִאשׁוֹנָה וָמֵתָה נָשָׂה אֶת הַשְּׁנִיָּיה וּמֵת הוּא. שְׁנִיָּיה וְיוֹרְשֶׁיהָ קוֹדְמִין לְיוֹרְשֵׁי הָרִאשׁוֹנָה.

הלכה: מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי שְׁתֵּי נָשִׁים כול׳. מַתְנִיתָא לְעִנְיַן כְּתוּבָּה. אֲבָל לְעִנְיַן מְזוֹנוֹת שְׁתֵּיהֶן שָׁווֹת. כְּתוּבָּה וּקְבוּרָה מִי קוֹדֶם. כְּתוּבָּה וּמְלָוָה בְּעֵדִים מִי קוֹדֶם. כְּתוּבָּה וּפַרְנָסַת בָּנוֹת מִי קוֹדֶם. מָאן דְּאָמַר. גּוֹבִין פַּרְנָסָה מִן מְשׁוּעְבָּדִין. פַּרְנָסַת בָּנוֹת קוֹדֶמֶת. וּמָאן דָּמַר. אֵין גּוֹבִין פַּרְנָסָה מִן מְשׁוּעְבָּדִין. אֵין פַּרְנָסַת בָּנוֹת קוֹדֶמֶת.

לֹא אָמַר אֶלָּא מֵתָה. הָא נִתְגָּרְשָׁה כְּבַעַל חוֹב הִיא. כְּהָדָא דְתַנֵּי. נָשָׂא אִשָּׁה וְכָתַב לָהּ כְּתוּבָּה. גֵּירְשָׁהּ וְלֹא נָתַן לָהּ כְּתוּבָּה. נָשָׂא אֲחֶרֶת וְכָתַב לָהּ כְּתוּבָּה. הֶחֱזִיר אֶת הָרִאשׁוֹנָה וְכָתַב לָהּ כְּתוּבָּה עַל כְּתוּבָּתָהּ הָרִאשׁוֹנָה. שֶׁלָּרִאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת לַשְּׁנִיָּה וְיוֹרְשֶׁיהָ. וְהַשְּׁנִיָּה וְיוֹרְשֶׁיהָ קוֹדְמִין לְיוֹרְשֵׁי הָרִאשׁוֹנָה.

אָמַר בֶּן עַזַּאי. יוֹרְשֵׁי הָרִאשׁוֹנָה אוֹמְרִים לְיוֹרְשֵׁי הַשְּׁנִיָּה. אִם כְּבַעַל חוֹב אַתֶּם טְלוּ אֶת שֶׁלָּכֶם וּצְאוּ. וְאִם לָאו אָנוּ וְאַתֶּם נַחֲלוֹק בְּשָׁוֶה. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָה. בְּנֵי שְׁנִיָּה קָפְצָה עֲלֵיהֶן יְרוּשַׁת תּוֹרָה וְנוֹטְלִין כְּתוּבַּת אִמָּן וְחוֹזְרִין וְחוֹלְקִין. רִבִּי מָנָא אָמַר. בְּשֶׁיֵּשׁ שָׁם דֵּינָר יֶתֶר נַחְלְקוּ. אֲבָל אִם אֵין שָׁם דֵּינָר יֶתֶר אַף רִבִּי עֲקִיבָה יוֹדֶה לְבֶן נַנָּס שֶׁאֵילּוּ וְאֵילּוּ חוֹלְקִין בְּשָׁוֶה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. הַךְ דְּלָא תַנִּיתָא פְּלִיגָא אַתְּ עֲבַד לֵיהּ פְּלִיגָא. אֶלָּא בְּשֶׁאֵין שָׁם יֶתֶר דֵּינָר נַחְלְקוּ. אֲבָל אִם יֵשׁ שָׁם יֶתֶר דֵּינָר אַף בֶּן נַנָּס יוֹדֶה לְרִבִּי עֲקִיבָה. בְּנֵי הַשְּׁנִיָּה קָפְצָה עֲלֵיהֶן יְרוּשַׁת תּוֹרָה וְנוֹטְלִין כְּתוּבַּת אִמָּן וְחוֹזְרִין וְחוֹלְקִין.

וְהַחוֹב מְמָעֵט. וְדִכְוָותָהּ. וְהַחוֹב מַרְבֶּה. הֵיךְ עֲבִידָה. הָיָה שָׁם שָׂדֶה וְהִיא עֲתִידָה לַחֲזוֹר בַּיּוֹבֵל אַתְּ רוֹאֶה אוֹתָן כְּאִילּוּ.

הֵיךְ עֲבִידָא. קִידֵּשׁ רָחֵל וְכָנַס לְאָה וְחָזַר וְכָנַס רָחֵל. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין רָחֵל קוֹדֶמֶת. וְעַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה לֹא קוֹדֶמֶת. אוֹמְרִים. אַף רִבִּי לָעְזָר מוֹדֵי. מֵאַחַר שֶׁחָזַר וְכָנַס רָחֵל רָחֵל קוֹדֶמֶת. לְמָה זֶה דוֹמֶה. לְאֶחָד שֶׁלָּוָה מֵחֲבֵירוֹ וְאָמַר לוֹ. אִם לֹא הֶחֱזַרְתִּי לְךָ מִיכָּן עַד שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ יִהְיוּ כָל נְכָסַיי מְשׁוּעְבָּדִין לָךְ. הִגִּיעַ שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ וְלֹא הֶחֱזִיר נִשְׁתַּעְבְּדוּ הַנְּכָסִים מִיכָּן וְלָבֹא. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ. לֹא יִהוּ נְכָסַיי מְשׁוּעְבָּדִין לָךְ אֶלָּא לְאַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ. לֹא נִשְׁתַּעְבֵּד אֶלָּא לְאַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ. יָמִים שֶׁבֵּנְתַיִים תַּפְלוּגְתָּא דְּרִבִּי מֵאִיר וְרַבָּנִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר בִּשְׁטָר נִתְחַיְּבוּ הַנְּכָסִים. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין בַּפֶּה נִתְחַיְּבוּ.

ב משנה: מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי לִשְׁתֵּי נָשִׁים וָמֵתוּ וְאַחַר כָּךְ מֵת הוּא וְהַיְתוֹמִים מְבַקְּשִׁים כְּתוּבַּת אִמּוֹתֵיהֶן וְאֵין שָׁם אֶלָּא כְּדֵי שְׁתֵּי כְתוּבּוֹת חוֹלְקִין בְּשָׁוֶה. הָיָה שָׁם מוֹתָר דֵּינָר אֵילּוּ נוֹטְלִין כְּתוּבַּת אִמָּן וְאֵילּוּ נוֹטְלִין כְּתוּבַּת אִמָּן. וְאִם אָמְרוּ הַיְתוֹמִים אֲנַחְנוּ מַעֲלִים עַל נְכָסֵי אֲבִינוּ יְפֶה דֵּינָר כְּדֵי שְׁיִּטְלוּ כְתוּבַּת אִמָּן אֵין שׁוֹמְעִין לָהֶן אֶלָּא שָׂמִין אֶת הַנְּכָסִים בְּבֵית דִּין.

הלכה: מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי לִשְׁתֵּי נָשִׁים כול׳. הָדָא הִיא דָמַר רִבִּי אִימִּי. כְּדֵי שֶׁיְּהֵא אָדָם מָצוּי לִיתֵּן לְבִתּוֹ בְּעַיִן יָפָה. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ אֵין שָׁם יֶתֶר דֵּינָר. אָמַר רִבִּי אָבוּן. בְּשָׁעָה שֶׁאַתְּ יָכוֹל לְקַיֵּים דִּבְרֵיהֶן וְדִבְרֵי תוֹרָה אַתְּ מְקַיֵּים דִּבְרֵיהֶן וְדִבְרֵי תוֹרָה. בְּשָׁעָה שֶׁאַתְּ אֵין יָכוֹל לְקַיֵּים דִּבְרֵיהֶן וּלְקַיֵּים דִּבְרֵי תוֹרָה אַתְּ מְבַטֵּל דִּבְרֵיהֶן וּמְקַיֵּים דִּבְרֵי תוֹרָה.

רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. מֵת אֶחָד מִן הָאַחִין כּוּלָּהֶן חוֹלְקִין בְּשָׁוֶה. אָמַר רִבִּי מָנָא. לָכֵן צְרִיכָא בְּשֶׁלֹּא חָלְקוּ. שֶׁלֹּא תֹאמַר. יֵעָשֶׂה כְּמִי שְׁאֵינוֹ כָן וְתִירָשֶׁנּוּ בִתּוֹ. הָיָה שָׁם בְּכוֹר. אַתְּ אָמַר. הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם. מָהוּ נוֹטֵל. פִּי שְׁנַיִם בְּבִתּוֹ אוֹ פִּי שְׁנַיִם בְּכָל הָאַחִים. תַּנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. הָיוּ שָׁם שְׁתֵּי כִיתֵּי בָנוֹת כּוּלָּהֶן חוֹלְקוֹת בְּשָׁוֶה. הָיָה שָׁם בְּכוֹר אַתְּ אָמַר. הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם. מָהוּ נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בְּבִתּוֹ אוֹ פִּי שְׁנַיִם בְּכָל כִּי

הלכה: מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי שָׁלֹשׁ נָשִׁים כול׳. שְׁמוּאֵל אָמַר שׁוּחְדָא דְּדַיָּנֵי. לִשְׁנֵי שְׁטָרוֹת שֶׁיָּצְאוּ עַל שָׂדֶה אַחַת אֵי זֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצוּ בֵּית דִּין לְהַחֲלִיט מַחֲלִיטִין. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל שְׁמוּאֵל. אֵין שָׁם אֶלָּא מָנָה חוֹלְקוֹת בְּשָׁוֶה. לֹא שׁוּחְדָא דְּדַיָּנֵי אִתְאֲמָרַת. וְהָא תַּנֵּי. הַיּוֹרְשִׁין שֶׁיָּרְשׁוּ שְׁטַר חוֹב הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם. עוֹד יָצָא עֲלֵיהֶן שְׁטַר חוֹב הַבְּכוֹר נוֹתֵן פִּי שְׁנַיִם. עוֹד הִיא לְשׁוּחְדָא דְּדַיָּנֵי אִתְאֲמָרַת. רִבִּי אָבִין בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. לֹא שַׁנְיָא. בֵּין שְׁנֵי שְׁטָרוֹת שֶׁיָּצְאוּ עַל שָׂדֶה אַחַת בֵּין שְׁטָר אֶחָד שֶׁיָּצָא עַל שְׁנֵי שָׂדוֹת אֵי זֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצוּ בֵּית דִּין מַחֲלִיטִין.

שְׁמוּאֵל אָמַר. בְּמַרְשׁוּת זֶה אֶת זוֹ. בְּשֶׁהִרְשְׁתָּ הַשְּׁלִישִׁית אֶת הַשְּׁנִיָּה לָדוּן עִם הָרִאשׁוֹנָה. אָמְרָה לָהּ. לֹא מְנָה אִית לָךְ. סַב חַמְשִׁין וְאִיזַל לָךְ.

וְכֵן שְׁלֹשָׁה שֶׁהֵטִילוּ לַכִּיס וְהוֹתִירוּ אוֹ פָּחֲתוּ כָּךְ הָיוּ חוֹלְקִין. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. הָדָא דְאַתְּ אָמַר בְּשֶׁהָיְתָה הַפַּלַּע חֲסֵירָה אוֹ יְתֵירָה. אֲבָל לְשָׂכָר וּלְהֶפְסֵד כּוּלָּהֶן חוֹלְקִין בְּשָׁוֶה. וְקַשְׁיָא. הֲהֵן יְהַב מְאָה דִינָרִין וַהֲהֵן יְהִיב עֲשָׂרָה. וְאַתְּ אָמַר אֵכֶן. חֲבֵרַיָּא אָמְרִין. יָכוֹל הוּא מֵימַר לֵיהּ. עַל יְדֵי מְנַיי סְלִקַת פְּרִגְמַטַיָּא. עַד כְּדוֹן רְהַטַת פְּרִגְמַטַיָּא זְעִירָה. הֲוָוֹת פְּרִגְמַטַיָּא רוֹבָּה. אָמַר רִבִּי אָבִין בַּר חִיָּיה. יָכוֹל הוּא מֵימַר לֵיהּ. עַד דְּאַתְּ מַזְבִּין חַד זְמָן אֲנָא מַזְבִּין עֲשָׂרָה זְמָנִים. עַד כְּדוֹן בְּמָקוֹם קָרוֹב. בְּמָקוֹם רָחוֹק. אָמַר רִבִּי הִילָא. יָכוֹל הוּא מֵימַר לֵיהּ. עַד דְּאַתְּ אָזִיל וַאֲתִי חַד זְמָן אֲנָא אָזִיל וַאֲתִי עֲשָׂרָה זְמָנִים. תַּמָּן תַּנִּינָן. חָזַר וְנָגַח שׁוֹר אֶחָד שָׁוֶה מָאתַיִם הָאַחֲרוֹן נוֹטֵל מְנָה וְשֶׁלְפָנָיו חֲמִשִּׁים זוּז וּשְׁנַיִם הָרִאשׁוֹנִים דֵּינָר זָהָב. רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רִבִּי [זְעִירָא]. וְכֵן לְשָׂכָר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. דְּרִבִּי זְעִירָא פְלִיגָא עַל דְּרִבִּי אֶלְעָזָר. רִבִּי מָנָא אָמַר קוֹמֵי רִבִּי יוּדָן. לֹא מוֹדֵי רִבִּי לְעָזָר שֶׁאִם הִתְנוּ בֵּינֵיהֶן שֶׁזֶּה נוֹטֵל לְפִי כִיסוֹ וְזֶה נוֹטֵל לְפִי כִיסוֹ. שְׁוָורִים כְּמוּתָנִים הֵן. חָזַר וְאָמְרָה קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ. בְּפֵירוּשׁ פְּלִיגִין. רִבִּי לְעָזָר אָמַר. סְתָמָן חוֹלְקִין בְּשָׁוֶה. רִבִּי זֵירָא אָמַר. סְתָמָן זֶה נוֹטֵל לְפִי כִיסוֹ וְזֶה נוֹטֵל לְפִי כִיסוֹ.

ה משנה: מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי אַרְבַּע נָשִׁים וָמֵת הָרִאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת לַשְּׁנִיָּה וּשְׁנִיָּה לַשְּׁלִישִׁית וּשְׁלִישִׁית לָרְבִיעִית. הָרִאשׁוֹנָה נִשְׁבַּעַת לַשְּׁנִיָּה וּשְׁנִיָּה לַשְּׁלִישִׁית וּשְׁלִישִׁית לָרְבִיעִית וְהָרְבִיעִית נִפְרַעַת שֶׁלֹּא בִשְׁבוּעָה. אָמַר בַּן נַנָּס וְכִי מִפְּנֵי שֶׁהִיא אַחֲרוֹנָה נִשְׁכֶּרֶת אַף הִיא לֹא תִפָּרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה. הָיוּ כוּלָּן יוֹצְאוֹת בְּיוֹם אֶחָד כָּל הַקּוֹדֶמֶת לַחֲבֵירָתָהּ אֲפִילוּ שָׁעָה אַחַת זָכְתָה. וְכָךְ הָיוּ כוֹתְבִין בִּירוּשָׁלֵם שָׁעוֹת. הָיוּ כוּלָּן יוֹצְאוֹת בְּשָׁעָה אַחַת וְאֵין שָׁם אֶלָּא מָנָה חוֹלְקוֹת בְּשָׁוֶה.

הלכה: מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי אַרְבַּע נָשִׁים כול׳. רִבִּי אַבּוּנָא בְשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל. כְּדִבְרֵי בֶן נַנָּס לִשְׁטָר אֶחָד שֶׁיָּצָא עַל (הָאִשָּׁה) לְקוּחוֹת כּוּלָּהֶן חוֹלְקִין בְּשָׁוֶה. אָמַר רִבִּי עֲקִיבָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי שְׁמוּאֵל. דִּשְׁמוּאֵל אָמַר שׁוּחְדָא דְּדַיָּנֵי. לִשְׁנֵי שְׁטָרוֹת שֶׁיָּצְאוּ עַל שָׂדֶה אַחַת. לְאֵי זֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה לְהַחֲלִיט מַחֲלִיטִין. וָכָא הוּא אָמַר אֲכִין. אָמַר לֵיהּ. לֹא בִשְׁנֵי שְׁטָרוֹת דִּילְמָא בִשְׁטָר אֶחָד. וָכָא בִשְׁטָר אֶחָד אֲנַן קַיָּימִין. וְלָא שְׁמִיעַ דְּמַר רִבִּי אָבִין בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. לֹא שַׁנְיָא. בֵּין שְׁנֵי שְׁטָרוֹת שֶׁיָּצְאוּ עַל שְׁנֵי שָׂדוֹת וּבֵין שְׁנֵי שְׁטָרוֹת שֶׁיָּצְאוּ עַל שָׂדֶה אַחַת. אֵי זֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצוּ בֵּית דִּין לְהַחֲלִיט מַחֲלִיטִין. הִנְהִיג רִבִּי בְּאַרְנוֹנָא וּבַגּוּלְגּוֹלֶת וּבַאֲנָפְּרוֹת כְּהָדָא דְּבֶן נַנָּס.

כְּהָדָא. קָרִיבִין דְּרִבִּי יוֹסֵי זְבָנִין חַקְלָוִון מִן אִילֵּין דְּבַר תַּפְקָן. אָזְלוֹן אִילֵּין דְּבַר תַּפְקָן וְנָסְבִין לְהוֹן נָשִׁין. אַעֲלוֹן לְהוֹן שְׁקִיעִין. אֲתוֹן בָּעֵיי מִתְגָּרְיָא בִקְרִיבֵי דְּרִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לוֹן רִבִּי מָנָא. אֲנָא יָדַע כַּד זְבַנְתּוֹן אִילֵּין חַקְלָוָותָא לֹא הֲווֹ אִילֵּין שְׁקִיעַיָּא קֳדָמֵיכוֹן.

ו משנה: מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָכַר אֶת שָׂדֵהוּ וְכָתְבָה הָרִאשׁוֹנָה לַלּוֹקֵחַ דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי עִמָּךְ הַשְּׁנִיָּה מוֹצִיאָה מִן הַלּוֹקֵחַ וְהָרִאשׁוֹנָה מִן הַשְּׁנִיָּה וְהַלּוֹקֵחַ מִן הָרִאשׁוֹנָה וְחוֹזְרוֹת חֲלִילָה עַד שֶׁיַּעֲשׂוּ פְּשָׁרָה בֵּינֵיהֶן. וְכֵן בַּעַל חוֹב וְכֵן אִשָּׁה בַּעֲלַת חוֹב.

הלכה: מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי שְׁתֵּי נָשִׁים כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. הָדָא אָמְרָה. הֲהֵן דִּיזִיף מִן תְּרֵין בְּנֵי נַשׁ. אַתָּא תַנֵּינָא אָמַר לֵיהּ. קוֹמֵי פּוֹשְׁרִין. אָמַר לֵיהּ. וְלֵית סוֹפֵיהּ דְּקַדְמַיָּא מִשְׁמַע וּמֵיתֵי מִיטְרוֹף. יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. פּוֹשְׁרִין. וְאֵין טָרַף טָרַף. פִּישֵׁר מִן. חֲזָקָה שֶׁהָרִאשׁוֹן בָּא וְטוֹרֵף. פִּישֵׁר מִן הָרִאשׁוֹן. אָמַר רִבִּי פִּינְחָס. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. פִּישֵׁר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְלֹא כָתַב. דְּאִיקְנִי. לֹא אַתְיָא אֶלָּא בְיוֹרֵשׁ. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. אֲפִילוּ בְבַעַל חוֹב. אַתְיָא הִיא בְּהַהִיא דְּלָא כְתִיב. כָּל דְּאִיקְנִי. אוֹ שֶׁאָמַר לוֹ. אַל יְהֵא לְךָ פֵּירָעוֹן אֶלָּא מִזֶּה. אָמַר רַב מַתַּנְיָה. אַתְיָא כְּמָאן דָּמַר. לִכְתוּבָּה אֲבָל לֹא לִתְנָיִין. בְּרַם כְּמָאן דָּמַר. בֵּין לִכְתוּבָּה בֵּין לִתְנָיִין. הָא חֲזִירָה.

פרק יא

א משנה: אַלְמָנָה נִיזוֹנֶת מִנִּיכְסֵי יְתוֹמִין וּמַעֲשֶׂה יָרֶיהָ שֶׁלָּהֶן וְאֵינָן חַיָּבִין בִּקְבוּרָתָהּ. יוֹרְשֶׁיהָ הַיּוֹרְשִׁים כְּתוּבָּתָהּ חַיָּבִין בִּקְבוּרָתָהּ.

הלכה: אַלְמָנָה נִיזוֹנֶת מִנִּיכְסֵי יְתוֹמִין כול׳. רַב יְהוּדָה בְשֵׁם שְׁמוּאֵל רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מְצִיאָתָהּ שֶׁלָּהּ. הוֹתִירָה מְזוֹנוֹת. אֵשֶׁת אִישׁ שֶׁמְּצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ הוֹתִירָה מְזוֹנוֹת שֶׁלּוֹ. אַלְמָנָה שֶׁמְּצִיאָתָהּ שֶׁלָּהּ הוֹתִירָה מְזוֹנוֹת שֶׁלָּהּ. הוֹתִירָה בְלָיוֹת שֶׁלָּהּ. מָה אִם אֵשֶׁת אִישׁ שֶׁהוֹתִירָה מְזוֹנוֹת שֶׁלּוֹ. הוֹתִירָה בְלָיוֹת שֶׁלָּהּ. אַלְמָנָה שֶׁהוֹתִירָה מְזוֹנוֹת שֶׁלָּהּ. הוֹתִירָה בְלָיוֹת לֹא כָל שֶׁכֵּן. תַּמָּן צְרִיכָה לוֹן לְנַיְּדָתָהּ. אַף הָכָא צְרִיכָא לוֹן לְנַיְּדָתָהּ.

רִבִּי אִימִּי בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֵּן חֲנִינָה. אַף הִיא אֵינָהּ עוֹשָׂה אוֹתָן דְּבָרִים שֶׁלְּייחוּד. מָה הֵן דְּבָרִים שֶׁלְּייחוּד. סָכָה לְהוֹן אֶת גּוּפָן וּמְרַחֶצֶת לְהוֹן אֶת פְּנֵיהֶן

וּמוֹזֶגֶת לְהוֹן אֶת הַכּוֹס.

וּמוֹסִיפִין לָהּ עַל מְזוֹנוֹתֶיהָ. אֵשֶׁת אִישׁ אֵין לָהּ יַיִן. אַלְמָנָה יֵשׁ לָהּ יַיִן. אֵשֶׁת אִישׁ שֶׁאָמְרָה. יֵצְאוּ מַעֲשֶׂה יָדֶיי לִמְזוֹנוֹתַיי. אֵין שׁוֹמְעִין לָהּ. אַלְמָנָה שֶׁאָמְרָה. יֵצְאוּ מַעֲשֶׂה יָדֶיי לִמְזוֹנוֹתַיי. שׁוֹמְעִין לָהּ.

רַב אָמַר. הַמֵּת אָמַר. אַל תְּקַבְּרוּנִי. נִקְבַּר בְּצִדָּקָה. רִבִּי אִימִּי בָּעָא. וְכִי עָלְתָה עַל דַּעְתָּךְ שֶׁיִּהוּ אֲחֵרִים מִתְפַּרְנְסִין מִשֶּׁלּוֹ וְהוּא נִקְבַּר בְּצִדָּקָה. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. יוֹרְשֶׁיהָ הַיּוֹרְשִׁין כְּתוּבָּתָהּ חַיָּבִין בְּקִבּוּרָתָהּ. פָּתַר לָהּ בְּשֶׁיָּרְשׁוּ קַרְקַע. כְּהָדָא דְתַנֵּי. הִנִּיחַ עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וּמְטַלְטְלִין. כָּל הַקּוֹדֵם בָּהֶן זָכָה וְהַלָּהּ נִקְבַּר בְּצִדָּקָה. מִפְּנֵי שֶׁקָּדַם וְתָפַס. הָא אִם לֹא קָדַם וְתָפַס מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. פָּתַר לֵיהּ בְּאוֹמֵר. קִבְּרוּנִי. כְּהָדָא דְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבָּנִין. נִקְבַּר הַמֵּת וְלֹא אָמַר. קִבְּרוּנִי. אַף עַל פִּי שֶׁקָּדְמוּ אֲחֵרִים וְתָפְשׂוּ מוֹצִיאִין מִיָּדָן. בְּשֶׁתָּפְסוּ קַרְקַע. וְהָא דְאָמַר אָמַר. מוֹצִיאִין מִיָּדָן. בְּשֶׁתָּפַס קַרְקַע. אֲבָל בְּשֶׁתָּפְסוּ מְטַלְטְלִין אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדָן. בְּמִלְוֶה בְעֵדִים. אֲבָל בְּמִלְוֶה בִשְׂטָר בֵּין שֶׁתָּפְשׂוּ קַרְקַע בֵּין שֶׁתָּפְשׂוּ מְטַלְטְלִין אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדָן. דְּאָמַר רִבִּי אַבָּא בַּר רַב הוּנָא. עָשׂוּ דִבְרֵי שְׁכִיב מְרַע כְּבָרִיא שֶׁכָּתַב וְנָתַן. וְהוּא שֶׁמֵּת מֵאוֹתוֹ הַחוֹלִי. הָא הִבְרִיא לֹא. וּבְמִסַּיֵּים וְאוֹמֵר. תְּנוּ שָׂדֶה פְּלוֹנִית לְפְלוֹנִי. אָמַר. תְּנוּ שָׂדֶה פְּלוֹנִית לְפְלוֹנִי. כְּמִי שֶׁסִּיֵּים. אוֹ עַד שֶׁיֹּאמַר. חֶצְיָהּ בַּצָּפוֹן וְחֶצְיָהּ בַּדָּרוֹם. רִבִּי יוּדָן בָּעֵי. אָמַר שָׁרְפוּנִי וְעִבְדוּ בִי עֲבוֹדָה וּתְנוּ חֲצִי שָׂדֶה פְּלוֹנִית לְפְלוֹנִי. אִם אֵין שׁוֹרְפִין אֵין נוֹתְנִין. רִבִּי חַגַּיי בְּעָא. שְׁכִיב מְרַע שֶׁאָמַר. יָזוּנוּ בְנוֹתַיי. בְּלֹא כָךְ אֵין בְּנוֹתָיו נִיזוֹנוֹת. לֹא צוּרְכָא דְלֹא. מָהוּ שֶׁיְּזוּנוּ מִן הַמְשׁוּעְבָּדִין וּמָהוּ שֶׁיְּזוּנוּ מִן הַמְטַלְטְלִין. רִבִּי יוּדָן בְּרַח לְנוֹי אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. שְׁכִיב מְרַע שֶׁאָמַר. יְיָנְתֵנוּ אוֹתְיוֹתָיו לִפְלוֹנִי. אָמַר לֵיהּ. אֵין שְׁכִיב מְרַע מְזַכֶּה אֶלָּא בְדָבָרִים שֶׁהֵן נִקְנִין אוֹ בִשְׂטָר אוֹ בִמְשִׁיכָה. וְאֵילּוּ נִקְנִין בִּמְשִׁיכָה וּבִשְׂטָר. כְּהָדָא דְתַנֵּי. סְפִינָה נִקְנֵית בִּמְשִׁיכָה. דִּבְרֵי הַכֹּל. רִבִּי נָתָן אוֹמֵר. סְפִינָה וְאוֹתִיּוֹת נִקְנִין בִּמְשִׁיכָה וּבִשְׂטָר. כָּתַב וְלֹא מָשַׁךְ מָשַׁךְ וְלֹא כָתַב לֹא עָשָׂה כְלוּם עַד שֶׁיִּכְתּוֹב וְיִמְשׁוֹךְ.

ב משנה: אַלְמָנָה בֵּין מִן הָאֵירוּסִין בֵּין מִן הַנִּישׂוּאִין מוֹכֶרֶת שֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מִן הַנִּישׂוּאִין מוֹכֶרֶת שֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין מִן הָאֵירוּסִין לֹא תִמְכּוֹר אֶלָּא בְּבֵית דִּין מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָהּ מְזוֹנוֹת וְכָל שֶׁאֵין לָהּ מְזוֹנוֹת לֹא תִמְכּוֹר אֶלָּא בְּבֵית דִּין.

הלכה: אַלְמָנָה בֵּין מִן הָאֵירוּסִין בֵּין מִן הַנִּישׂוּאִין כול׳. מִיסְבַּר סָבַר רִבִּי שִׁמְעוֹן. בִּמְזוֹנוֹת הַדָּבָר תָּלוּי. פָּסַק לָזוּן מִן הָאֵירוּסִין מוֹכֶרֶת שֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין. פָּסַק לָזוּן מִן הַנִּישׂוּאִין לֹא תִמְכּוֹר אֶלָּא בְּבֵית דִּין. דִּבְרֵי חֲכָמִים. רִבִּי אָחָא רִבִּי חִינְנָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. חַס הוּא אָדָם עַל כְּבוֹד אַלְמָנָתוֹ בֵּין מִן הָאֵירוּסִין בֵּין מִן הַנִּישׂוּאִין.

רַב יְהוּדָה בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. הַמּוֹחֶלֶת כְּתוּבָּתָהּ לְיתוֹמִים נִיזוֹנֶת מִשֶּׁלָּהֶן. וְקַשְׁיָא. אִילּוּ אִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ כְּתוּבָּה שֶׁמָּא אֵין לָהּ מְזוֹנוֹת. אִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ כְּתוּבָּה יֵשׁ לָהּ מְזוֹנוֹת. בְּרַם הָכָא לֹא דַיֶּיךָ שֶׁמָּחְלָה לְיתוֹמִין כְּתוּבָּתָהּ אֶלָּא שֶׁאַתָּה מְבַקֵּשׁ לְהַבְרִיחָהּ מִמְּזוֹנוֹתֶיהָ.

רַב יְהוּדָה בְשֵׁם רַב. הַתּוֹבַעַת כְּתוּבָּתָהּ בְּבֵית דִּין אֵיבְּדָה מְזוֹנוֹתֶיהָ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וּבִלְבַד מִן הַשּׁוּפִי. הָא מֵאוֹנָס לֹא. כְּהָדָא אַרְמַלְתָּא דְּרִבִּי אַבְדִּימוֹס דְּמוֹזְבָה. אָמְרוּ לֵיהּ. רִבִּי בָּא בַּר כַּהֲן בְּעֵי לִיךְ. תָּבְעַת פָּרְנָה. אוֹבְדַת מְזוֹנוֹתֶיהָ. מִן דְּאִיתְיְדְעִין מִילַּיָּא אַעֲלוֹן עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. וְחָזְרָה לְמְזוֹנָהּ.

רִבִּי אֶלְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן זִימְרָא. אַלְמָנָה שֶׁעָשָׂת שְׁנַיִם שִׁלְשָׁה חֲדָשִׁים שֶׁלֹּא לִתְבּוֹעַ מְזוֹנוֹתֶיהָ אֲבָדָה מְזוֹנוֹתֶיהָ דְּאִינּוּן תַּלְתֵּי יַרְחַיָּא. בְּשֶׁלֹּא לְלוֹת. אֲבָל אִם לָוְתָה גּוֹבָה. בְּשֶׁאֵין בְּיָדֶיהָ מַשְׁכּוֹן. אֲבָל אִם יֵשׁ בְּיָדֶיהָ מַשְׁכּוֹן אֲפִילּוּ לֹא לָוְתָה גּוֹבָה. רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. זוֹ הִיא שֶׁאָמְרוּ. בַּתְּחִילָּה מוֹכְרִין מָזוֹן שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ. וְנוֹתְנִין לָהּ מָזוֹן לְ יוֹם. בְּסוֹף לְ יוֹם הֵן אוֹמְרִים. נָתְנוּ. וְהִיא אוֹמֶרֶת. לֹא נָטַלְתִּי. יָיבֵא כְהָדָא. דְּמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לוֹוֶה מִמְּנָהּ יִ אֶלֶף לְשָׁנָה לִהְיוֹת מַעֲלֶה לָהּ מִדֵּינָר זָהָב לַחוֹדֶשׁ. פְּשִׁיטָא חוֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן נָתַן וְחוֹדֶשׁ הָאַחֲרוֹן לֹא נָתַן. יָמִים שֶׁבֵּנְתַיִם זוֹ הִיא שֶׁאָמְרוּ. הָא בַתְּחִילָּה לֹא. אָתָא רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בַּתְּחִילָּה מוֹכְרִין מָזוֹן יִ חוֹדֶשׁ וְנוֹתְנִין לָהּ מָזוֹן לְ יוֹם. וְיִמְכְּרוּ מָזוֹן שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ. שֶׁלֹּא לְהוֹרַע כֹּחָהּ שֶׁל אִשָּׁה. וְיִתְּנוּ לָהּ מָזוֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן נִמְצֵאתָה חַב לִיתוֹמִים. כְּהָדָא דְתַנֵּי. אַלְמָנָה שֶׁתָּפְסָה אֲפִילּוּ אֶלֶף זוּז לְמְזוֹנוֹתֶיהָ אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדָהּ. מָהוּ מֵימַר לָהּ. הָבִי מַה בְיָדֵיךְ. תַּלְמִידוֹי דְּרִבִּי מָנָא אָמְרִין לָהּ. הָבִי מַה בְיָדֵיךְ. אֲמַר לוֹן רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. מִכֵּיוָן שֶׁהִיא עֲתִידָה לְהִישָּׁבַע בַּסּוֹף אֲפִילּוּ מַה בְיָדֵיךְ אָמְרִין לָהּ. תְּהִי.

ג משנה: מָכְרָה כְתוּבָּתָהּ אוֹ מִקְצָתָהּ נָתְנָה כְתוּבָּתָהּ לְאַחֵר אוֹ מִקְצָתָהּ לֹא תִמְכּוֹר אֶת הַשְּׁאָר אֶלָּא בְּבֵית דִּין. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים מוֹכֶרֶת הִיא אֲפִילּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים. וּמוֹכֶרֶת לְמְזוֹנוֹת שֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין וְכוֹתֶבֶת לְמְזוֹנוֹת מָכַרְתִּי. וּגְרוּשָׁה לֹא תִמְכּוֹר אֶלָּא בְּבֵית דִּין.

הלכה: מָכְרָה כְתוּבָּתָהּ אוֹ מִקְצָתָהּ כול׳. תַּנֵּי. מוֹכֶרֶת וְכוֹתֶבֶת אֵילּוּ לִכְתוּבָּתָהּ וְאֵילּוּ לִמְזוֹנוֹת. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. מוֹכֶרֶת וְכוֹתֶבֶת סְתָם. וּבְזוֹ כּוֹתֵב מִיּוּפֶּה. בָּאת מְלוֶה בָעֵדִים. אוֹמֶרֶת. לִמְזוֹנוֹת מָכַרְתִּי. בָּאת מְלוֶה בִשְׂטָר. אוֹמֶרֶת. לִכְתוּבָּה מָכַרְתִּי. וַאֲפִילּוּ בָּאת מְלוֶה בָעֵדִים מוֹכֶרֶת לִמְזוֹנוֹת וְחוֹזֶרֶת וְטוֹרֶפֶת לְשֵׁם כְּתוּבָּה. וְלָא אָמְרִין לָהּ. הֲוֵי זְבַנְיָךְ. תִּיפְתָּר שֶׁהוֹקִיר הַמַּקָּח.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. כְּשֵׁם שֶׁאָדָם חַס עַל כְּבוֹד אַלְמָנָתוֹ כָּךְ חַס עַל כְּבוֹד גְּרוּשָׁתוֹ. דְּאָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם

רִבִּי לָעְזָר. מִבְּשָׁרְךָ לֹא תִתְעַלָּם זוֹ גְרוּשָׁתוֹ. אִיתְּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי חֲוָות מֵעִיקָּה לֵיהּ סַגִּין. סְלִיק רִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲזַרְיָה לְגַבֵּיהּ. אֲמַר לֵיהּ. רִבִּי. שִׁיבְקָהּ. דְּלֵית הִיא דְּאִיקָּרָךְ. אֲמַר לֵיהּ. פּוֹרְנָה רַב עָלַי. אֲמַר לֵיהּ. אֲנָא יְהִיב לָךְ פָּרְנָה וְשִׁבְקָהּ. יְהַב לֵיהּ פָּרְנָה וּשְׁבָקָהּ. אָזְלָה וּנְסִיבַת לְטָסוֹרָא דְּקַרְתָּא. אִיתְנְחַת מִן נִיכְסוֹי וְאִיתְעֲבִיד כְּסַגִּיא נְהוֹרָא וַהֲוָת מְחַזְּרָא לֵיהּ עַל כָּל קַרְתָּא וּמַדְבְּרָא לֵיהּ. חַד זְמָן חֲזַרְתֵּיהּ עַל כָּל קַרְתָּא וְלֹא אִיתְיְהַב לֵיהּ כְּלוּם. אֲמַר לָהּ. לֵית הָכָא שְׁכוּנָּה חוֹרִין. אָמְרָה לֵיהּ. אִית הָכָא שְׁכוּנָּה דִּמְשַׁבְּקִי. וְלֵית בְּחֵיילֵי עֲיֵיל לֵהּ לְתַמָּן. שָׁרֵי חֲבִיט לָהּ. עָבַר רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי וְשָׁמַע קָלוֹן מִתְבַּזֵּיי בְּשׁוּקָא. נַסְבוֹן וְיָהְבוֹן בְּגַו חַד בֵּיתָא מִן דִּידֵיהּ וַהֲוָה מַסִּיק לוֹן מְזוֹנִין כָּל יוֹמִין דַּהֲווֹן בַּחַיִּין. עַל שֵׁם וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלָּם זוֹ גְרוּשָׁתוֹ. אֲפִילוּ כֵן אַצִּיתוֹן קָלוֹי בַּלַּיְלְיָא וְשָׁמְעִין קָלָהּ אָמְרָה. לֹא הֲוָה טָב דַּיֵּיהּ צַעֲרָהּ לְבַר מִן גּוּפָהּ וְלֹא לְגַו גּוּפָהּ.

ד משנה: אַלְמָנָה שֶׁהָיְתָה כְתוּבָּתָהּ מָאתַיִם וּמְכָרָהּ שָׁוֶה מָנֶה בְּמָאתַיִם אוֹ שָׁוֶה מָאתַיִם בְּמָנֶה נִתְקַבְּלָה כְתוּבָּתָהּ. הָיְתָה כְתוּבָּתָהּ מָנֶה וּמְכָרָהּ שָׁוֶה מָנֶה וְדֵינָר בְּמָנֶה מִכְרָהּ בָּטֵל. אֲפִילוּ הִיא אוֹמֶרֶת אֲנִי אַחֲזִיר אֶת הַדִּינָר לַיּוֹרְשִׁין מִכְרָהּ בָּטֵל.

הלכה: אַלְמָנָה שֶׁהָיְתָה כְתוּבָּתָהּ מָאתַיִם כול׳. נִיחָא שָׁוֶה מָנֶה בְּמָאתַיִם אוֹ שָׁוֶה מָאתַיִם בְּמָנֶה. מִכָּל מָקוֹם חֲרֵי מַפְסִידָה אֶת הַיִּתּוֹמִין בְּמָנֶה. בְּשָׁוֶה מָנֶה בְּמָאתַיִם אֵין סוֹפוֹ לַחֲזוֹר מִשָּׁם מִקַּח טָעוּת. תִּיפְתָּר שֶׁהוֹקִיר הַמִּקַּח. אָמַר רִבִּי אַבִּין. הָדָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אֵין לְמִקַּח הוֹנָיָיה לְעוֹלָם. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אִם הָיָה הַמִּקַּח מוּפְלָג יֵשׁ לוֹ הוֹנָיָיה. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. אֵילּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶן הוֹנָיָיה. הָעֲבָדִים וְהַשְּׁטָרוֹת וְהַקַּרְקָעוֹת וְהַהֶקְדֵּישׁוֹת. פָּתַר לָהּ. וּבִלְבַד דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מוּפְלָג. פָּדָה שָׁוֶה מָנֶה בְּמָאתַיִם. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֵינוֹ פָדוּי. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. פָּדוּי. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר. טַלִּית זֶה תַּחַת חֲמוֹר זֶה. יָצָא לְחוּלִין. וְסִיפָא פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. צָרִיךְ לְהֵיעָשׂוֹת דָּמִים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. כָּל גַּרְמָהּ אָמְרָה שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהֵיעָשׂוֹת דָּמִים. מַה פְלִיגִין. לְהָבִיא מְעִילָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מֵבִיא קָרְבַּן מְעִילָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אֵינוֹ מֵבִיא קָרְבַּן מְעִילָה.

ה משנה: רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לְעוֹלָם מִכְרָהּ קַיָּים עַד שֶׁתְּהֵא שָׁם כְּדֵי שְׁתִּשַּׁיֵּיר בַּשָּׂדֶה בַּת תִּשְׁעַת קַבִּים וּבַגִּנָּה בַּת חֲצִי קַב. וּכְדִבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה בֵּית רוֹבַע. הָיְתָה כְתוּבָּתָהּ אַרְבַּע מֵאוֹת זוּז וּמְכָרָהּ לָזֶה בִּמְנָה וְלָזֶה בִּמְנָה וְלָזֶה בִּמְנָה וְלָאַחֲרוֹן יְפֵה מָנֶה וְדִינָר בִּמְנָה שֶׁלָּאַחֲרוֹן בָּטֵל וְשֶׁלְּכוּלָּן מִכְרָן קַיָּים.

הלכה: רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לְעוֹלָם מִכְרָהּ קַיָּים כול׳. עַד כְּדוֹן בְּשֶׁמְּכָרוּהָ לָהֶן בְּאַרְבַּע שְׁטָרוֹת. מִכְרָהּ לָהֶם בִּשְׁטָר אֶחָד תַּפְלוּגְתָּא דְּרִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דְּאִיתְפַּלְגוֹן. כָּתַב כָּל נְכָסָיו לִשְׁנֵי בְנֵי אָדָם כְּאַחַת וְהָיוּ הָעֲדִים כְּשֵׁירִין לָזֶה וּפְסוּלִין לָזֶה. רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יָסָא. אִיתְפַּלְגוֹן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. חַד אָמַר. מֵאַחַר שֶׁהֵן פְּסוּלִין לָזֶה פְּסוּלִין לָזֶה. וְחָרָנָה אָמַר. כְּשֵׁירִין לָזֶה וּפְסוּלִין לָזֶה. רִבִּי מָנָא לֹא מְפָרֵשׁ. רִבִּי אַבִּין מְפָרֵשׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מֵאַחַר שֶׁהֵן פְּסוּלִין לָזֶה פְּסוּלִין לָזֶה. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. כְּשֵׁרִין לָזֶה וּפְסוּלִין לָזֶה. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן. מָה הַשְּׁנַיִם נִמְצָא אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב אוֹ פָסוּל עֵידוּתָן בְּטֵילָה. אַף הַשְּׁלֹשָׁה נִמְצָא אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב אוֹ פָסוּל עֵדוּתָן בְּטֵילָה. מִנַּיִן אֲפִילוּ מֵאָה. תַּלְמוּד לוֹמַר עֵידִים. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר. אִיתְפַּלְגוֹן רִבִּי חְנַנְיָה חֲבֵרִין דְּרַבָּנִין וְרַבָּנִין. חַד אָמַר. יְאוּת אָמַר רִבִּי לָעְזָר. וְחָרָנָה אָמַר. לֹא אָמַר רִבִּי לָעְזָר יְאוּת. מָאן דָּמַר. יְאוּת אָמַר רִבִּי לָעְזָר. נַעֲשֵׂית עֵדוּת אֶחָד מֵאִישׁ אֶחָד. וּמָאן דְּאָמַר. לֹא אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר יְאוּת. נַעֲשֵׂית כִּשְׁתֵּי כִיתֵּי עֵדוּת כְּשֵׁירִין לָזֶה וּפְסוּלִין לָזֶה.

ו משנה: שׁוּם הַדַּיָּנִין שֶׁפָּחַת שְׁתוּת אוֹ הוֹתִיר שְׁתוּת מִכְרָן בָּטֵל. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִכְרָן קַיָּים אִם כֵּן מַה כֹּחַ בֵּית דִּין יָפֶה. אֲבָל אִם עָשׂוּ אִיגֶּרֶת בִּיקוֹרֶת אֲפִילוּ מָכְרוּ שָׁוֶה מָנֶה בְּמָאתַיִם אוֹ שָׁוֶה מָאתַיִם בְּמָנֶה מִכְרָן קַיָּים.

הלכה: שׁוּם הַדַּיָּנִין שֶׁפָּחַת שְׁתוּת אוֹ הוֹסִיף שְׁתוּת כול׳. כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר בְּהֶדְיוֹט. בְּקַרְקַע עַד שְׁלִישׁ. בִּמְטַלְטְלִין עַד שְׁתוּת. וְדִכְוָותָהּ בְּהֶקְדֵּשׁ. בְּקַרְקַע עַד שְׁתוּת וּבִמְטַלְטְלִין עַד יוֹבֵל. תַּמָּן תַּנִּינָן. שׁוּם הַיִּתּוֹמִים שִׁלְשִׁים יוֹם. שׁוּם הֶקְדֵּשׁ שִׁשִּׁים יוֹם. וּמַכְרִיזִין בַּבּוֹקֶר וּבָעֶרֶב. וְלָמָּה שִׁלְשִׁים. כְּדֵי לְיַיפּוֹת כּוֹחָן שֶׁלִּיתוֹמִין. וְיַכְרִיזוּ יוֹתֵר. עָד שְׁלִשִּׁים אַתְּ מְיַיפֶּה כוֹחָן. מִיכָּן וָאֵילַךְ אַתְּ מְרִיעַ כּוֹחָן. וֶאֱמוֹר אַף בְּהֶקְדֵּשׁ כֵּן. שַׁנְיָיא הִיא הֶקְדֵּשׁ. שֶׁאַתְּ תּוֹפֵס רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן. וַיַכְרִיזוּ לְעוֹלָם. דַּייוֹ לְהֶקְדֵּשׁ שֶׁיְּהֵא כְּפַלַּיִם בְּהֶדְיוֹט. אָמַר רִבִּי יוּדָן. מִן מַה דְּאַתְּ אָמַר. שַׁנְיָיא הִיא הֶקְדֵּשׁ שֶׁאַתְּ תּוֹפֵס רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן. הָדָא אָמְרָה שֶׁאִם יִמְצְאוּ שׁוּמָן שֶׁאֵין מַחֲזִירִין וּמַחְלִיטִין.

וּמַכְרִיזִין בַּבּוֹקֶר וּבָעֶרֶב. בִּיצִיאַת פּוֹעֲלִים וּבְהַכְנָסַת פּוֹעֲלִין. וְאוֹמֵר שָׁוֶה וְסִימָנֵיהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. בְּשֶׁלֹּא מָצְאוּ שׁוּמָן מַחֲלִיטִין. הוּ מַתְנִיתָא. שׁוּם הַדַּיָּנִים שֶׁפָּחַת שְׁתוּת אוֹ הוֹתִיר שְׁתוּת מִכְרָן בָּטֵל. מִפְּנֵי שֶׁפָּחֲתוּ אוֹ הוֹתִירוּ. אֲבָל מָצְאוּ שׁוּמָן מַחֲלִיטִין. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. מַה חֲמִית מֵימַר. בְּשֶׁלֹּא הוּכְרְזוּ אֲנַן קַיָּמִין. מִן דְּתַתְרָהּ. אֶלָּא אִם כֵּן עָשׂוּ אִיגֶּרֶת בִּיקוֹרֶת. מָהוּ אִיגֶּרֶת בִּיקוֹרֶת. רִבִּי יְהוּדָה בַּר פָּזִי אָמַר. אַכְרָזָה.

עוּלָּא בַּר יִשְׁמָעֵאל אָמַר. עֲבָדִים שֶׁלֹּא יִבְרְחוּ. וּשְׁטָרוֹת וּמְטַלְטְלִין שֶׁלֹּא יִגָּנְבוּ. רִבִּי בָּא בַּר כַּהֲנָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. לֵית הָדָא אָמְרָה שֶׁהָעֶבֶד נִפְדֶּה בִּשְׁלֹשָׁה. אָמַר לֵיהּ. אִין. אָמַר לֵיהּ. וְהַתַּנִּינָן. וּבְקַרְקָעוֹת תִּשְׁעָה וְכֵהֶן. וְאָדָם כְּיוֹצֵא בָהֶן. אָמַר לֵיהּ. אָדָם שָׁכַן בֶּן חוֹרִין הוּא.

חֲנַנְיָה בַּר שֵׁילֶמְיָה בְּשֵׁם רַב. אָתָא עוּבְדָא קוֹמֵי רִבִּי. בְּעָא מֵיעֲבַד כְּרַבָּנָן. אָמַר לוֹ רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּרָטָא בֶּן בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּרָטָא. לֹא כֵן לִימְּדָתָנוּ בְּשֵׁם זְקֵינֶיךָ. אֶלָּא אִם כֵּן עָשׂוּ אִיגֶּרֶת בִּיקוֹרֶת. וְקִיבְּלָהּ. וְחָזַר בֵּיהּ וַעֲבַד כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל.

ז משנה: הַיְתוֹמָה וְהַשְּׁנִיָּה וְהָאַיְילוֹנִית אֵין לָהֶן כְּתוּבָּה וְלֹא פֵּירוֹת וְלֹא מְזוֹנוֹת וְלֹא בְלָאוֹת. וְאִם מִתְּחִילָּה נִשְׂאָהּ לְשֵׁם אַיְילוֹנִית יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט מַמְזֶרֶת וּנְתִינָה לְיִשְׂרְאֵל בַּת יִשְׂרְאֵל לְנָתִין וּלְמַמְזֵר יֵשׁ לָהֶן כְּתוּבָּה.

הלכה: הַיְתוֹמָה וְהַשְּׁנִיָּה וְהָאַיְילוֹנִית כול׳. נִיחָא שְׁנִיָּה אַיְילוֹנִית. יְתוֹמָה. וַיתוֹמָה אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. תִּיפְתָּר בִּיתוֹמָה שֶׁמֵּיאֵינָה. רִבִּי אַייבוֹ בַּר נַגָּרִי רִבִּי אִימִּי. כְּשֵׁם שֶׁקָּנְסוּ בָהּ כָּךְ קָנְסוּ בוֹ. לֵיי דָּא מִילְּה. שֶׁאִם קִידְּשָׁהּ בְּלִיטְרָא שֶׁלְּזָהָב שֶׁהוּא מְאַבֵּד אֶת הַכֹּל.

וְלֹא פֵּירוֹת. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. שֶׁאֵין לוֹ עָלֶיהָ אֶלָּא אֲכִילַת פֵּירוֹת בִּלְבַד. תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי צַיְדָנְיָא קוֹמֵי רִבִּי יִרְמְיָה וּפְלִיג עַל רִבִּי יִרְמְיָה. וְזַכַּאי בִּמְצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּבְהֵפֵר נְדָרֶיהָ. מַהוּ לֹא פֵּירוֹת. שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֲכִילַת פֵּירוֹת שֶׁאָכַל.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. בְּכָל שָׁעָה הָיָה רִבִּי הִילָא רִבִּי אָמַר לִי. תְּנִי מַתְנִיתָךְ. יוֹרְשָׁהּ וּמִיטַּמָּא לָהּ. וְתַנֵּי רִבִּי חִיָּא כֵּן. מְטַמֵּא הוּא אָדָם לְאִשְׁתּוֹ כְּשֵׁירָה. וְאֵינוֹ מִיטַּמֵּא לְאִשְׁתּוֹ פְּסוּלָה.

רִבִּי רְאוּבֵן בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. עַבְדֵי שְׁנִייוֹת מַהוּ שֶׁיֹּאכְלוּ בַּתְּרוּמָה. אָמַר לֵיהּ. שְׁתוֹק וְיָפָה לָךְ. הֵיא אוֹכֶלֶת וַעֲבָדֶיהָ אֵינָן אוֹכְלִין.

תַּמָּן תַּנִּינָן. גֵּט הַמְעוּשֶּׂה בְיִשְׂרָאֵל כָּשֵׁר וּבַגּוֹיִם פָּסוּל. שְׁמוּאֵל אָמַר. פָּסוּל וּפוֹסֵל בִּכְהוּנָה. שְׁמוּאֵל אָמַר. אֵין מְעַשְּׂין אֶלָּא כְּגוֹן אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. וְהָא תַּנִּינָן. שְׁנִיּוֹת. לָא בְּגִין דָּא אָמַר שְׁמוּאֵל. וְהָא תַּנִּינָן. הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִלֵּיהָנוֹת לוֹ. עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם יַעֲמִיד פַּרְנָס. יוֹתֵר מִיכֵּן יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָּה. שָׁמַעְנוּ שֶׁהוּא מוֹצִיא. שָׁמַעְנוּ שֶׁכּוֹפִין.

מַה בֵּין אֵילּוּ לָאֵילּוּ. אֵילּוּ עַל יְדֵי שֶׁהֵן דִּבְרֵי תוֹרָה דִּבְרֵי תוֹרָה צְרִיכִין חִיזּוּק. לְפִיכָךְ יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. וְאֵילּוּ עַל יְדֵי שֶׁהֵן דִּבְרֵי סוֹפְרִין וְדִבְרֵי סוֹפְרִין צְרִיכִין חִיזּוּק. לְפִיכָךְ אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. אִית דְּבָעֵי מֵימַר. אֵילּוּ עַל יְדֵי שֶׁקָּנָסָן בְּיָדָן וּבְיַד הַוּוֹלָד וְלֹא קָנְסוּ בָהֶן דָּבָר אַחֵר. לְפִיכָךְ יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. וְאֵילּוּ עַל יְדֵי שֶׁאֵין קָנָסָן בְּיָדָן וּבְיַד הַוּוֹלָד וְקָנְסוּ בָהֶן דָּבָר אַחֵר. לְפִיכָךְ אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. מַה נְפִיק מִן בֵּינֵיהוֹן. הַמַּחֲזִיר גְּרוּשָׁתוֹ מִשְּׁנִיסִית. מָאן דָּמַר. אֵילּוּ עַל יְדֵי שֶׁהֵן דִּבְרֵי תוֹרָה. וְזוֹ הוֹאִיל וְהִוא דְּבַר תוֹרָה לְפִיכָךְ יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. וּמָאן דָּמַר. אֵילּוּ עַל יְדֵי שֶׁקָּנָסָן בְּיָדָן וּבְיַד הַוּוֹלָד. וְזוֹ הוֹאִיל וְאֵין קָנָסָהּ בְּיָדוֹ וּבְיַד הַוּוֹלָד לְפִיכָךְ אֵין לָהּ כְּתוּבָּה.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר. רִבִּי זְעִירָא וְרִבִּי הִילָא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. בִּמְזוֹנוֹת פְּלִיגִין. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. יֵשׁ לָהּ מְזוֹנוֹת. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר. אוֹמְרִים לוֹ. הוֹצִיא. וְאַתְּ אָמַר אָכֵן. הוּא בָּעֵי מֵימַר. מָאן דָּמַר. בִּתְנַאי כְּתוּבָּה פְּלִיגִין. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. יֵשׁ לָהּ תְּנַאי כְּתוּבָּה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁאֵין לָהּ מְזוֹנוֹת. בְּיוֹרְשֶׁיהָ קָנְסוּ. כָּל שֶׁכֵּן בָּהּ. מָאן דָּמַר. פְּלִיגִין. בִּמְזוֹנוֹת. הָא בִּתְנַאי כְּתוּבָּה לֹא. בָּהּ קָנְסוּ. לֹא קָנְסוּ בְּיוֹרְשֶׁיהָ.

פרק יב

א משנה: הַנּוֹשֵׂא אֶת הָאִשָּׁה וּפָסְקָה עִמּוֹ כְּדֵי שֶׁיָּזוּן אֶת בִּתָּהּ חֲמֵשׁ שָׁנִים חַיָּיב לְזוּנָהּ חָמֵשׁ שָׁנִים. נִישֵּׂאת לְאַחֵר וּפָסְקָה עִמּוֹ כְּדֵי שֶׁיָּזוּן אֶת בִּתָּהּ חֲמֵשׁ שָׁנִים חַיָּיב לְזוּנָהּ חָמֵשׁ שָׁנִים. לֹא יֹאמַר הָרִאשׁוֹן לְכִשֶּׁתָּבֹא אֶצְלִי אֲזוּנָהּ אֶלָּא מוֹלִיךְ לָהּ מְזוֹנוֹתֶיהָ לִמְקוֹם שֶׁהִיא. וְכֵן לֹא יֹאמְרוּ שְׁנֵיהֶן הֲרֵי אָנוּ זָנִין אוֹתָהּ כְּאֶחָד אֶלָּא אֶחָד זָנָהּ וְאֶחָד נוֹתֵן לָהּ דְּמֵי מְזוֹנוֹת.

הלכה: הַנּוֹשֵׂא אֶת הָאִשָּׁה וּפָסְקָה עִמּוֹ כול׳. בְּמָה הוּא מִתְחַייֵב לָהּ. לֹא כֵן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. הַכּוֹתֵב שִׁטָּר חוֹב עַל חֲבֵירוֹ בְּחֶזְקַת שֶׁהוּא חַייָב לוֹ וְנִמְצָא שֶׁאֵינוֹ חַייָב לוֹ אֵינוֹ חַייָב לִיתֵּן לוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּתוֹסֶפֶת כְּתוּבָּה. וְיִתֵּן בְּסוֹף. עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּקִידּוּשֵׁי אִשָּׁה. וְיִתֵּן מִשָּׁעָה הָרִאשׁוֹנָה. עָשׂוּ אוֹתָהּ כִּמְקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה עַל מְנָת לִיתֵּן לָהּ י׳ דִּינָר זָהָב בַּשָּׁנָה לִהְיוֹת מַעֲלָה לָהּ מִדִּינָר זָהָב לַחוֹדֶשׁ.

תַּנֵּי. זָנָה חָמֵשׁ שָׁנִים הָרִאשׁוֹנוֹת בֵּין בְּיוֹקֶר בֵּין בְּזוֹל. הָיוּ בְיוֹקֶר וְהֶזִּילוּ. אִם הוּא גְּרִים נוֹתֵן בְּיוֹקֶר. וְאִם הִיא גָּרְמָה נוֹתֵן בְּזוֹל. הָיוּ בְזוֹל וְהוֹקִירוּ. בֵּין שֶׁהוּא גָּרַם בֵּין שֶׁהִיא גָּרְמָה נוֹתְנִין בְּזוֹל. הָדָא הִיא. הַבַּת לֹא עוֹלָה וְלֹא יוֹרֶדֶת.

תַּמָּן תַּנִּינָן. בְּנָן נוּקְבָן דְּיֶהֱוֹון לֵיכִי מִינַּאי יְהוֹן יָתְבָן בְּבֵיתִי וּמִיתְזָנָן מִנֵּיכְסַי. וְתַנֵּי עֲלָהּ. וּמִתְכַּסְיָין בִּכְסוּתִי. מַעֲשֶׂה יְדֵי הַבַּת שֶׁל מִי. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. נִישֵּׂאת. הַבַּעַל חַייָב בְּמְזוֹנוֹתֶיהָ וְהֵן נוֹתְנִין לָהּ דְּמֵי מְזוֹנוֹת. הָדָא אָמְרָה. זָנָהּ וּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ שֶׁלְּבַעֲלָהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. הָדָא אָמְרָה. פָּסַק לָזוּן כַּלָּתוֹ זָנָהּ וּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ שֶׁלְּבָנוֹ. הוּא רוֹצֶה שֶׁתָּבוֹא אֶצְלוֹ וְהִיא אֵינָהּ רוֹצָה. הַדִּין עִמָּהּ. דְּתַנִּינָן. וְהֵן נוֹתְנִין לָהּ דְּמֵי מְזוֹנוֹת. חָלַת כְּמִי שֶׁנִּישֵּׂאת. מֵתָה כְּמִי שֶׁנִּישֵּׂאת. מֵתָה כְּבָר מֵתָה.

ב משנה: נִיסֵּית הַבַּת הַבַּעַל חַיָּיב בִּמְזוֹנוֹתֶיהָ וְ[הֵן] נוֹתְנִין לָהּ דְּמֵי מְזוֹנוֹת. מֵתוּ בְּנוֹתֶיהֶן נְזוֹנוֹת מִנְּכָסִים בְּנֵי חוֹרִין וְהִיא נְזוֹנֶת מִנְּכָסִים מְשׁוּעְבָּדִים מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּבַעֲלַת חוֹב. הַפִּיקֻחִים הָיוּ כוֹתְבִין עַל מְנָת שֶׁאָזוֹן אֶת בִּתֵּךְ חֲמֵשׁ שָׁנִים כָּל זְמַן שֶׁאַתְּ עִמִּי.

הלכה: נִיסֵּית הַבַּת. הַבַּעַל חַיָּיב בִּמְזוֹנוֹתֶיהָ כול׳. תְּנֵי כְתוּבָּה שָׁכְתָבוֹ בְשָׁטָר. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר. אִיתְפַּלְגוֹן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לְחִיזּוּק כְּתָבָן. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. לִגְבוֹת מִן הַמְשׁוּעְבָּדִים כְּתָבָן. רִבִּי יִרְמְיָה מַחֲלִיף שְׁמוּעָתָה. אָמַר רִבִּי יוּדָן. מַתְנִיתָא מְסַיְּעָה לְמָאן דְּאָמַר. לְחִיזּוּק כְּתָבָן. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. אֵין מוֹצִיאִין לַאֲכִילַת פֵּירוֹת וּלְשֶׁבַח קַרְקָעוֹת וּלְמָזוֹן הָאִשָּׁה וְהַבָּנוֹת מִנְּכָסִים הַמְשׁוּעְבָּדִין מִפְּנֵי תִּיקּוּן הָעוֹלָם. לֹא בִשְׁטָר. אַף הָכָא בִשְׁטָר. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה. מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּבַעֲלַת חוֹב. לֹא בִשְׁטָר. אַף הָכָא בִשְׁטָר.

מֵתָה אֵינָהּ עִמָּהּ. נִתְגָּרְשָׁה אֵין עִמָּהּ. הֶחֱזִירָהּ. מָאן דְּאָמַר. לִכְתוּבָּה אֲבָל לֹא לִתְנָאִין תַּנֵּי. מָאן דְּאָמַר. בֵּין לִכְתוּבָּה בֵּין לִתְנָאִין. מַה חֲנֵי. הַפִּיקֻחִים הָיוּ כוֹתְבִין. עַל מְנָת שֶׁאֲנִי זָן אֶת בִּתֵּךְ חֲמֵשׁ שָׁנִים כָּל זְמַן שֶׁאַתְּ עִמִּי. וְתַנֵּי עֲלָהּ. וּבִלְבַד מִן הַנִּישׂוּאִין הָרִאשׁוֹנִים. וְאַתְיָא כַּיי דָּמַר רִבִּי חֲנִינָה. הַמִּשִּׂיא אֶת בְּנוֹ בַּבַּיִת זָכָה בַּבַּיִת. וּבִלְבַד מִן הַנִּישׂוּאִין הָרִאשׁוֹנִים.

ג משנה: אַלְמָנָה שֶׁאָמְרָה אֵי אֶפְשִׁי לָזוּז מִבֵּית בַּעֲלִי אֵין הַיּוֹרְשִׁין יְכוֹלִין לוֹמַר לָהּ לְכִי לְבֵית אָבִיךְ וְאָנוּ זָנִין אוֹתָךְ שָׁם. אֶלָּא זָנִין אוֹתָהּ וְנוֹתְנִין לָהּ מָדוֹר לְפִי כְבוֹדָהּ.

הלכה: אַלְמָנָה שֶׁאָמְרָה אֵי אֶפְשִׁי לָזוּז מִבֵּית בַּעֲלִי כול׳. כְּתִיב בַּמֻּתָּים חָפְשִׁי כַיָּיִן שֶׁמֵּת אָדָם נַעֲשָׂה חָפְשִׁי מִן הַמִּצְוֹת.

רִבִּי צִיוָה שְׁלֹשָׁה דְבָרִים בִּשְׁעַת פְּטִירָתוֹ. אַל תָּזוּז אַלְמָנָתִי מִבֵּיתִי. וְאַל תַּסְפִּידוּנִי בְּעֲיָירוֹת. וּמִי שֶׁנִּיטְפַּל בִּי בְּחַיַּי יְטַפֵּל בִּי בְּמוֹתִי. אַל תָּזוּז אַלְמָנָתִי מִבֵּיתִי. וְלֹא מַתְנִיתָא הִיא. אַלְמָנָה שֶׁאָמְרָה. אֵי אֶפְשִׁי לָזוּז מִבֵּית בַּעֲלִי. אָמַר רִבִּי דּוֹסָא. דְּלָא יֵימְרוּן לָהּ. בֵּייתָא דִּנְשָׁוָותָא הוּא מִשְׁתַּעְבֵּד לִנְשָׁוָותָא. אָמַר רִבִּי לָעְזָר בֶּן יוֹסֵי. כְּהָדָא דְתַנֵּי. דָּרָה בַּבַּיִת כְּשֵׁם שֶׁהָיְתָה דָּרָה וּבַעֲלָהּ נָתוּן בִּמְדִינַת הַיָּם. וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בִּכְלֵי כֶסֶף וּבִכְלֵי זָהָב כְּשֵׁם שֶׁהָיְתָה מִשְׁתַּמֶּשֶׁת וּבַעֲלָהּ נָתוּן בִּמְדִינַת הַיָּם. וְנִיזּוֹנֶת כְּשֵׁם שֶׁהָיְתָה נִיזּוֹנֶת וּבַעֲלָהּ נָתוּן בִּמְדִינַת הַיָּם. וְאַל תַּסְפִּידוּנִי בָּעֲיָירוֹת. מִפְּנֵי הַמַּחֲלוֹקֶת. וּמִי שֶׁנִּיטְפַּל בִּי בְּחַיַּי יְטַפֵּל בִּי בְּמוֹתִי. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה דְּצִיפּוֹרִין. כְּגוֹן יוֹסֵף אֶפְרָתִי. יוֹסֵה חֲפָנִי. רִבִּי חִזְקִיָּה מוֹסִיף. אַל תַּרְבּוּ עָלַי תַּכְרִיכִין. וּתְהֵא אַרוֹנִי נְקוּבָה לָאָרֶץ. מֵילְתָא אָמְרָה בְּסֵדֶין אֶחָד הוּא נִקְבַּר רִבִּי. דְּרִבִּי אָמַר. כְּמָה דְּבַר נַשָּׁא אָזִיל הוּא אָתִי. וְרַבָּנִין אָמְרִין. כְּמוֹ דְּבַר נָשׁ אָזִיל הוּא אָתִי. תַּנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי נָתָן. כְּסוּת הַיּוֹרֶדֶת עִם אָדָם לִשְׁאוֹל הִיא בָּאָה עִמּוֹ. מַאי טַעֲמָא. תִּתְהַפֵּךְ כְּחוֹמֶר חוֹתָם וְיִתְיַצְּבוּ כְּמוֹ לְבוּשׁ. אַנְטוֹלִינוֹס שְׁאַל לְרִבִּי. מַהוּ הֶדְיֵן דִּכְתִיב תִּתְהַפֵּךְ כְּחוֹמֶר חוֹתָם. אָמַר לֵיהּ. מִי שֶׁהוּא מֵבִיא אֶת הַדּוֹר הוּא מַלְבִּישׁוֹ.

רִבִּי יוֹחָנָן מְפַקֵּד. אַלְבְּשׁוּנִי בּוֹרְדִּיקָא לָא חִיוְרִין וְלָא אוּכְמִין. אִין קָמִית בֵּינֵי צַדִּיקַיָּא לָא נִבְהָת. וְאִין קָמִית בֵּינֵי רְשִׁיעַיָּיא לָא נִבְהִית. רִבִּי יְאשַׁיָּא פְּקִיד. אַלְבְּשׁוּנִי חִיוּורִין חֲפוּתִין. אָמְרוּ לֵיהּ. מַה אַתְּ טָב מִן רַבָּךְ. אָמַר לוֹן. וּמַה אֲנָא בְהִית בְּעוֹבְדַיי. רִבִּי יִרְמְיָה מְפַקֵּד. אַלְבְּשׁוּנִי חִיוְרִין חֲפוּתִין. אַלְבְּשׁוּנִי דְּנֶרְסַיי. וֶהָבוּן מְסָנַאיי בְּרַגְלַיי וְחוּטְרָא בְיָדַי וְיַהֲבוּנִי עַל סִיטְרָא. אִין אֲתִי מְשִׁיחָא וַאֲנָא מָעֲתָד.

צִיפּוֹרַיֵּיא אָמְרִין. מָאן דַּאֲמַר לָן דְּמִיתְּ רִבִּי. אֲנָן קְטָלִין לֵיהּ. אֲדִיק לְהוֹן בַּר קַפָּרָא. רֵישֵׁיהּ מְכוֹסֵּי מָאנוֹי מְבַזְּעִין. אָמַר לוֹן. יְצוֹקִים וְאֶרְאֶלִים תְּפָשׁוּן בַּלּוּחוֹת וְגֶבְרָה יָדָן שֶׁלְּאֶרְאֶלִים וְחָטְפוּ אֶת הַלּוּחוֹת. אָמְרוּ לֵיהּ. דְּמָךְ רִבִּי. אָמַר לוֹן. אַתּוּן אָמְרִתּוּן. וְקָרְעוּן. וְאָזִיל קָלָה לְקָרְעִיוּ לְגַו פִּתְתָה מַהֲלָךְ תְּלָתָא מִילִין.

רִבִּי נָתָן בְּשֵׁם רִבִּי מָנָא. מַעֲשֶׂה נִיסִּים נַעֲשׂוּ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. עֶרֶב שַׁבָּת הָיָה וְנִכְנְסוּ כָּל הָעֲיָירוֹת לְהַסְפִּידוֹ. וְאַשְׁרוֹנֵיהּ תְּמַנֵּי עֶשְׂרֵה (בניסן) [כְּנִישָׁן] וַאֲחָתוֹנֵיהּ לְבֵית שָׁרַיי. וְתָלַת לוֹן יוֹמָא עַד שֶׁהָיָה כַּל אֶחָד וְאֶחָד מִגִּיעַ לְבֵיתוֹ וּמְמַלֵּא לוֹ חָבִית שְׁלֵמִים וּמַדְלִיק אֶת הַנֵּר. כֵּינָן שֶׁשָּׁקְעָה הַחַמָּה קָרָא הַגֶּבֶר. שָׁרְיָין מְצִיקִין. אָמְרִין. דִּילְמָא דְּחַלְּלִינָן שׁוּבְתָא. וָאָמְרָה לְהוֹן. כָּל מִי שֶׁלֹּא נִתְעַצֵּל בְּהֶסְפֵּידוֹ שֶׁלְּרִבִּי יְהֵא מְבוּשָׁר לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא בַּר מִן קַצָּרָה. כֵּינָן דְּשָׁמַע כֵּן סְלִיק לְאֵיגָרָא וּטְלִיק גַּרְמֵיהּ וּמִית. נְפָקַת בְּרַת קָלָא וְאָמְרַת וַאֲפִילוּ קַצָּרָא.

רִבִּי חֲנָה יְתִיב לֵיהּ בְּצִיפּוֹרִין שִׁבְעָה עָשָׂר שָׁנִין. וְקָרָא עַל גַּרְמֵיהּ וַיִּחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה. וַיִּחְיוּ יְהוּדָה בְצִיפּוֹרִין שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנִין. וּמִן גּוֹבֵיהֶן עֲבַד תְּלַת עֶשְׂרֵה שְׁנִין חֲשֵׁישׁ שִׁינּוֹי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן. כָּל אוֹתָן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לֹא מֵתָה חַיָּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלֹא הִפִּילָה עוּבָּרָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְלָמָּה חֲשֵׁישׁ שִׁינּוֹי. חַד זְמַן הֲוָה עֲבַר. חָמָא חַד עִיגַּל מִיתְנַכֵּיס. גָּעָה וְאָמְרָה לֵיהּ. רִבִּי. שִׁיזְבִי. אָמַר לֵיהּ. לָכֶךְ נוֹצָרְתָּה. וּבְסוֹף הֵיךְ אִינְשְׁמַת. חָמְתוֹן אִין קְטָלוֹן חָדָא קַן דְּעַכְבָּרִין. אָמַר לוֹן. אַרְפּוּנוֹן. וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו כְּתִיב.

רִבִּי הֲוָה עִינְוָון סַגִּין. וְהֲוָה אָמַר. כָּל מַה דְּיֵימַר לִי בַּר נַשָּׁא אֲנָא עֲבִיד. חוּץ מִמַּה שֶׁעָשׂוּ זְקֵנֵי בְתֵירָא לְזָקֵנִי. דְּשָׁרוּן גַּרְמוֹן וּמְנוֹנֵיהּ. אִין סְלִיק רַב הוּנָא רֵישׁ גָּלוּתָא לְהָכָא אֲנָא מוֹתִיב לְעֵיל מִינַי. דְּהוּא מִן יְהוּדָה וַאֲנָא מִן בִּנְיָמִין. דְּהוּא מִן דִּכְרֵיָיא וַאֲנָא מִן נוּקְבְתָא. חַד זְמַן עָאַל רִבִּי חִיָּיה רַבָּא לְגַבֵּיהּ. אֲמַרוּ לֵיהּ. הָא רַב הוּנָא לְכָאן. נִתְכַּרְכְּמוּ פָּנָיו שֶׁלְּרִבִּי. אָמְרוּ לֵיהּ. אֲרוֹנוֹ הוּא. אָמַר לֵיהּ פּוּק חֲמִי מַה בָּעֵי לְכָאן. נְפַק וְלָא אַשְׁכַּח בַּר נַשׁ. וְיָדַע דְּהוּא כָּעֵיס עֲלוֹי. עֲבַד דְּלָא עָלִיל לְגַבֵּיהּ תַּלְתִּין יוֹמִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. כִּי אִתּוֹן תְּלִיתֵיתֵי יוֹמָיָא יְלַף רִבִּי מִינֵּיהּ כָּל כְּלָלָה דְּאוֹרָיְתָא. בְּסוֹף תְּלַת עֶשְׂרֵה שַׁנְיָיא וּתְלַתֵּיתֵי

יוֹמַיָּא עָאַל אֱלִיָּהוּ לְגַבֵּיהּ כִּדְמוּת רִבִּי חִיָּיה רַבָּה. אֲמַר לֵיהּ. מַה מָרִי עֲבִיד. אֲמַר לֵיהּ. חַד שִׁינָּא מְעִיקָא לִי. אֲמַר לֵיהּ. חֲמִי לִי. וְחָמֵי לֵיהּ. וִיהַב אֶצְבְּעֵיהּ עֲלוֹי וְאִינְּשַׁמְתְּ. לְמָחָר עָאַל רִבִּי חִיָּיה רַבָּה לְגַבֵּיהּ. אֲמַר לֵיהּ. מַה מָרִי עֲבִיד. הַיי שִׁינָּךְ מַה הֲיָא עֲבִידָא. אֲמַר לֵיהּ. מִן הַהִיא שַׁעְתָּא דִּיהַבְתְּ אֶצְבְּעָךְ עֲלוֹי אִינְּשַׁמְתְּ. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר. אִי לָכֶם חַיּוֹת שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אִי לָכֶם עוּבָּרוֹת שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אָמַר. לָא חֲוִינָא אֲנָא. מִן הַהִיא שַׁעֲתָא שָׁרֵי רִבִּי עֲבִיד לֵיהּ אִיקָר. כַּד הֲוָה עָלִיל לְבֵית וַועֲדָא הֲוָה אֲמַר. יְיכָּנֵס רִבִּי חִיָּיה רַבָּה לִפְנִים מִמֶּנִּי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יְשְׁמָעֵאל בַּר יוֹסֵי לִפְנִים מִמֶּנִּי. אָמַר לֵיהּ. חַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא רִבִּי חִיָּא רַבָּה לִפְנִים וְרִבִּי יְשְׁמָעֵאל בַּר יוֹסֵי לִפְנֵי וְלִפְנִים. רִבִּי הֲוָה מַתְנֵי שְׁבָחֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּיה רַבָּה קוֹמֵי רִבִּי יְשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי. חַד זִמְנָן חָמֵי גַּו בָּנֵי וְלָא אִיתְכְּנַע מִן קוֹמוֹי. [אֲמַר לֵיהּ אֲהִנּוֹ דְּאַתְּ מַתְנֵי שְׁבָחֵיהּ. אָמַר לֵיהּ. מַה עֲבַד לָךְ. אָמַר לֵיהּ חָמֵתֵיהּ גַּו בָּנֵי וְלָא אִיתְכְּנַע מִן קוֹמוֹי.] אָמַר לֵיהּ. לָמָּה עֲבַדְתְּ כֵּן. אָמַר לֵיהּ. יֵיתִי עָלַי דְּאִין סְחִית לָא יָדְעִית. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אַשְׁגְּרִית עֵינַ[י]ְ בְּכָל סֵפֶר תִּילִים אֲגָדָה. מִן הַהִיא שַׁעֲתָא מָסַר לֵיהּ תְּרִין תַּלְמִידִין דִּי יְהַלְכוּן עִימֵּיהּ גַּו סַנַּנְתָּא.

דְּרִבִּי יָסָא צָם תְּמָנֵיי צוֹמִין לְ[מַ]חֲמֵיי רִבִּי חִיָּיה רַבָּה. וּבְסוֹפָא חָמָא דּוֹרְגִין דִּידֵיהּ וּכְהַן גְּנֵי גַּבּוֹי. וּכְאָן תֵּימַר. הֲוָה רִבִּי יָסָא בַּר נַשׁ זְעִירָא. חַד גַּדְלַיי אֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן. אֲמַר לֵיהּ. חֲמִית בְּחֵילְמֵי דְּרִקְיָעָא נָפַל וְחַד מִן תַּלְמִידָךְ סְמִיךְ לֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ. חַכִּים אַתְּ לֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ. מִן אֲנָא חֲמֵי לֵיהּ אֲנָא חַכִּים לֵיהּ. וַעֲבַר כָּל תַּלְמִידּוֹי קוֹמוֹי וְחַכֵּם לְרִבִּי יָסָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ צָם תְּלַת מָאתָן צוֹמִין לְמֵיחְמֵי רִבִּי חִיָּיה רוֹבָה וְלָא חָמְתֵיהּ. וּבְסִיפָא שָׁרֵי מִצְטָעֵר. אֲמַר. מַה הֲוָה לָעֵי בְּאוֹרָיְתָא סַגִּין מִינַּיי. אָמְרִין לֵיהּ. רִיבֵּץ תּוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִמֶּךָּ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דַּהֲוָה גְלִי. אֲמַר לוֹן. וַאֲנָא לֹא חֲוִינָא גְלִי. אָמְרִין לֵיהּ. אַתְּ חֲוִיתָא גְלִי מֵילַךְ. וְהוּא הֲוָה גְלִי מַלְפָּא.

כַּד דְּמָךְ רַב הוּנָא רֵישׁ גָּלוּתָא אַסְקוּנֵיהּ לְהָכָא. אָמְרִין אֵין אֲנַן יְהָבִין לֵיהּ נִיהֲבֵיהּ גַּבֵּי רִבִּי חִיָּיה דְּהוּא מִן דִּ[יְ]הוֹן. אָמְרִין. מָאן עָלִיל יְהַב לֵיהּ תַּמָּן. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. אֲנָא עָלִיל יְהַב לֵיהּ תַּמָּן. אָמְרוּ לֵיהּ. עִילָּא אַתְּ בָּעֵי. דְּאַתְּ גְּבַר סַב. וְאַתְּ בָּעֵי מֵיעוֹל לָךְ מֵיתַב לְתַמָּן. אֲמַר לוֹן. יָבוֹן מְשִׁיחָא בְּרִיגְלוֹי וְאֵין עֲ[נִ]ַית אַתּוּן גָּרְשִׁין לִי. וְאַשְׁכַּח תְּלַת דָּנִין. יְהוּדָה בְנִי אַחֲרִיךְ. וְאֵין עוֹד. חִזְקִיָּה בְנִי אַחֲרִיךְ. וְאֵין עוֹד. אַחֲרִיךְ יוֹסֵף בֶּן יִשְׂרָאֵל. וְאֵין עוֹד. תָּלָה עֵינוֹי מִסְתַּכְלָא. אֲמַר לֵיהּ. אַמִּיךְ אַפֵּיךְ. אֲמַר רִבִּי חִיָּיה רַבָּה יְהוּדָה בְּרֵיהּ. וּפִישׁ לְרַב הוּנָא יְתִיב לֵיהּ. וְלָא קְבִיל עֲלוֹי מָתִיב לֵיהּ. אָמְרִין. כְּמָא דְּלָא קְבִיל עֲלוֹי מָתִיב לֵיהּ כֵּן זַרְעֵיתֵהּ לָא פְסִיקָא לְעוֹלָם. וְיָצָא מִשָּׁם בֶּן שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְנִכְפְּלוּ לוֹ שָׁנָיו.

כְּתִיב וּנְשָׂאתַנִי מִמִּצָּרִים וּקְבַרְתַּנִי בִּקְבוּרָתָם. יַעֲקֹב כָּל חֶן דְּהוּא מַהוּ מְנַבֵּי. רִבִּי לָעְזָר אָמַר דְּבָרִים בְּגַב. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר דְּבָרִים בְּגַב. רִבִּי חֲנִינָא אָמַר דְּבָרִים בְּגַב. מַהוּ דְּבָרִים בְּגַב. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יי בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים. וַהֲלֹא אֵין אַרְצוֹת הַחַיִּים אֶלָּא צוֹר וְקֵיסָרִין וַחֲבֵרוֹתֵיהֶן. תַּמָּן כּוּלָּה תַּמָּן שָׁבַע. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם בַּר קַפָּרָא. אֶרֶץ שֶׁמֵּתֶיהָ חַיִּים תְּחִילָּה לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ. מַה טַּעְמָא. נוֹתֵן נְשָׁמָה לָעָם עָלֶיהָ. מֵעַתָּה רַבּוֹתֵינוּ שֶׁבְּבָבֶל הִפְסִידוּ. אָמַר רִבִּי סִימַאי. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְהַלֵּךְ לִפְנֵיהֶן אֶל הָאָרֶץ וְהֵן מִתְגַּלְגְּלִין כְּנוּדוֹת. וְכֵינָן שֶׁמַּגִּיעִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נַפְשׁוֹתֵיהֶן עִמָּהֶן. מַה טַּעְמָא. וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל אַדְמָתְכֶם וְנָתַתִּי רוּחִי בָּכֶם וִחְיִיתֶם.

רִבִּי בְּרֶכְיָה שָׁאַל לְרִבִּי חֶלְבּוֹ. רִבִּי חֶלְבּוֹ שָׁאַל לְרִבִּי אִימִּי. רִבִּי אִימִּי שָׁאַל לְרִבִּי אֶלְעָזָר. רִבִּי אֶלְעָזָר לְרִבִּי חֲנִינָה. וְאִית דְּאָמְרִין. רִבִּי חֲנִינָה שָׁאַל לְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וַאֲפִילּוּ כְּגוֹן יָרָבְעָם וַחֲבֵירָיו. אָמַר לֵיהּ. גְּפָרִית וָמֶלַח שְׂרֵיפָה כָּל אַרְצָהּ. אָמַר רִבִּי בְּרֶכְיָה. מַה הֵין דִּשְׁאִיל לְהוֹן לֹא שְׁמַעִינָן מִינָּהּ כְּלוּם. מָהוּ כְדוֹן. כֵּינָן שֶׁנִּשְׁרְפָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה בָהֶן מִידַּת הַדִּין. תַּנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָה. שֶׁבַע שָׁנִים עָשְׂתָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִשְׂרָפָה. הָדָא הִיא דִּכְתִיב וְהִגְבִּיר בְּרִית לָרִבִּים שָׁבוּעַ אֶחָד. שתים שֶׁבָּהּ מַה הֲיוּ עוֹשִׂין. מַטְלִיּוֹת מַטְלִיּוֹת הָיְתָה נִשְׂרָפָת.

כְּתִיב וְאַתָּה פַּשְׁחוּר וְכֹל יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ תֵּלְכוּ בַּשֶּׁבִי. וּבָבֶל תָּבוֹא וְשָׁם תָּמוּת וְשָׁמָּה תִּיקָּבֵר. רִבִּי אַבָּא אָמַר. רִבִּי חֶלְבּוֹ וְרִבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָה. חַד אָמַר. מֵת שָׁם. וְנִקְבַּר שָׁם וְיֵשׁ בְּיָדוֹ שְׁתַּיִם. מֵת שָׁם וְנִקְבַּר כָּאן יֵשׁ בְּיָדוֹ אַחַת. וְחָרָנָה אָמַר. קְבוּרָה מְכַפֶּרֶת עַל מִיתָה שֶׁלָּהֶן.

רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רִבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָא. רִיגְלוֹי דְּבַר נַשׁ אִינּוּן מוֹבְלִין יָתֵיהּ כָּל הֵן דְּמִיתְבָּעֵי. כְּתִיב וַיֹּאמֶר יי מִי יְפַתֶּה אֶת אַחְאָב וְיַעַל וְיִפֹּל בְּרָמוֹת גִּלְעָד. וְיָמֹת בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ לֹא תַמָּן. אֱלִיחוֹרֶף וַאֲחִיָּה תְּרֵין אֵיסְקֶרִיטוֹרֵי דִּשְׁלֹמֹה. חָמָא מַלְאַךְ מוֹתָא מִסְתַּכֵּל בּוֹן וַחֲרוּק בְּשִׁינָּיו. אֲמַר מִילָּה וִיהָבוּן בְּחַלָּלָה. אֲזַל וּנְסַבְּהוֹן מִן תַּמָּן. אַתָּא גְּחִיךְ קֳם לֵיהּ קִיבְּלֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ. הַהִיא שַׁעֲתָא הֲוָות אִתְרוֹק בְּשִׁינּוֹי. וּכְדוֹן אַתְּ גְּחִיךְ. אָמַר לֵיהּ. אֲמַר לִי רַחֲמָנָא דִּנְסַב לֶאֱלִיחוֹרֶף נַאֲחִיָּה מִן גַּוּא חַלָּלָה. וְאָמְרִית. מָאן יְהַב לִי אִילֵּין לְהוֹן דְּשַׁלְחִית מִינְסְבִינִין וִיהַב בְּלִיבָּךְ לְמֵיעְבַד כֵּן בְּגִין דְּנַעֲבִיד שְׁלִיחוּת. אֲזַל וְאִיטְפַּל בְּהוֹן מִן תַּמָּן. תְּרֵין בְּנוֹי דְּרִבִּי רְאוּבֵן בַּר אִיסְטְרוֹבִילְיָא תַּלְמִידּוֹי דְּרִבִּי. חָמָא מַלְאָךְ מוֹתָא מִסְתַּכֵּל בּוֹן וַחֲרִיק בְּשִׁינּוֹי. אֲמַר. נִיגְלִינוֹן לִדְרוֹמָא. שֶׁמָּא שֶׁהַגָּלוּת מְכַפֶּרֶת. אֲזַל וְנַסְתּוּן מִתַּמָּן.

עֲלָלָה נְחוּתָה הֲוָה. אִידְמִיךְ תַּמָּן. שָׁרֵי בְּכִי. אָמְרִין לֵיהּ. מַה לָךְ בְּכִי. אֵין מַסְקוּן לָךְ. אֲמַר לוֹן. וּמָה הֲנָיָיה אִית לִי. וַאֲנָא מוֹבַד מַרְגְּלִיתִי גַּוּא אַרְעָא מְסָאבְתָּא. לֹא דָמֵי הַפּוֹלְטָה לְחֵיק אִמּוֹ לַפּוֹלְטָה בְּחֵיק נָכְרִיָּה. רִבִּי מֵאִיר אִידְמִיךְ בְּאַסְיָיא. אָמְרִין לְבָנֵי אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל דִּי דָא מְשִׁיחְכוֹן דִּידְכוֹן. וְאַפִּילּוּ כֵּן אֲמַר לוֹן. יְהַבוֹן עַרְסִי עַל גֵּיף יַמָּא. דִּכְתִיב כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ.

שִׁבְעָה יַמִּים הֵן סוֹבְבִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. יַמָּא רַבָּא. יַמָּא דְּטִבֶּרְיָא. יַמָּא דְּכוֹכְבוֹ. יַמָּא דְּמִילְחָא יַמָּא דְּחִילְתָא. יַמָּא דְּשִׁילְחָת. יַמָּא דְּאַיפַּמְיָא. וְיֵתֵא אִיכָּא יַמָּא

דְּחָמֵץ. דְּיֵקְלִיטְיָנוּס הִקְרָוֶה נְהָרוֹת וַעֲשָׂאוּ. כְּתִיב וְנִשְׁקָפָה עַל פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן. אָמַר רַבִּי חִיָּיה בַּר בָּא. כָּל מִי שֶׁהוּא עוֹלֶה לְהַר הַיְשִׁימוֹן וְרָאָה כְּמִין כְּבָרָה קְטָנָה בְּיַם טִיבֶּרְיָא זוֹ הִיא בְּאֵרָהּ שֶׁל מִרְיָם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בַּר מָרָה. שַׁעֲרִינְהוּ רַבָּנָן וְהָא הִיא מְכוּוָּנָא כָּל קֶבֶל תַּרְעָא מְצִיעָתָא דִּכְנִישְׁתָּא עֲתִיקְתָּא דִּים דוטגין. דִּבְרֵי בַּר קִירְיָא וְרַבִּי אֶלְעָזָר הֲווֹן מְטַיְילִין בְּאִיסְטַרִין. רָאוּ אֲרוֹנוֹת שֶׁהֵן בָּאוֹת מֵחוּצָה לָאָרֶץ לָאָרֶץ. אָמַר רַבִּי בַּר קִירְיָא רַבִּי לָעְזָר. מַה הוֹעִילוּ אֵילּוּ. אֲנִי קוֹרֵא עֲלֵיהֶן נַחֲלָתִי שַׂמְתֶּם לְתוֹעֵבָה בְּחַיֵּיכֶם. וַתָּבוֹאוּ וַתְּטַמְּאוּ אֶת אַרְצִי בְּמִיתַתְכֶן. אָמַר לֵיהּ. כֵּיוָן שֶׁמַּגִּיעִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָיוּ נוֹטְלִין גּוּשׁ עָפָר וּמַנִּיחִין עַל אֲרוֹנָן. דִּכְתִיב וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ.

ד משנה: אָמְרָה אֵי אֶפְשִׁי לָזוּז מִבֵּית אַבָּא יְכוֹלִים הַיּוֹרְשִׁין לוֹמַר לָהּ אִם אַתְּ אֶצְלֵנוּ יֵשׁ לָךְ מְזוֹנוֹת וְאִם אֵין אַתְּ אֶצְלֵנוּ אֵין לָךְ מְזוֹנוֹת. אִם הָיְתָה טוֹעֶנֶת מִפְּנֵי שֶׁהִיא יַלְדָּה וְהֵן יְלָדִים נוֹתְנִים לָהּ מְזוֹנוֹת וְהִיא בְּבֵית אֲבִיהָ.

הלכה: אָמְרָה אֵי אֶפְשִׁי לָזוּז מִבֵּית אַבָּא כול׳. אִם הָיְתָה טוֹעֶנֶת מִפְּנֵי שֶׁהִיא יַלְדָּה וְהֵן יְלָדִים. מִשּׁוּם שֵׁם רַע.

ה משנה: כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אֲבִיהָ גּוֹבָה כְּתוּבָּתָהּ לְעוֹלָם. כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ גּוֹבָה כְּתוּבָּתָהּ עַד עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים שֶׁיֵּשׁ בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים שֶׁתַּעֲשֶׂה טוֹבָה כְּנֶגֶד כְּתוּבָּתָהּ דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ גּוֹבָה כְּתוּבָּתָהּ לְעוֹלָם. כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אֲבִיהָ גּוֹבָה כְּתוּבָּתָהּ עַד עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים. מֵתָה יוֹרְשֶׁיהָ מוֹכְרִין כְּתוּבָּתָהּ עַד עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים.

הלכה: כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אֲבִיהָ כול׳. בְּטוֹבָה שֶׁעָשׂוּ לָהּ שֶׁנִּחְלְטָה נִיכְסֶיהָ בְּחַיֵּי בַעֲלָהּ עַד עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מֻחְלָה כְּתוּבָּתָהּ. רַב חִיָּיה בַּר אַשִׁי בְּשֵׁם רַב חִיָּיה בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי לָא. מִסְתַּבְּרָא בְּאִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ כְּתוּבָּה. אֲבָל בְּאִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ כְּתוּבָּה גּוֹבָה לְעוֹלָם. אָמַר לֵהּ. דְּרוּבָּה אָתָא מֵימַר לָךְ. אֲפִילּוּ אִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ כְּתוּבָּה אֵינָהּ גּוֹבָה אֶלָּא עַד עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה. מִילְתָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר אָמְרָה. בַּעַל חוֹב גּוֹבֶה לְעוֹלָם. לֹא אָמַר אֶלָּא בַּעַל חוֹב. אֲבָל אִשָּׁה אֵינָהּ גּוֹבָה אֶלָּא עַד עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה. אָמַר רַבִּי אָבִין. לֹא מִסְתַּבְּרָא אֶלָּא בְּאִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ מְזוֹנוֹת. אֲבָל בְּאִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ מְזוֹנוֹת אֲנִי אוֹמֵר. מִפְּנֵי מְזוֹנוֹתֶיהָ לֹא תָּבְעָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. סוֹף דָּבָר עַד שֶׁתִּתְבַּע. אֲפִילּוּ כֵן הִזְכִּירָה. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. מֵתָה יוֹרְשֶׁיהָ מַזְכִּירִין כְּתוּבָּתָהּ עַד כ״ה שָׁנָה. דְּרוּבָּה אָתָא מֵימַר לָךְ. אֲפִילּוּ עָשָׂת כ״ה שָׁנִים חָסֵר יוֹם אֶחָד וְלֹא תָּבְעָה וְאַחַר כָּךְ תָּבְעָה נוֹתְנִין לָהּ עוֹד כ״ה שָׁנָה.

רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא כְּתוּבַּת מָנֶה מָאתַיִם. אֲבָל כְּתוּבַּת אֶלֶף דִּינָר גּוֹבָה לְעוֹלָם. אָתָא רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן. אֲפִילּוּ כְּתוּבָּתָהּ שֶׁלְּאֶלֶף דִּינָר אֵינָהּ גּוֹבָה אֶלָּא עַד כ״ה שָׁנָה. וַאֲתָיְיא אִילֵּין פְּלוּגְוָותָא כְּהִלֵּין פְּלוּגְוָותָא. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הַנִּיזָּקִין שָׁמִין לָהֶן בְּעִידִית. וּבַעַל חוֹב בְּבֵינוֹנִית. וּכְתוּבַּת אִשָּׁה בְּזִיבּוֹרִית. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יִרְמְיָה. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא מָנֶה מָאתַיִם. אֲבָל כְּתוּבָּה שֶׁלְּאֶלֶף דִּינָר גּוֹבָה בְּבֵינוֹנִית. וְאָמַר רַבִּי יוֹסֵי. וַאֲפִילּוּ כְּתוּבָּתָהּ אֶלֶף דִּינָר אֵינָהּ גּוֹבָה אֶלָּא מִן הַזִּיבּוֹרִית. וַאֲתָיְיא דְּרַבִּי יוֹסֵי כְּרַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי יִרְמְיָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הַכּוֹתֵב נְכָסָיו לְבָנָיו. כָּתַב לְאִשְׁתּוֹ קַרְקַע כָּל שֶׁהוּא אִיבֵּד כְּתוּבָּתָהּ. דְּרַב אָמַר. בְּמְזַוָּה עַל יָדֶיהָ. וּשְׁמוּאֵל אָמַר. בְּמְחַלֵּק לְפָנֶיהָ. רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אָמַר. מִקּוּלֵּי כְּתוּבָּה שָׁנוּ. אָמַר רַבִּי בָּא. טַעֲמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. לֹא סוֹף דָּבָר כְּתוּבַּת מָנֶה מָאתַיִם אֶלָּא אֲפִילּוּ כְּתוּבָּתָהּ אֶלֶף דִּינָר. מִקּוּלֵּי כְּתוּבָּה שָׁנוּ.

פרק יג

א משנה: שְׁנֵי דַיָּינֵי גְּזֵילוֹת הָיוּ בִּירוּשָׁלַם אַדְמוֹן וְחָנָן בֶּן אַבְשָׁלוֹם. חָנָן אוֹמֵר שְׁנֵי דְּבָרִים אַדְמוֹן אוֹמֵר שִׁבְעָה. מִי שֶׁהָלַךְ לוֹ לְמְדִינַת הַיָּם וְאִשְׁתּוֹ תוֹבַעַת מְזוֹנוֹת חָנָן אָמַר תִּישָּׁבַע בַּסּוֹף וְלֹא תִישָּׁבַע בַּתְּחִילָּה. נֶחְלְקוּ עָלָיו בְּנֵי כֹהֲנִים גְּדוֹלִים וְאָמְרוּ תִּישָּׁבַע בַּתְּחִילָּה וּבַסּוֹף. אָמַר רַבִּי דוֹסָא בֶּן הַרְכִּינָס כְּדִבְרֵיהֶן. אָמַר רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי יָפָה אָמַר חָנָן לֹא תִישָּׁבַע אֶלָּא לַבְּסוֹף.

הלכה: שְׁנֵי דַיָּינֵי גְּזֵילוֹת הָיוּ בִּירוּשָׁלַם כול׳. לֹא כֵן אָמַר רַבִּי פִּינְחָס בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה. אַרְבַּע מְאוֹת וְשִׁשִּׁים בָּתֵּי כְנִיסִיּוֹת הָיוּ בִּירוּשָׁלַם וְכָל אַחַת וְאַחַת הָיָה לָהּ בֵּית סֵפֶר וּבֵית תַּלְמוּד. בֵּית סֵפֶר לְמִקְרָא וּבֵית תַּלְמוּד לַמִּשְׁנָה. וְאֵילּוּ הֵם מְמוּנִין עַל הַגֶּזֶל. לְלַמְּדָהּ שֶׁכָּל מִי שֶׁהוּא סַפְּיָקָה בְּיָדוֹ לְמְחוֹת וְאֵינוֹ מַמְחֶה קַלְקָלָה תְּלוּיָה בּוֹ. תַּנֵּי בְּשֵׁם רַבִּי נָתָן. אַף נָחוּם הַמָּדִי הָיָה עִמָּהֶן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי נָתָן שִׁלְשָׁה דַיָּינֵי גְּזֵילוֹת הָיוּ בִירוּשָׁלַם.

רַבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם רַבִּי אָחָא. רַבִּי הָיָה דוֹרֵשׁ ג מִקְרָיוֹת לִשְׁבָח. וַתָּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם. וְאֵיפְשַׁר כֵּן. אֲפִילּוּ זוֹנָה שֶׁמְּזוֹנוֹת אֵינָהּ עוֹשָׂה כֵן. אֶלָּא שֶׁתָּלַת עֵינֶיהָ לַפֶּתַח שֶׁכָּל עֵינַיִם מְצַפּוֹת לוֹ. אָמְרָה לְפָנָיו. רִבּוֹנוֹ שֶׁלְּעוֹלָם. אַל אֵצֵא רֵיקָם מִבֵּית זֶה. דָּבָר אַחֵר. וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם. שֶׁפָּתְחָה לוֹ הָעֵינַיִם וְאָמְרָה לוֹ. פְּנוּיָה אֲנִי וּטְהוֹרָה אֲנִי. וְעַלִי זָקֵן מְאֹד וגו׳. אֵת אֲשֶׁר יִשְׁכְּבוּן. כְּתִיב. אָמַר רַבִּי. שֶׁהָיוּ הַנָּשִׁים מֵבִיאוֹת קִינּוּיֵהֶן לִיטָּהֵר לְבַעֲלֵיהֶן וְהָיוּ מַשְׁהִין אוֹתָן. וּמַעֲלֶה עֲלֵיהֶן הַכָּתוּב כְּאִילּוּ הֵן שׁוֹכְבִין עִמָּן. אָמַר רַבִּי תַּנְחוּמָא. הָדָא הִיא דּוּ מְקַנְתֵּר לוֹן. לָמָּה תִבְעֲטוּ בְּזִבְחִי וּבְמִנְחָתִי. אֵין תֵּימַר. עֲבֵירָה חֲמוּרָה יֵשׁ כָּאן.

מַבְרִיחָן מִן הַחַמּוּרָה וּמְקַנְתְּרָן בַּקַּלָּה. וְלֹא הָלְכוּ בָּנָיו בִּדְרָכָיו. שֶׁהָיוּ נוֹטְלִין מַעֲשֵׂר וְדָנִין. אָמַר רִבִּי בֶּרֶכְיָה. מַבָּרְכְתָּה הָיְתָה עוֹבֶרֶת וְהָיוּ מַנִּיחִין צוֹרְכֵי יִשְׂרָאֵל וְעוֹסְקִין בַּפְּרַגְמַטֵיָא.

מַעֲשֶׂה בִירִבִּי יִשְׁמָעֵאל שֶׁפָּסַק מְזוֹנוֹת לְאִשָּׁה בְשׁוּקֵי בְּצִיפּוֹרִי. מַה בְשׁוּקֵי מִשּׁוּקֵי. שָׁמַע רִבִּי וָמַר. מָאן אָמַר לֵיהּ שֶׁלֹּא שִׁילַּח לָהּ. מָאן אָמַר לִי שֶׁלֹּא הִנִּיחַ לָהּ. עָבְרִין יָדְעִין. רִבִּי הִילָא אָמַר. רִבִּי בָּעֵי. מִיסְבַּר סָבַר רִבִּי דְּלֵית מַתְנִיתָא בְּאֵשֶׁת אִישׁ אֶלָּא בְּאַלְמָנָה. אָמַר. שְׁמוּאֵל וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. בְּאַלְמָנָה הִיא מַתְנִיתָא. אָמַר רִבִּי אָבִין. תַּנֵּי דְבֵית רִבִּי כֵּן. מִי שֶׁיָּצָא לִמְדִינַת הַיָּם וְאִשְׁתּוֹ תוֹבַעַת מְזוֹנוֹת. הַוון בְּעֵי מֵימַר. מָאן דָּמַר. בְּאֵשֶׁת אִישׁ הִיא מַתְנִיתָא. כַּתְּחִילָּה שֶׁלֹּא שִׁילַּח לָהּ. בַּסּוֹף שֶׁלֹּא הִטְמִינָה וְשֶׁלֹּא הֶעֱרִימָה. מָאן דָּמַר. בְּאַלְמָנָה הִיא מַתְנִיתָא. כַּתְּחִילָּה שֶׁלֹּא הִנִּיחַ לָהּ. בַּסּוֹף שֶׁלֹּא הִטְמִינָה וְשֶׁלֹּא הֶעֱרִימָה. אָמַר שְׁמוּאֵל דְּרִבִּי בְּרֶכְיָה. בְּשֶׁלֹּא מָחֲלָה לִיתוֹמִים עַל כְּתוּבָּתָהּ.

חֲרֵי שֶׁיָּצָא הוּא וְאִשְׁתּוֹ לִמְדִינַת הַיָּם וּבָאת וְאָמְרָה. מֵת בַּעֲלִי. תִּזּוֹן וְתִיטּוֹל כְּתוּבָּתָהּ. גֵּירְשָׁנִי בַּעֲלִי. תִּזּוֹן מִכְּתוּבָּתָהּ. מַה הִיא אֵשֶׁת אִישׁ מִשֶּׁלְבַעֲלָהּ הִיא נִיזּוֹנֶת. אִם אֵינָהּ אֵשֶׁת אִישׁ מִכְּתוּבָּתָהּ הִיא נִיזּוֹנֶת. חֲרֵי מִשֶּׁבָּא מִמְּדִינַת הַיָּם וְאִשְׁתּוֹ תוֹבַעַת מְזוֹנוֹת וְאָמַר. יֵצְאוּ מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ בְּמְזוֹנוֹתֶיהָ. שׁוֹמְעִין לוֹ. וְאִם פָּסְקוּ בֵּית דִּין מַה שֶּׁפָּסְקוּ פָּסְקוּ. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. בְּשֶׁאֵין מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ כְּדֵי מְזוֹנָהּ. כְּהָדָא שׁוֹמְעִין לוֹ. כְּמָאן דָּמַר. אֵין מְזוֹנוֹת לְאִשָּׁה מִדָּבָר תּוֹרָה. כְּהָדָא דַתַנֵּי. אֵין בֵּית דִּין פּוֹסְקִין לְאִשָּׁה מְזוֹנוֹת מִדְּמֵי שְׁבִיעִית. אֲבָל נִיזּוֹנֶת הִיא עִם בַּעֲלָהּ בַּשְּׁבִיעִית. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. בְּשֶׁיֵּשׁ מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ כְּדֵי מְזוֹנָהּ. כְּהָדָא מַה שֶּׁפָּסְקוּ פָּסְקוּ. תִּיפְתָּר בְּשֶׁפָּסְקוּ יֶתֶר.

חֲרֵי שֶׁהָיָה נָתוּן בִּמְדִינַת הַיָּם וְאָמַר. יְיַנְּתֵנוּ אֵילּוּ לְבָנָיו. בְּנוֹתָיו בִּכְלָל. אִם (בַּשְּׁבִיעִית) [בְּשָׁעַת מִיתָה] אָמַר. יְיַנְּתֵנוּ אֵילּוּ לְבָנָיו. אֵין בְּנוֹתָיו בִּכְלָל.

רִבִּי זְעִירָא רַב חֲנַנְאֵל בְּשֵׁם רַב רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם אַבָּא בַּר יִרְמְיָה. שְׁנֵי דְבָרִים אָמַר חָנָן הֲלָכָה כְיוֹצֵא בוֹ. שִׁבְעָה דְבָרִים אָמַר אַדְמוֹן אֵין הֲלָכָה כְיוֹצֵא בוֹ. רִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא בְּשֵׁם רִבִּי יִצְחָק בַּר חֲקוֹלָה. בְּכָל מָקוֹם שֶׁשָּׁנִינוּ אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל. רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי אַדְמוֹן הֲלָכָה כְיוֹצֵא בוֹ.

ב משנה: מִי שֶׁהָלַךְ לִמְדִינַת הַיָּם וְעָמַד אֶחָד וּפִירְנֵס אֶת אִשְׁתּוֹ חָנָן אָמַר אִיבֵּד אֶת מָעוֹתָיו. נֶחְלְקוּ עָלָיו בְּנֵי כֹהֲנִים גְּדוֹלִים וְאָמְרוּ יִשָּׁבַע כַּמָּה הוֹצִיא וְיִטּוֹל. אָמַר רִבִּי דוֹסָא בֶּן הַרְכִּינָס כְּדִבְרֵיהֶן. אָמַר רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי יָפֶה אָמַר חָנָן הִנִּיחַ מָעוֹתָיו עַל קֶרֶן הַצִּבּוּר.

הלכה: מִי שֶׁהָלַךְ לוֹ לִמְדִינַת הַיָּם כול׳. רִבִּי בָּא בַּר מָמָל בָּעֵי. הַפּוֹרֵעַ שְׁטַר חוֹבוֹ לַחֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ. תַּפְלוּגְתָּא דְּחָנָן וּבְנֵי כֹהֲנִים גְּדוֹלִים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. טַעֲמוֹן דִּבְנֵי כֹהֲנִים גְּדוֹלִים. תַּמָּן לֹא עָלְתָה עַל דַּעְתּוֹ שֶׁתָּמוּת אִשְׁתּוֹ בְּרֶעָב. בְּרַם הָכָא מְפַיֵּיס הֲוֵינָא לֵיהּ הוּא מְחִיל לִי. הַגַּע בְּעַצְמָךְ דַּהֲוָה גַבֵּיהּ מַשְׁכּוֹן. מְפַיֵּיס הֲוֵינָא לֵיהּ וְהוּא יְהַב לִי מַשְׁכּוֹנִי. עַד כְּדוֹן בְּבַעַל חוֹב שֶׁאֵינוֹ דוֹחֵק. וַאֲפִילּוּ בְּבַעַל חוֹב שֶׁהוּא דוֹחֵק. שְׁמָעִינָן מִן הָדָא. וְשׁוֹקֵל אֶת שִׁקְלוֹ. וְלֹא שָׁקַל אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתוֹ. הָדָא אָמְרָה. וַאֲפִילּוּ בְּבַעַל חוֹב שֶׁהוּא דוֹחֵק. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵּן. דְּתַנִּינָן. וּמַקְרִיב עָלָיו קִינֵּי זָבִין וְקִינֵּי זָבוֹת קִינֵּי יוֹלְדוֹת חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת. לֹא בְּשֶׁלֹּא נָתַן לְתוֹךְ יָדוֹ כְּלוּם. [וָכָא בְּשֶׁלֹּא יַכְנֵס לְתוֹךְ יָדָיו כְּלוּם.]

רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. אֵין לְךָ נִתְפָּס עַל חֲבֵירוֹ וְחַיָּיב לִיתֵּן לוֹ אֶלָּא בְּאַרְנוֹן וּבְגוּלְגּוֹלֶת. רַב אָמַר. כָּל הַנִּתְפָּס עַל חֲבֵירוֹ חַיָּיב לִיתֵּן לוֹ. חֵייְלֵיהּ דְּרַב מִן הָדָא. הַגּוֹזֵל שָׂדֶה וּנְטָלוּהָ מִצִּיקִין. וְלֹא שָׁמַע מַה דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. קָנָס קָנְסוּ בְּגוֹזְלָן. רִבִּי אָבִין בָּעֵי. וְהֶהְזֵק דַּהֲוָה רַבָּה. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן וְרִבִּי חִיָּיה בַּר לוּלְיָנִי. תְּרֵיהוֹן בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל אָמְרִי. חַד אָמַר. כְּאַרְנוֹן וּכְגוּלְגּוֹלֶת. וְחָרָנָה אָמַר. אֵינָהּ כְּאַרְנוֹן וּכְגוּלְגּוֹלֶת.

תַּמָּן תַּנִּינָן. מְרַפְּאֵהוּ רִיפּוּי נֶפֶשׁ אֲבָל לֹא רִיפּוּי מָמוֹן. רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יוֹסֵי. חַד אָמַר. כָּאן בִּמְדִינָה מִגּוֹפוֹ כָּאן בְּמְדִינָה מִנְכָסָיו. וְחָרָנָה אָמַר. כָּאן בְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ מִי יְרַפְּאֶנּוּ וְכָאן בְּשֶׁאֵין לוֹ מִי יְרַפְּאֶנּוּ. אִם מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִי יְרַפְּאֶנּוּ אֲפִילּוּ רְפוּאַת נֶפֶשׁ לֹא יְרַפְּאֶנּוּ. שֶׁלֹּא מִן הַכֹּל אָדָם זוֹכֶה לְהִתְרַפְּאוֹת.

וְלֹא נִיכְסֵי הַמַּחֲזִיר הֵן שֶׁהֵן אֲסוּרִין לְבַעַל הַפָּרָה. עוּלָּא בַּר יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי יִצְחָק. כְּשֶׁהָיוּ נְכָסָיו שָׁלֵוִין אֲסוּרִין לָזֶה וּנְכָסָיו שָׁלֵוִין אֲסוּרִין לָזֶה.

מָאן תַּנָּא תִּפּוֹל חֲנָייָה לְהֶקְדֵּשׁ. רִבִּי מֵאִיר. דְּרִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. מוֹעֲלִין בָּאֲסוּרוֹת. רִבִּי אָבוּן בַּר חִייָה בָּעֵי. נָדַר מִן הַכִּכָּר מָהוּ לְחַמֵּם בּוֹ אֶת יָדָיו. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. אָמַר. הֲכִיכַר הַזֶּה הֶקְדֵּשׁ. אֲכָלוֹ בֵּין הוּא בֵּין אַחֵר מָעַל. לְפִיכָךְ יֵשׁ לוֹ פִּדְיוֹן. אִם אָמַר. חֲרֵי זֶה עָלַי. אֲכָלוֹ מָעַל בּוֹ בְּטוֹבַת הֲנָאָה. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. אֲחֵרִים לֹא מָעֲלוּ. לְפִיכָךְ אֵין לוֹ פִּדְיוֹן. לֹא אָמַר אֶלָּא אֲכָלוֹ. הָא לְחַמֵּם בּוֹ אֶת יָדָיו מוּתָּר. תַּלְמִידוֹי דְּרִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה. כֵּינִי בָאוֹמֵר. לֹא אוֹכְלִינוּ וְלֹא אַטְעַמֵּינוּ. לֹא אָסְרוּ עָלָיו אֶלָּא לַאֲכִילָה. עַד כְּדוֹן צְרִיכָה נָדָר מִן הַכִּכָּר מָהוּ לְחַמֵּם בּוֹ אֶת יָדָיו.

דְּתַנֵּי. מִי שֶׁהָלַךְ לִמְדִינַת הַיָּם וְעָמַד אֶחָד וּפִירְנֵס אֶת אִשְׁתּוֹ. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. לֹא אָמַר אֶלָּא אַחֵר. הָא הָאָב גּוֹבֶה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. בֵּין אָב בֵּין אַחֵר אֵינוֹ גּוֹבֶה. וְאַתְיָין אִילֵּין פְּלוּגְוָותָא כְּהַלֵּין פְּלוּגְוָותָא. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. וְזַבַּאי בִּמְצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּבְהֵפֵר נְדָרֶיהָ וּמְקַבֵּל גִּיטָּהּ וְאֵינוֹ אוֹכֵל פֵּירוֹת בְּחַיֶּיהָ. וְחַיָּיב בִּמְזוֹנוֹתֶיהָ וּבְקִבּוּרָתָהּ. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא הָאָב. הָא אַחֵר אֵינוֹ גּוֹבֶה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. בֵּין אָב בֵּין אַחֵר גּוֹבֶה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי חַגַּיי. בֵּין לְקִבּוּרָה בֵּין לִמְזוֹנוֹת הָאָב גּוֹבֶה אַחֵר אֵינוֹ גּוֹבֶה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. לִקְבוּרָה בֵּין אָב בֵּין אַחֵר גּוֹבֶה. שֶׁלֹּא עָלַת עַל דַּעַת שֶׁתְּהֵא אִשְׁתּוֹ מוּשְׁלֶכֶת לַכְּלָבִים. וּבִמְזוֹנוֹת בֵּין אָב בֵּין אַחֵר אֵינוֹ גּוֹבֶה.

ג משנה: אַדְמוֹן אָמַר שִׁבְעָה. מִי שֶׁמֵּת וְהִנִּיחַ בָּנִים וּבָנוֹת בִּזְמַן שֶׁהַנְּכָסִים מְרוּבִּין הַבָּנִים יוֹרְשִׁים וְהַבָּנוֹת יְזוֹנוּ. נְכָסִים מוּעָטִים הַבָּנוֹת יְזוֹנוֹת וְהַבָּנִים יִשְׁאֲלוּ עַל הַפְּתָחִים. אַדְמוֹן אוֹמֵר. בִּשְׁבִיל שֶׁאֲנִי זָכָר הִפְסַדְתִּי. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי אַדְמוֹן.

הלכה: אַדְמוֹן אָמַר שִׁבְעָה כול׳. כַּמָּה הֵן נְכָסִים מְרוּבִּין. רִבִּי זְעוּרָה רַב יְהוּדָה רַב שֵׁם רַב. כְּדֵי שֶׁיְּהֵא שָׁם מָזוֹן שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ לְאֵילּוּ וּלְאֵילּוּ. שָׁמַע שְׁמוּאֵל וָמַר. זוֹ דִּבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּרִבִּי. אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים. עַד שֶׁיְּבַגְּרוּ אוֹ עַד שֶׁיִּנָּשְׂאוּ. בְּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. אַתְּ מַה שָׁמַעְתָּ מִן רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לוֹן. נְפָרֵשׁ מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין מִן מִילֵּיהוֹן. נָתָן בַּר הוֹשַׁעְיָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. הָיָה שָׁם מָזוֹן שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ וְנִתְמַעֲטוּ הַנְּכָסִים. אָמַר לֵיהּ. מִכֵּיוָן שֶׁהִתְחִילוּ הַיְתוֹמִין לִהְיוֹת אוֹכְלִין בְּהֵיתֵר אוֹכְלִין וְהוֹלְכִין עַד שֶׁתִּיכְלֶה פְרוּטָה הָאַחֲרוֹנָה.

מֵאֵימָתַי שָׁמִין לָהֶן. רִבִּי מָנָא אָמַר. שָׁמִין לָהֶן בַּסּוֹף. אָמַר לֵיהּ רִבִּי חֲנִינָה. מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין לֹא שָׁמְעִין לָךְ. דְּתָנֵי בַּר הוֹשַׁעְיָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. הָיָה שָׁם מָזוֹן שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ וְנִתְמַעֲטוּ הַנְּכָסִים. אָמַר לֵי. מִכֵּיוָן שֶׁהִתְחִילוּ הַיְתוֹמִין לִהְיוֹת אוֹכְלִין בְּהֵיתֵר אוֹכְלִין וְהוֹלְכִין עַד שֶׁתִּיכְלֶה פְרוּטָה הָאַחֲרוֹנָה. אֶלָּא מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה שָׁמִין לָהֶן. רַב חִסְדַּאי בָּעֵי. הָיָה שָׁם מָזוֹן שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ וְהוֹקִירוּ הַנְּכָסִים. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָה רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. עָמְדוּ הַיְתוֹמִין וּמָכְרוּ שֶׁלָּהֶן מָכְרוּ. וָכָא הוֹקִירוּ שֶׁלָּהֶן הוֹקִירוּ. לֹא הָיָה שָׁם מָזוֹן שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ מָהוּ שֶׁיֹּאמְרוּ בָּנִים לְבָנוֹת. טְלוּ אֶת שֶׁלָּכֶם וּצְאוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָהוּ. מַתְנִיתָא אָמְרָה שֶׁאֵין אוֹמְרִין לָהֶן. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. אִם אָמְרוּ הַיְתוֹמִין. חֲרֵי אָנוּ מַעֲלִין עַל נִיכְסֵי אֲבִינוּ יוֹתֵר דֵּינָר. כְּדֵי שֶׁיִּטְלוּ כְתוּבַּת אִימָּן. אֵין שׁוֹמְעִין לָהֶן אֶלָּא שָׁמִין אֶת הַנְּכָסִים בְּבֵית דִּין.

כְּמַה דְאַתְּ אָמַר. חוּץ מִכְּתוּבָּתָהּ חוּץ מִקְּבוּרָתָהּ חוּץ מִמְּזוֹנָהּ בְּעֵדִים חוּץ מִמְּזוֹנָהּ בִּשְׁטָר. חוּץ מִפַּרְנָסַת בָּנוֹת. מָאן דְּאָמַר. גּוֹבִין פַּרְנָסָה מִן הַמְּשׁוּעְבָּדִין. פַּרְנָסַת בָּנוֹת קוֹדֶמֶת. וּמָאן דְּאָמַר. אֵין גּוֹבִין פַּרְנָסָה מִן הַמְּשׁוּעְבָּדִין. אֵין פַּרְנָסַת בָּנוֹת קוֹדֶמֶת. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. אַלְמָנָה וּבָנִים שְׁנֵיהֶן שָׁוִין. אַלְמָנָה וּבָנוֹת שְׁתֵּיהֶן שָׁווֹת. אֵין אַלְמָנָה דוֹחָה אֶת הַבָּנִים וְאֵין אַלְמָנָה דוֹחָה אֶת הַבָּנוֹת. הֵיךְ עֲבִידָא. הָיָה שָׁם מָזוֹן שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ וְאַלְמָנָה לָזוּן. הָדָא הִיא. פְּעָמִים שֶׁאַלְמָנָה דוֹחָה אֶת הַבָּנִים עַל יְדֵי הַבָּנוֹת. כְּשֵׁם שֶׁהִיא דוֹחָה אֶת הַבָּנִים עַל יְדֵי הַבָּנוֹת כָּךְ תִּדְחֶה אוֹתָן עַל יְדֵי הַבָּנִים. רְאוּיָה הִיא לְתִבּוֹעַ כְּתוּבָּתָהּ וּלְאֲבֵד מְזוֹנוֹתֶיהָ.

וְהַבָּנִים יִשְׁאֲלוּ עַל הַפְּתָחִים. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי. יִשְׁעָנוּ. מָאן דְּאָמַר יִשְׁעָנוּ. וְהִשָּׁעָנוּ עַל הָעֵץ. מָאן דְּאָמַר. יִשְׁאֲלוּ עַל הַפְּתָחִים. וְנוֹעַ יָנוּעוּ בָנָיו וְשִׁאֲלוּ וְדָרְשׁוּ מֵחָרְבוֹתֵיהֶם.

רַב זְעִירָא רַב חֲנַנְאֵל בְּשֵׁם רַב זְעִירָה בְּשֵׁם אַבָּא בַּר יִרְמְיָה. שְׁנֵי דְבָרִים אָמַר חָנָן הַלָּכָה כְיוֹצֵא בוֹ. שִׁבְעָה דְבָרִים אָמַר אַדְמוֹן אֵין הֲלָכָה כְיוֹצֵא בוֹ. רִבִּי אַבָּא בַּר זַבְדָּא בְּשֵׁם רִבִּי יִצְחָק בַּר חֲקוֹלָה. בְּכָל מָקוֹם שֶׁשָּׁנִינוּ אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל. רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי אַדְמוֹן. הֲלָכָה כְיוֹצֵא בוֹ.

ד משנה: הַטּוֹעֵן אֶת חֲבֵירוֹ כַּדֵּי שֶׁמֶן וְהוֹדָה בְּקַנְקַנִּים אַדְמוֹן אוֹמֵר הוֹאִיל וְהוֹדָה בְּמִקְצַת הַטַּעֲנָה יִשָּׁבֵעַ וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין זוֹ הוֹדָאָה מִמִּין הַטַּעֲנָה. אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל. רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי אַדְמוֹן.

הלכה: הַטּוֹעֵן אֶת חֲבֵירוֹ כַּדֵּי שֶׁמֶן כול׳. מַתְנִיתָא בְּשֶׁטָּעָנוֹ חֲטִים וְהוֹדָה לוֹ בִּשְׁעוֹרִים. אֲבָל אִם טָעָנוֹ שְׁנֵי מִינִין וְהוֹדָה לוֹ בְּאֶחָד מֵהֶן דִּבְרֵי הַכֹּל פָּטוּר.

רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַתְנִיתָא בְּשֶׁטָּעָנוֹ חִטִּים וְהוֹדָה לוֹ בִּשְׁעוֹרִים. אֲבָל אִם טָעָנוֹ שְׁנֵי מִינִין וְהוֹדָה לוֹ בְּאֶחָד מֵהֶן דִּבְרֵי הַכֹּל פָּטוּר. וְלָמָּה תַנִּינָן. רַבָּן גַּמְלִיאֵל מְחַיֵּיב. בָּא לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחַ רַבָּן גַּמְלִיאֵל עַד הֵיכָן הוּא מְחַיֵּיב. רִבִּי אַבָּהוּ כְּהָדָא דְרִבִּי אִימִּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. מַתְנִיתָא בְּשֶׁטָּעָנוֹ חִטִּים וְהוֹדָה לוֹ בִּשְׁעוֹרִים. אֲבָל טָעָנוֹ שְׁנֵי מִינִין וְהוֹדָה לוֹ בְּאֶחָד מֵהֶן דִּבְרֵי הַכֹּל חַיָּיב. רַב כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. חַד בַּר נַשׁ אֲזַל בָּעֵי מֵידוֹן עִם חַבְרֵיהּ קוֹמֵי רַב. שָׂרֵי מִיטְעַן עִימֵּיהּ שְׁעָרִין חִטִּין כּוּסְמִין. אָמַר לֵיהּ רַב. כָּל מַה דְּאַתְּ יָכִיל מְגַלְגְּלָה עֲלוֹי גַּלְגֵּל וּבְסוֹפָא הוּא מִישְׁתְּבַע לָךְ חָדָא עַל כּוּלְּהֵן. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. כָּךְ מֵשִׁיב רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אֶת רִבִּי יוֹחָנָן. עַל דַּעְתָּךְ דְּאַתְּ אָמַר. טָעָנוֹ שְׁנֵי מִינִין וְהוֹדָה לוֹ בְּאֶחָד מֵהֶן דִּבְרֵי הַכֹּל פָּטוּר. וְהָא תַנִּינָן. טָעָנוֹ כֵּלִים וְקַרְקָעוֹת. הוֹדָה בַּכֵּלִים וְכָפַר בַּקַּרְקָעוֹת. בַּקַּרְקָעוֹת וְכָפַר בַּכֵּלִים. אִם כֵּלִים בַּכֵּלִים הוּא חַיָּיב כֵּלִים בַּקַּרְקָעוֹת לֹא כָל שֶׁכֵּן. מָה עֲבַד לָהּ. דּוּ פָּתַר לֵיהּ לְזוֹקְקוֹ שְׁבוּעָה.

וְהָתַנִּינָן. הַטּוֹעֵן אֶת חֲבֵירוֹ כַּדֵּי שֶׁמֶן וְהוֹדָה לוֹ בְּקַנְקַנִּים. מָה אֲנָן קַיְימִין. אִם בְּשֶׁטָּעָנוֹ קַנְקַנִּים וְשֶׁמֶן וְהוֹדָה לוֹ בְּאַחַת מֵהֶן. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהוּא מִין הַטַּעֲנָה. וְאִם בְּשֶׁטָּעָנוֹ שֶׁמֶן וְהוֹדָה לוֹ בְּקַנְקַנִּים. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁאֵין הוֹדָיָה מִן הַטַּעֲנָה. דְּאָמַר רִבִּי זְעִירָא רִבִּי אַבּוּנָה בְּשֵׁם רַב. בְּשֶׁטָּעָנוֹ קַנְקַנֵּי שֶׁמֶן הִיא מַתְנִיתָא. הֶהֵן מִילִּין וְהֶהֵן אָמַר רֵיקָנִין. נִיחָא קַנְקַנִּים וְלֹא שֶׁמֶן. שֶׁמֶן וְלֹא קַנְקַנִּים. רִבִּי אֶלְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי אָבוּן מַפִּיק לִשְׁנָה מַחְצִין דִּמְשַׁח. וְלֵית סוֹפֵיהּ מִשְׁאֲלָה. בְּהַהוּא דְּנִשְׁתַּתֵּק.

ה משנה: הַפּוֹסֵק מָעוֹת לַחֲתָנוֹ וּפָשַׁט לוֹ אֶת הָרֶגֶל תְּהֵא יוֹשֶׁבֶת עַד שֶׁתַּלְבִּין רֹאשָׁהּ. אַדְמוֹן אוֹמֵר אִילּוּ אֲנִי פָּסַקְתִּי לְעַצְמִי אֶהֱא יוֹשֶׁבֶת עַד שֶׁתַּלְבִּין רֹאשִׁי. אַבָּא פָּסַק עָלַי מָה אֲנִי יְכוֹלָה לַעֲשׂוֹת אוֹ כְנוֹס אוֹ פְטוֹר. אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל. רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי אַדְמוֹן.

הלכה: הַפּוֹסֵק מָעוֹת לַחֲתָנוֹ וכול׳. מַתְנִיתָא בְּשֶׁפָּסַק בְּמַעֲמָדָהּ. אֲבָל אִם לֹא פָסַק בְּמַעֲמָדָהּ. אַף רַבָּנִין מוֹדֵיי.

תַּנְיָ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יְהוּדָה. לֹא נֶחְלַק אַדְמוֹן וַחֲכָמִים עַל הַפּוֹסֵק מָעוֹת לַחֲתָנוֹ וּפָשַׁט לוֹ אֶת הָרֶגֶל תְּהֵא יוֹשֶׁבֶת עַד שֶׁיִּלְבִּין אֶת רֹאשָׁהּ. וְעַל מַה נֶּחְלָקוּ. עַל שֶׁפָּסְקָה לְעַצְמָהּ. אַדְמוֹן אוֹמֵר. יְכוֹלָה הִיא שֶׁתֹּאמַר. סְבוּרָה הָיִיתִי שֶׁאַבָּא רוֹצֶה לִיתֵּן וְעַכְשָׁיו אֵין אָבָא רוֹצֶה לִיתֵּן. מָה אֲנִי יְכוֹלָה לַעֲשׂוֹת. אוֹ כְנוֹס אוֹ פְטוֹר. אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל. רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי אַדְמוֹן.

ו משנה: הָעוֹרֵר עַל הַשָּׂדֶה וְהוּא חָתוּם עָלֶיהָ בְּעֵד אַדְמוֹן אוֹמֵר הַשֵּׁנִי נוֹחַ לִי וְהָרִאשׁוֹן קָשֶׁה מִמֶּנּוּ וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אִיבֵּד אֶת זְכוּתוֹ. עָשָׂאהּ סִימָן לְאַחֵר אִיבֵּד אֶת זְכוּתוֹ.

הלכה: הָעוֹרֵר עַל הַשָּׂדֶה כול׳. וְלֹא סוֹף דָּבָר בְּשֶׁעָשָׂאהּ סִימָן לְאַחֵר. אֶלָּא אֲפִילּוּ עָשָׂאהּ אַחֵר לְאַחֵר מִכֵּיוָן שֶׁהוּא חָתוּם עָלֶיהָ אִיבֵּד אֶת זְכוּתוֹ.

ז משנה: מִי שֶׁהָלַךְ לוֹ לִמְדִינַת הַיָּם וְאָבְדָה דַּרְכּוֹ שָׁדֵהוּ אַדְמוֹן אוֹמֵר יֵלֵךְ עָלֶיהָ בַּקָּצָרָה וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יִקְנֶה לוֹ דֶּרֶךְ בְּמֵאָה מָנֶה אוֹ יִפְרַח בָּאֲוִיר.

הלכה: מִי שֶׁהָלַךְ לוֹ לִמְדִינַת הַיָּם כול׳. רִבִּי יוֹסֵי בֵּן חֲנִינָה אָמַר. הַטּוֹעֵן בִּרְאָיוֹתָיו. מִילְתֵיהּ אָמְרָה. וְהֵן שֶׁיִּהוּ אַרְבָּעָה מַקִּיפִין אוֹתוֹ. שְׁמוּאֵל אָמַר. אֲפִילּוּ אֶחָד מַקִּיפוֹ מִכָּל צַד. תְּנַיָא יְהוֹשֻׁעַ. חֲרֵי שֶׁהָיָה טוֹעֶה בַּכְּרָמִים וּבַשָּׂדוֹת. מְקַדֵּד וְיוֹצֵא עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לַדֶּרֶךְ אוֹ עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְבֵיתוֹ. אֲפִילּוּ שָׂדֶה מְלֵיאָה כְרָמִים. שֶׁעַל מְנָת כֵּן הִנְחִיל יְהוֹשֻׁעַ לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאָרֶץ. תְּנַיָא יְהוֹשֻׁעַ לָצֵאת. שֶׁמָּא לְהִיכָּנֵס. תְּנַיָא יְהוֹשֻׁעַ בְּגוּפוֹ. שֶׁמָּא בְּפָרָתוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. פָּרָה דַּרְכָּהּ לַחֲזוֹר. נְחִיל שֶׁלְּדְבוֹרִים עַל יְדֵי שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לַחֲזוֹר עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּגוּפוֹ.

אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. אַדְמוֹן וְרִבִּי עֲקִיבָה שְׁנֵיהֶם אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. מְכָרָן לְאַחֵר. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אֵינוֹ צָרִיךְ לֵיקַח לוֹ דֶּרֶךְ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. צָרִיךְ לֵיקַח לוֹ דֶּרֶךְ. וְלֹא שָׁמַע דְּאָמַר רִבִּי הִילָא רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּסָתָם חֲלוּקִין. מָה אֲנָן קַיְימִין. אִם דָּבָר בָּרִיא שֶׁיֵּשׁ לוֹ דֶּרֶךְ כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁאֵין צָרִיךְ לֵיקַח לוֹ דֶּרֶךְ. וְאִם דָּבָר בָּרִיא שֶׁאֵין לוֹ דֶּרֶךְ כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהוּא צָרִיךְ לֵיקַח דֶּרֶךְ. אֶלָּא כֵּן אֲנָן קַיְימִין. בְּסָתָם. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אֵינוֹ צָרִיךְ לֵיקַח לוֹ דֶּרֶךְ. וְרַבָּנִין אָמְרִין. יֵשׁ לוֹ דֶּרֶךְ. וְכָא אֲפִילּוּ דָּבָר בָּרִיא יֵשׁ לוֹ דֶּרֶךְ כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהוּא צָרִיךְ לֵיקַח לוֹ דֶּרֶךְ.

ח משנה: הַמּוֹצִיא שְׁטָר חוֹב עַל חֲבֵירוֹ וְהַלָּה הוֹצִיא שֶׁמָּכַר לוֹ אֶת הַשָּׂדֶה אַדְמוֹן אוֹמֵר אִילּוּ חַיָּיב הָיִיתִי לְךָ הָיָה לָךְ לְהִיפָּרַע אֶת שֶׁלָּךְ כְּשֶׁמָּכַרְתָּ לִי אֶת הַשָּׂדֶה וַחֲכָמִים אוֹמְרִים זֶה הָיָה פִּיקֵּחַ שֶׁמָּכַר לוֹ אֶת הַקַּרְקַע מִפְּנֵי שֶׁהוּא יָכוֹל לְמַשְׁכְּנוֹ.

הלכה: הַמּוֹצִיא שְׁטָר חוֹב עַל חֲבֵירוֹ כול׳. רִבִּי יוֹנָה אוֹמֵר. בְּיָפֶה בְכָךְ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. בְּשֶׁאֵינוֹ יָפֶה בְכָךְ. הַגַּע עַצְמָךְ דַּהֲוָה לֵיהּ קַרְקַע. יְכִיל הוּא מֵימַר לֵיהּ. קַרְקַע טָב אֲנָא בְעֵי. הַגַּע עַצְמָךְ דַּהֲוָה לֵיהּ קַרְקַע טָב. יְכִיל הוּא מֵימַר לֵיהּ. דִּידִי אֲנָא בְעֵי. וְלֹא עוֹד אֶלָּא יְכִיל הוּא מֵימַר לֵיהּ. לֵית בְּחֵילִי טְעִין טַרְחוֹתְהוֹן דְּתָרֵיי.

ט משנה: שְׁנַיִם שֶׁהוֹצִיאוּ שְׁטָר חוֹב זֶה עַל זֶה אַדְמוֹן אוֹמֵר אִילּוּ חַיָּיב הָיִיתִי לְךָ כְּיצַד אַתָּה לוֹוֶה מִמֶּנִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים זֶה גּוֹבֶה שְׁטָר חוֹבוֹ וְזֶה גּוֹבֶה שְׁטָר חוֹבוֹ.

הלכה: שְׁנַיִם שֶׁהוֹצִיאוּ שְׁטָר חוֹב זֶה עַל זֶה כול׳. זֶה לָוֶה מִזֶּה מָנֶה וְזֶה לָוֶה מִזֶּה מָאתַיִם. רַב הוּנָא אָמַר. אִיתְפַּלְגוֹן רַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב וְרַב שֵׁשֶׁת. חַד אָמַר. יוֹצִיא מָנֶה כְּנֶגֶד מָנֶה. וְתָרְנָה אָמַר. זֶה גּוֹבֶה שְׁטָר חוֹבוֹ וְזֶה גּוֹבֶה שְׁטָר חוֹבוֹ. מָאן דְּאָמַר. יוֹצִיא מָנֶה כְּנֶגֶד מָנֶה. יְלִיף לָהּ מִשְּׁוּרִים תָּמִים שֶׁחִבְּלוּ זֶה בַּזֶּה מְשַׁלְּמִין בַּמּוֹתָר חֲצִי נֶזֶק. מָאן דְּאָמַר. זֶה גּוֹבֶה שְׁטָר חוֹבוֹ וְזֶה גּוֹבֶה שְׁטָר חוֹבוֹ. יְלִיף לָהּ מֵרַבָּנִין וְאַדְמוֹן. דְּרַבָּנִין וְאַדְמוֹן מוֹדֵיי שֶׁיּוֹצִיא מָנֶה כְּנֶגֶד מָנֶה. אֶלָּא בְּגִין דַּתְנִינָן. אַדְמוֹן אוֹמֵר. אִילּוּ חַיָּיב הָיִיתִי לְךָ כְּיצַד אַתָּה לוֹוֶה מִמֶּנִּי. לְפִיכָךְ צָרִיךְ מֵימַר. זֶה גּוֹבֶה שְׁטָר חוֹבוֹ וְזֶה גּוֹבֶה שְׁטָר חוֹבוֹ. מָחַל שֶׁלְּמָאתַיִם בְּמָנֶה וְשֶׁלְּמָנֶה לֹא מָחַל. מָאן דְּאָמַר. יוֹצִיא מָנֶה כְּנֶגֶד מָנֶה. שֶׁכְּבָר יָצָא מָנֶה כְּנֶגֶד מָנֶה. וּמָאן דְּאָמַר. זֶה גּוֹבֶה שְׁטָר חוֹבוֹ וְזֶה גּוֹבֶה שְׁטָר חוֹבוֹ. אוֹתוֹ שֶׁמָּחַל אֵינוֹ גּוֹבֶה וְאוֹתוֹ שֶׁלֹּא מָחַל גּוֹבֶה. כְּתַב שֶׁלְּמָאתַיִם בְּשְׁטָר וְשֶׁלְּמָנֶה לֹא כְתַב. מָאן דְּאָמַר. יוֹצִיא מָנֶה כְּנֶגֶד מָנֶה. שֶׁכְּבָר יָצָא מָנֶה כְּנֶגֶד מָנֶה. וּמָאן דְּאָמַר. זֶה גּוֹבֶה שְׁטָר חוֹבוֹ וְזֶה גּוֹבֶה שְׁטָר חוֹבוֹ. אוֹתוֹ שֶׁכָּתַב גּוֹבֶה וְאוֹתוֹ שֶׁלֹּא כָתַב אֵינוֹ גּוֹבֶה.

י משנה: שָׁלֹשׁ אַרְצוֹת לַנִּישׂוּאִין יְהוּדָה וְעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְהַגָּלִיל. אֵין מוֹצִיאִין מֵעִיר לְעִיר וּמִכָּרָךְ לְכָרָךְ. אֲבָל בְּאוֹתָהּ הָאָרֶץ מוֹצִיאִין מֵעִיר לְעִיר וּמִכָּרָךְ לְכָרָךְ אֲבָל לֹא מֵעִיר לְכָרָךְ וְלֹא מִכָּרָךְ לְעִיר. מוֹצִיאִין מִנָּוֶה הָרַע לְנָוֶה הַיָּפָה אֲבָל לֹא מִנָּוֶה הַיָּפָה לְנָוֶה הָרַע. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אַף לֹא מִנָּוֶה הָרַע לְנָוֶה הַיָּפָה מִפְּנֵי שֶׁהַנָּוֶה הַיָּפָה בוֹדֵק.

הלכה: שָׁלֹשׁ אַרְצוֹת לַנִּישׂוּאִין יְהוּדָה וְעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְהַגָּלִיל כול. מַתְנִיתָא בְּשֶׁהָיָה בִיהוּדָה וְנָשָׂא אִשָּׁה מִגָּלִיל. בַּגָּלִיל וְנָשָׂא אִשָּׁה מִיהוּדָה. אֲבָל אִם הָיָה מִיהוּדָה וְנָשָׂא אִשָּׁה מִיהוּדָה. מִגָּלִיל וְנָשָׂא אִשָּׁה מְגָלִיל. כּוֹפִין אוֹתָהּ לָצֵאת. אֲנִי פְלוֹנִי שֶׁמִּיהוּדָה וְנָשָׂא אִשָּׁה מִיהוּדָה כּוֹפִין אוֹתָהּ לָצֵאת. מִגָּלִיל אֵין כּוֹפִין אוֹתָהּ לָצֵאת. אֲנִי פְלוֹנִי שֶׁמִּגָּלִיל וְנָשָׂא אִשָּׁה מְגָלִיל כּוֹפִין אוֹתָהּ לָצֵאת. מִיהוּדָה אֵין כּוֹפִין אוֹתָהּ לָצֵאת. תַּנְיָ. מוֹצִיאִין מֵעִיר שָׁרוּבָּהּ גּוֹיִם לְעִיר שָׁכּוּלָּהּ

יִשְׂרָאֵל. אֲבָל לֹא מֵעִיר שֶׁכּוּלָּהּ יִשְׂרָאֵל לְעִיר שֶׁרוּבָּהּ גּוֹיִם.

וּמְנַיִין שֶׁהַגָּוֵה הַיָּפֶה בּוֹדֵק. רִבִּי לֵוִי בְּשֵׁם רִבִּי חָמָא בְּשֵׁם חֲנִינָה. פֶּן תִּדְבָּקֵנִי הָרָעָה וָמַתִּי. בַּמִּשְׁרָה וְסָמַךְ לְהֶרֶה וְאַתְּ אָמַר אֲכִין. אֶלָּא מִכָּאן שֶׁגָּוֵה הַיָּפֶה בּוֹדֵק.

יא משנה: הַכֹּל מַעֲלִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאֵין הַכֹּל מוֹצִיאִין. הַכֹּל מַעֲלִין לִירוּשָׁלַם וְאֵין הַכֹּל מוֹצִיאִין. אֶחָד הָאֲנָשִׁים וְאֶחָד הַנָּשִׁים. כֵּיצַד נָשָׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְגֵרְשָׁהּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נוֹתֵן לָהּ מִמָּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נָשָׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְגֵרְשָׁהּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נוֹתֵן לָהּ מִמָּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נָשָׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְגֵרְשָׁהּ בְּקַפּוֹדָקְיָיה נוֹתֵן לָהּ מִמָּעוֹת קַפּוֹדָקְיָיה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִמָּעוֹת קַפּוֹדָקְיָיה. נָשָׂא אִשָּׁה בְּקַפּוֹדָקְיָיה וְגֵרְשָׁהּ בְּקַפּוֹדָקְיָיה נוֹתֵן לָהּ מִמָּעוֹת קַפּוֹדָקְיָיה.

הלכה: הַכֹּל מַעֲלִין כול׳. הוּא רוֹצֶה לַעֲלוֹת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהִיא אֵינָהּ רוֹצָה כּוֹפִין אוֹתָהּ לַעֲלוֹת. הִיא רוֹצָה וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה אֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ לַעֲלוֹת. הוּא רוֹצֶה לַעֲלוֹת לִירוּשָׁלֵם וְהִיא אֵינָהּ רוֹצָה כּוֹפִין אוֹתָהּ לַעֲלוֹת. הִיא רוֹצָה לַעֲלוֹת וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה אֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ לַעֲלוֹת. הוּא רוֹצֶה לָצֵאת לְחוּצָה לָאָרֶץ וְהִיא אֵינָהּ רוֹצָה אֵין כּוֹפִין אוֹתָהּ לָצֵאת. הִיא רוֹצָה לָצֵאת וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה כּוֹפִין אוֹתָהּ שֶׁלֹּא לָצֵאת.

נוֹתֵן לָהּ מִמָּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הָדָא אָמְרָה. שֶׁמַּטְבֵּעַ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יָפֶה מִכָּל הָאֲרָצוֹת. הָדָא מְסַיְיעָא לְמָאן דְּאָמַר. כְּתוּבַּת אִשָּׁה מִדִּבְרֵי תוֹרָה. וּדְלֹא כְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. דְּתַנֵּי. כְּתוּבַּת אִשָּׁה מִדִּבְרֵי תוֹרָה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אֵין כְּתוּבַּת אִשָּׁה אֶלָּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים.